

GUVERNUL ROMÂNIEI

STRATEGIA FISCAL-BUGETARĂ PENTRU PERIOADA

2017-2019

**IANUARIE
2017**

Cuprins

1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2017-2019

2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

- 2.1 PIB potențial și output – gap
- 2.2 Evoluția deficitului structural în perioada 2014-2019
- 2.3 Importanța respectării obiectivului bugetar pe termen mediu

3. Cadrul macroeconomic

- 3.1 Evoluții macroeconomice recente ale economiei românești
- 3.2 Execuția bugetară în anii 2015 și 2016
- 3.3 Prognoze macroeconomice pe termen mediu (2017-2019)

4. Cadrul fiscal-bugetar pe orizontul 2017-2019

- 4.1 Realizările anului 2015 precum și cele aferente anului 2016 față de măsurile asumate prin Strategia fiscal-bugetară din perioada 2016-2018
- 4.2 Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2017-2019, principalele obiective pe termen mediu
- 4.3 Efectele măsurilor fiscale asupra mediului de afaceri
- 4.4 Politica de cheltuieli
- 4.5 Politica de administrare fiscală
- 4.6 Buget general consolidat
 - 4.6.1 Evoluții recente și tendințe ale veniturilor bugetare
 - 4.6.2 Evoluții recente și tendințe ale cheltuielilor bugetare
 - 4.6.3 Diferențe față de Strategia anterioară
- 4.7 Politici publice
- 4.8 Investițiile publice semnificative prioritizate
- 4.9 Politica în domeniul Fondurilor Europene
- 4.10 Datoria publică și finanțarea deficitului bugetar
- 4.11 Plafoane privind principalii indicatori bugetari în perioada 2013-2018
- 4.12 Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate Strategiei fiscal-bugetare 2016-2018

5. Cadrul de cheltuieli pe termen mediu 2017-2019

6. Declarație de răspundere

1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2017-2019

România stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pentru anul 2017 și orizontul 2018-2019:

1. **Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive**, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească;
2. **Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative** pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții, **cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix**;
3. **Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne**, pentru a crea premisa unei creșteri economice sustenabile;
4. **Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului** prin adoptarea unor măsuri salariale pentru unele categorii de personal din sectorul bugetar, concomitent cu **adoptarea unor măsuri sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari, studenți și categoriile cele mai vulnerabile**.
5. Dezvoltarea și diversificarea **instrumentelor de management ale datoriei publice**;
6. **Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernanței bugetare**, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

FUNDAMENTAREA OBIECTIVELOR ȘI INDICATORILOR MACROECONOMICI

1. **Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească**

Cadrul macroeconomic configurat pentru perioada 2017-2019 a luat în considerare măsurile fiscale bugetare adoptate în perioada 2015-2016, reprezentate de prevederile noului Cod fiscal, stimulative atât pentru populație cât și mediul investițional și de afaceri, majorările salariale adoptate cu impact asupra consumului și investiției, actele normative adoptate de noul Guvern la începutul anului 2017 care vor sta la baza fundamentării indicatorilor bugetari pentru anul 2017, asigurându-se astfel caracterul predictibil și sustenabil al acestora.

Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada 2016-2019				
	- % din PIB			
	2016	2017	2018	2019
VENITURI buget general consolidat (cash)	29,5	31,2	32,4	32,9
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	31,9	34,2	35,3	35,5
SOLD buget general consolidat (cash)	-2,41	-2,96	-2,96	-2,56
SOLD buget general consolidat (ESA)	-2,82	-2,98	-2,92	-2,53
SOLD structural	-2,57	-2,91	-2,97	-2,68

- **Veniturile bugetare** proiectate pentru anul 2017 reprezintă 31,2 % din PIB, 32,4 % în anul 2018 urmând ca în anul 2019 să reprezinte 32,9 % din PIB, evoluție determinate de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referință, precum și de actele normative adoptate până la acest moment.
- **Cheltuielile bugetare** proiectate pentru anul 2017 reprezintă 34,2% din PIB, ajungând în anul 2019 la 35,5 % din PIB, consemnându-se o creștere de 1,3 puncte procentuale în condițiile în care cheltuielile cu investițiile cresc cu 1, puncte procentuale în 2019 față de 2017.

De remarcat că pentru anul 2016 **se estimează un deficit bugetar cash** de 2,41 % din PIB, **ceea ce corespunde unui deficit ESA de 2,82 % din PIB și unui deficit structural de 2,57% din PIB**. În aceste condiții, se constată că soldul structural se abate de la MTO (1% din PIB) începând cu anul 2016. Această evoluție a fost determinată de relaxarea fiscală începută în perioada 2015-2016 (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuată prin măsurile adoptate recent de noul Guvern, (creșterea salariului minim, eliminare contribuții pentru pensionari, neimpozitare pensii sub 2000 lei, adoptarea legii privind eliminarea a 102 taxe, creșterea valorii punctului de pensie) care produc efecte începând cu anul 2017.

- Pentru anul 2017 se estimează **un nivel al deficitului bugetar** (cash) de 2,96 % din PIB, în timp ce deficitul ESA este estimat la 2,98 % din PIB, care se încadrează în ținta de deficit bugetar de sub 3% din PIB potrivit prevederilor Tratatului de la Maastricht. Pe orizontul de referință 2018-2019, acesta va intra pe o traiectorie de ajustare începând din anul 2018, fiind prognozat să ajungă în anul 2019 la 2,53% din PIB. Conform Notificării fiscale publicată de Eurostat în octombrie 2016, România înregistra al treilea cel mai redus nivel al deficitului bugetar (de 0,8 % din PIB) după Republica Cehă (0,6% din PIB) și Lituania (0,2 % din PIB).

În contextul celor prezentate mai sus, în termeni structurali, **se estimează pe orizontul de referință o deviere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (OTM) stabilit pentru România, respectiv 1% din P.I.B., deficitul structural pe anul 2017 fiind estimat la 2,91% din P.I.B., în anul 2018 la 2,97% din P.I.B.** urmând să înregistreze o traiectorie descendentă începând cu anul 2019.

Chiar în condițiile manifestării acestui risc, devierea de la OTM **s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.**

Estimarea soldului bugetar structural, în pofida faptului că reflectă mai fidel poziția fiscală a unei economii, prezintă o anumită incertitudine asociată proiecției acestuia. Astfel, valoarea soldului structural este dependentă de nivelul decalajului de producție, la rândul său dependent de PIB potențial, o mărime neobservabilă care este supusă deseori unor revizuiți mai mult sau mai puțin semnificative în funcție de revizuirea datelor statistice și de metodologia folosită.

Înregistrarea de către deficitul ESA și cel structural a unor valori mai mici către sfârșitul intervalului de prognoză față de anul 2016, ***va avea în vedere păstrarea echilibrelor macroeconomice restaurate cu atâta efort, condiție esențială a unui proces sustenabil de convergență reală.***

Evoluția estimată pentru anul 2017 a principalilor indicatori macroeconomici și bugetari este următoarea:

INDICATORI MACROECONOMICI AI CONSTRUCȚIEI BUGETARE

PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ

Indicatori	Anul 2017
PIB - milioane lei	815.195
Creștere economică %	5,2
Inflația medie anuală %	1,4
Curs mediu lei/euro	4,46
Venituri BGC - milioane lei	254.717
Pondere veniturilor totale în PIB	31,2
Cheltuieli BGC - milioane lei	278.817
Pondere cheltuielilor totale în PIB	34,2
Deficit - milioane lei	24.100
Deficit - pondere în PIB	2,96
Șomeri (număr total persoane)	387.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	2.274

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB		
	- procente -	
	2016	2017
PRODUSUL INTERN BRUT	4,8	5,2
Cererea internă	6,8	6,5
Consum final	5,8	4,7
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	5,3	4,5
-- Cheltuielile cu consumul final al populației	5,3	4,5
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*, din care:	0,4	0,2
-- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	0,2	0,1
Formarea brută de capital	1,0	1,7
- Formarea brută de capital fix	1,6	1,8
- Modificarea stocurilor	-0,5	-0,1
Exportul net	-2,0	-1,3
Exportul de bunuri și servicii	1,9	2,3
Importul de bunuri și servicii	3,9	3,6

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB		
	- procente -	
	2016	2017
Industrie	0,6	1,4
Agricultură, silvicultură, pescuit	0,2	0,1
Construcții	0,2	0,4
Total servicii	3,4	2,9
Impozite nete pe produs	0,4	0,4
PRODUS INTERN BRUT	4,8	5,2

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2017 este estimată la 5,2% cu contribuția următorilor factori:

- ✓ Având în vedere evoluția potențialului de creștere economică, pentru perioada 2017-2019 se estimează că economia românească va continua creșterea susținută, fiind posibilă o creștere a produsului intern brut, în medie, cu 5,5% anual. Scenariul se bazează pe îmbunătățirea activității economice în ramurile industriale cu potențial ridicat de export, în sectorul construcțiilor, care

poate fructifica necesarul de infrastructură existent în toate domeniile, precum și în sectorul serviciilor.

- ✓ **Măsuri care să asigure o mai bună participare pe piața muncii** în scopul atingerii până în 2020 a unei rate de ocupare de 70% pentru populația în vârstă de 20-64 ani, în concordanță cu prioritățile Strategiei Europa 2020, context în care vor fi inițiate o serie de reforme și inițiative, menite să promoveze o piață a muncii performantă, dinamică și flexibilă care să asigure accesul majorității cetățenilor la locuri de muncă de calitate, în funcție de competențele și abilitățile lor, la venituri decente și fără discriminare. Numărul mediu de salariați se va majora în medie cu 4,3% anual, iar rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului se va diminua până la 3,7% la sfârșitul anului 2019. De fapt, una din recomandările de țară pentru România pentru anul 2016 este consolidarea măsurilor privind piața forței de muncă, în special în cazul șomerilor tineri neînregistrați.

✓ **Susținerea mediului de afaceri pentru a crea premisele unei creșteri sustenabile.**

- Începând cu 1 ianuarie 2017, au fost promovate măsuri care să susțină investițiile, **prin aplicarea nelimitată în timp a facilității fiscale de scutire de impozit a profitului reinvestit**, impactul economic așteptat îl reprezintă creșterea atractivității mediului investițional, creșterea competitivității și a productivității muncii.
- **Pentru stimularea activităților de inovare, cercetare și dezvoltare** în vederea creării de locuri de muncă bine plătite, încurajarea capitalului autohton, atragerea investițiilor străine directe mai ales în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, **contribuabilii** care desfășoară exclusiv activități de inovare, cercetare-dezvoltare **sunt scutiți de la plata impozitului pe profit în primii 10 ani de activitate, începând cu anul 2017.**
- Începând cu februarie 2017, **pentru susținerea mediului de afaceri prin încurajarea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor** au fost luate următoarele măsuri :
 - ✚ modificarea uneia dintre condițiile ce trebuie îndeplinită de persoanele juridice române pentru încadrarea în definiția microîntreprinderii **în sensul majorării limitei veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 100.000 euro la 500.000 euro.**
 - ✚ **stabilirea unei cote de impozitare de 1% pentru microîntreprinderile care au unul sau mai mulți salariați** și eliminarea cotei de impozit de 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat, măsură care vizează stimularea creării de noi locuri de muncă și pentru așezarea echitabilă a sarcinii fiscale între microîntreprinderi.
- **Sprijinirea sectorului IMM** -contributor de importanță strategică la creșterea economică și crearea de locuri de muncă, sectorul întreprinderilor mici și mijlocii va beneficia din partea statului de **finanțarea unor scheme privind ajutorul de stat având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor, asigurarea dezvoltării economice durabile;**

Programe derulate pe orizontul 2008 – 2016

- ✚ programul **"Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții"**;

✚ programul "Transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la acciză pentru motorina utilizată drept combustibil.

Scheme de ajutor de stat H.G.

- ✓ *H.G. nr. 1680/2008 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile*

În prezent sunt 40 de proiecte de investiții aprobate în perioada 2009-2014, care totalizează 4.657,51 mil. lei **și vor crea 12.377 noi locuri de muncă**

- ✓ *H.G. nr. 753/2008 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind dezvoltarea regională prin stimularea investițiilor*

În prezent sunt 2 proiecte de investiții aprobate în perioada 2008-2014, care totalizează 1.533,78 mil. lei care **și vor crea 1.012 noi locuri de muncă**.

- ✓ *H.G. nr. 332/2014 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă*

Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei **este de 1.700**. Prin această schemă se intenționează încurajarea participării active a întreprinderilor la reducerea decalajelor economice dintre regiuni și redresarea economiei românești, prin realizarea de investiții și **crearea a peste 35.000 de noi locuri de muncă**.

- *H.G. nr. 807/2014 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie*

Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei **este de 150 întreprinderi**.

- ✓ **Stimularea potențialului de creștere economică** –o modalitate concretă prin care pot fi livrate concomitent societății un avans economic solid și menținerea echilibrelor interne și externe ale economiei prin politici structurale care să conducă la câștiguri permanente de productivitate.

→ **Reforme structurale în sectorul companiilor, respectiv îmbunătățirea guvernanței corporative** reprezintă o prioritate pentru guvern, vizând reforma managementului privat la companiile de stat din domenii strategice (cu contracte standard, criterii de performanță și plată în funcție de performanță).

→ **Consolidarea investițiilor publice, în special în infrastructură**, prin îmbunătățirea productivității totale a factorilor, prin investiții în **cercetare și inovare** și prin creșterea **eficienței energetice**, este esențială pentru stimularea creșterii potențiale, care ar genera o expansiune economică mai echilibrată.

- **Pentru eficientizarea utilizării fondurilor Programului Național de Dezvoltare Locală** a fost îmbunătățită procedura operațională pentru implementarea acestui program prin preluarea criteriilor propuse de BM în etapa analizei de specialitate realizată la nivelul MDRAP fiind *monitorizate investițiile derulate în cadrul PNDL*:
- **Master Planul General de Transport** are în vedere realizarea unui sistem eficient, durabil, flexibil în domeniul feroviar, naval, aerian multimodal, evidențiindu-se **alocările de fonduri necesare pe programe europene, pentru perioada 2014-2020**.

Modernizarea și dezvoltarea transportului va fi abordată plecând de la principiul asigurării siguranței și securității, fiind un suport important al activității economice și sociale pentru îmbunătățirea calității vieții.

 Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune; Astfel, continuarea eforturilor de creștere a ratei de absorbție a fondurilor europene, precum și a eficienței utilizării acestora, inclusiv prin evaluarea periodică a modului de alocare a fondurilor pentru proiectele prioritare la nivel național și regional, **rămâne un imperativ pentru creșterea rolului acestor resurse financiare la dezvoltarea economică a României.**

Guvernul își propune accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru a ajunge la o rată de 72,5% până la 31 decembrie 2020 și 100% până la 31 decembrie 2023.

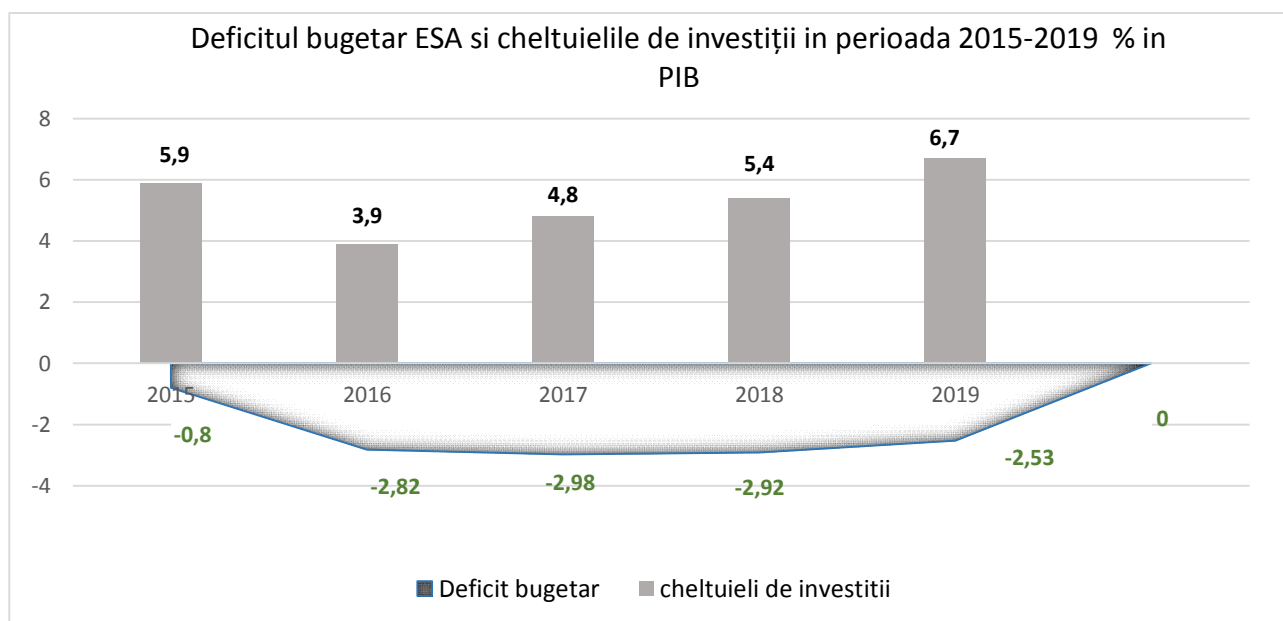
În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată, ceea **ce reprezintă o soluție pentru stimularea economiei** mai ales în contextul constrângerilor impuse de noul pact fiscal.

2. Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții. cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;

Cheltuielile de investiții în perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019
	realizari	execuție preliminată	propuneri	estimări	estimări
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	243.426	242.016	278.817	310.293	335.885
- % din PIB	34,2	31,9	34,2	35,3	35,5
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	41.568	29.535	39.435	47.611	63.496
% din cheltuieli totale	17,1	12,2	14,0	15,3	18,9
- % în PIB	5,9	3,9	4,8	5,4	6,7

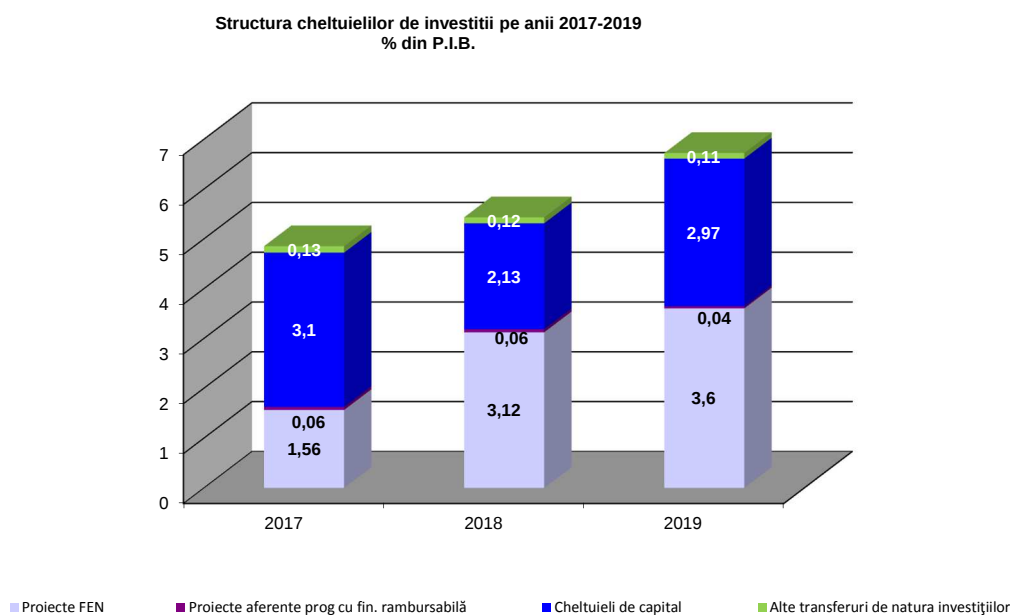
Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă.

Sursa MFP

In perioada 2015-2019 cheltuielile de investiții s-au situat in permanență semnificativ peste nivelul deficitului bugetar.

O prioritate majoră a Guvernului o reprezintă îmbunătățirea procesului de evaluare, selecție, prioritzare și implementare a investițiilor publice, pentru a spori absorbția fondurilor europene, în vederea descongestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

În anul 2017 cheltuielile destinate investițiilor însumează 39,4 miliarde lei, reprezentând aproximativ 4,8 % în PIB, pentru ca în anul 2018 acestea să fie estimate la 47,6 miliarde lei, în anul 2019 estimarea se situează la 63,5 miliarde lei și o pondere în PIB de 6,7 % din PIB.

3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru sustinerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității, care să creeze premisa unei creșteri economice sustenabile;

Conform Programului de Guvernare 2017-2020 aprobat de Parlamentul României și publicat în Monitorul Oficial al României nr. 5 din 4 ianuarie 2017, modelul economic pe care Guvernul îl va aplica începând cu 2017 este unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri din România, precum și creșterea bunăstării tuturor românilor.

Eliminarea celor 102 de taxe printr-un act normativ cu putere de lege la începutul anului 2017 continuă procesul de simplificare a fiscalității și de debirocratizare început în ultimii ani, contribuind la creșterea consumului, creșterea încrederii în instituțiile statului dar și la o poziționare mai bună a României în clasamentele mondiale de tip Doing Business, pentru ca în anul 2018 țara noastră să ajunga în rândul țărilor cu cel mai mic număr de taxe din lume, dar și cu cea mai mică povară fiscală.

Principalele masuri fiscale sunt prezentate în detaliu în capitolul 4 din strategie.

4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale pentru unele categorii de personal din sectorul bugetar, concomitent cu adoptarea unor măsuri sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari, studenți și categoriile cele mai vulnerabile.

Programul de guvernare asumat de Guvern în domeniul muncii, protecției sociale, familiei, persoanelor vârstnice răspunde, în primul rând, nevoilor și cerințelor dezvoltării României pentru perioada 2017-2020. Implementarea strategiilor de creștere economică cu cele sociale vor avea ca obiectiv principal asigurarea unui parcurs constant către îmbunătățirea nivelului de trai al populației, pentru întărirea coeziunii sociale și reducerea decalajelor față de statele dezvoltate ale Uniunii Europene. Principalele masuri:

- Începând cu data de 1 februarie 2017, **salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată**, sumă stabilită în bani care nu include sporuri și alte adaosuri, **se stabilește la 1.450 lei lunar**, pentru un program complet de lucru de 166,00 ore, în medie, pe lună, în anul 2017, reprezentând 8,735 lei/oră. *Măsura va avea efecte pozitive asupra creșterii economice și asupra stimulării ocupării și reducerii muncii la negru, asigurând creșterea nivelului de trai și reducerea decalajelor sociale.*
- **personalul plătit din fonduri publice din instituțiile și autoritățile publice ale administrației publice locale beneficiază de majorarea cu 20% față de nivelul acordat pentru luna ianuarie 2017 a cuantumului brut al salariilor de bază/indemnizațiilor, precum și a cuantumului**

sporurilor, indemnizațiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte din salariul brut, în măsura în care personalul respectiv își desfășoară activitatea în aceleași condiții.

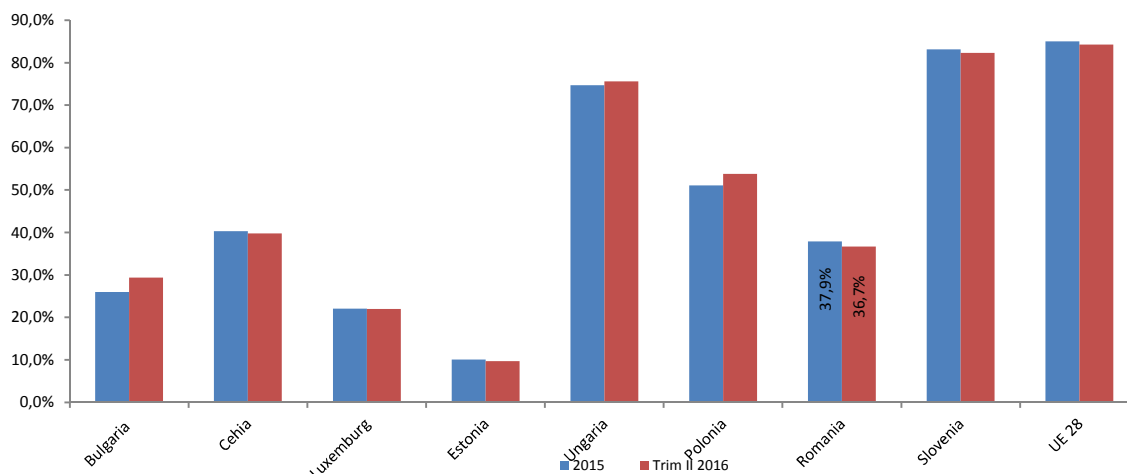
- **Incepând cu 1 februarie 2017 personalul din cadrul instituțiilor publice de spectacole sau concerte, indiferent de subordonarea acestora, beneficiază de majorarea cu 50%** față de nivelul acordat pentru luna ianuarie 2017 a cuantumului brut al salariilor de bază, precum și a cuantumului sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte din salariul brut, în măsura în care personalul respectiv își desfășoară activitatea în aceleași condiții.
- **Începând cu data de 1 iulie 2017, valoarea punctului de pensie se majorează la 1000 lei.**
- **Începând cu 1 martie 2017, nivelul indemnizației sociale pentru pensionari, prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr 6/2009 privind instituirea pensiei sociale minime garantate, va crește la 520 lei.**
- **finanțarea drepturilor asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau a indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav, acordate potrivit Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se asigură integral de la bugetul de stat, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, în baza numărului de beneficiari comunicat de unitățile administrativ-teritoriale. Din punct de vedere social, se asigură îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu handicap, realizată în funcție de nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, luând în considerare integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap.**
- **studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, beneficiază de gratuitate la transport intern feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a.**
- **cuantumul alocat pentru constituirea fondului de burse și protecție socială a studenților se stabilește la 201 lei/ lună pe perioada derulării activităților didactice/student de la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii.**
- **scutirea de impozit pe venit pentru pensiile mai mici sau egale cu 2.000 de lei;**
- **eliminarea obligației pensionarilor de a plăti contribuții sociale de asigurări de sănătate.**

5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management al datoriei publice

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2015 la un nivel de 37,9% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2015, datoria internă a reprezentat 19,0% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,9% din PIB. De asemenea, la sfârșitul lunii noiembrie 2016, datoria guvernamentală a reprezentat 37,9% din PIB, din care datoria internă a reprezentat 19,6% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,3% din PIB.

La nivelul țărilor membre ale Uniunii Europene, la sfârșitul trimestrului II 2016, România s-a situat pe locul 4 între statele membre UE cu cel mai scăzut nivel de îndatorare, după Estonia (9,7%), Luxemburg (22,0%) și Bulgaria (29,4%).

Comparații UE (% datoria guvernamentală în PIB)

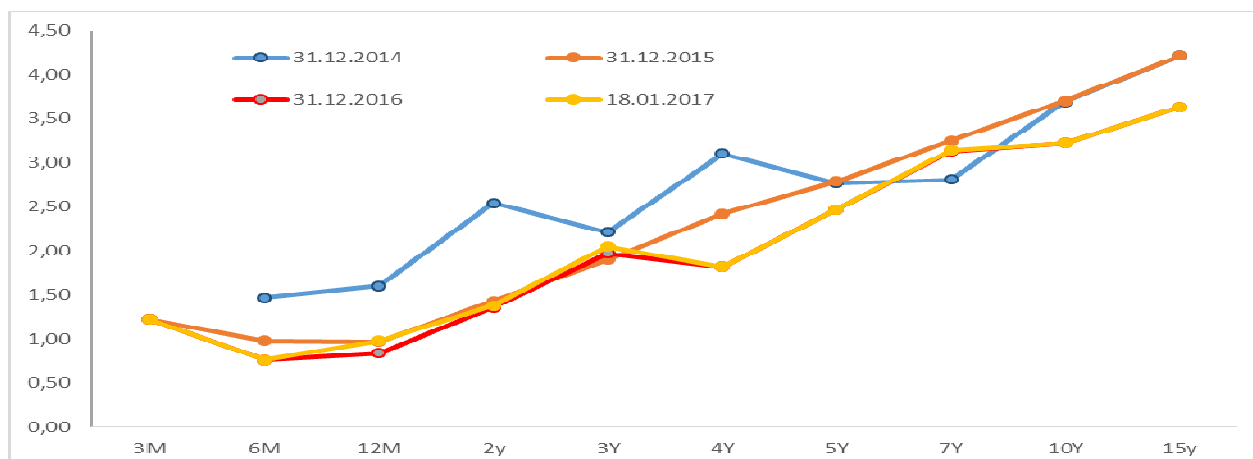

Sursă: Eurostat newsrelease euroindicators 205/2016 – 24 October 2016

În anul 2016 finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale s-a realizat în principal din surse interne și în completare din surse externe, MFP continuând să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, și a reacționat prompt la modificările contextului de piață și în comportamentul investitorilor.

Randamentele titlurilor de stat au urmat un trend descendent în primele trei trimestre ale anului 2016, ulterior evoluția în creștere a acestora fiind marcată în principal de o serie de evenimente externe, cum ar fi rezultatele alegerilor din SUA și așteptările mediului investițional de creștere a dobânzii de referință de către Rezerva Federală a SUA, concretizate prin creșterea dobânzii cu 25 bps de către FED în ședința din luna decembrie. Votul din Marea Britanie de ieșire din Uniunea Europeană din luna iunie 2016 nu a avut un impact negativ asupra randamentelor, dimpotrivă acestea au înregistrat scăderi, România fiind singura țară din regiune cu cele mai accentuate reduceri ale randamentelor. Cu toate că alegerile din SUA au generat începând cu luna noiembrie o serie de creșteri ale randamentelor, acestea se situează însă sub nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2015, îndeosebi pe maturități mai mari de 3 ani.

Evoluția curbei de randamente a titlurilor de stat pe piața primară

Sursa: MFP

Pentru evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, Trezoreria Statului a menținut ca și în anii precedenți rezerva financiară (buffer) în valută, la o valoare echivalentă care acoperă necesitățile de finanțare a deficitului bugetar și refinanțare datoriei publice pentru circa 4 luni.

6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernancei bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

Ministerul Finanțelor Publice acordă o atenție deosebită procesului de instituționalizare a analizei cheltuielilor publice, prin crearea unei structuri responsabile cu realizarea acestor analize și elaborarea unor recomandări pertinente pentru ministere care să conducă la o alocare optimă a resurselor. **Transparentizarea și eficientizarea cheltuielilor publice vor contribui la creșterea spațiului fiscal pentru investiții, îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și lung, creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene și creșterea predictibilității politicii bugetare pe termen mediu.**

2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

2.1 PIB potențial și output – gap

În intervalul 2017-2020, produsul intern brut potențial va crește cu un ritm mediu anual de 5,1%. Aceste estimări s-au realizat utilizând metodologia comună și agreată la nivelul tuturor celor 28 de state membre. Această evoluție prognozată a PIB potențial este rezultatul unor contribuții pozitive ale tuturor factorilor de producție, cea mai importantă fiind cea a productivității totale a factorilor, urmată de contribuția importantă a stocului de capital.

Trebuie menționat faptul că efectele redresării economice se reflectă în creșterea numărului de locuri de muncă, precum și în îmbunătățirea ratei de ocupare a forței de muncă. Astfel, factorul muncă (exprimat prin numărul total de ore lucrate) trece la o contribuție pozitivă la creșterea potențială începând cu anul 2016.

Output-gap, diferența dintre nivelurile PIB și PIB potențial exprimată ca procent din PIB potențial, se închide în anul 2018.

- Contribuția factorilor la creșterea PIB potențial -

	Contribuții - % -				
	PIB potențial	Capital	Muncă	PTF	Output Gap
2015	3.2	1.1	-0.3	2.4	-1.5
2016	4.0	1.2	0.1	2.7	-0.7
2017	4.6	1.4	0.3	2.9	-0.2
2018	5.1	1.5	0.4	3.1	0.1
2019	5.4	1.7	0.4	3.2	0.4
2020	5.4	1.9	0.2	3.3	0.7

Notă: Diferențele la însumare, unde este cazul, se datorează rotunjirilor

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Ritmul mediu anual de creștere a PIB potențial estimat de Comisia Europeană este de 3,7% pentru intervalul 2017-2018. Pentru aceeași perioadă ritmul mediu anual de creștere în estimările naționale este de 4,9%. Această discrepanță de circa 1 punct procentual provine, în principal din două surse, respectiv dinamici mai mari ale formării brute de capital fix în cazul prognozei naționale și un orizont de prognoză de 2 ani în cazul DGEFIN (2018) față de unul de 4 ani în cazul statelor membre (2020).

De asemenea, este de menționat că estimările Comisiei Europene sunt cele din Prognoza de toamnă 2016, în care creșterea economică pentru anii 2017 și 2018 nu ia în considerare impactul măsurilor din Programul de guvernare, fiind mult sub cadrul macroeconomic avut în vedere la fundamentarea bugetului pe 2017.

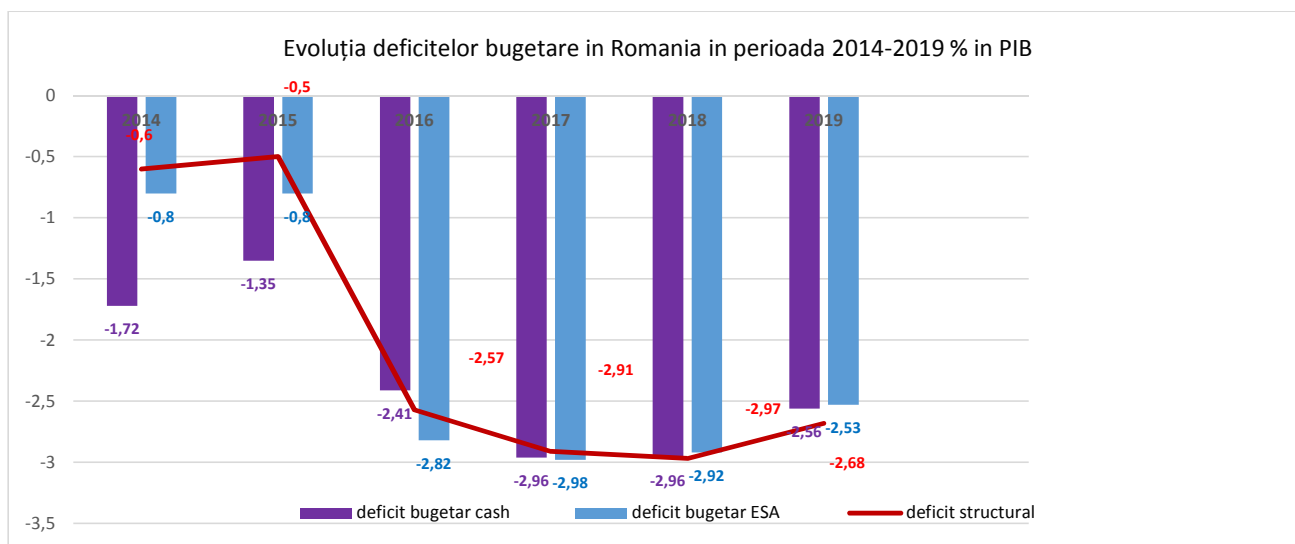
2.2. Evoluția deficitului structural în perioada 2014-2019

Deficite bugetare în perioada 2014-2019

- % din PIB -

Deficite bugetare	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Deficit ESA	-0,8	-0,8	-2,82	-2,98	-2,92	-2,53
Deficit Structural	-0,6	-0,5	-2,57	-2,91	-2,97	-2,68
Deficit cash	-1,72	-1,35	-2,41	-2,96	-2,96	-2,56

sursă : Eurostat, Previziunile de toamna 2016 ale CE, MFP și CNP

După cum se observă în tabelul de mai sus, România a înregistrat progrese depline în ceea ce privește încadrarea în obiectivul bugetar pe termen mediu, definit în termeni de deficit structural în perioada 2014- 2015, care a atins un nivel de 0,6% din PIB, și respectiv 0,5 % din PIB, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Se constată că soldul structural se abate de la MTO (1% din PIB) începând cu anul 2016. Motivul principal pentru care se înregistrează această evoluție îl constituie relaxarea fiscală începută în perioada 2015-2016 (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuată prin măsurile adoptate recent (eliminarea contribuției pentru pensionari, neimpozitare pensii sub 2000 lei, lege eliminare 102 taxe) care produc efecte începând cu anul 2017, precum și prin măsurile prevăzute de Programul de guvernare 2017-2020.

În contextul celor prezentate mai sus, în termeni structurali, se estimează o deviere pe orizontul de referință de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (OTM) stabilit pentru România, respectiv 1% din P.I.B., deficitul structural pe anul 2017 fiind estimat la 2,91% din P.I.B., în anul 2018 la 2,97% din P.I.B. urmând să înregistreze o traiectorie descendentă începând cu anul 2019.

Chiar în condițiile manifestării acestui risc, devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.

2.3 Importanța respectării obiectivului bugetar pe termen mediu

Recuperarea din devierea OTM începând cu anul 2018 va genera spațiu fiscal suficient pentru unele măsuri discreționare de politică bugetară, de exemplu, creșterea investițiilor publice în infrastructură.

Recuperarea din deviere la finele intervalului de prognoză este necesară și din punct de vedere al faptului că o deteriorare a poziției structurale a finanțelor publice ar avea drept consecință o reacție potențială a piețelor cu consecințe asupra majorării costurilor de finanțare a deficitului bugetar.

3. Cadrul macroeconomic

3.1 Evoluții macroeconomice recente ale economiei românești

În anul 2015, România a înregistrat o creștere economică de 3,9%, fiind al cincilea an consecutiv de creștere după criză (1,1% în 2011, 0,6% în 2012, 3,5% în 2013 și 3,1% în 2014). Creșterea din 2015 s-a datorat contribuției pozitive a **cererii interne**. Principalul factor al acestei creșteri l-a reprezentat **consumul final** ca urmare a creșterii **consumului privat** cu 6,0%, în condițiile unei inflații scăzute, a unor rate ale dobânzii care au atins niveluri minime record și ale unei creșteri semnificative a salariului real.

Formarea brută de capital fix a avut, de asemenea, o contribuție importantă la creșterea economică, înregistrând o creștere de 8,3% comparativ cu anul 2014. În cadrul acesteia, formarea brută de capital fix guvernamentală s-a majorat cu 28,8%, iar cea privată cu 3,9%.

Exportul de bunuri și servicii s-a majorat cu 5,4%, în timp ce importurile s-au majorat cu 9,2%, cererea externă netă având o contribuție negativă (1,6 procente), în principal pentru că sporul de cerere internă nu a putut fi acoperit în totalitate din producția internă.

Din punct de vedere al **ofertei interne**, s-a remarcat creșterea valorii adăugate brute în construcții (6,8%), industrie (5,4%) și servicii (3,7%), în timp ce valoarea adăugată brută din agricultură a înregistrat o scădere cu 11,8% față de 2014.

- modificări procentuale față de anul precedent -

Produsul intern brut	2015	2016 estimare
Cererea internă, din care:	5,5	6,8
Consumul final	4,9	7,6
- Cheltuielile cu consumul privat	6,0	8,6
- Cheltuielile cu consumul final al populației	5,9	8,7
- Cheltuielile cu consumul guvernamental	0,1	3,3
- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	-0,7	3,0
Formarea brută de capital fix	8,3	6,3
Exportul de bunuri și servicii	5,4	4,5
Importul de bunuri și servicii	9,2	9,3
PIB	3,9	4,8
- Industrie	5,4	2,4
- Agricultură	-11,8	5,2
- Construcții	6,8	4,2
- Servicii	3,7	6,3

Sursa: 2015 Institutul Național de Statistică, 2016 Comisia Națională de Prognoză

În primele 9 luni 2016, economia românească a înregistrat o dinamică accelerată, respectiv o creștere a produsului intern brut de 4,8% față de aceeași perioadă din 2015, creșterea fiind cea mai mare după 2010. Performanța a fost realizată ca urmare a unor dinamici dintre cele mai mari din UE în cele trei

trimestre din 2016 (trimestrul I 4,3%, trimestrul II 6,0% și trimestrul III 4,3% față de perioada corespunzătoare din 2015).

Pe partea de cheltuieli, creșterea consumului populației a fost peste cea a FBCF (7,9% față de 4,2%), influența concomitentă a acțiunii măsurilor de relaxare fiscală (reducerea TVA la 1 iunie 2015 și 1 ianuarie 2016) și a majorărilor salariale care au îmbunătățit puterea de cumpărare a populației diminuându-se în trimestrul al III-lea 2016. Comparativ cu 9 luni 2015, consumul privat a înregistrat o creștere de 9%, în timp ce consumul guvernamental (care include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice) s-a majorat cu 3,2%.

Cererea internă ridicată a fost acoperită atât din stocuri cu o contribuție negativă la creșterea PIB de 0,8 procente, din producția internă, cât și din import, care a condus la un export net negativ de 1,4 procente.

Pe latura ofertei interne, serviciile au avut o contribuție pozitivă majoră la creșterea PIB (3,6 puncte procentuale), aceasta fiind susținută, în principal, de ramura "comerț; transport și depozitare; hoteluri și restaurante", a cărei evoluție a fost favorizată de măsurile de relaxare fiscală. Valoarea adăugată brută a înregistrat creșteri în toate sectoarele: servicii cu 6,6%, agricultură cu 4,1%, construcții cu 3,9%, iar în industrie cu 1,8%.

Rezultatele economice sectoriale de până în prezent argumentează posibilitatea realizării unei creșteri economice în 2016 de 4,8%.

În anul 2016 creșterea economică se va baza, în principal, pe cererea internă care se va majora cu 6,8%, ca urmare a creșterii cheltuielilor cu consumul final al populației cu 8,7% și a formării brute de capital fix cu 6,3%. Exportul net va avea o contribuție negativă la creșterea reală a produsului intern brut (2 procente), creșterea importurilor de bunuri și servicii (9,3%) fiind superioară celei a exporturilor de bunuri și servicii (4,5%).

Pe partea ofertei interne, pentru anul 2016 se estimează majorări ale valorii adăugate brute în toate sectoarele economice, respectiv în servicii cu 6,3%, în agricultură cu 5,2%, în construcții cu 4,2% și în industrie cu 2,4%.

Numărul mediu al efectivelor de salariați a crescut în anul 2015 cu 2,3%. Pe primele 11 luni ale anului 2016 s-a înregistrat o creștere medie a efectivelor lunare de 3,4% față de aceeași perioadă din 2015. Pentru anul 2016 se prevede creșterea numărului mediu de salariați cu 3,0%.

Rata șomajului înregistrat s-a situat la sfârșitul anului 2015 la 5,0%. La sfârșitul lunii octombrie 2016 rata șomajului înregistrat s-a redus la 4,76%. Pentru finalul anului 2016 se estimează o rată a șomajului înregistrat de 4,8%.

În anul 2015, exporturile de bunuri au avut o valoare de 54,6 mld. euro, în creștere cu 4,1% comparativ cu anul 2014, în timp ce creșterea înregistrată de importurile de bunuri a fost de 7,6%, valoarea acestora fiind de 63,0 mld. euro. În aceste condiții, deficitul comercial FOB-CIF a fost de 8,4 mld. euro în creștere cu 38,1% comparativ cu cel înregistrat în anul 2014.

În primele 11 luni ale anului 2016, exporturile de bunuri au atins valoarea de 53,1 mld. euro în creștere cu 4,8% față de aceeași perioadă a anului anterior, iar importurile CIF au înregistrat o valoare de 61,8,0 mld. euro, în creștere cu 6,9%. Este important de menționat performanțele din această perioadă ale României la export care s-au situat pe locul secund în UE-28, în timp ce pe ansamblul blocului comunitar european livrările de bunuri s-au redus cu 0,6%. Prin comparație, în intervalul ianuarie-noiembrie 2016, activitatea de export a principalilor parteneri comerciali ai României

respectiv Germaniei, Italiei au fost în creștere cu doar 0,8% și cu 0,7% în timp ce Franța a înregistrat o diminuare a livrărilor de bunuri cu 1,6%.

Pe întreg anul 2016 se așteaptă ca exporturile să atingă o valoare de 57,6 mld. euro, în timp ce importurile CIF să fie de 67,9 mld. euro, în creștere cu 5,5%, și respectiv 7,8% față de anul anterior.

În anul 2015, **contul curent al balanței de plăți** a înregistrat un deficit în valoare de 1,9 mld. euro ajungând la o pondere în PIB de 1,2%. Finanțarea deficitului de cont curent s-a realizat integral prin investiții străine directe. Investițiile străine directe au atins valoarea de 3,5 mld. euro și au fost mai mari cu 43,0% față de anul 2014.

Contul curent al balanței de plăți a înregistrat în primele 11 luni ale anului 2016 un deficit în valoare de 3,4 mld. euro. El a fost finanțat integral din investiții directe care au totalizat 3,9 mld. euro.

În anul 2016 deficitul contului curent al balanței de plăți externe este estimat să atingă valoarea de 3,8 mld. euro, cu o pondere de 2,2% din PIB.

		- mil. euro -	
Comerțul exterior și contul curent		2015	2016 estimare
Export FOB		54.596,1	57.600
- modificare procentuală anuală, %		4,1	5,5
Import CIF		62.962,1	67.850
- modificare procentuală anuală, %		7,6	7,8
Sold Balanță Comercială FOB - CIF		-8.366,0	-10.250
Soldul contului curent		-1.944	-3.755
- % din PIB		-1,2	-2,2

Sursa: 2015 Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României, 2016 Comisia Națională de Prognoză

În România se poate vorbi de **o inflație negativă determinată de intervențiile asupra politicii fiscale** și nu de o deflație cauzată de disfuncționalități pe piață. Această afirmație este susținută de evoluțiile pozitive ale consumului, antrenate de consolidarea puterii de cumpărare a populației.

În anul 2016 s-a înregistrat pentru al doilea an consecutiv, o inflație negativă atât la sfârșitul anului cât și ca medie anuală determinată de reducerea cotei de TVA de la 24% la 20%, de la 1 ianuarie 2016, dar și a persistenței efectului de bază al măsurii de reducerea cu 15 puncte procentuale a cotei de TVA la produsele alimentare și la serviciile de alimentație publică din 1 iunie 2015.

Altfel, ca medie anuală, prețurile de consum s-au redus cu 1,55%. Cea mai importantă scădere a prețurilor s-a înregistrat la mărfurile alimentare (-2,57%), în timp ce mărfurile nealimentare și tarifele la servicii au avut diminuări mai modeste de preț (-1,04%, respectiv -0,79%).

În ceea ce privește inflația anuală, aceasta a înregistrat în luna decembrie 2016 o scădere pe total de 0,54%. Pe componente, prețurile mărfurilor alimentare au crescut de 0,68%, în timp ce tarifele la servicii și prețurile mărfurilor nealimentare au înregistrat un trend descendent (-1,83% și respectiv -0,87%).

3.2. Execuția bugetară în anii 2015 și 2016

Execuția bugetară pe anul 2015

Conform datelor definitive, execuția bugetului general consolidat, în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2015, s-a încheiat cu un deficit cash de 9,6 miliarde lei, respectiv 1,35% din PIB, față de un deficit anual prevăzut de 13,0 miliarde lei.

Comparativ cu anul anterior deficitul bugetului general consolidat în anul 2015, în bază cash, s-a redus ca procent în PIB cu 0,37 puncte procentuale de la 1,72% în 2014 la 1,35%.

Deficitul bugetar cash

		2014	2015	Diferențe 2015 față de 2014
Deficit	mil. lei	-11.493,2	-9.630,7	1.862,5
	% din P.I.B.	-1,72	-1,35	0,37

Veniturile bugetului general consolidat, în anul 2015, au totalizat 233,8 miliarde lei, reprezentând 32,9% din PIB și un grad de realizare față de estimările anuale de 98,9%.

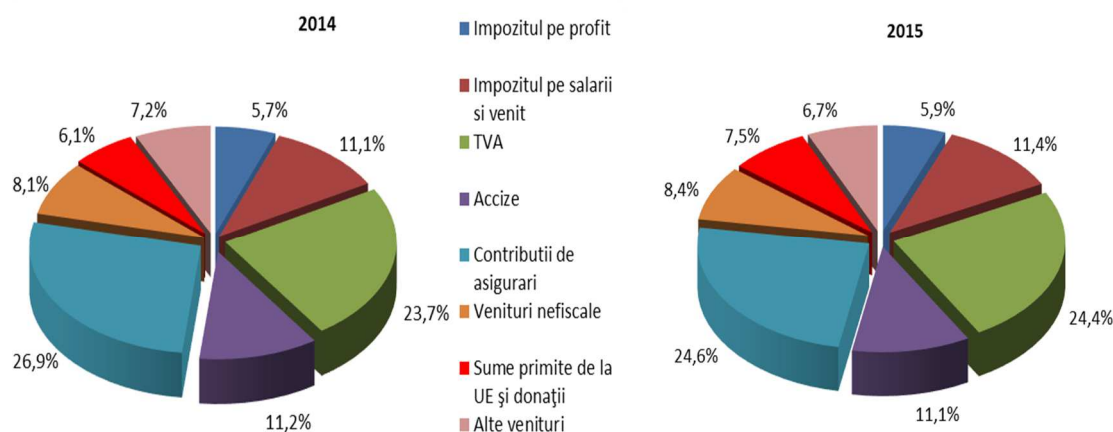
Comparativ cu programul anual de încasări veniturile bugetare au înregistrat următoarele evoluții:

- Încasările din veniturile fiscale au fost superioare programului anual, gradul de realizare fiind de 100,3%, fiind influențate în principal de evoluția pozitivă a încasărilor din impozitul pe profit (101,3%); impozitul pe venit și salarii (101,6%); taxa pe valoarea adăugată (100,1%); impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale (105,2%); alte impozite și taxe fiscale (110,4%). Evoluții mai puțin favorabile s-au înregistrat în cazul încasărilor din impozite și taxe pe proprietate (99,7%); accize (99,5%) și alte impozite și taxe pe bunuri și servicii (89,6%);
- Încasările din contribuții de asigurări au fost superioare programului de încasări, gradul de realizare fiind de 100,5%. Această evoluție a fost susținută de încasările superioare programului anual înregistrate în cazul veniturilor din contribuții de asigurări încasate la bugetul asigurărilor sociale de stat (100,6%) precum și a celor de la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate (100,2%), în timp ce în cazul bugetului asigurărilor pentru șomaj veniturile din contribuții s-au situat sub programul anual de încasări, gradul de realizare fiind de (99,8%);
- Încasările din veniturile nefiscale s-au situat sub programul anual, gradul de realizare fiind de 97,5%;
- Încasările din sumele primite de la UE și alți donatori în contul plăților efectuate s-au situat sub programul anual, gradul de realizare înregistrat fiind de 86,3%.

Încasările bugetare au fost influențate atât de evoluțiile economice, cât și de deciziile de politică fiscală adoptate, cum ar fi: creșterea salariului minim, majorarea salariilor în sectorul bugetar,

creșterea punctului de pensie, majorarea cotei de contribuții aferentă fondurilor de pensii administrate privat, precum și diminuarea cotei de contribuții de asigurări sociale de stat și modificarea cuantumului accizelor.

Structura veniturilor bugetare

Din punct de vedere al ponderii principalelor categorii de impozite în total venituri încasate, s-au înregistrat creșteri în cazul impozitului pe profit cu 0,2 pp, a impozitului pe venit și salarii cu 0,3 pp, veniturilor din taxa pe valoarea adăugată cu 0,7 pp, taxelor pe utilizarea bunurilor autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități cu 0,1 pp, a veniturilor nefiscale cu 0,3 pp și în cazul sumelor primite de la UE în contul plăților efectuate cu 1,4 puncte procentuale.

În paralel, s-au înregistrat diminuări în cazul veniturilor din impozite și taxe pe proprietate cu 0,4 pp, a veniturilor din accize cu 0,1 pp, a contribuțiilor de asigurări cu 2,3pp și a veniturilor din capital cu 0,1 pp.

Comparativ cu anul anterior, **veniturile bugetului general consolidat**, în anul 2015, au înregistrat o creștere nominală de 9,1%, iar ca procent în PIB au crescut cu 0,7 pp de la 32,1% în 2014 la 32,8% în 2015.

Veniturile fiscale au crescut în termeni nominali cu 10,7% față de anul precedent, iar ca procent în PIB au crescut cu 0,7 puncte procentuale.

Încasările din **impozitul pe profit** au înregistrat o creștere de 13,0%, în principal ca urmare a evoluției încasărilor de la agenții economici care au crescut cu 10,0% dar și ca urmare a încasărilor de la băncile comerciale ce au fost superioare comparativ cu anul anterior cu 246,2 milioane.

Încasările din **impozitul pe venit și salarii** au înregistrat o creștere cu 12,4% pe fondul creșterii numărului de salariați cu 2,7%¹ și al câștigului salarial mediu brut cu 7,8%².

De asemenea, influențe pozitive asupra încasărilor din impozitul pe venit au mai avut-o și creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată³, creșterea valorii punctului de pensie

¹dec 2013 - noiembrie 2014, dec 2014 - noiembrie 2015

²dec 2013 - noiembrie 2014, dec 2014 - noiembrie 2015

³ conform H.G. nr. 1091/2014

de la 790,7 lei în anul 2014 la 830,24 lei pentru anul 2015 precum și plata unor obligații de natură salarială stabilite prin hotărâri judecătorești.

Încasările din **impozitele și taxele pe proprietate** au înregistrat o scădere cu 7,2% comparativ cu anului 2014, și respectiv 0,1 puncte procentuale ca raport în PIB gradul de realizare al programului de încasări fiind de 99,7%.

Diminuarea încasărilor comparativ cu anul precedent s-a datorat în principal evoluției încasărilor la bugetul de stat care au fost influențate de reducerea cotei de impozitare în cazul impozitului pe construcții de la 1,5% la 1%⁵ începând cu anul 2015.

Încasările din **TVA** au înregistrat o creștere cu 12,3%, pe fondul creșterii încasărilor din operațiuni interne cu 6,4%, a încasărilor din importurile de bunuri cu 9,8% dar și a reducerii rambursărilor de taxă cu 7,9%.

Evoluția încasărilor din TVA a fost influențată de creșterea volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul cu excepția autovehiculelor și motocicletelor cu 8,9%⁶ dar și de introducerea cotei reduse de TVA de 9% (față de cota standard de 24%) pentru livrările de alimente și băuturi non-alcoolice, animale și păsări vii din specii domestice, semințe, plante și ingrediente alimentare, servicii de restaurant și catering, începând cu 1 iunie 2015.

De menționat că, creșterea încasărilor aferente importurilor de bunuri s-a realizat pe fondul reducerii importurilor din zona extra comunitară cu 0,2%⁷, ceea ce poate fi explicat printr-o îmbunătățire a colectării.

Încasările din **accize** au înregistrat o creștere cu 8,0% pe fondul majorării cuantumului accizelor la benzină fără plumb, benzină cu plumb, motorină și petrol lampant (kerosen) efectuată pe parcursul anului 2014 precum și a influenței pozitive determinată de creșterea volumului cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul al carburanților pentru autovehicule cu 5,8%⁸ dar și de creșterea vânzărilor de produse alimentare, băuturi și tutun cu 19,1%.

Încasările din **taxele pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** au crescut comparativ cu anul anterior cu 20,7%, ca urmare a creșterii încasărilor la bugetul de stat din taxele pe jocuri de noroc pe fondul introducerii de noi taxe în acest domeniu⁹.

Încasările din **impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale** au crescut cu 26,9% comparativ aceeași perioadă a anului precedent în condițiile în care importurile din zona extra comunitară s-au redus cu 0,2%;

Încasările din **contribuțiile de asigurări** au crescut cu 0,1%, pe fondul evoluției pozitive a numărului de salariați, a câștigului salarial mediu brut, a salariului minim precum și a plății unor sume prevăzute în hotărâri judecătorești având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială.

Acestea au fost influențate negativ de creșterea în anul 2015 a cotei de contribuții aferentă fondurilor de pensii administrate privat cu 0,5 puncte procentuale de la 4,5% la 5%¹⁰ precum și de

⁴ conform Legii nr.187/2014

⁵ conform Legii nr.11/2015

⁶ Comunicat de presă INS nr.27/3 februarie 2016 evoluție an 2015 comparativ cu an 2014

⁷ Comunicat de presă INS nr.33/9 februarie 2016, evoluție an 2015 comparativ cu an 2014

⁸ Comunicat de presă INS nr.27/3 februarie 2016 evoluție an 2015 comparativ cu an 2014

⁹ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014, pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative

¹⁰ conform Legii nr.187/2014

reducerea cu 5 puncte procentuale a cotei de contribuții de asigurări sociale de stat datorate de angajator.

Comparativ cu anul 2014 s-au înregistrat creșteri la bugetul asigurărilor pentru șomaj cu 11,7% și la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate cu 11,3% în timp ce la bugetul asigurărilor sociale de stat s-a înregistrat o diminuare a încasărilor cu 5,8%.

Sumele primite de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate (inclusiv donațiile), în anul 2015, au fost în valoare de 17,4 miliarde lei, în creștere cu 34,1% comparativ cu anul 2014. De asemenea, ca raport în PIB, acestea au înregistrat o creștere cu 0,5 puncte procentuale de la 1,9% cât era în anul 2014 la 2,4% în anul 2015.

De menționat că sumele primite de la Uniunea Europeană înregistrate în bugetul general consolidat sunt numai cele aferente proiectelor ai căror beneficiari sunt instituțiile publice, nefiind incluse și cele destinate sectorului privat, iar la calculul deficitului bugetar acestea au fost reflectate corespunzător gradului de utilizare a acestora pentru a nu influența soldul bugetului general consolidat conform normelor EUROSTAT.

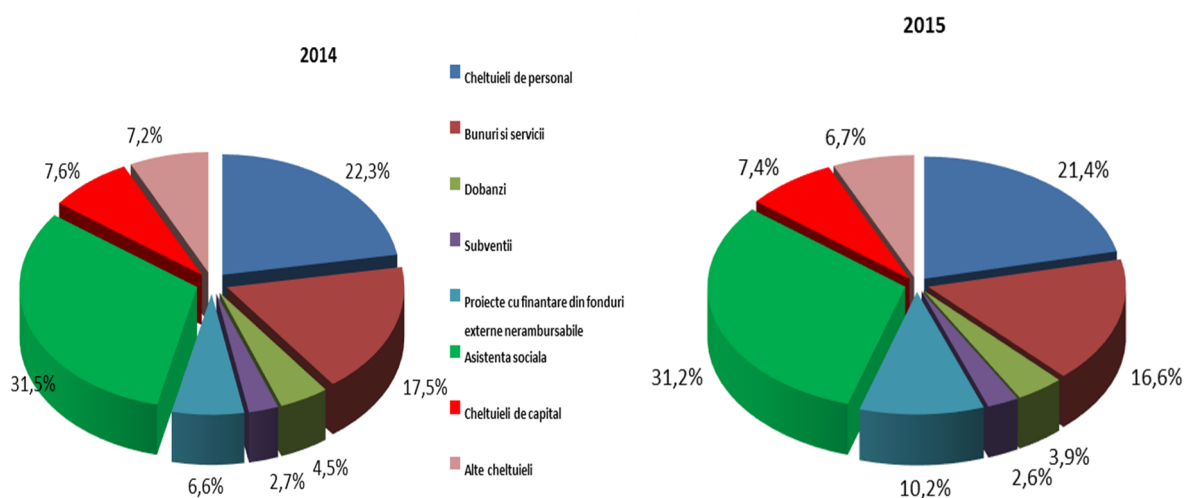
Cheltuielile bugetului general consolidat

Cheltuielile bugetului general consolidat au totalizat, în anul 2015, 243,4 miliarde lei, ceea ce reprezintă 34,2% din PIB și un grad de realizare față de nivelul prevăzut de 97,6%.

Din punct de vedere al gradului de realizare al programului anual, principalele categorii de cheltuieli bugetare au înregistrat următoarele evoluții: **cheltuielile de personal 100,1%, cheltuielile cu bunuri și servicii 96,5%, cheltuielile cu dobânzile 95,7%, cheltuielile cu subvențiile 90,6%, cheltuielile cu asistența socială 100,3%, cheltuielile aferente programelor cu finanțare rambursabilă 93,0%.**

Depășirile față de program se datorează plăților mai mari efectuate de unitățile administrativ – teritoriale și ale bugetelor instituțiilor finanțate integral și parțial din venituri proprii și subvenții, în principal la cheltuielile cu asistență socială, bunuri și servicii și cheltuieli de capital.

Structura cheltuielilor bugetare

Comparativ cu anul 2014 structura economică a cheltuielilor prezintă o creștere a ponderii în total cheltuieli a cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile aferente cu 3,6 pp și a cheltuielilor cu transferurile între unități ale administrației publice cu 0,5pp, diminuări ale ponderii înregistrându-se în cazul cheltuielilor de personal cu 0,9 pp, cheltuielilor cu bunuri și servicii cu 0,9 pp, cheltuielilor cu dobânzile cu 0,6 pp, a cheltuielilor cu subvențiile cu 0,1 pp, cheltuielilor cu asistența socială cu 0,3 pp, a cheltuielilor aferente programelor cu finanțare rambursabilă cu 0,1 pp și a cheltuielilor de capital cu 0,2 pp.

Comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior **cheltuielile bugetului general consolidat** au înregistrat o creștere nominală de 7,8% iar ca procent în PIB au crescut cu 0,4 puncte procentuale de la 33,8% cât au fost în anul 2014 la 34,2% în anul 2015.

În anul 2015 s-au înregistrat diminuări ale cheltuielilor bugetare față de anul precedent în cazul cheltuielilor cu dobânzile (-6,2%), a cheltuielilor cu alte transferuri (-4,6%), a cheltuielilor evidențiate la titlul alte cheltuieli (-6,8%) dar și în cazul celor aferente programelor cu finanțare rambursabilă (-23,0%).

Cheltuielile de personal ale bugetului general consolidat, în anul 2015, au crescut cu 3,3% față de aceeași perioadă a anului precedent, fiind influențate de creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, majorarea drepturilor salariale pentru unele categorii de personal bugetar, precum și de plata unor obligații de natură salarială stabilite prin hotărâri judecătorești dar și de reducerea cu 5 puncte procentuale a cotei de contribuții de asigurări sociale de stat datorate de angajator.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au înregistrat o creștere nominală de 2,3% față de anul precedent iar ca pondere în PIB au scăzut cu 0,2 pp.

Cheltuielile cu dobânzile s-au diminuat cu 6,2% față de anul precedent, 0,2 pp ca pondere în PIB comparativ cu anul 2014 pe fondul scăderii randamentelor la licitațiile emisiunilor de obligațiuni de tip benchmark.

Cheltuielile cu subvențiile au crescut, comparativ cu anul 2014, cu 2,7%, iar ca procent în PIB sau situat la același nivel de 0,9%. Din totalul cheltuielilor cu subvențiile o pondere de 62,6% o reprezintă cheltuielile cu subvențiile ale bugetului de stat iar în cadrul acestora, o pondere mai însemnată o dețin cheltuielile pentru sprijinirea producătorilor agricoli 46,73% (1.836,3 milioane lei), subvențiile pentru susținerea transportului feroviar public de călători 33,97% (1.335,0 milioane lei), subvenții pentru transportul de călători cu metroul 8,12% (319,1 milioane lei), programe de conservare sau de închidere a minelor 4,53% (177,9 milioane lei) și alte subvenții 4,48% (176,2 milioane lei).

Cheltuielile cu asistența socială au crescut în termeni nominali cu 6,7% comparativ cu anul anterior dar ca pondere în PIB sau situat la același nivel cu anul 2014 de 10,7%.

Evoluția cheltuielilor cu asistența socială în anul 2015 au fost influențate de creșterea cuantumului unor ajutoare sociale precum și de creșterea valorii punctului de pensie.

Cheltuielile aferente proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă au crescut în termeni nominali cu 66,7% comparativ cu anul anterior iar ca pondere în PIB au crescut cu 1,3 puncte procentuale de la 2,2% în PIB în 2014 la 3,5% în PIB în 2015.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, în anul 2015, au înregistrat o creștere de 27% comparativ cu anul 2014, fiind efectuate în sumă de 41,6 miliarde lei, respectiv 5,8% din PIB.

Arieratele înregistrate de administrația centrală și locală

Arieratele înregistrate de către principalele bugete componente ale bugetului general consolidat la finele anului 2015 au fost în sumă de 85,99 milioane lei (0,012% din PIB) cu 40,35 milioane lei sub nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2014, ceea ce reprezintă o reducere cu 31,9%.

Această evoluție a fost datorată în reducerii înregistrate de unitățile administrativ-teritoriale unde arieratele s-au diminuat cu 39,6%, de la 120,7 milioane lei în decembrie 2014, la 72,9 milioane lei în decembrie 2015.

ARIERATE

- milioane lei -

Bugetul de stat și Autonome		Bugete Locale		Bugetul Asigurărilor Sociale		TOTAL	
2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
5,61	12,99	120,71	72,93	0,02	0,07	126,34	85,99

Execuția preliminară a bugetului general consolidat în anul 2016

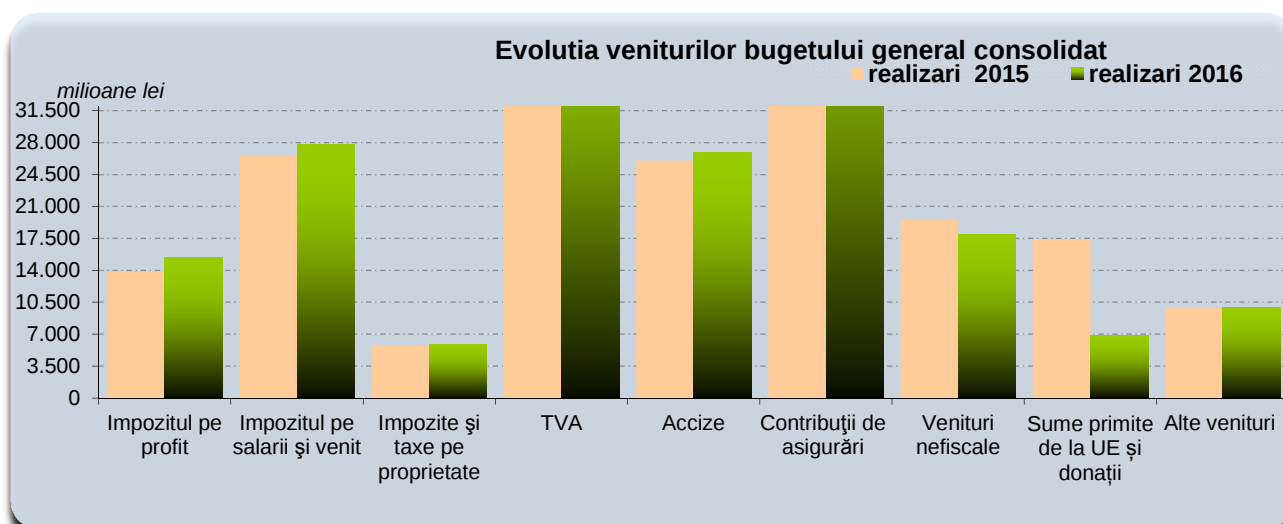
Deficit bugetar cash

		2015	2016	Diferențe 2016 față de 2015
Deficit	mil. Lei	-9.630,70	-18.294,30	-8.663,6
	% din PIB	-1,35	-2,41	- 0,9

Execuția bugetului general consolidat pe baza datelor operative de executie pe anul 2016 s-a încheiat cu un deficit **de 18,3 miliarde de lei**, respectiv 2,41% din PIB.

1. Veniturile bugetului general consolidat, în sumă de 223,7 miliarde de lei, reprezentând 29,5% din PIB, au fost cu 4,3% mai mici în termeni nominali față de anul precedent.

Veniturile încasate din economia internă (fără fonduri de la Uniunea Europeană pre și post-aderare) au fost în sumă de 216,9 miliarde lei (28,6% din PIB), cu 0,3% mai mari față de anul precedent.

S-au înregistrat creșteri față de anul precedent la încasările din: impozitul pe profit (+11,7%), contribuții de asigurări sociale (+6,3%), impozit pe salarii și venit (+4,2%), precum și accize (+3,6%).

În ceea ce privește încasările din TVA, acestea au înregistrat o scădere față de anul 2015 cu 9,6%, în condițiile în care au fost afectate atât de reducerea cotei standard de TVA de la 24% la 20% începând cu 1 ianuarie 2016, care s-a reflectat în încasările din februarie, cât și de introducerea unei cote reduse la alimente de 9%, aplicată de la 1 iunie 2015.

La nivelul administrațiilor locale s-au înregistrat, de asemenea, creșteri față de anul precedent la veniturile nefiscale cu 13,9%, la impozite și taxe pe proprietate cu 6,1% și la taxa pe utilizarea bunurilor cu 1,1%.

Sumele rambursate de U.E. în contul plăților efectuate au înregistrat o scădere de 60,7% față de aceeași perioadă a anului precedent cu mențiunea că în bugetul general consolidat, sunt înregistrate numai sumele rambursate aferente proiectelor ai căror beneficiari sunt instituțiile publice, nefiind incluse și cele destinate sectorului privat, gradul de realizare al programului fiind de 50,7 %.

2. Cheltuielile bugetului general consolidat, în sumă de 242,0 miliarde de lei, s-au redus în termeni nominali cu 0,6% față de a anul precedent și cu 2,3 puncte procentuale ca pondere în PIB.

Cheltuielile de personal au crescut cu 9,5% față de anul trecut fiind determinate, în principal, de majorările salariale acordate în a doua parte a anului 2015 și de majorarea salariului minim brut pe țară.

Majorările salariale acordate în a doua parte a anului 2015 au fost de 12% pentru personalul din instituțiile publice locale, 25% pentru personalul din sistemul public sanitar și pentru personalul din sistemul public de asistență socială, de 5% din luna septembrie 2015 și de 15% din luna decembrie 2015 pentru personalul din învățământ, 10% pentru personalul din sistemul bugetar exclusiv sănătate, învățământ și asistență socială. Majorarea salariului minim brut pe țară a fost de 75 de lei începând cu 1 iulie 2015, de la 975 de lei la 1.050 de lei și cu 200 de lei începând cu 1 mai 2016, de la 1.050 de lei la 1.250 de lei.

De asemenea, începând cu luna august 2016, se aplică prevederile O.U.G. nr. 20/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

Cheltuielile cu bunuri și servicii s-au majorat cu 1,2% față de anul precedent, înregistrându-se majorări semnificative în cazul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, respectiv cu 9,8%.

Cheltuielile cu asistența socială au crescut față de anul precedent cu 7,7%, fiind influențate, în principal, de majorarea cu 5% a punctului de pensie de la 1 ianuarie 2016 și de dublarea alocației de stat pentru copii începând cu 1 iunie 2015 precum și alte măsuri ce au fost aprobate în timpul anului 2016. Toate acestea au condus la suplimentări ale cheltuielilor cu asistența socială, avute în vedere la prima rectificare bugetară. Alți factori care au contribuit la sporirea cheltuielilor sociale sunt: creșterea numărului de beneficiari de ajutor social prin excluderea alocației de stat pentru copii din veniturile familiei la stabilirea ajutorului social (VMG); majorarea indemnizației acordate adultului cu handicap vizual grav prin majorarea cu 25% a salariului net al asistentului social debutant cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi, și majorarea numărului de persoane încadrate în diverse tipuri de handicap; majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție; pensii de serviciu pentru grefieri, personal aeronautic, funcționari publici parlamentari, auditori ai Curții de Conturi.

Dobânzile și subvențiile au înregistrat de asemenea majorări față de realizările anului precedent cu 4,5% respectiv 5,3% .

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost de 29,5 miliarde de lei, respectiv 3,9% din PIB.

Arieratele înregistrate de administrația centrală și locală

Arieratele înregistrate de către principalele bugete componente ale bugetului general consolidat la finele anului 2016 au fost în sumă de 201,83 milioane lei (0,027% din PIB).

Această evoluție este datorată în mare parte creșterii arieratelor de unitățile administrativ-teritoriale unde arieratele au crescut cu 105 milioane lei.

ARIERATE

- milioane lei -

Bugetul de stat și Autonome		Bugete Locale		Bugetul Asigurărilor Sociale		TOTAL	
2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
12,99	23,68	72,93	178,15	0,07	0,00	85,99	201,83

3.3. Prognoze macroeconomice pe termen mediu (2017-2019)

Cadrul macroeconomic a luat în considerare: (i) prevederile Programului de guvernare, care vizează atât creșterea veniturilor populației, cât și susținerea mediului de afaceri prin încurajarea investițiilor și a creării de noi locuri de muncă; (ii) majorările de venituri prevăzute pentru anii 2017 și 2018 cu impact semnificativ atât asupra consumului cât și a investițiilor; (iii) contextul european și global evidențiat în prognoza de toamnă a Comisiei Europene, și în estimările publicate în luna ianuarie 2017 de Banca Mondială și Fondului Monetar Internațional; (iv) datele statistice privind evoluția economiei românești pe 11 luni din 2016.

Având în vedere evoluția potențialului de creștere economică, pentru perioada 2017-2019 se estimează că economia românească își va relua creșterea mai susținută, fiind posibilă o creștere a produsului intern brut, în medie, cu 5,5% anual.

Creșterea economică	2017	2018	2019
<i>Modificări procentuale anuale</i>			
PIB real	5,2	5,5	5,7
PIB nominal	7,5	7,7	7,7
Componentele PIB-ului real			
Cererea internă, din care:	6,4	6,1	6,2
Consumul final	6,2	5,5	5,5
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	7,2	6,2	6,1
- Cheltuielile cu consumul final al populației	7,2	6,3	6,1
- Cheltuielile cu consumul guvernamental, din care:	1,8	2,2	2,4
- Consumul colectiv al administrației publice	1,6	2,0	2,3
Formarea brută de capital fix	7,2	7,9	8,4
Exporturi de bunuri și servicii*)	5,6	6,6	6,9
Importuri de bunuri și servicii*)	8,5	8,0	8,1
Contribuții la creșterea PIB (procente)			
Cererea internă finală	6,4	6,1	6,2
Modificarea stocurilor	-0,1	0,0	0,0
Export net	-1,3	-0,7	-0,6

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

*) Exporturile și importurile de bunuri și servicii sunt exprimate în termeni reali (de volum)

Scenariul se bazează pe îmbunătățirea activității economice în ramurile industriale cu potențial ridicat de export, în sectorul construcțiilor, care poate fructifica necesarul de infrastructură existent în toate domeniile, precum și în sectorul serviciilor.

Cererea internă va fi motorul acestei evoluții, cu o creștere medie anuală estimată la 6,2%. Formarea brută de capital fix se va accelera pe fondul îmbunătățirii finanțării proiectelor de infrastructură prioritare, cu un ritm mediu anual de 7,8%. Cheltuielile cu consumul final al populației se vor majora, în medie, cu ritmuri de 6,5%, în condițiile creșterii veniturilor disponibile și a încrederii în climatul economic, iar cheltuielile cu consumul guvernamental, care includ consumul individual și colectiv al acestuia, vor înregistra ritmuri medii de 2,2%, care vor asigura reducerea ponderii lor în produsul intern brut și îmbunătățirea eficienței cheltuielilor bugetare. Exporturile și importurile de bunuri și servicii vor

înregistra ritmuri de creștere, în termeni reali, cu o medie anuală de 6,4%, respectiv 8,2%, exportul net având efect negativ asupra produsului intern brut, diminuându-i creșterea.

Numărul mediu de salariați se va majora în medie cu 4,3% anual, iar **rata șomajului înregistrat** la sfârșitul anului se va diminua până la 3,7% la sfârșitul anului 2019.

Pornind de la ipoteza unor creșteri economice temperate la nivel mondial, cu efect pozitiv pe creșterea cererii externe și, implicit, a **comerțului exterior** românesc, în perioada 2017 - 2019 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri cu 7,5%, iar ale importurilor cu 8,1%.

- mil. euro -

Comerțul exterior și contul curent	2017	2018	2019
Export de bunuri FOB ^{*)}	61.800	66.500	71.620
- modificare procentuală anuală, %	7,3	7,6	7,7
Import de bunuri CIF ^{*)}	73.350	79.250	85.845
- modificare procentuală anuală, %	8,1	8,0	8,3
Sold Balanță Comercială FOB - CIF	-11.550	-12.750	-14.225
Soldul contului curent	-4.145	-4.290	-4.290
- % din PIB	-2,3	-2,2	-2,0

^{*)} Exportul și importul de bunuri sunt valori nominale exprimate în euro.

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Nivelul **deficitului de cont curent** se va menține la valori de 4,1 – 4,3 mld. euro, ponderea în PIB diminuându-se până la 2,0% în anul 2019.

Pentru anul 2017, efectele măsurilor de relaxare fiscală (de reducere a cotei TVA cu 1 punct procentual pentru mărfurile nealimentare și tarifele la servicii începând cu 1 ianuarie, dar și eliminarea accizei suplimentare pentru combustibil) vor fi atenuate de efectele adverse de majorare a cererii, ca urmare a continuării creșterii câștigului salarial, precum și de majorarea nivelului accizei totale la țigarete. În perioada 2018-2019 se așteaptă ca **inflația** la sfârșitul anului să înregistreze valori apropiate de ținta BNR de 2,5%±1 punct procentual. Se estimează ca în anul 2019 prețurile de consum vor ajunge la 2,3% ca medie anuală, în timp ce la sfârșitul anului inflația se va situa la 2,2%.

Previziunile au luat în calcul ani agricoli normali precum și o ușoară creștere pentru prețul internațional al petrolului.

- %-

Inflația	2017	2018	2019
- sfârșitul anului	1,9	2,3	2,2
- medie anuală	1,4	2,5	2,3

4. Cadrul fiscal-bugetar pe orizontul 2017-2019

4.1. Realizările anului 2015 precum și cele aferente anului 2016 față de măsurile asumate prin raportul pentru perioada 2016 -2019

În cursul anului 2015 a fost elaborată și aprobată Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 688/10.09.2015 prin care s-a realizat unul dintre obiectivele prioritare incluse în Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2013–2015, respectiv rescrierea Codului fiscal.

Prin rescrierea Codului fiscal s-a creat pe de o parte, posibilitatea simplificării fiscalității, eliminarea disfuncționalităților și stabilirea coordonatelor pentru un cadru legal fiscal coerent și modern, iar pe de altă parte, premisele asigurării predictibilității sistemului fiscal și continuării conduitei necesare unei consolidări fiscale sustenabile.

De asemenea, ca urmare a acestui demers, s-au atins și anumite obiective principale ale politicii fiscale, care vizează abordarea facilă a legislației fiscale de către contribuabili, administrarea coerentă a sistemului de impozite și taxe, predictibilitatea cadrului fiscal, claritate și accesibilitate în aplicarea prevederilor Codului fiscal, transparență în prezentarea principiilor fiscale, în definirea conceptelor, noțiunilor și metodelor reglementate de Codul fiscal, în scopul înțelegerii corecte și evitarea interpretărilor în aplicarea normelor fiscale.

În domeniul impozitelor directe, principalele măsuri au vizat:

a) Impozitul pe profit:

1 ianuarie 2016

- eliminarea condițiilor de deținere pentru considerarea ca neimpozabile a veniturilor din dividende;
- **modificarea principiului general de deducere a cheltuielilor**, inclusiv a celor efectuate în relația angajat – angajator, respectiv:
 - a) revizuirea principiului general de deducere a cheltuielilor**, în sensul considerării ca și cheltuieli deductibile a celor „efectuate în scopul desfășurării activității economice”, față de principiul existent “cheltuieli efectuate în scopul realizării de venituri impozabile”;
 - b) revizuirea principiului de deducere a cheltuielilor efectuate de angajator pentru salariați în sensul deducerii cheltuielilor cu salariile și asimilate salariilor**, definite potrivit Titlului IV - Impozit pe venit, cu menținerea unor excepții prevăzute de lege (ex.cheltuielile sociale, etc.); astfel, au fost eliminate și limitele fiscale pentru cheltuielile reprezentând contribuțiile angajatorului la pensiile facultative și asigurările voluntare de sănătate;
- **majorarea limitei minime legate de cifra de afaceri de la 0,3% la 0,5%** pentru scăderea din impozitul pe profit a sumelor reprezentând sponsorizare/mecenat/ burse private;
- **extinderea aplicării scutirii pentru profitul reinvestit** în producția/achiziția de calculatoare electronice și echipamente periferice, mașini și aparate de casă, de control și de facturare, precum și în programe informatice;

- **majorarea plafonului de deducere a cheltuielilor sociale de la 2% la 5%** din valoarea cheltuielilor cu salariile personalului;
- **introducerea de reguli fiscale specifice** pentru persoanele juridice care se dizolvă cu lichidare în sensul definirii unui an fiscal extins, corelat cu perioada aferentă aplicării procedurii lichidării și clarificarea aspectelor legate de declararea și plata impozitului pe profit în anul fiscal extins. Astfel, perioada cuprinsă între data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a început operațiunea de lichidare și data închiderii procedurii de lichidare reprezintă un singur an fiscal în ceea ce privește determinarea profitului impozabil, cât și pentru recuperarea pierderii fiscale, iar în această perioadă contribuabilul nu are obligații fiscale în ceea ce privește declararea și plata impozitului pe profit.

Impozitul pe dividendele plătite persoanelor juridice române

1 ianuarie 2016 - reducerea cotei impozitului pe dividende de la 16% la 5% pentru dividendele plătite persoanelor juridice române.

b) Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor:

- **majorarea plafonului de încadrare în acest sistem de impunere de la 65.000 euro la 100.000 euro**, precum și introducerea unui sistem diferențiat de cote de impozitare, între 1%-3%. Cotele de impozitare pe veniturile microîntreprinderilor sunt:
 - a) 1% pentru microîntreprinderile care au peste 2 salariați, inclusiv;**
 - b) 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat;**
 - c) 3% pentru microîntreprinderile care nu au salariați.**
- introducerea unei măsuri de susținere a **microîntreprinderilor nou-înființate** prin introducerea unei **cote de impozitare de 1% în primii doi ani de existență a persoanei juridice**, condiționată de angajarea unui salariat.
- modificarea modului de calcul a ieșirii din sistem ca urmare a depășirii limitelor prevăzute de lege, începând cu trimestrul depășirii;
- eliminarea din sfera de aplicare a impozitului pe veniturile microîntreprinderilor a contribuabililor care desfășoară activități în domeniul petrolier.

c) Alte impozite directe

1 ianuarie 2015

- prorogarea impozitului în cotă 0,5% pe veniturile din activitățile de exploatare a resurselor naturale, altele decât gazele naturale (aplicabilitate - 1 februarie 2013 - 31 decembrie 2014) și a impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale (aplicabilitate: 1 februarie 2013 - 31 decembrie 2014).

1 ianuarie 2016

- prorogarea impozitului în cotă 0,5% pe veniturile din activitățile de exploatare a resurselor naturale, altele decât gazele naturale (aplicabilitate - 1 februarie 2013 - 31 decembrie 2014) și a impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale (aplicabilitate: 1 februarie 2013 - 31 decembrie 2014).

d) Impozitul pe construcții

- **1 ianuarie 2016** - construcțiile agricole sunt excluse din baza impozabilă pentru determinarea impozitului pe construcții.

e) În domeniul impozitelor și taxelor locale, principalele măsuri au vizat:

1 ianuarie 2016 :

- **Autoritățile administrației publice locale** beneficiază de o mai mare libertate în ceea ce privește stabilirea impozitelor și taxelor locale.
- **Impozitul pe clădiri, impozitul pe teren și impozitul pe mijloacele de transport** se stabilesc anual, în funcție de situația existentă la data de 31 decembrie a anului anterior;
- **Impozitul pe clădiri** se stabilește în funcție de **destinația clădirii** (rezidențială sau nerezidențială), atât pentru persoanele fizice, cât și pentru persoanele juridice. Cota impozitului: 0,08%-0,2% (clădiri rezidențiale); 0,2%-1,3% (clădiri nerezidențiale); 0,4% (clădiri utilizate pentru activități din domeniul agricol); 2% (clădiri nerezidențiale ale persoanelor fizice nereevaluate în ultimii 5 ani); 5% (clădiri nerezidențiale ale persoanelor juridice nereevaluate în ultimii 3 ani);
- **Impozitul pe teren:** terenul de sub clădire este impozabil. Pentru terenul intravilan, nivelul impozitului se hotărăște de fiecare consiliu local între limitele minime și maxime prevăzute de Codul fiscal;
- **Consiliile locale** pot stabili cote adiționale impozitelor și taxelor locale de până la 50%;
- **Consiliile locale** pot majora cu până la 500% impozitul pe terenul agricol nelucrat timp de 2 ani consecutiv;
- **Consiliile locale** pot majora cu până la 500% impozitele pe clădirile și terenurile neîngrijite, situate în intravilan;
- **Pentru anul 2016**, în cazul impozitului pe clădiri, impozitului pe teren și impozitului pe mijloacele de transport, termenul de declarare este 31 mai, iar primul termen de plată 30 iunie 2016.

1 ianuarie 2017 :

- Impozitele și taxele locale se vor indexa anual, începând cu nivelul pentru anul 2018, rata inflației fiind comunicată pe site-ul oficial al MFP și al MDRAP.

f) Impozitul pe veniturile nerezidenților:

1 ianuarie 2016 - Reducerea cotei de impozitare a veniturilor de natura dividendelor obținute din România de nerezidenți de la 16% la 5%.

g) Impozitul pe venit și contribuțiile sociale obligatorii:

g.1) Impozitul pe venit

1 ianuarie 2016

Venituri din activități independente

- modificarea plafonului pentru cheltuielile reprezentând **cotizațiile plătite asociațiilor profesionale**, în sensul limitării acestora la **4000 euro anual** și majorarea cotei la **5% pentru cheltuielile sociale**;

- majorarea **plafonului neimpozabil la 800 euro anual** pentru fiecare persoană referitor la **contribuțiile la scheme de pensii facultative (400 euro)**, precum și la **primele de asigurare voluntară de sănătate (400 euro)**;

- majorarea cotei **cheltuielilor forfetare deductibile** pentru stabilirea venitului net anual realizat de persoanele fizice din **drepturi de proprietate intelectuală la 40% din venitul brut**.

Venituri din salarii și asimilate salariilor

- aplicarea unui **regim fiscal similar salariațiilor** și în cazul indemnizațiilor acordate, astfel cum este prevăzut în raportul juridic, pentru **deplasarea administratorilor, directorilor, membrilor directoratului**, ai consiliului de supraveghere și managerilor.

- acordarea aceluiași tratament fiscal **tichetelor cadou** ca și cel aplicat în **cazul cadourilor**, respectiv neimpozitarea acestora, în cazul în care **nu este depășită** limita a **150 lei** cu ocazia aceluiași evenimente (anumite sărbători religioase, 8 martie, 1 iunie, etc.).

- majorarea **plafonului neimpozabil la 800 euro anual** pentru fiecare persoană referitor la **contribuțiile la scheme de pensii facultative (400 euro)**, precum și la **primele de asigurare voluntară de sănătate (400 euro) suportate de angajator pentru angajații proprii**.

- eliminarea din sfera impozabilă a avantajelor primite sub forma utilizării în scop personal a vehiculelor pentru care cheltuielile sunt deductibile în cota de 50%.

- **majorarea nivelului deducerilor personale** acordate în funcție de numărul persoanelor aflate în întreținere, cuprinse între **300 lei/lunar și 800 lei/lunar**, pentru un venit lunar brut de până la 1.500 lei /lunar, inclusiv și acordarea deducerilor personale fiecărui contribuabil în întreținerea căruia se află copiii minori.

Venituri din cedarea folosinței bunurilor

- pentru stabilirea venitului net prin utilizarea cotelor forfetare de cheltuieli a fost majorat plafonul cheltuielilor deductibile la **40% din venitul brut**;

Venituri din investiții

- **diminuarea cotei de impozit** pentru veniturile sub formă de dividende, inclusiv venitul obținut ca urmare a deținerii de titluri de participare definite de legislația în materie la organisme de plasament colectiv, la **5% din suma acestora**;

- stabilirea unui tratament fiscal unitar aplicabil câștigurilor din transferul titlurilor de valoare și al aurului financiar, definit potrivit legii și reportarea **pierderilor în următorii 7 ani fiscali consecutivi**.

Venituri din pensii

- începând cu anul 2016 **suma lunară neimpozabilă aferentă veniturilor din pensii se majorează anual cu câte 50 lei** până la atingerea valorii de 1200 lei lunar;
- acordarea **posibilității pensionarilor de a dispune** asupra destinației unei sume reprezentând până la 2% din impozitul datorat.

Venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură

- reducerea proporțională a normei de venit, cu pierderea, în cazul în care s-au înregistrat pierderi ca urmare a unor **fenomene meteorologice nefavorabile** ce pot fi asimilate dezastrelor naturale precum și a epizootiilor, ce afectează **peste 30% din suprafețele** destinate producției agricole vegetale/animalele deținute;

În anul 2016

Suplimentar față de măsurile asumate pentru perioada 2016-2018 au mai fost luate următoarele măsuri:

- modificarea reglementărilor din Codul Fiscal referitoare la impozitul aferent venitului din transferul dreptului de proprietate imobiliară din patrimoniul personal, în condițiile prevederilor *Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite*, în sensul că, în prezent (odată cu intrarea în vigoare a prevederilor Ordonanței de Urgență nr. 32/2016) acest tip de tranzacție este neimpozabil, pentru o singură și primă operațiune de dare în plată.
- scutirea de la plata impozitului pe veniturile din salarii și asimilate salariilor, a persoanelor fizice care desfășoară activitatea de cercetare-dezvoltare aplicativă și/sau de dezvoltare tehnologică, odată cu intrarea în vigoare a prevederilor Ordonanței de Urgență nr. 32/2016.

g.2) Contribuțiile sociale obligatorii:

Contribuția de asigurări sociale (CAS)

Începând cu veniturile realizate în anul 2016, se reglementează următoarele măsuri:

- s-a eliminat excepția care stabilește că persoanele fizice care realizează venituri din desfășurarea activităților independente nu datorează contribuție pentru aceste venituri dacă mai realizează și venituri din salarii.
- s-a eliminat posibilitatea de alegere a venitului asigurat la sistemul public de pensii, de către persoanele fizice care realizează venituri din desfășurarea unei activități independente. Pentru persoanele care realizează venituri peste nivelul reprezentând echivalentul a 35% din câștigul salarial mediu brut, baza lunară de calcul a contribuției de asigurări sociale este venitul realizat, și nu poate fi mai mare decât echivalentul a de 5 ori câștigul salarial mediu brut.

- s-a instituit obligația de plată a cotei individuale de CAS 10,5% pentru toate persoanele fizice care realizează venituri din activități independente, cu posibilitatea optării pentru cota integrală de 26,3% de contribuție în vederea stabilirii integrale a punctajului de pensie.

Contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS)

Începând cu data de 1 ianuarie 2016, pentru persoanele fizice cu venituri din pensii baza lunară de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate o reprezintă numai partea de venit care depășește valoarea unui punct de pensie stabilit pentru anul fiscal respectiv.

În anul 2016

Suplimentar față de măsurile asumate pentru perioada 2016-2018 au mai fost luate următoarele măsuri:

- modificarea reglementărilor din Codul Fiscal referitoare la contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice fără venituri, în sensul că, persoanele fizice care nu realizează venituri de natura celor menționate la art. 155 sau care realizează venituri lunare exclusiv din investiții și/sau din alte surse ale căror baze lunare de calcul se situează sub nivelul valorii salariului de bază minim brut pe țară și nu se încadrează în categoriile de persoane exceptate de la plata contribuției sau în categoriile de persoane pentru care plata contribuției se suportă din alte surse, au în prezent (odată cu intrarea în vigoare a prevederilor Legii nr. 112/2016) două opțiuni pentru plata contribuției.

În domeniul impozitelor indirecte:

a) TVA:

- 1 ianuarie 2015 - Modificarea locului prestării pentru serviciile electronice, de telecomunicații, radiodifuziune și televiziune prestate către persoane neimpozabile stabilite în Uniunea Europeană. Potrivit acestor prevederi, locul prestării pentru astfel de servicii se consideră a fi statul membru în care este stabilit beneficiarul.

Pentru a se evita înregistrarea prestatorilor de servicii în toate statele membre în care au beneficiari persoane neimpozabile:

- a fost extins regimul special și pentru serviciile de telecomunicații, radiodifuziune și televiziune prestate de către persoane impozabile nestabilite în Uniunea Europeană, care până la 1 ianuarie 2015 puteau aplica acest regim doar pentru serviciile electronice;

- concomitent, s-a implementat un regim similar și pentru persoanele impozabile stabilite în Uniunea Europeană, dar nestabilite în statul membru de consum, respectiv în statul membru în care este stabilit beneficiarul.

- 1 iunie 2015 - Extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea următoarelor bunuri: alimente, inclusiv băuturi, cu excepția băuturilor alcoolice, destinate consumului uman și animal, animale și păsări vii din specii domestice, semințe, plante și ingrediente utilizate în prepararea alimentelor, produse utilizate pentru a completa sau înlocui alimentele, precum și pentru serviciile de restaurant și de catering, cu excepția băuturilor alcoolice.

- 1 ianuarie 2016:

- Diminuarea nivelului cotelor de TVA:

- reducerea de la 24% la 20% a cotei standard de TVA;

- diminuarea de la 24% la 9% a cotei de TVA pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură;
- reducerea de la 9% la 5% pentru manuale școlare, cărți, ziare, reviste, permiterea accesului la castele, muzee, târguri, expoziții, evenimente culturale etc.
- diminuarea de la 24% la 5% a cotei de TVA pentru permiterea accesului la evenimente sportive.
- Majorarea de la 380.000 lei la 450.000 lei, a plafonului care servește drept referință pentru încadrarea unei locuințe ca locuință socială din perspectiva aplicării cotei reduse de TVA de 5%.
- Extinderea aplicării mecanismului de taxare inversă pentru:
 - livrările taxabile de construcții, părți de construcție și terenuri;
 - livrarea următoarelor bunuri, numai dacă valoarea facturii, exclusiv TVA, depășește plafonul de 22.500 lei:
 - o furnizările de telefoane mobile, și anume dispozitive fabricate sau adaptate pentru utilizarea în conexiune cu o rețea autorizată și care funcționează pe anumite frecvențe, fie că au sau nu vreo altă utilizare;
 - o furnizările de dispozitive cu circuite integrate, cum ar fi microprocesoare și unități centrale de procesare, înainte de integrarea lor în produse destinate utilizatorului final;
 - o furnizările de console de jocuri, tablete PC și laptopuri.

Suplimentar față de măsurile asumate pentru perioada 2016-2018 a fost adoptată măsura extinderii aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea de îngrășăminte și de pesticide utilizate în agricultură, semințe și alte produse agricole destinate însămânțării sau plantării, precum și pentru prestările de servicii de tipul celor specifice utilizate în sectorul agricol, care a intrat în vigoare începând cu 1 august 2016.

b) Accize:

- 1 ianuarie 2015:

- Exprimarea în lei a nivelului accizelor pe unitatea de măsură utilizând nivelul în lei practicat în anul 2014, începând cu 1 ianuarie 2015, nivel care va fi actualizat cu indicii prețurilor de consum începând cu 1 ianuarie 2017.

Aceste măsuri au fost adoptate pentru prevenirea fluctuației veniturilor din accize la bugetul de stat ținând cont de variațiile de curs valutar lei/euro stabilite de Banca Central Europeană la data de 1 octombrie a fiecărui an, în funcție de care era stabilit nivelul în lei al accizelor pentru anul următor, precum și pentru păstrarea valorii reale a acestor venituri și a predictibilității atât pentru bugetul de stat cât și pentru mediul de afaceri.

- Transpunerea în legislația națională a Cauzelor C-79/10 și C-250/10 ale Curții de Justiție a Uniunii Europene prin H.G. nr. 367/2015 *pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004*, prin introducerea prevederii potrivit căreia, în cazul produselor energetice destinate utilizării în transportul aerian sau naval, beneficiarii scutirii de la plata accizelor sunt doar cei care dețin aeronavele/navele în proprietate sau cu titlu de închiriere ori un alt titlu și le exploatează în vederea obținerii de venituri.

- 1 ianuarie 2016:

1. Reașezarea nivelurilor accizelor pentru alcool și băuturile alcoolice, după cum urmează:

- creșterea nivelului de impozitare pentru băuturile fermentate liniștite de la 47,38 lei/hl produs la 396,84 lei/hl produs;

- scăderea nivelului accizelor pentru bere de la 3,9 lei/hl/1grad Plato la 3,3 lei/hl/1grad Plato, iar pentru berea produsă de producătorii independenți a căror producție anuală nu depășește 200 mii hl, de la 2,24 lei/hl/1grad Plato la 1,82 lei/hl/1grad Plato;

- scăderea nivelului accizelor pentru produsele intermediare de la 781,77 lei/hl de produs la 396,84 lei/hl de produs;

- scăderea nivelului la vinuri spumoase de la 161,33 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs și la băuturi fermentate spumoase de la 213,21 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs;

- scăderea nivelului accizelor pentru alcool etilic de la 4.738,01 lei/hl alcool pur la 3.306,98 lei/hl pe alcool pur, iar pentru alcoolul etilic produs de micile distilării de la 2.250,56 lei/hl alcool pur la 1.653,49 lei/hl alcool pur.

2. Eliminarea impozitului pe țigetele din producția internă.

3. Eliminarea din sfera de impozitare din punct de vedere al accizelor a categoriei „alte produse accizabile”.

4. Introducerea în sfera de impozitare din punct de vedere al accizelor nearmonizate a țigaretelor electronice și a produselor din tutun încălzit.

5. Majorarea, începând cu data de 01.01.2016 a nivelului accizei totale la țigarete, de la 412.02 lei/1000 țigarete la 430,71 lei/1000 țigarete, ca urmare a diminuării cotei de TVA de la 24% la 20% în 2016.

4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2017-2020, principalele obiective pe termen mediu

Conform Programului de Guvernare 2017-2020 aprobat de Parlamentul României și publicat în Monitorul Oficial al României nr. 5 din 4 ianuarie 2017, modelul economic pe care Guvernul îl va aplica începând cu 2017 este unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri din România, precum și creșterea bunăstării tuturor românilor.

Acest model economic este constituit din măsuri ce se pot aplica economiei românești, implementate cu succes în unele state precum Polonia, Danemarca, Franța, Germania, Marea Britanie sau SUA, dar și din măsuri noi a căror adoptare va duce la conturarea României ca statul din UE cu cea mai mică povară fiscală.

Programul economic va fi caracterizat de o sumă de principii, printre care, din perspectiva politicii fiscale menționăm:

- **Simplificare**

Includerea tuturor legilor care vizează domeniul economic într-un pachet legislativ unitar ce va fi pus gratuit la dispoziția tuturor agenților economici și persoanelor fizice care desfășoară activități independente. Eliminarea din acest pachet legislativ a tuturor prevederilor contrare, precum și reducerea numărului de articole și capitole cu peste jumătate din numărul actual sunt condiții obligatorii. Codul legislativ va purta numele "Codul economic al României" și va conține Codul

fiscal, Codul de procedură fiscală, Legea de înființare a societăților comerciale, Legea evaziunii fiscale și toate celelalte legi cu caracter economic.

- **Deschidere**

Codul economic al României va fi dezbătut în primul trimestru al anului 2017, cu patronatele, cu asociațiile oamenilor de afaceri și cu cei care desfășoară activități independente în toate ramurile economiei, cu sindicatele, dar și cu ONG-uri, autorități publice locale, alte autorități publice interesate, asociații ale cetățenilor, firme de consultanță interne și internaționale, toată clasa politică.

- **Transparență**

Codul economic al României, odată dezbătut și asumat de toți cei care vor participa la îmbunătățirea lui, va fi pus în dezbateri parlamentară începând cu aprilie 2017, încă din prima sesiune parlamentară.

- **Stabilitate**

Odată aprobat de Parlamentul României, Guvernul va cere un moratoriu celorlalte forțe politice din parlament, prin care nicio formațiune politică să nu mai inițieze propuneri legislative privind modificarea noului Cod economic al României, pentru cel puțin o perioadă de 5 ani de zile.

- **Predictibilitate**

Aprobarea Codului economic al României se va face cel târziu la 1 iulie 2017, iar măsurile cuprinse în el se vor aplica cu 1 ianuarie 2018, gradual până în 2022. În acest fel, agenții economici, precum și cei interesați vor ști din timp ce măsuri economice îi vizează pentru următorii 5 ani de zile și asta cu cel puțin 6 luni mai devreme pentru măsurile care se aplică cu 1 ianuarie 2018.

- **Prevenție**

Unul dintre principiile de bază ale Codului economic al României va fi prevenția. În acest fel, vom fi introduse prevederi legislative (Legea prevenției) care să oblige autoritățile cu atribuții de control să procedeze în primul rând la educarea și perfecționarea antreprenorilor de orice fel, precum și la prevenirea greșelilor de orice fel. Acest lucru înseamnă de fapt că un agent economic nu va mai putea fi sancționat sub nicio formă, dacă el nu a fost înainte îndrumat și apoi prevenit.

- **Respect**

Modificările propuse în Codul economic al României vizează, cu prioritate, creșterea respectului de care trebuie să se bucure cei care desfășoară o activitate economică în România din partea statului român. De aceea, va fi simplificată birocrăția prin reducerea masivă a numărului de taxe.

- **Încurajare**

Pentru a se încuraja dezvoltarea sectorului IT&C, a fost eliminat impozitul pe venitul IT-iștilor cu studii superioare. Începând cu 2017, se propune extinderea neimpozitării veniturii și pentru IT-știi cu studii medii, dar și pentru medici și toți cei care lucrează în cercetare. În felul acesta IT-ul, cercetarea și sănătatea vor deveni domeniile care vor putea să aibă cea mai mare creștere în cazul contribuției acestora la PIB.

În domeniul **impozitului pe profit** obiectivul principal la nivel național și european este reprezentat de lupta împotriva evitării plății impozitului și a planificării fiscale agresive, prin promovarea unor măsuri care să contracareze erodarea bazei impozabile și transferul profiturilor.

În acest sens se va transpune Directiva(UE) 2016/1164 a Consiliului de stabilire a normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne.

Acest act normativ reprezintă implementarea, de către statele membre, a concluziilor OECD privind BEPS, în special a acțiunilor privind limitarea eroziunii bazei pe care o presupun deducerile de

dobânzi și alte plăți financiare (acțiunea nr. 4), neutralizarea efectelor aranjamentelor hibrid (acțiunea nr. 2) și înăsprirea regulilor pentru societățile străine controlate ("CFC") (acțiunea nr. 3), dar și ca o abordare comună a UE în favoarea anumitor opțiuni, pe care acțiunile respective le lăsau statelor în implementare.

Directiva cuprinde norme împotriva evitării obligațiilor fiscale privind: limitarea deductibilității dobânzilor, impozitarea la ieșire, o prevedere generală antiabuz, societăți străine controlate, tratamentul neuniform al elementelor hibride.

În același timp, începând cu 1 ianuarie 2017, au fost promovate și măsuri care să susțină investițiile, prin aplicarea nelimitată în timp a facilității fiscale de scutire de impozit a profitului reinvestit, iar în vederea dezvoltării și implementării programelor de formare profesională în sistem dual, un regim fiscal de deducere integrală a unor cheltuieli efectuate de agentul economic pentru elevi sau pentru practica în atelierele școlare.

Pentru stimularea activităților de inovare, cercetare și dezvoltare în vederea creării de locuri de muncă bine plătite, încurajarea capitalului autohton, atragerea investițiilor străine directe mai ales în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, contribuabilii care desfășoară exclusiv activități de inovare, cercetare-dezvoltare sunt scutiți de la plata impozitului pe profit în primii 10 ani de activitate, începând cu anul 2017. O astfel de măsură se înscrie de asemenea în obiectivele generale strategice în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării, respectiv:

- creșterea competitivității economiei românești prin inovare;
- creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii;
- creșterea rolului științei în societate.

În domeniul **impozitului pe veniturile microîntreprinderilor**, începând cu 1 ianuarie 2017 s-au promovat modificări care vizează exercitarea opțiunii persoanelor juridice române nou înființate, care dețin un anumit nivel de capital social (echivalentul în lei al sumei de 25 000 euro) de a plăti impozit pe profit, în sensul reducerii acestui nivel la 45.000 lei, precum și de exercitare a acestei opțiuni la completarea capitalului social, ulterior înființării acesteia.

Totodată, s-au promovat, începând cu februarie 2017, pentru susținerea mediului de afaceri prin încurajarea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor următoarele măsuri:

- modificarea uneia dintre condițiile ce trebuie îndeplinită de persoanele juridice române pentru încadrarea în definiția microîntreprinderii în sensul majorării limitei veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 100.000 euro la 500.000 euro.
- stabilirea unei cote de impozitare de 1% pentru microîntreprinderile care au unul sau mai mulți salariați și eliminarea cotei de impozit de 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat, măsură care vizează stimularea creării de noi locuri de muncă și pentru așezarea echitabilă a sarcinii fiscale între microîntreprinderi.

În domeniul **impozitelor directe** :

S-a eliminat impozitul pe construcții, începând cu data de 1 ianuarie 2017.

Începând cu 1 ianuarie 2018 se are în vedere instituirea impozitului suplimentar pe profitul obținut din domeniul resurselor naturale.

În ceea ce privește impozitarea profitului, o restabilire a echității o reprezintă impozitarea suplimentară a profiturilor obținute din extracția de resurse naturale și neprelucrate în România, cu cel puțin 20%.

Pentru anul 2017, în domeniul resurselor naturale, s-au prorogat termenele din Ordonanța Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatării resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, cu modificările ulterioare, și din Ordonanța Guvernului nr. 7/2013 privind instituirea impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare.

În domeniul **impozitului pe veniturile persoanelor fizice și al contribuțiilor sociale obligatorii**, prin Programul de Guvernare 2017 – 2020 publicat în Monitorul Oficial al României nr. 5 din 4 ianuarie 2017 au fost prevăzute măsuri care vizează crearea de noi locuri de muncă și, implicit, reducerea migrației forței de muncă în străinătate, asigurarea condițiilor ca toți cetățenii să aibă oportunități egale în societate, susținerea în parteneriat public-privat a școlilor profesionale și de meserii, care să susțină creșterea economică, cum ar fi domeniul IT sau cercetarea și inovarea.

De asemenea vor fi luate măsuri referitoare la eliminarea inechităților privind plata contribuțiilor sociale obligatorii în procente egale, pentru toți salariații din România, prin renunțarea la actualele plafoane maxime privind contribuțiile sociale obligatorii.

Pentru anul 2017, au fost adoptate măsuri, după cum urmează:

- ✓ scutirea de la plata impozitului pe veniturile din salarii și asimilate salariilor a persoanelor fizice care desfășoară activități pe bază de contract individual de muncă încheiat pe o perioadă de 12 luni inclusiv, cu timp parțial de lucru, cu un angajator persoană juridică română ce desfășoară activități sezoniere potrivit Legii nr. 170/2016 privind impozitul specific unor activități.

- ✓ modificarea modalității de stabilire a impozitului datorat pentru veniturile obținute din transferul dreptului de proprietate și al dezmembrămintelor acestuia, astfel:

- ✓ introducerea unui plafon neimpozabil în cazul veniturilor obținute ca urmare a transferului dreptului de proprietate și al dezmembrămintelor acestuia, prin acte juridice între vii asupra construcțiilor de orice fel și a terenurilor aferente acestora, precum și asupra terenurilor de orice fel fără construcții, în sumă de 450.000 lei;

- ✓ impozitul se calculează prin aplicarea cotei de 3% la diferența dintre valoarea tranzacției și plafonul neimpozabil.

- ✓ deducerea la calculul impozitului pe veniturile din salarii și asimilate salariilor a contravalorii abonamentelor medicale suportate de angajați, pe lângă primele de asigurare voluntară de sănătate, în limita echivalentului în lei al sumei de 400 euro anual.

- ✓ eliminarea plafonului reprezentând valoarea a de 5 ori câștigul salarial mediu brut, aferent bazei lunare de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale, în cazul persoanelor care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor.

- ✓ eliminarea plafonului maxim al bazei lunare de calcul a contribuției de asigurări sociale de sănătate, reprezentând contravaloarea a 5 câștiguri salariale medii brute, pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor, investiții și din alte surse. Astfel, contribuția de asigurări sociale de sănătate se datorează asupra venitului realizat.

✓ exceptarea de la plata CASS a persoanele care realizează venituri din investiții și/sau din alte surse pentru aceste venituri dacă, în cursul anului fiscal realizează venituri din salarii și asimilate salariilor, venituri din pensii, venituri din activități independente, venituri din asocierea cu o persoană juridică sau venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură.

✓ Neplata contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru pensionari și neimpozitarea la impozitul pe venit a pensiilor sub 2000 lei.

În domeniul impozitului pe veniturile nerezidenților, obiectivul principal la nivel național și internațional îl constituie implementarea standardelor minime ale planului BEPS, prioritară fiind acțiunea 6 referitoare la prevenirea folosirii abuzive a tratatelor fiscale.

De asemenea, măsurile BEPS referitoare la acordurile de evitare a dublei impunerii vor fi implementate prin intermediul instrumentului multilateral care s-a negociat în cadrul grupului Ad hoc, constituit în anul 2015 în acest scop. Grupul a inclus peste 100 de state și jurisdicții. La reuniunea din 23 - 25 noiembrie 2016, grupul a adoptat în mod oficial și a autentificat textul final al convenției în limbile engleză și franceză, aspect care a fost consemnat într-un act final, semnat de președintele grupului, la care este anexat textul final al convenției în limbile engleză și franceză, text în care este prevăzut faptul că această convenție va fi deschisă pentru semnare începând cu data de 31 decembrie 2016 atât membrilor grupului, cât și altor jurisdicții interesate care nu au participat la discuțiile din cadrul grupului.

Convenția va intra în vigoare la trei luni de la depunerea celui de-al cincilea instrument de ratificare, acceptare sau aprobare, iar pentru statele semnatare care îndeplinesc ulterior procedurile interne necesare pentru intrarea în vigoare a convenției, la trei luni de la depunerea propriului instrument de ratificare, acceptare sau aprobare. Prevederile convenției vor produce efecte între statele semnatare la anumite termene prevăzute în convenție, calculate de la cea mai recentă dată de intrare în vigoare a convenției pentru respectivele state semnatare. O ceremonie oficială de semnare a convenției este prevăzută pentru luna iunie 2017. România va întreprinde toate demersurile pentru obținerea aprobării în vederea semnării, conform Legii 590/2003 privind tratatele.

În domeniul impozitelor și taxelor locale, începând cu anul 2017, se vor indexa în funcție de rata inflației, orice impozit sau taxă locală, care constă într-o anumită sumă în lei sau care este stabilită pe baza unei anumite sume în lei.

Totodată, se acordă scutirea integrală pentru clădirea de domiciliu, terenul aferent clădirii de domiciliu și pentru un mijloc de transport, la alegerea contribuabilului, pentru bunurile deținute în comun cu soțul/soția de către persoanele cu handicap grav sau accentuat și a persoanelor încadrate în gradul I de invaliditate, respectiv a reprezentanților legali ai minorilor cu handicap grav sau accentuat și ai minorilor cu încadrați în gradul I de invaliditate.

În domeniul TVA au fost adoptate următoarele măsuri cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2017:

- Reducerea la 19% a nivelului cotei standard de TVA;

- Modificarea regulilor de ajustare a TVA în cazul bunurilor de capital, în sensul renunțării la ajustarea unică și aplicare unei ajustări anuale pentru o cincime/o douăzecime din taxa aferenta bunului de capital;
- Introducerea regimului special de TVA pentru agricultori;
- Abrogarea prevederilor referitoare la Registrul operatorilor intracomunitari;
- Suspendarea până la data de 31 decembrie 2019, a obligației depunerii a trei declarații informative (cod 392A, 392B și 393);
- Modificarea prevederilor referitoare la măsurile aplicabile contribuabililor care își recapătă codul de TVA după ce acesta a fost anulat de organele fiscale.

Pe termen mediu, principalele obiective în domeniul TVA vizează:

- Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european în domeniul TVA;
- Îmbunătățirea legislației privind TVA în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

În domeniul accizelor au fost adoptate următoarele măsuri cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2017:

- Majorarea, începând cu data de 01.01.2017 a nivelului accizei totale la țigarete de la 430,71 lei/1000 țigarete la 435,58 lei/1000 țigarete, ca urmare a diminuării cotei de TVA de la 20% la 19% în 2017.
- Diminuarea nivelului accizelor pentru următoarele produse energetice:
 - motorină: de la 1897,08 lei/1000 litri la 1518,04 lei/1000 litri;
 - benzină fără plumb: de la 2035,40 lei/1000 litri la 1656,36 lei/1000 litri;
 - benzină cu plumb: de la 2327,27 lei/1000 litri la 1948,23 lei/1000 litri.

Pe termen mediu, principalele obiective în domeniul accizelor vizează:

- Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european în domeniul accizelor;
- Îmbunătățirea legislației privind accizele în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

4.3. Efectele măsurilor fiscale asupra mediului de afaceri:

- Referitor la măsura **extinderii facilității de scutire a profitului reinvestit**, impactul economic așteptat îl reprezintă creșterea atractivității mediului investițional, creșterea competitivității și a productivității muncii. De asemenea, se așteaptă ca introducerea acestei facilități fiscale să determine crearea de noi locuri de muncă, să producă efecte directe de creștere a interesului investițional, orientarea agenților economici spre domenii de înaltă tehnologie în scopul obținerii de valoare adăugată mare, cu impact asupra producției și exporturilor. Această facilitate are și rolul de a:

- încuraja activitatea de investiții într-un moment în care sectorul privat autohton trebuie să își consolideze poziția financiară cu scopul compensării cererii mai reduse de pe piețele europene și internaționale;
- crește volumul de investiții străine directe.

Este, de asemenea, de așteptat ca majorarea investițiilor să stimuleze creșterea producției interne de bunuri de capital (utilaje și echipamente, computere, programe informatice).

- Potrivit opiniei inițiatorilor, **impozitul specific unor activități** va conduce la promovarea unei etici în afaceri, prin eliminarea concurenței neloiale, creșterea conformării voluntare și stimularea investițiilor.

- În domeniul **impozitului pe venit și al contribuțiilor sociale obligatorii**:

Susținerea mediului de afaceri prin extinderea regimului fiscal favorabil aplicabil în cazul programului stock option plan și pentru titlurile de participare care nu sunt tranzacționate pe o piață reglementată sau în cadrul unui sistem alternativ de tranzacționare, acordate angajaților, administratorilor și/sau directorilor persoanelor juridice, inclusiv celor afiliate, în vederea sprijinirii măsurii de fidelizare și motivare a acestor persoane.

- **Reducerea nivelului cotei standard de TVA** reprezintă o pârghe deosebit de importantă din perspectiva dezvoltării economiei naționale, prin relansarea consumului intern, ca urmare a creării premiselor necesare pentru scăderea prețurilor bunurilor și serviciilor în general.

Un alt considerent avut în vedere pentru stimularea creșterii economice îl constituie impactul unui astfel de demers prin prisma reducerii evaziunii fiscale și, implicit, prin crearea unui mediu concurențial adecvat, cu efecte benefice asupra mediului de afaceri.

Reducerea nivelului TVA contribuie totodată la creșterea productivității și, implicit, la creșterea eficienței economice. De asemenea, reducerea cotei de TVA constituie o măsură de natură a spori echitatea, prin îmbunătățirea distribuției veniturilor sau prin faptul că anumite bunuri devin mai accesibile pentru întreaga populație.

Diminuarea cotei standard de TVA generează efecte pozitive semnificative asupra mediului de afaceri și prin îmbunătățirea fluxurilor de cash flow, diminuând astfel o serie de dificultăți cu care se confruntă agenții economici din această perspectivă.

- **Modificarea regulilor de ajustare a TVA în cazul bunurilor de capital** are în vedere compatibilizarea legislației naționale cu prevederile Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al TVA, în vederea evitării declanșării procedurii de infringement pentru transpunerea incorectă a prevederilor referitoare la ajustarea TVA pentru bunurile de capital, ca urmare a deschiderii dosarului EU Pilot 8399/16/TAXU. Beneficiarii acestei măsuri sunt contribuabilii care alocă bunurile de capital unei activități scutite de TVA, dar mai ales dezvoltatorii imobiliari și persoanele cărora li se anulează codul de TVA, măsura prezentând reale avantaje de cash-flow.

- **Regimul special de TVA pentru agricultori** se implementează în vederea sprijinirii urgente a micilor agricultori care întâmpină dificultăți în aplicarea regimului normal de TVA, având în vedere că posibilitatea de reglementare a unui astfel de regim este prevăzută de Directiva 2006/112/CE privind sistemul comun al TVA. Regimul special pentru agricultori îi degrează pe aceștia de cele mai multe sarcini administrative, cum ar fi: ținerea de evidențe, depunerea decontului de TVA, cu excepția obligațiilor care derivă din efectuarea de operațiuni intracomunitare, pentru care Directiva TVA

impune luarea tuturor măsurilor pentru asigurarea funcționării corecte a regimului tranzitoriu la nivelul Uniunii Europene.

- **Abrogarea prevederilor referitoare la restricționarea accesului operatorilor economici la un cod valid de TVA pentru operațiuni intracomunitare prin înscrierea în Registrul operatorilor intracomunitari** are ca efect reducerea sarcinilor administrative pentru contribuabilii care realizează operațiuni intracomunitare, având în vedere că în prezent există alte pârghii, mai eficiente, pentru prevenirea evaziunii fiscale, inclusiv în ceea ce privește operațiunile intracomunitare.

- **Suspendarea până la data de 31 decembrie 2019 a obligației depunerii declarațiilor informative cod 392A, 392B și 393** are ca efect diminuarea sarcinilor administrative ce revin contribuabililor a căror cifră de afaceri, este inferioară sumei de 220.000, indiferent dacă sunt sau nu înregistrați în scopuri de TVA, sau care prestează servicii de transport internațional.

- **Modificarea prevederilor referitoare la măsurile aplicabile contribuabililor care își recapătă codul de TVA după ce acesta a fost anulat de organele fiscale** asigură un tratament fiscal echitabil în cazul contribuabililor care își redobândesc codul de înregistrare în scopuri de TVA, prin repunerea în drepturi a acestora precum și a beneficiarilor care au efectuat achiziții de bunuri/servicii de la aceștia, în perioada în care nu au avut un cod valid de TVA.

- **Scăderea nivelului accizelor la benzină și motorină** va contracara fenomenul de alimentare cu combustibil de către transportatorii de bunuri și persoane în alte state membre cum ar fi Ungaria și Slovenia. De asemenea se creează premisele micșorării tarifelor pentru transport și a prețurilor la pompă a carburanților. Concomitent cu această măsură, eliminarea nivelului redus al accizelor pentru motorina utilizată la transportul de bunuri și persoane ca urmare a reducerii semnificative, peste cuantumul de restituit, a nivelului standard al accizelor pentru motorină va conduce la eliminarea procedurii de restituire de accize care era accesibilă numai anumitor operatori economici, facilitând accesul la carburanți ieftini pentru toți operatorii economici, inclusiv pentru populație.

Măsurile de reducere a impozitării în domeniul accizelor au ca impact pozitiv și reducerea evaziunii fiscale cu produse accizabile și crearea unui mediu concurențial corect pe piața produselor accizabile.

Proiecția veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2017-2019 s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală.

Astfel, în anul 2017 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 254,7 miliarde lei (31,2% din PIB), în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2019 la 311,7 miliarde lei (32,9% din PIB), respectiv o creștere nominală de 57,0 miliarde lei față de anul 2017.

4.4 Politica de cheltuieli

Măsuri pe termen mediu

- Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
 - Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene;
 - Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție;
 - Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2017-2019, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice;

Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2017 sunt în sumă de 278,8 miliarde lei, respective 34,2 % din PIB, în creștere cu 2,3 puncte procentuale față de anul 2016, în anul 2019 acestea ajung la 335,9 miliarde lei, respectiv 35,5 % din PIB, înregistrând o tendință de creștere ca pondere în PIB pe orizontul de referință.

Evoluția cheltuielilor bugetare este determinată de creșterea în valoare nominală a cheltuielilor cu investițiile pe orizontul de referință, care ajung la 6,7 % din PIB în anul 2019, respectiv o creștere de 24,1 miliarde lei față de anul 2017, precum și de creșterea cheltuielilor cu asistența socială în prima parte a intervalului în contextual măsurilor sociale adoptate la începutul anului 2017.

Cheltuielile cu dobânzile consemnează o creștere începând cu anul 2018.

4.5 Politica de administrare fiscală

Rezultatele obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală în perioada ianuarie – noiembrie 2016 relevă o creștere semnificativă a eficienței și dinamicii activității de administrare fiscală. Astfel, veniturile bugetare totale încasate, în sumă de 183.739,6 mil. lei, au depășit cu 1,7% încasările din perioada similară a anului 2015.

I. Realizările ANAF în perioada ianuarie – noiembrie 2016

1.1. Activitatea de colectare a veniturilor

Totalul veniturilor bugetare realizate de Agenția Națională de Administrare Fiscală în primele 11 luni ale anului 2016 au fost de 183.739,6 mil. lei, ceea ce reprezintă o depășire cu 1,7% a nivelului veniturilor realizate în perioada similară a anului 2015.

Veniturile bugetului de stat au fost de 127.471,5 mil. lei; ritmul nominal de creștere înregistrat a fost de 0,3% față de primele unsprezece luni ale anului 2015. Contribuția cea mai importantă la formarea veniturilor bugetului de stat o aduce TVA, cu o pondere de 37,6%, urmată de accize cu 19,6% și impozitul pe venit cu 19,4%.

În perioada ianuarie – noiembrie 2016, la bugetul asigurărilor sociale de stat, veniturile au fost de 33.790,3 mil. lei, înregistrând o creștere cu 3,1% față de aceeași perioadă a anului 2015 (33.149,4 mil. lei).

Veniturile bugetului Fondului național unic de asigurări de sănătate au fost de 20.730,9 mil. lei, în creștere cu 8,3% comparativ cu unsprezece luni ale anului 2015 (19.145,1 mil. lei).

Comparativ cu perioada ianuarie - noiembrie 2015, la bugetul asigurărilor pentru șomaj s-a înregistrat o creștere a veniturilor cu 13,8%, de la 1.533,8 mil. lei în anul 2015 la 1.745,8 mil. lei în anul 2016.

Prin executare silită, în primele 11 luni ale anului 2016, au fost încasate creanțe fiscale în sumă de 13.843,8 mil. lei, cu 3,1 % mai puțin față de aceeași perioadă a anului 2015.

La 30 noiembrie 2016, încasările din arieratele recuperabile la bugetele administrate de A.N.A.F au fost în sumă de 30.537,1 mil. lei, reprezentând 48,3% din totalul arieratelor recuperabile, ponderea cea mai mare reprezentând-o încasările din arieratele recuperabile la bugetul de stat (66,3%). Arieratele rămase de recuperat la 30 noiembrie 2016 erau în cuantum de 22.243,4 mil. lei, reprezentând 2,9% din PIB.

1.2. Sprijinirea conformării voluntare

În perioada ianuarie – noiembrie 2016 față de aceeași perioadă a anului 2015, gradul de conformare voluntară la declarare a crescut cu 0,6 p.p. (de la 94,6% la 95,2%), iar gradul de conformare voluntară la plată a crescut cu 0,6 p.p. (de la 83,5% la 84,1%).

În vederea creșterii gradului de conformare voluntară, în perioada ianuarie – noiembrie 2016 au fost emise un număr total de 49 soluții fiscale individuale anticipate, fiind emise și 15 decizii de respingere pentru cererile de emitere a unor soluții fiscale individuale anticipate. Totodată, a fost emis un acord de preț în avans unilateral.

2.3. Combaterea evaziunii și fraudei fiscale

În perioada ianuarie - noiembrie 2016, principalele rezultate obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală pe linia prevenirii și combaterii evaziunii fiscale pot fi sintetizate astfel:

- ✓ au fost efectuate 180.699 inspecții și controale la contribuabili persoane juridice și fizice, urmare cărora au fost atrase la bugetul general consolidat sume suplimentare totale de 10.412,5 mil. lei (cu 40,7% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015) și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 1.583,4 mil. lei (cu 33% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015);
- ✓ au fost aplicate 41.227 amenzi contravenționale, în sumă totală de 176,3 mil. lei (cu 0,3% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015) și au fost încasate un număr de 51.418 amenzi, în sumă totală de 185 mil. lei (cu 5,4% mai mult decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015);
- ✓ a fost înaintat organelor abilitate în vederea continuării cercetărilor un număr de 3.298 sesizări pentru un prejudiciu de 9.416,4 mil. lei (cu 37,3% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015);
- ✓ au fost instituite 2.946 măsuri asigurătorii, în valoare de 4.335 mil. lei (cu 38,6% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015);

- ✓ valoarea confiscărilor de bunuri și numerar a fost de 152,9 mil. lei (cu 53,5% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015), incluzând un număr de 20,2 mil. bucăți țigarete confiscate.

Activitatea de inspecție fiscală

În perioada ianuarie – noiembrie 2016, organele de inspecție fiscală au efectuat un număr de 45.111 verificări (inspecții fiscale, controale inopinate, controale încrucișate, cercetări la fața locului) la contribuabili persoane juridice și fizice, din care 23.637 inspecții fiscale, urmare cărora:

- au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 10.299,3 mil. lei, din care 8.803,1 mil. lei reprezintă obligații fiscale principale.
- au fost aplicate 8.843 amenzi în valoare totală de 17,7 mil. lei;
- au fost confiscate bunuri și numerar însumând 9,1 mil. lei;
- au fost înaintate organelor de urmărire penală un număr de 2.303 sesizări, pentru un prejudiciu total de 6.360,8 mil. lei;
- au fost instituite 1.682 măsuri asigurătorii în valoare de 2.481,9 mil. lei;
- a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 1.583,4 mil. lei;

În cadrul inspecțiilor fiscale ce au vizat verificarea dosarului prețurilor de transfer, au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 63 mil. lei și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 420 mil. lei.

Activitatea în domeniul antifraudei fiscale

În perioada ianuarie-noiembrie 2016, urmare verificării unui număr de peste 34.400 contribuabili, respectiv efectuării a 41.586 acțiuni de control, DGAF a stabilit suma totală de 3.257,8 mil. lei (echivalentul a 733,7 mil. EUR), reprezentând prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală și sancțiuni contravenționale (amenzi și confiscări). Din total sume stabilite, 93,5% reprezintă prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală în timp ce sancțiunile contravenționale (amenzi și confiscări) reprezintă 6,5%.

La nivelul structurilor specializate din cadrul DGAF au fost identificate și instrumentate, pe baza analizei de risc și în cadrul cooperării interinstituționale, fenomene de fraudă fiscală cu implicații fiscale negative semnificative asupra bugetului statului.

Urmare verificărilor specifice, în perioada de referință, au fost înaintate organelor de urmărire penală 655 acte de sesizare pentru un prejudiciu total estimat de 3.045,4 mil. lei (echivalentul a 685,9 mil. EUR). Este de evidențiat faptul că, ponderea prejudiciilor mai mari de 1.000.000 euro este de circa 86% în total prejudicii pentru care au fost întocmite acte de sesizare penală.

Pentru asigurarea recuperării prejudiciilor aferente cazurilor investigate, au fost instituite 1.261 măsuri asigurătorii în sumă de 1.852,3 mil. lei (echivalentul a 417,2 mil EUR).

Pe linia prevenirii evaziunii fiscale și fraudei fiscale și vamale au fost aplicate sancțiuni contravenționale în valoarea totală de 212,5 mil lei (echivalentul a 47,8 mil. EUR), reprezentând amenzi contravenționale și confiscări de bunuri, sume de bani în numerar și venituri a căror proveniență a fost considerată ilicită.

De asemenea, s-a dispus suspendarea activității unui număr de 485 operatori economici, în principal pentru abateri de la prevederile O.U.G. nr. 28/1999 privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale (240 suspendări pentru nedotare și 143 suspendări pentru neutilizare aparate de marcat electronice fiscale).

Separat de structurile de prevenire și control, inspectorii antifraudă din cadrul Direcției de combatere a fraudelor, detașați la unitățile de parchet ale Ministerului Public în vederea acordării suportului tehnic de specialitate procurorilor în cauzele penale din domeniul economico-financiar, au stabilit în semestrul I 2016, prin rapoartele de constatare tehnico-științifice, prejudicii în valoare totală de 2.840,2 mil. lei (echivalentul a 639,7 mil. EUR) și au contribuit la indisponibilizarea unor bunuri în valoare de 271,9 mil. lei (echivalentul a 61,3 mil. EUR).

Activitatea în domeniul vamal

În activitatea de control ulterior și supraveghere în domeniul vamal și al produselor accizabile au fost derulate, în perioada ianuarie – noiembrie 2016, un număr de 73242 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de 51,2 mil. lei, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2015, având un număr de 35.239 acțiuni de control, suma totală fiind de 101,4 mil. Lei.

În perioada ianuarie - decembrie 2016, în sistemul electronic al autorității vamale au fost înregistrate 589254 declarații vamale de import (în creștere cu 14% față de aceeași perioadă a anului 2015), 429108 declarații vamale de export (în creștere cu 6% față de aceeași perioadă a anului 2015) și 709.295 declarații vamale de tranzit (în creștere cu 17.5 % față de ianuarie - decembrie 2015) peste 99,9% fiind procesate electronic utilizând sistemul informatic integrat vamal.

În sistemul specific al mișcării în regim suspensiv de accize în perioada ianuarie -decembrie 2016 au fost gestionate în aplicația EMCS-RO un număr total de 166.821 documente administrative electronice e-DA (81734 e-DA inițiate și 85087 e-DA primite), constatându-se o creștere cu 13% față de aceeași perioadă a anului 2015 a numărului total e-DA: numărul total de e-DA : 147632, din care 72541 e -DA inițiate și 75091 e-DA primite.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul vamal

În luna mai 2016 a avut loc „Lansarea Noului Cod Vamal al Uniunii”, eveniment organizat de Direcția Generală a Vămirilor având ca invitați operatori economici, factori de decizie din cadrul ANAF și Ministerul Finanțelor Publice, ambasade și asociații profesionale.

Pregătirea lucrătorilor vamali și a mediului de afaceri pentru noua legislație

- Au fost organizate, la sediul Direcției Generale a Vămirilor, 4 sesiuni de instruire cu personalul vamal din cadrul structurilor teritoriale;
- S-au ținut mai multe videoconferințe cu conducerea structurilor vamale teritoriale;
- S-au organizat întâlniri cu mediul de afaceri, la nivel central și teritorial;
- Au fost emise circulare cu privire la aplicarea noilor reglementări vamale, în vigoare de la 1 mai a.c.
- Actualizarea site-ului oficial al DGV cu prevederile noilor reglementări aplicabile de la 1 mai 2016.

- Reprezentanții Direcției Generale a Vămirilor au susținut cursuri de pregătire profesională la sediul structurilor teritoriale (DRV – aprox. 200 lucrători vamali). Teme dezbătute: Dreptul de reprezentare în vamă, EORI, Declarația vamală, Proceduri simplificate de declarare a mărfurilor, Declararea mărfurilor utilizând sistemul informatic RCDPS, Declararea prealabilă la ieșire, Regimuri speciale, Depozitarea temporară, Valoarea în vamă, Datoria vamală, Tariful vamal comun și clasificarea tarifară a mărfurilor, Originea mărfurilor, Statutul vamal al mărfurilor și tranzitul vamal.

Activitatea de verificare a situației fiscale personale

În anul 2016 programele de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare a persoanelor fizice cu averi mari (PFAM) și a persoanelor fizice cu risc fiscal (PFRF) au avut la bază următoarele obiective:

- continuarea și dezvoltarea programului de conformare a PFAM prin derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare (comunicare cu contribuabilii, programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, comunicare publică) și efectuarea de verificări a situației fiscale personale pe baza analizei de risc;
- continuarea și dezvoltarea programului de verificare a situației fiscale personale prin utilizarea metodelor indirecte de stabilire a veniturilor la nivel național pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc fiscal (PFRF).

Pentru atingerea acestor obiective, în perioada ianuarie – decembrie 2016, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

Efectuarea verificărilor fiscale prealabile documentare cuprinse în programele trimestriale de activitate transmise serviciilor de verificări fiscale pentru punere în aplicare în anul 2015 și 2016.

Din cele 11 verificări fiscale finalizate în anul 2015 asupra segmentului PFAM, în 10 cazuri au fost emise și comunicate actele administrativ fiscale, iar într-un caz a fost suspendată verificarea. Au fost constatate:

- venituri a căror sursă nu a fost identificată în cuantum de 23,8 mil. lei, pentru care s-a stabilit impozit pe venit suplimentar în sumă de 3,8 mil. lei și obligații fiscale accesorii (dobânzi și penalități de întârziere) în sumă de 2,4 mil. lei. Din obligațiile suplimentare stabilite a fost încasată suma de 2,6 mil. lei.
- venituri nedeclarate cu sursă identificată în cuantum de 63,3 mil. lei, cu un impozit pe venit aferent suplimentar în sumă de 10,1 mil. lei.

În luna noiembrie 2015 au fost declanșate 30 de verificări fiscale prealabile documentare pe segmentul PFAM, programul de activitate fiind suplimentat în trimestrul II al anului 2016 cu încă 2 acțiuni de verificare fiscală prealabilă documentară.

În perioada ianuarie – decembrie 2016 au fost încheiate 10 acțiuni de verificare fiscală prealabilă documentară din care, în cinci cazuri s-a dispus începerea verificării situației fiscale personale, iar în cinci cazuri procedura a încetat, nefiind îndeplinite condițiile pentru emiterea avizului de verificare și începerea verificării situației fiscale personale. De asemenea, în perioada ianuarie – decembrie 2016 au fost demarate 2 inspecții fiscale parțiale privind impozitul pe venit.

Totodată, a fost finalizată o acțiune de refacere a verificării fiscale ca urmare a unei dispoziții cuprinse într-o decizie de soluționare a contestației. Prin decizia de impunere emisă pentru acest caz a fost stabilit un impozit pe venit în sumă de 100.800 lei și obligații fiscale accesorii în sumă de 60.733 lei.

În prezent, restul de 22 verificări fiscale prelabile documentare pe segmentul PFAM sunt în curs, efectuându-se activități specifice, urmând a fi finalizate în primele luni ale anului 2017.

În anul 2015 au fost declanșate 319 verificări fiscale prelabile documentare (VSPD) asupra persoanelor fizice din grupul PFRF, programul de activitate fiind suplimentat în perioada ianuarie – decembrie 2016 cu încă 26 acțiuni de verificare fiscală prelabilă documentară. În perioada ianuarie – decembrie 2016 au fost finalizate un număr de 312 verificări fiscale prelabile documentare. Dintre acestea într-un număr de 273 cazuri s-a constatat îndeplinirea condițiilor legale pentru emiterea avizului de verificare fiscală și începerea verificării situației fiscale personale, iar în 39 cazuri verificarea fiscală prelabilă documentară a încetat, întrucât nu au fost îndeplinite condițiile pentru continuarea acestora și începerea verificării situației fiscale personale.

De asemenea, în această perioadă au fost finalizate 21 de verificări a situației fiscale personale, pentru 15 dintre acestea fiind emise decizii de impunere, iar pentru 6 fiind încheiate decizii de încetare. Prin deciziile de impunere emise au fost stabilite obligații fiscale de plată în sumă totală de 11,3 mil. lei. Au fost încasate prin plată voluntară obligații fiscale în sumă totală de 1,7 mil. lei.

Totodată, în perioada ianuarie – decembrie 2016 au fost demarate 5 inspecții fiscale parțiale privind impozitul pe venit.

Reluarea Programului de notificare pentru veniturile obținute din străinătate

În scopul asigurării conformării PFAM la declararea veniturilor obținute din străinătate în anul 2014, pentru care exista obligația de declarare până la data de 25 mai 2015, în luna februarie 2016 au fost expediate 313 renotificări către persoanele din grupul PFAM.

De asemenea, în scopul asigurării conformării PFAM la declararea veniturilor obținute din străinătate în anul 2015, pentru care există obligația de declarare până la data de 25 mai 2016, în luna mai 2016 au fost expediate 390 notificări către persoanele din grupul PFAM, prin care s-au adus la cunoștința acestora prevederile legale privind obligațiile fiscale ce le revin în cazul obținerii de astfel de venituri. În cadrul aceluiași program, în luna noiembrie 2016 au fost transmise 319 notificări de nedeclarare către persoanele din grupul PFAM, care nu depuseseră încă declarația privind veniturile obținute din străinătate.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal

În luna decembrie 2015 Direcția Generală Control Venituri Persoane Fizice a prezentat programele de conformare fiscală puse în aplicare în cadrul unei conferințe pe tema conformării fiscale voluntare a persoanelor fizice organizată de Pricewaterhouse Coopers România la care au participat consultanți fiscali, reprezentanți ai mediului de afaceri și reprezentanți ai mass-media.

II. Obiective strategice ale ANAF pe termen scurt și mediu – prezentare selectivă

Politica de administrare fiscală în anul 2017

Acțiuni prioritare

Îmbunătățirea conformării voluntare

- *Îndrumarea și asistența contribuabililor*
 - extinderea serviciului “Spațiul privat virtual” la persoanele juridice și la alte entități fără personalitate juridică (SPV);
 - conectarea tuturor Administrațiilor Județene ale Finanțelor Publice la Call-center-ul dedicat acordării de asistență specializată pentru contribuabili;
 - actualizarea continuă a materialelor informative destinate contribuabililor;
 - elaborarea de studii privind nivelul de satisfacție a contribuabililor privind serviciile de asistență;
 - dezvoltarea canalelor de interacțiune cu contribuabilii;
 - îmbunătățirea activităților interne ale structurilor care asigură asistența și îndrumarea contribuabililor;
 - modernizarea instrumentelor de lucru
 - continuarea implementării standardelor de calitate pentru serviciile furnizate și optimizarea proceselor de activitate;
 - promovarea achitării obligațiilor fiscale prin intermediul unor noi modalități de plată
 - plata cu cardul bancar la POS-urile instalate la unitățile teritoriale ale Trezoreriei Statului;
 - utilizarea facilităților oferite de platforma ghișeul.ro, prin intermediul Sistemului național electronic de plată.
- *Proceduri pentru administrarea veniturilor*
 - continuarea simplificării declarațiilor fiscale precum și dezvoltarea declarării electronice;
 - optimizarea sistemului de verificare a informațiilor existente în declarațiile fiscale;
 - extinderea metodei de depunere prin mijloace electronice de transmitere la distanță, pentru toate declarațiile fiscale;
 - creșterea gradului de transmitere electronică a documentelor care atestă situația fiscală a unei persoane fizice sau juridice (certificatul de atestare fiscală, adeverința de venit, etc.) solicitate de către instituții sau autorități publice în vederea soluționării cererilor persoanelor respective;
- *Conformarea persoanelor fizice cu averi/venituri mari*
 - dezvoltarea programului de conformare fiscală a Persoanelor Fizice cu Risc Fiscal, conform strategiei specifice;
 - continuarea și dezvoltarea programului de conformare a Persoanelor Fizice cu Averi Mari prin efectuarea de verificări fiscale pe baza analizei de risc și derularea unor proiecte

specifice de îmbunătățire a conformării voluntare (programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, acțiuni de comunicare în vederea popularizării programelor, conform strategiei specifice).

- *Diminuarea stocului de arierate*

- dezvoltarea capacității de management al arieratelor;
- evaluarea arieratelor în raport de posibilitățile reale de recuperare, în scopul eliminării arieratelor nerecuperabile din evidențele fiscale.

Creșterea eficienței colectării

- dezvoltarea acțiunilor de încurajare a accesării eșalonărilor la plată;
- implementarea poprii electronice a conturilor bancare;
- eficientizarea activității de executare silită prin aplicarea diferențiată a procedurilor legale în funcție de nivelul obligațiilor fiscale restante;
- promovarea procedurilor de evitare a fraudării bugetului prin utilizarea abuzivă a legii insolvenței;
- implementarea proiectelor de dezvoltare a sistemelor IT prevăzute în legislația comunitară, în contextul intrării în vigoare în anul 2016 al noului Cod vamal al UE.

Combaterea evaziunii fiscale

- dezvoltarea analizei de risc generalizată la nivelul întregii activități de administrare fiscală, în baza informațiilor de natură fiscală despre contribuabili; dezvoltarea aplicațiilor informatice în vederea efectuării de analize ale rezultatelor acțiunilor de inspecție fiscală inițiate ca urmare a analizei de risc, în vederea confirmării criteriilor de risc și a furnizării de informații pentru analize de risc viitoare;
- orientarea controalelor operative către zone și domenii de activitate în care se constată scăderea conformării fiscale și manifestarea unor riscuri de fraudă, în paralel cu organizarea unor campanii de prevenire și îndrumare;
- combaterea fraudei în domeniul TVA, inclusiv a fraudei transfrontaliere în acest domeniu;
- dinamizarea monitorizării traficului de mărfuri și a sistemelor de early - warning;
- destructurarea lanțurilor tranzacționale frauduloase din domenii și zone cu risc fiscal semnificativ;
- continuarea acțiunilor de verificare în baza solicitărilor pentru evaluarea intenției și capacității persoanelor impozabile de a desfășura activități economice care implică operațiuni din sfera TVA;
- creșterea eficienței inspecțiilor fiscale, în sensul identificării unor noi zone și domenii de risc fiscal ridicat;
- eficientizarea inspecției fiscale la contribuabilii mijlocii;

- intensificarea acțiunilor de control la contribuabili identificați cu risc fiscal asociat prețurilor de transfer;
- creșterea rolului prevenției inspecției fiscale în relația cu contribuabilii;
- întărirea controlului vamal:
 - implementarea și punerea în aplicare a legislației comunitare referitoare la comerțul exterior, nu numai pentru taxele vamale și măsurile de politică comercială, dar și în legătură cu măsuri privind: siguranța și securitatea cetățenilor UE, taxele anti-dumping, protecția mediului și a consumatorilor, politica agricolă comună (PAC);
 - eficientizarea activității structurilor vamale în vederea diminuării traficului ilicit cu mărfuri la frontiera UE prin:
 - reoperaționalizarea echipelor mobile;
 - reoperaționalizarea scanner-elor de frontieră;
 - îmbunătățirea cooperării transfrontaliere cu țările riverane și cu structurile dedicate (FRONTEX, EUBAM, etc).
 - în conformitate cu strategia vamală a Comisiei Europene, autoritatea vamală din România este responsabilă în primul rând de supravegherea comerțului internațional al Comunității, contribuind astfel la un comerț echitabil și deschis, de punere în aplicare a aspectelor externe ale pieței interne, a politicii comerciale comune și a altor politici comunitare comune cu un impact asupra comerțului, precum și de securitatea de ansamblu a lanțului de aprovizionare; la nivel național vor fi instituite măsuri în domeniul vamal care vizează, în special, următoarele aspecte:
 - protejarea intereselor financiare ale Comunității și ale statelor sale membre;
 - protejarea Comunității față de comerțul inechitabil și ilegal și încurajarea activităților economice legitime;
 - asigurarea securității și siguranței Comunității și a rezidenților acesteia, precum și protecția mediului, acolo unde este cazul, în strânsa cooperare cu alte autorități;
 - menținerea unui echilibru adecvat între controalele vamale și facilitarea comerțului legitim.

Obiective în perioada 2018 - 2019

Începând cu anul 2017, ANAF va începe un nou ciclu de planificare strategică, fiind în curs de finalizare noul document programatic.

Având în vedere cele de mai sus vă transmitem obiectivele strategice aprobate deja de conducerea instituției și câteva acțiuni prioritare care vor fi incluse în noul Plan de acțiune:

➤ Creșterea gradului de conformare voluntară la plată

- elaborarea și implementarea unei Strategii de conformare voluntară, care va trata riscurile și acțiunile necesare pentru atenuarea acelor riscurilor de neconformare;

➤ Combaterea evaziunii fiscale și reducerea economiei subterane

- continuarea dezvoltării analizei de risc pentru inspecția fiscală și combaterea fraudei fiscale TVA; dezvoltarea suportului IT necesar acestor inițiative;
- introducerea programului de testare aleatorie a conformării (prin inspecții);
- dezvoltarea și implementarea unui model de management al riscurilor la conformare.

➤ Creșterea eficienței colectării

- implementarea noului sistem IT integrat de administrare fiscală (RMS COTS) conform Proiectului de modernizare a administrației fiscale derulat cu Banca Mondială;
- dezvoltarea unui program complex de formare profesională dedicat tuturor angajaților instituției;

➤ implementarea „Proiectului de modernizare a administrației fiscale (RAMP):

- dezvoltarea instituțională (dezvoltarea funcției de management);
- îmbunătățirea eficienței operaționale (re tehnologizare și dezvoltare IT);
- dezvoltarea serviciilor pentru contribuabili.

➤ implementarea unui sistem IT integrat, unitar, de management al veniturilor fiscale care va acoperi principalele domenii funcționale ale ANAF:

- înregistrarea contribuabililor;
- procesarea declarațiilor fiscale;
- procesarea plăților;
- conturi contribuabili;
- procesarea rambursărilor;
- reconcilierea;
- colectarea veniturilor;
- executare silită;
- inspecție fiscală;
- antifraudă;
- solicitare contestații;
- contabilitate bugetară;
- analiză de risc;
- audit și control intern;
- managementul informației;
- interfață pentru servicii oferite contribuabililor

4.6 Bugetul General Consolidat

Politica de deficit bugetar continua să susțină în mod direct creșterea economică, în marja permisă de Tratatul de la Maastricht, respectiv un deficit bugetar ESA de sub 3% din PIB.

Astfel, pe fondul măsurilor de relaxare fiscală începută în perioada 2015-2016 în scopul stimulării creșterii economice (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuată prin măsurile adoptate recent (eliminarea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru pensionari, neimpozitare pensii sub 2000 lei, majorare salarii pentru unele categorii de bugetari, creștere punct de pensie la 1000 lei de la 1 iulie 2017, ș.a.) care produc efecte începând cu anul 2017, se estimează că deficitul bugetar ESA va înregistra o creștere în anul 2017, **fără a depăși limita de 3% din PIB stabilită prin Tratatul de la Maastricht**, urmată însă de revenirea, începând cu anul 2018, pe o traiectorie de ajustare raportat la PIB.

În termeni structurali, se manifestă o deviere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (în engleză prescurtat: MTO) stabilit pentru România, respectiv 1% din PIB, dar cu perspectiva de **a reintra pe o traiectorie de convergență către MTO începând cu anul 2019**.

Devierea de la MTO se produce însă cu **menținerea, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB, obiectivul final al regulilor europene în materia deficitului bugetar fiind astfel asigurat**.

Bugetul general consolidat						
	- % din PIB -					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
VENITURI buget general consolidat (cash)	32,1	32,9	29,5	31,2	32,4	32,9
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	33,8	34,2	31,9	34,2	35,3	35,5
SOLD buget general consolidat (cash)	-1,8	-1,4	-2,41	-2,96	-2,96	-2,56
SOLD buget general consolidat (ESA)	-0,9	-0,8	-2,82	-2,98	-2,92	-2,53
SOLD structural	-0,6	-0,5	-2,57	-2,91	-2,97	-2,68

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul să nu fie egal cu suma componentelor

4.6.1 Evoluții recente și tendințe ale veniturilor bugetare¹¹

Direcțiile de acțiune pe termen mediu au în vedere:

- creșterea colectării veniturilor bugetare;
- reducerea evaziunii fiscale.

Estimarea evoluției principalelor categorii de impozite și taxe pe perioada 2017-2019 are la bază cea mai recentă proiecție a indicatorilor macroeconomici, corelată cu evoluția încasărilor precum și cu modificările legislative.

În valoare nominală veniturile bugetare sunt proiectate în creștere la sfârșitul orizontului de prognoză cu peste 30% față de nivelul din anul 2015.

În termeni nominali, impozitul pe profit și impozitul pe venit sunt estimate în creștere cu peste 40% în anul 2019 față de anul 2015, în timp ce veniturile din contribuții de asigurări sociale sunt estimate cu o dinamică nominală pozitivă de 50%.

Modificări legislative care influențează **impozitul pe profit**:

- Ordonanța de urgență nr. 50/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, prevede *încadrarea unităților de învățământ preuniversitar particulare în categoria persoanelor juridice române care nu datorează impozit pe profit, pentru veniturile obținute și utilizate potrivit reglementărilor legale în domeniul educației naționale*.
- Ordonanța de urgență nr. 84/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul financiar-fiscal, prevede *aplicarea nelimitată în timp a facilității fiscale de scutire de impozit a profitului reinvestit* (care avea ca termen limită de aplicabilitate data de 31 decembrie 2016 inclusiv).
- Ordonanța de urgență nr. 3/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal prevede *scutirea de la plata impozitului pe profit a contribuabililor care desfășoară exclusiv activități de inovare, cercetare -dezvoltare în primii 10 ani de activitate*. Această ordonanță cuprinde prevederi referitoare la societățile care au realizat venituri care nu au depășit echivalentul în lei a 500.000 euro, și care urmează să plătească "**Impozit pe veniturile microîntreprinderilor**". Astfel, s-a realizat majorarea limitei de încadrare în categoria microîntreprinderilor de la 100.000 euro la 500.000 euro, precum și eliminarea cotei de impunere de 2% pentru microîntreprinderile cu 1 salariat, care urmează să fie impozitate cu cota de 1%. Pentru anul 2017, persoanele juridice române plătitoare de impozit pe profit care la data de 31 decembrie 2016 îndeplinesc condițiile de microîntreprinderi, sunt obligate la plata "Impozitului pe venitul microîntreprinderilor" începând cu 1 februarie 2017, urmând a comunica organelor fiscale teritoriale modificarea sistemului de impunere, potrivit prevederilor Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală.

Impozitul pe venit este influențat negativ de aplicarea prevederii Legii nr.2/2017 privind neimpozitarea pensiilor sub 2000 lei și modificarea impozitului pe veniturile din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal conform Ordonanței de urgență nr. 3/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015

¹¹ Dacă nu se specifică altfel, indicatorii prezentați la această secțiune sunt calculați în metodologie cash.

Contribuțiile de asigurări sociale sunt influențate pozitiv de prevederea din Ordonanța de urgență nr. 3/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal referitoare la eliminarea plafonului de 5 câștiguri salariale medii brute pentru calculul contribuției de asigurări sociale de stat și de sănătate atât pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor cât și pentru calculul contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru veniturile realizate de către persoanele fizice din investiții și alte surse.

Pe de altă parte, contribuțiile de asigurări sociale de sănătate sunt influențate negativ de eliminarea plății contribuției de sănătate de către pensionari conform Legii nr.2/2017 și eliminarea de la calcul contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate a veniturilor realizate din investiții și alte surse în condițiile în care cei în cauză realizează și venituri din salarii și asimilate salariilor, pensii, venituri din activități independente.

Totodată, contribuțiile de asigurări sociale sunt influențate de menținerea în 2017 a cotei de contribuție aferentă fondurilor de pensii administrate privat de 5,1% la nivelul aferent anului 2016.

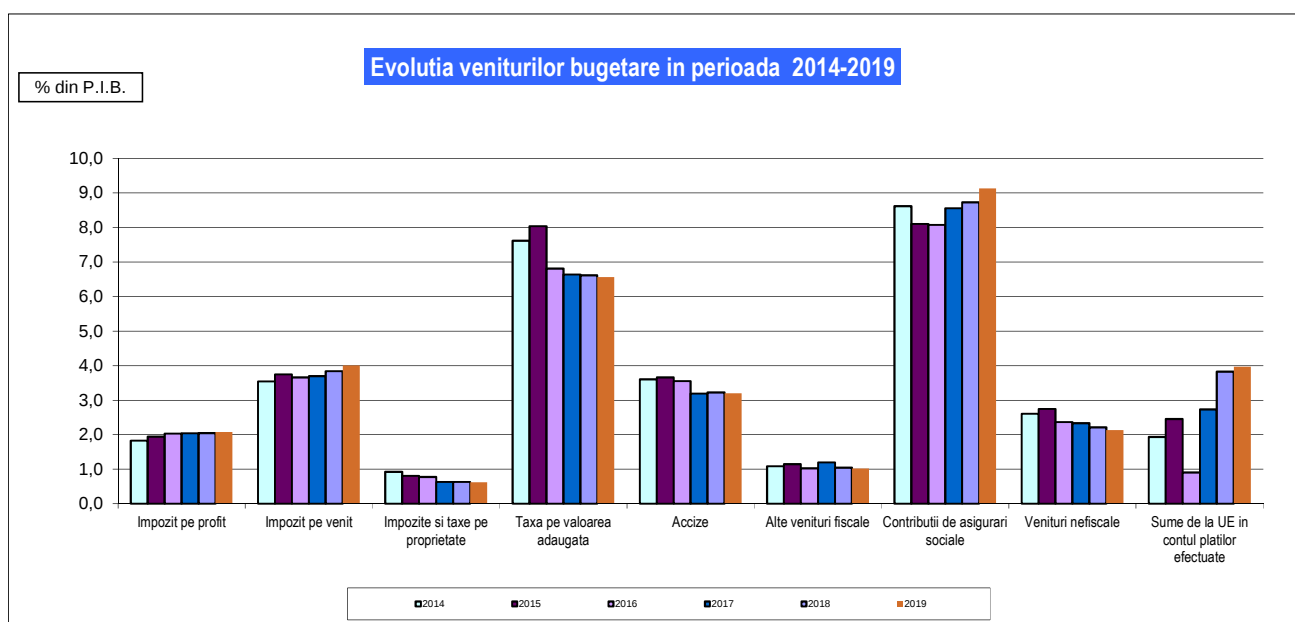
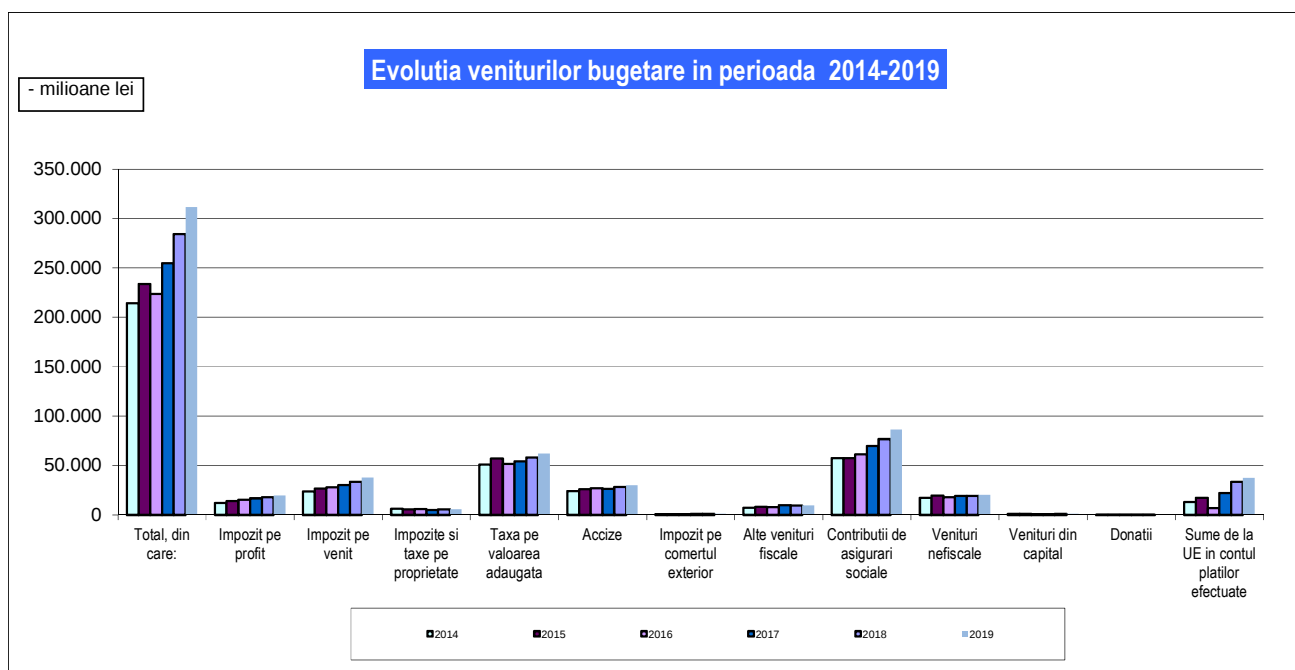
În termeni nominali **taxa pe valoarea adăugată** este estimată cu o dinamică nominală pozitivă de peste 8% la sfârșitul orizontului de prognoză.

Referitor la **TVA**, începând cu 1 ianuarie 2017 cota standard de TVA s-a redus de la 20% la 19%, s-a introdus Regimul special pentru agricultori din punct de vedere TVA. Suplimentar, de la 1 august 2016 s-a realizat extinderea aplicării cotei de TVA de 9% pentru livrarea de îngrășăminte și de pesticide utilizate în agricultură, semințe și alte produse agricole destinate însămânțării sau plantării, precum și pentru prestările de servicii de tipul celor specifice utilizate în sectorul agricol.

Încasările din accize sunt estimate cu dinamică nominală negativă în anul 2017 pe fondul diminuării planificate a nivelului accizelor pentru anumite produse energetice, însă își reiau ritmul de creștere începând cu anul 2018.

Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit - - mil. lei -						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total, din care:	214.315	233.795	223.722	254.717	284.304	311.667
Impozit pe profit	12.238	13.824	15.442	16.630	17.968	19.677
Impozit pe venit	23.692	26.640	27.756	30.108	33.683	37.901
Impozite și taxe pe proprietate	6.185	5.738	5.898	5.161	5.564	5.934
Taxa pe valoarea adăugată	50.878	57.132	51.675	54.142	58.057	62.074
Accize	24.095	26.018	26.957	26.051	28.298	30.265
Impozit pe comerțul exterior	643	816	883	951	955	959
Alte venituri fiscale	7.234	8.133	7.795	9.792	9.204	9.659
Contribuții de asigurări sociale	57.585	57.616	61.274	69.758	76.631	86.443
Venituri nefiscale	17.412	19.538	17.938	19.024	19.427	20.196
Venituri din capital	1.072	918	769	817	963	1.005
Donatii	80	2	2	20	7	5
Sume de la UE în contul plăților efectuate	12.927	17.447	6.859	22.262	33.547	37.549
Sume încasate în contul unic la bugetul de stat sau în curs de redistribuire	273	-29	473			

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul să nu fie egal cu suma componentelor

Cea mai mare pondere în veniturile bugetului general consolidat o deține Bugetul de stat, urmat de Bugetele locale și Bugetul asigurărilor sociale de stat.

Cele mai mari subvenții de la Bugetul de stat le primește Bugetul asigurărilor sociale de stat pentru corectarea dezechilibrului sistemului public de pensii.

Veniturile bugetului general consolidat						
- pe bugete componente -						
	- mil. lei -					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total, din care:	214.315	233.795	223.722	254.717	284.304	311.667
Bugetul de stat	95.429	105.706	101.476	117.088	125.666	136.499
Bugetul general centralizat al unitatilor administrativ teritoriale	62.371	71.714	68.315	71.923	83.346	89.758
Bugetul asigurarilor sociale de stat	52.332	54.945	52.428	57.087	63.704	67.720
Bugetul asigurarilor pentru somaj	1.786	1.816	1.901	2.183	2.482	2.803
Bugetul Fondului pentru asigurari sociale de sanatate	22.867	23.317	24.950	28.809	31.305	34.787
Bugetul institutiilor/activitatilor finantate din venituri proprii	20.272	23.429	22.756	23.100	28.263	29.418
Alte componente ale bugetului general consolidat	7.202	5.727	4.625	7.339	5.282	3.420
Transferuri intre bugete si operatiuni financiare(se scad)	-47.944	-52.859	-52.730	-52.812	-55.744	-52.738

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

4.6.2 Evoluții recente și tendințe ale cheltuielilor bugetare¹²

Ponderea în PIB a cheltuielilor bugetare totale se mentine pe un trend ascendent pe termen mediu, în principal datorită traiectoriei cheltuielilor de investiții.

Cheltuielile de personal și cele de natura asistenței sociale se majorează la începutul orizontului de prognoză atât în valoare nominală cât și ca pondere în PIB pe fondul măsurilor recent adoptate la începutul anului 2017. Către finalul orizontului de programare acestea își diminuează dinamica nominală sub cea a produsului intern brut pentru a crea mai mult spațiu fiscal pentru cheltuielile de investiții.

Pe termen mediu cheltuielile cu dobânzile se stabilizează ca pondere în PIB la nivelul de 1,4%.

Reducerea ponderii în PIB a celorlalte naturi de cheltuieli crează spațiu fiscal pentru majorarea semnificativă a cheltuielilor de investiții de la 3,9% din PIB în 2016 la 6,7% din PIB în anul 2019 în condițiile asigurării unei ajustări a deficitului bugetar cash de aproximativ 0,5 puncte procentuale în ultimul an al intervalului de prognoză.

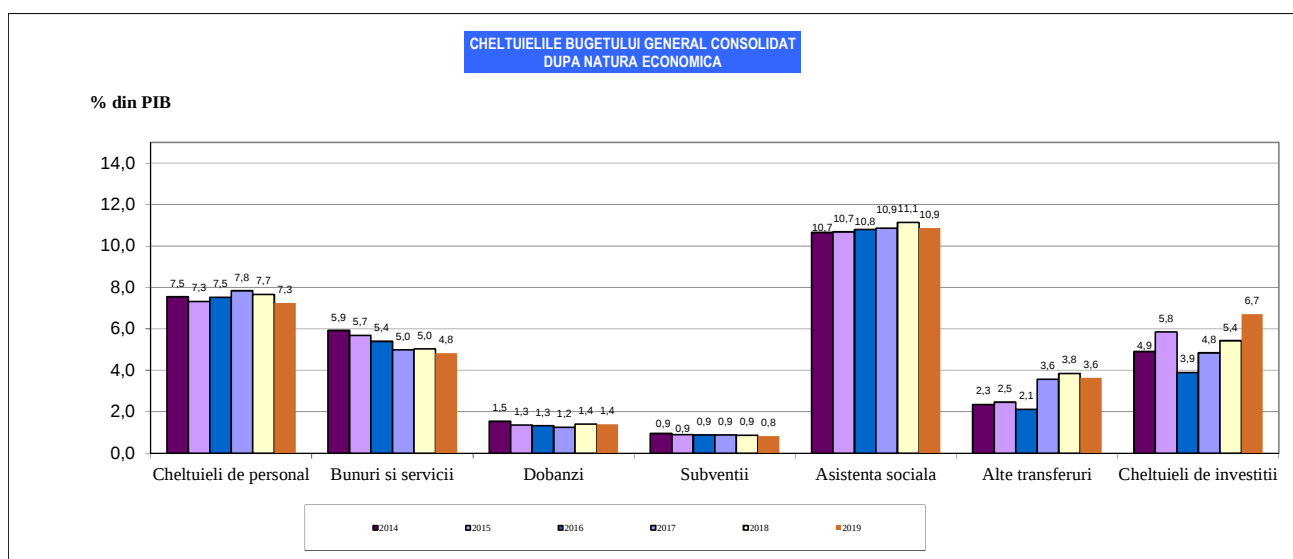
¹² Dacă nu se specifică altfel, indicatorii prezentați la această secțiune sunt calculați în metodologie cash.

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica - - mil. lei -						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total, din care:	226.029	243.426	242.016	278.817	310.293	335.885
Cheltuieli de personal	50.400	52.070	57.040	63.884	67.201	68.642
Bunuri si servicii	39.538	40.458	40.950	40.632	44.190	45.608
Dobanzi	10.202	9.573	10.008	10.185	12.295	13.238
Subventii	6.329	6.275	6.605	7.161	7.503	7.837
Asistenta sociala	71.193	75.962	81.837	88.499	97.770	102.734
Alte transferuri	15.635	17.520	16.041	29.019	33.723	34.330
Cheltuieli de investitii	32.732	41.568	29.535	39.435	47.611	63.496

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica - - % din PIB -						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total, din care:	33,8	34,2	31,9	34,2	35,3	35,5
Cheltuieli de personal	7,5	7,3	7,5	7,8	7,7	7,3
Bunuri si servicii	5,9	5,7	5,4	5,0	5,0	4,8
Dobanzi	1,5	1,3	1,3	1,2	1,4	1,4
Subventii	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
Asistenta sociala	10,7	10,7	10,8	10,9	11,1	10,9
Alte transferuri	2,3	2,5	2,1	3,6	3,8	3,6
Cheltuieli de investitii	4,9	5,8	3,9	4,8	5,4	6,7

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cea mai importantă componentă a bugetului general consolidat o reprezintă bugetul de stat care deține ponderea cea mai mare din totalul cheltuielilor bugetare. Următoarea componentă, ca pondere, este bugetul centralizat al unităților administrativ-teritoriale, urmat îndeaproape de bugetul asigurărilor sociale de stat.

La dimensiunea cheltuielilor bugetului de stat concură și sumele care se transferă din acesta către alte componente ale bugetului general consolidat, fie pentru echilibrarea acestora (bugetele de asigurări sociale) fie pentru finanțarea unor activități descentralizate la nivelul comunităților locale. Toate transferurile care se acordă din bugetul de stat către alte bugete sunt eliminate la agregarea bugetului general consolidat pentru a evita dubla înregistrare a acestora.

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe bugete componente - - mil. lei -						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total, din care:	226.029	243.426	242.016	278.817	310.293	335.885
Bugetul de stat	115.837	125.216	130.083	150.201	162.431	171.049
Bugetul general centralizat al unităților administrativ teritoriale	61.932	72.478	67.794	71.713	82.606	91.682
Bugetul asigurărilor sociale de stat	52.091	54.705	52.196	56.805	63.378	67.340
Bugetul asigurărilor pentru somaj	1.558	1.318	1.008	1.141	1.144	1.147
Bugetul Fondului pentru asigurări sociale de sanatate	22.868	23.490	26.106	28.809	29.919	30.189
Bugetul institutiilor/activitatilor finantate din venituri proprii	17.520	20.715	19.705	20.433	25.874	28.270
Alte componente ale bugetului general consolidat	6.889	5.348	4.100	7.279	5.228	3.374
Transferuri între bugete (se scad)	-47.825	-52.831	-52.691	-52.806	-55.738	-52.733
Operatiuni financiare (se scad)	-4.842	-7.013	-6.285	-4.758	-4.550	-4.434

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

4.6.3 Diferențe față de strategia anterioară

Scenariul de prognoză din Strategia Fiscal-Bugetară (SFB) 2017-2019 diferă de cel din varianta anterioară, în primul rând pentru anul 2016 ca urmare: (i) a unor noi măsuri de creștere a veniturilor și a puterii de cumpărare luate pe parcursul anului, neincluse în Strategia fiscal-bugetară anterioară; (ii) a măsurilor fiscale în sprijinul mediului de afaceri suplimentar față de cele prevăzute deja în noul cod fiscal; (iii) a realizărilor din anul 2015 publicate de către INS.

În anul 2016 au fost reglementate următoarele creșteri de venituri suplimentar față de SFB anterioară:

- majorarea salariului de bază minim brut pe țară de la 1 mai 2016 la 1250 lei;
- reglementarea nivelurilor diferite de salarizare pentru personalul plătit din fonduri publice începând cu 1 august;

- majorări succesive ale câștigului salarial mediu brut în învățământ, sănătate și asistență socială în a doua parte a anului.

Măsurile fiscale în sprijinul mediului de afaceri adoptate suplimentar în cursul anului 2016, față de cele prevăzute deja în noul cod fiscal și care au fost avute în vedere la elaborarea variantei anterioare a SFB, au fost:

- scutirea de plata impozitului pe venitul din salarii pentru persoanele fizice ce realizează venituri din salarii din activități de cercetare-dezvoltare;
- aplicarea cotei reduse de TVA de 9% pentru servicii prestate în agricultură, precum și pentru livrarea de pesticide, semințe, alte materiale agricole;
- extinderea aplicării scutirii pentru profitul reinvestit la calculatoare și programe informatice.

Pe 9 Iunie 2016 produsul intern brut s-a majorat cu 4,8%, iar rezultatele statistice sectoriale din trimestrul IV conduc la o estimare a creșterii economice asemănătoare, astfel pe întregul an 2016 se estimează că produsul intern brut a înregistrat o majorare de 4,8%, față de 4,1% în varianta precedentă a strategiei.

Exporturile de bunuri au o evoluție mai modestă decât s-a așteptat în 2016, astfel că au fost ajustate de la dinamică de 7% în varianta precedentă la 5,5%.

Soldul contului curent pentru anul 2016 a fost revizuit față de varianta anterioară a SFB de la -1,2% din PIB la -2,2%, ca urmare a adâncirii deficitului comercial și celui al veniturilor primare.

Numărul mediu de salariați a fost estimat pentru anul 2016 cu o creștere mai mică față de cea din varianta precedentă a SFB, având în vedere evoluția efectivelor de salariați relevată de datele statistice disponibile în anul 2016 și presiunile pe piața forței de muncă.

Diferențele semnificative ale evoluției inflației față de estimările realizate la construcția bugetară (1,8% la sfârșitul anului și 0,5% medie anuală) s-au datorat unor influențe dezinflaționiste suplimentare manifestate pe piața internă care au provenit în principal la nivelul prețurilor administrate, în special pentru grupa de energie. În cazul acestora s-au înregistrat reduceri suplimentare de preț față de cele datorate diminuării cotei de TVA din luna ianuarie, acestea fiind accentuate de modificarea condițiilor de piață prin suspendarea calendarului de liberalizare a prețului gazelor naturale și continuarea procesului de liberalizare a prețului energiei electrice, care s-a concretizat printr-un preț în scădere la consumatorul casnic. La acestea s-a adăugat în cazul energiei electrice, diminuarea contribuției pentru cogenerare și a tarifelor de transport. Totodată, s-au înregistrat evoluții lunare mai modeste pentru creșterea prețurilor mărfurilor alimentare pe fondul unui excedent de ofertă pe acest segment de produse în spațiul comunitar. Prețurile externe mai reduse au contracarat astfel excedentul de cerere de pe piața internă avut în vedere la prognoza inițială.

	2015		2016		2017		2018	
	SFB 2016- 2018	SFB 2017- 2019	SFB 2016- 2018	SFB 2017- 2019	SFB 2016- 2018	SFB 2017- 2019	SFB 2016- 2018	SFB 2017- 2019
Produsul intern brut (modificări procentuale)	3,6	3,9	4,1	4,8	4,2	5,2	-	5,5
Exportul de bunuri	5,7	4,1	7,0	5,5	7,3	7,3	-	7,6
IPC - sfârșitul anului	-0,7	-0,93	1,8	-0,54	2,5	1,9	-	2,3
- media anuală	-0,5	-0,59	0,5	-1,55	2,7	1,4	-	2,5
Număr mediu de salariați	2,5	2,3	3,5	3,0	3,2	4,3	-	4,2
Rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului	5,1	5,0	4,8	4,8	4,6	4,3	-	4,0
Soldul contului curent (% din PIB)	-0,9	-1,2	-1,2	-2,2	-1,4	-2,3	-	-2,2
(% din PIB)								
Venituri (metodologie cash)	32,3	32,9	31,0	29,5	29,8	31,25	-	32,38
Cheltuieli (metodologie cash)	33,5	34,2	33,8	31,9	32,5	34,20	-	35,34
Sold (metodologie cash)	-1,2	-1,4	-2,8	-2,41	-2,77	-2,96	-	-2,96
Sold ESA	-1,2 ^{*)}	-0,76	-2,95	-2,82	-2,89	-2,98	-	-2,92
Sold structural	-0,7	-0,5	-2,73	-2,57	-2,86	-2,91	-	-2,97

^{*)} Include un ajustor de 0,25 puncte procentuale pentru cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri europene

Principalele diferențe față de varianta SFB anterioară, în ceea ce privește cadrul macroeconomic pentru perioada 2017-2018, sunt determinate de prevederile Programului de guvernare, dintre care evidențiem:

- eliminarea impozitului pe profit pentru primii 10 ani pentru firmele cu activități de C&D;
- impozit de 1% din cifra de afaceri pentru microintreprinderi cu venituri mai mici de 500000 euro;
- creșterea salariului minim la 1450 lei de la 1 februarie 2017 și la 1550 lei de la 1 ianuarie 2018;
- creșterea cu 20% a salariilor din administrația publică locală;
- creșterea punctului de pensie la 1000 lei în iulie 2016 și la 1100 lei începând cu 1 iulie 2018;
- creșterea salariului mediu din sectorul public cu 20% la 1 iulie 2017 și cu 20% la 1 iulie 2018;
- eliminarea plății CASS pentru pensionari;
- eliminarea impozitului pe venit pentru pensile între 1050 și 2000;
- creșterea alocării pe student de la 83 lei/lună la 201 lei.

Pentru anii următori măsurile din programul de guvernare vor îmbunătăți semnificativ potențialul de creștere economică (PIB potențial), astfel încât creșterea medie reală a PIB va fi de 5,5% anual, creștere care va fi pe deplin sustenabilă. Măsurile prevăzute în programul de guvernare se adresează, pe de o parte populației, în sensul creșterii veniturilor și îmbunătățirii puterii de cumpărare, și pe de altă parte agenților economici pentru a-și amplifica activitatea și pentru a realiza investiții profitabile. Deficitul bugetar în termeni cash cât și cel calculat conform metodologiei ESA, pe anul 2016, se estimează la 2,41% și respectiv 2,82% fără a depăși limita de 3% din PIB stabilită prin Tratatul de la Maastricht. Pentru anul 2017 nivelele deficitelor cash și ESA se vor situa la valorile: 2,96% și 2,98. În ceea ce privește deficitul structural pe anul 2017, acesta a fost estimat la 2,91% din PIB, iar pentru anul 2018, la 2,97% din PIB.

În contextul acestor estimări, atât pentru anul 2016, cât și pentru 2017 se poate materializa riscul devierii de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (OTM), stabilit pentru România la 1% din PIB. Devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.

Începând cu anul 2019, se preconizează că deficitul bugetar va reintra pe o traiectorie de convergență către OTM.

4.7 Politici publice

Politica salarială

Politica salarială urmărește adoptarea legii unice a salarizării personalului plătit din fonduri publice și creșterea medie a salariului pentru bugetari cu 56% până în anul 2020 (20% în anul 2017, 20% în anul 2018 și 8% în anul 2019).

Măsurile de politică salarială ce se vor întreprinde în anul 2017

Creșteri salariale:

TRIMESTRUL I 2017

- 15% în educație și sănătate;
- 20% în administrația publică locală;
- 50% a salariilor pentru actori.

Creșteri salariale:

TRIMESTRUL III 2017

- 20% în educație și cercetare;
- 50% a salariilor pentru actori.

Se are în vedere creșterea progresivă a salariului minim brut pe economie astfel încât ponderea acestuia în câștigul salarial mediu să fie de cel puțin 45-50% până în 2020 ceea ce va contribui la:

- prevenirea sărăciei salariale;
- reducerea inegalităților;
- creșterea puterii de cumpărare, respectiv a creșterii consumului și a convergenței economice cu celelalte state membre.

Politica în domeniul ocupării forței de muncă

Strategia Guvernului pe acest segment de politică se concentrează pe facilitarea creării de noi locuri de muncă și pe susținerea ocupării și formării profesionale a forței de muncă, cu accent deosebit pe ocuparea în rândul tinerilor, asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați și a condițiilor decente de muncă.

Ținta stabilită în acest domeniu pentru anul 2020 este 70% rată de ocupare de pentru grupa de vârstă de 20-64 ani, în concordanță Programul de Guvernare 2017-2020, cu Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020 și Strategia Europa 2020.

În acest sens sunt vizate măsurile prevăzute în documentele strategice asumate.

1.Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020, cu următoarele obiective specifice :

- a. Creșterea ocupării în rândul tinerilor și prelungirea vieții active a persoanelor în vârstă;
- b. Îmbunătățirea structurii ocupaționale și participării pe piața muncii în rândul femeilor și persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile;

- c. Dezvoltarea unei resurse umane cu un nivel înalt de calificare și competențe adaptate la cerințele pieței muncii;
- d. Îmbunătățirea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii.

2. Planul de Implementare a Garanției pentru Tineri 2017-2020, cadru strategic care va cuprinde reforme și inițiative ce vor viza ca toți tinerii sub vârsta de 25 de ani să primească o ofertă de calitate de obținere a unui loc de muncă, de continuare a educației, de intrare în ucenicie sau de a efectua un stagiu. Documentul, prevăzut în Programul de Guvernare 2017-2020, ce urmează a fi aprobat de Guvern la începutul anului 2017, va beneficia de finanțare din mai multe surse: Bugetul Asigurarilor pentru Somaj, Bugetul de Stat, Fondul Social European și Inițiativa Locuri de Muncă pentru Tineri.

3. Adoptarea Strategiei Naționale pentru Locurile de Muncă Verzi care asigură tranziția la economia verde.

4. Legea nr.76/2002 privind sistemul asigurarilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv măsurile prevăzute în Programul de Guvernare – Capitolul Politici publice în domeniul Muncii și Justiției Sociale, care include următoarele măsuri:

- a. Introducerea Programului „Prima chirie” prin opțiunea de susținere a chiriilor pentru familiile cu venituri sub 5.000 lei/luna. Subvenționarea chiriei și utilităților reprezentând 75% din costul acestora, dar nu mai mult de 900 de lei/lună pentru fiecare angajat care își găsește un loc de muncă la o distanță de 50 de km față de locul de reședință, anual din 2017;
- b. Introducerea unei prime care să stimuleze înregistrarea la Serviciul Public de Ocupare (SPO), acordată în cuantum unic, raportată la valoarea indicatorului social de referință, ca alternativă la eliminarea acordării indemnizației de șomaj absolvenților instituțiilor de învățământ (acordată tinerilor între 16—24 de ani);
- c. Programul „Primul salariu”. Stimularea tinerilor absolvenți deținători ai unei licențe de învățământ superior acreditat, prin garantarea unui salariu de încadrare de 2.500 lei brut timp de trei ani și prin subvenționarea angajatorului cu 50% din cheltuielile salariale, cu menținerea angajării timp de 5 ani.
- d. Legea nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă - stimularea angajatorilor pentru a încheia contracte de ucenicie prin creșterea sumei acordate angajatorului în cuantum de 1125 lei/lună din bugetul asigurarilor pentru șomaj sau din asistența financiară nerambursabilă acordată României.

5. Legea nr. 335/2013 privind efectuarea stagiului pentru absolvenții de învățământ superior: stimularea angajatorilor pentru a încheia contracte de stagiu prin creșterea sumei acordate angajatorului în cuantum de 1350 lei/luna din bugetul asigurarilor pentru șomaj sau din asistență financiară nerambursabilă acordată României.

6. Introducerea tichetelor de formare profesională în vederea reconversiei profesionale rapide și facilitării inserției pe piața muncii, precum și a creșterii adaptabilității forței de muncă ocupate la schimbările pieței muncii.

7. Promovarea transformării internship-urilor în contracte de muncă permanente (contracte pe perioadă nedeterminată). Firmele primesc din partea statului 1.000 euro per angajat pentru care internship-ul se transformă în contract de muncă pe perioada nedeterminată (firma trebuie să mențină acel angajat minimum 2 ani).

Protecția socială pasivă va continua să fie acordată persoanelor care se confruntă cu riscul de șomaj în baza contribuțiilor lor anterioare în conformitate cu Legea nr.76/2002, precum și celor care urmează să fie disponibilizate prin concedieri colective, efectuate pe baza Planurilor de disponibilizare, potrivit OUG nr.36/2013, privind aplicarea în perioada 2013 - 2018 a unor măsuri de protecție socială acordată persoanelor disponibilizate prin concedieri colective efectuate în baza planurilor de disponibilizare, cu modificările și completările ulterioare.

Politica în domeniul relațiilor de muncă

Combaterea muncii fără forme legale care să conducă la consolidarea prevenirii cazurilor de muncă nedeclarată prin campanii de conștientizare destinate schimbării mentalității populației, care să refuze să lucreze în economia nedeclarată/informală și necesitatea diminuării cazurilor de muncă nedeclarată prin transformarea acestora în muncă declarată.

Pentru realizarea acestor măsuri se au în vedere următoarele acțiuni:

- realizarea unor campanii de conștientizare a populației, angajați și angajatori, cu privire la dezavantajele muncii nedeclarate și avantajele muncii declarate, implicarea partenerilor sociali în aceste acțiuni de informare și conștientizare;
- realizarea unei Strategii Naționale, asumate la nivel guvernamental, care să implice toate instituțiile responsabile cu munca nedeclarată;
- realizarea sistemelor informatice integrate, în scopul eficientizării activității.

Politica în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați

Strategia Guvernului în domeniul promovării egalității de șanse între femei și bărbați se concentrează în special pe implementarea obiectivelor din cadrul Strategiei Naționale în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2014-2017, care include obiective asumate prin Programul de Guvernare 2017-2020.

În domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice, politica Guvernului se concentrează, în special pe armonizarea cadrului legal intern cu prevederile Convenției de la Instambul, dezvoltarea unui sistem de servicii sociale adecvat pentru victimele violenței domestice și, în egală măsură, pentru agresori, și pe continuarea implementării politicilor publice existente.

Politica în domeniul asigurărilor și asistenței sociale

A . Politica în domeniul pensiilor

Reforma sistemului public de pensii, introdusă prin Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare este în plin proces de implementare și are ca obiectiv principal sustenabilitatea sistemului public de pensii pe termen mediu și lung având în vedere principiul de bază al sistemului, respsalariiectiv principiul contributivității.

Țintele Programului de Guvernare în domeniul pensiilor pe termen mediu sunt:

- Impozit pe venit 0 pentru pensii mai mici sau egale cu 2.000 lei lunar, din 1 februarie 2017. Impozit de 10% pentru pensii mai mari de 2.000 lei lunar (calculat la suma ce depășește 2.000) de la 1 ianuarie 2018.
- Creșterea pensiei minime garantate cu 60% până la 1 ianuarie 2018. Pensia minimă garantată va crește de la 400 lei în 2016 la 520 lei de la 1 martie 2017, la 640 lei din 1 ianuarie 2018.
- Creșterea valorii punctului de pensie la 1.775 lei până în 2021.
- Eliminarea contribuției de sănătate pentru pensionari începând cu primul trimestru din 2017.
- Introducerea sistemului facultativ de pensii ocupaționale, bazat pe contribuția asiguratului și a angajatorului, pornind de la specificul unor profesii sau domenii de activitate, implementare 2018 - 2020.

Obiective și măsuri de implementat:

- ✓ creșterea eșalonată a vârstelor standard de pensionare pentru femei;
- ✓ egalizarea vârstelor standard de pensionare pentru femei și bărbați la 65 ani;
- ✓ asigurarea sustenabilității sistemului public de pensii pe termen mediu și lung;
- ✓ armonizarea criteriilor medicale pentru evaluarea invalidității și dizabilității;
- ✓ majorarea valorii punctului de pensie, începând cu 1 ianuarie 2017 la 917,5 lei;
- ✓ majorarea valorii punctului de pensie, începând cu data de 1 iulie 2017, prin derogare de la prevederile art. 102 alin.(2) din Legea nr. 263/2010, privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, valoarea punctului de pensie, stabilit potrivit art.12 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2016, la 1.000 lei;
- ✓ majorarea indemnizației sociale pentru pensionari, începând cu 1 martie 2017 la 520 lei;
- ✓ majorarea indemnizației sociale pentru pensionari, începând cu 1 ianuarie 2018 la 640 lei;
- ✓ creșterea numărului de contribuabili la sistemul unitar de pensii publice cu cei care realizează venituri din agricultură;
- ✓ finanțarea cheltuielilor necesare pentru dezvoltarea aplicațiilor informatice de evidență financiar-contabilă, de management a resurselor umane;
- ✓ creșterea gradului de satisfacție al beneficiarilor prin asigurarea unei bune funcționări a sistemului public de pensii și a asigurării protecției datelor;
- ✓ dezvoltarea unui sistem integrat și interconectat de gestiune a bazelor de date relaționale pentru a asigura o performanță ridicată a activității;
- ✓ trecerea de la o arhitectură distribuită a sistemului informatic al Casei Naționale de Pensii Publice, la o arhitectură centralizată și asigurarea hardware-ului necesar pentru funcționalități tip "disaster recovery";
- ✓ asigurarea accesului unui număr cât mai mare de beneficiari ai sistemului public de pensii la tratament balnear pentru recuperarea capacității fizice și intelectuale.

B. Politica în domeniul asistenței sociale, incluziunii sociale și reducerii sărăciei

În domeniul asistenței sociale este vizată consolidarea sistemului național de asistență socială și continuarea modernizării acestuia, în principal prin asigurarea complementarității dintre beneficii de asistență socială și servicii sociale cu accent pe încurajarea accesării serviciilor în defavoarea beneficiilor, promovând responsabilizarea individuală. Sprijinul acordat categoriilor vulnerabile se va

axa pe abordarea integrată a nevoilor și instituirea de măsuri adresate familiei, nu numai indivizilor, promovând incluziunea socială și crearea de șanse egale în societate.

Principalele
obiective urmărite
sunt:

1. Promovarea politicilor publice destinate asistenței sociale a persoanelor vârstnice în contextul procesului accelerat de îmbătrânire demografică;
2. Promovarea măsurilor de încurajare a creșterii natalității și de susținere a familiilor cu copii ai căror părinți sunt activi pe piața muncii;
3. Dezvoltarea capacității instituționale în scopul asigurării controalelor sistematice, evaluării, analizei și prognozei indicatorilor din domeniul asistenței sociale și incluziunii sociale, precum și în scopul realizării planificării strategice și stabilirii celor mai eficiente politici și programe în domeniu;
4. Creșterea performanței sistemului de asistență socială prin asigurarea personalului de specialitate și a instrumentelor tehnice și logistice necesare.

Alocări bugetare pentru finanțarea beneficiilor de asistență și a programelor pentru susținerea serviciilor sociale, inclusiv a programelor pentru creșterea capacității serviciilor publice de asistență socială de la nivelul fiecărui UAT conform legislației în vigoare.

Asigurarea finanțării urgente ce privește reabilitarea/modernizarea în conformitate cu standardele de calitate, inclusiv în vederea obținerii autorizației de securitate la incendiu, a centrelor de zi și rezidențiale în care se furnizează servicii sociale pentru ca acestea să fie sigure pentru beneficiarii lor.

În domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități și având în vedere obligațiile reglementate de Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și principalele angajamente asumate sunt prevăzute măsurile :

1. Asigurarea sumelor necesare plății drepturilor la transport interurban și la subvenționare a dobânzii la credite pentru persoanele cu handicap grav și accentuat (art. 24 și art. 27 din Legea nr.448/2006);
2. Asigurarea sumelor acordate organizațiilor neguvernamentale prevăzute la art.98 din lege, pentru susținerea funcționării proprii și a activităților specifice;
3. Asigurarea participării depline a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții are ca obiectiv specific „Dezinstituționalizarea și prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități, concomitent cu dezvoltarea serviciilor alternative de sprijin pentru viața independentă și integrare în comunitate”, obiectiv ce va fi implementat prin intermediul a două instrumente, după cum urmează:
 - a) Implementarea PIN ”Programul de interes național în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități,, „Înființarea de servicii sociale de tip centre de zi, centre respiro/centre de criză și locuințe protejate în vederea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilități aflate în instituții de tip vechi și pentru

prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități din comunitate” – aprobat prin HG. Nr. 798/2016.

- b) Proiecte în domeniul protecției persoanelor cu dizabilități pentru anul 2017 (linia de buget – Programe de Protecție Socială și Integrare Socioprofesională a persoanelor cu handicap) 2017, al căror instrument general este înființarea de servicii sociale în vederea prevenirii instituționalizării și asigurării tranziției tinerilor cu dizabilități de la sistemul de protecție socială a copilului către sistemul de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități. Proiectele se derulează în anul 2017.

Politicile prioritare în domeniul protecției drepturilor copilului și adopției în perioada vizată sunt următoarele :

1. Prevenirea separării copilului de familie;
2. Educație – se urmărește identificarea și contracararea factorilor de risc care duc la abandonul copiilor, neînscrierea lor în ciclurile superioare de învățământ sau la performanțele slabe în școală;
3. Sănătate – se urmărește dezvoltarea serviciilor preventive, care sunt insuficient abordate, în contextul diferențierii problemelor și a specificului nevoilor anumitor categorii de copii pentru care creșterea accesului la servicii de sănătate de bază a devenit o necesitate.

Politica în domeniul transporturilor și infrastructurii

Priorități strategice în domeniul infrastructurii și serviciilor de transport, pentru perioada 2017-2019

Coeziunea teritorială asigurând interconectarea teritoriului național la rutele internaționale, precum și interconectivitatea regională, asigurând infrastructura de bază necesarului economiilor moderne de transport

Eficiența prin eliminarea blocajelor și întârzierilor cu impact asupra mediului economic și social

Durabilitatea prin promovarea și introducerea mijloacelor inteligente de transport, puțin poluante contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Pentru a răspunde provocărilor din Acordul de Parteneriat pentru perioada 2014-2020 **obiectivul general** al Programului Operațional Infrastructura Mare (POIM) pentru domeniul infrastructura de transport este **promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore.**

Coroborat cu acesta **obiectivul general pentru domeniul transporturilor**, asumat prin Programul de guvernare 2017-2020, îl reprezintă **asigurarea infrastructurii și serviciilor, ca suport al activității economice și sociale pentru îmbunătățirea calității vieții.**

În domeniul infrastructurii de transport **politica** propusă pentru perioada 2017-2019 va avea în vedere:

Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T);

Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale;

Alocarea resurselor financiare în domeniul infrastructurii de transport va fi focalizată, în principal, **pentru:**

Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea sustenabilă la nivel regional și local.

Construcția de autostrăzi/drumuri expres pe TEN-T;

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T, prin finalizarea secțiunilor lipsă aferente coridoarelor pe TEN-T centrală, inclusiv pentru realizarea unor studii pentru linia de cale ferată de mare viteză;

Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre și canale navigabile;

Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii porturilor maritime și fluviale;

Modernizarea și dezvoltarea rețelei de drumuri naționale, inclusiv prin construcția de variante de ocolire pentru municipiile reședință de județ;

Modernizarea infrastructurii legăturilor transfrontaliere, inclusiv prin îmbunătățirea calității serviciilor de transport feroviar și achiziția/modernizarea de material rulant;

Modernizarea infrastructurii de transport feroviar și conectarea la TEN-T, inclusiv prin achiziția de sisteme și echipamente pentru fluidizarea traficului;

Investiții în infrastructura portuară situată în afara TEN-T;

Investiții în infrastructura aeroportuară în vederea creșterii nivelului de securitate și siguranță pe toate aeroporturile și aerodromurile din România;

Dezvoltarea infrastructurii în terminalele intermodale și modernizarea echipamentelor de transfer intermodal pentru reducerea blocajelor la transferul intermodal;

Îmbunătățirea siguranței traficului și securității transporturilor pentru toate modurile de transport.

În procesul de alocare a resurselor financiare necesare construcției infrastructurii de transport Ministerul Transporturilor va urmări implementarea unei politici de *finanțare coerente, de atragere masivă a fondurilor europene nerambursabile, de creștere progresivă a participării utilizatorilor la finanțarea infrastructurilor, de încurajare a participării sectorului privat prin aranjamente de tip parteneriat public-privat.*

Master Planul General de Transport (MPGT)

Prevede condițiile de realizare a unui sistem eficient de transporturi care să fie durabil, flexibil și sigur, fiind recunoscut drept premisă esențială pentru succesul dezvoltării economice în România.

Furnizează elementele necesare pentru prioritizarea investițiilor în domeniul transportului, pentru toate modurile de transport (rutier, feroviar, naval, aerian, multimodal), pe baza unei analize multicriteriale și totodată, evidențiindu-se alocările de fonduri necesare pe programe europene pentru perioada 2014-2020.

Fundamentează dezvoltarea transporturilor prin implementarea secțiunii corespunzătoare din Programul Operațional Infrastructură Mare pentru

perioada programată 2014–2020 și susține alte decizii necesare pentru planificarea optimă a investițiilor în infrastructura de transport.

Politica în domeniul educației, formării profesionale și cercetării științifice universitare

Cadrul strategic pentru educație și formare care cuprinde strategiile sectoriale, adoptate prin hotărâri de guvern, și anume - *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii, Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015 – 2020, Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 – 2020, Strategia educației și formării profesionale din România în perioada 2016 - 2020* precum *Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 - 2020* definesc obiectivele generale și direcțiile de acțiune din domeniul de referință al Ministerului Educației Naționale. Acestea asigură suportul strategic pentru creșterea competitivității și coeziunii sociale, pentru dezvoltarea personală a tinerilor și integrarea socială precum și pentru corelarea învățământului cu cerințele angajatorilor.

Programul de Guvernare 2017 - 2020, documentele europene și naționale programatice în domeniu (Strategia Europa 2020, Cadrul ET 2020 ș.a.) fundamentează principalele ținte strategice ale Ministerului Educației Naționale în perspectiva 2020:

- procentul celor care părăsesc timpuriu școala să fie sub 11,3%;
- cel puțin 26,7% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani să aibă finalizate studiile terțiare;
- cel puțin 10% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani să participe la învățarea pe tot parcursul vieții.

Obiective

Direcții de acțiune, programe, proiecte

I. Învățământ preuniversitar

1. Asigurarea de șanse egale de acces și a participării la un învățământ relevant și incluziv

- Implementarea Pachetului social garantat pentru educație;
- Dezvoltarea serviciilor pentru integrarea copiilor în învățământul antepreșcolar și preșcolar (dezvoltarea curriculumului, materialelor didactice și formarea profesorilor);
- Standardizarea calității într-un sistem integrat de îngrijire și educare și realizarea unui sistem de monitorizare pentru asigurarea calității acestor servicii;
- Înființarea de servicii integrate (educaționale, de sănătate și sociale) la nivelul primăriilor;
- Dezvoltarea unor mecanisme de detecție timpurie și intervenție pentru copii

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
	în risc de abandon școlar; • Continuarea programelor adresate participării școlare a copiilor cu risc ridicat: „Bani de Liceu”, „Euro 200”, „Cornul și Laptele”, „Burse pentru învățământul profesional”, „Asigurarea navetei elevilor”, „Rechizite școlare”, „Mierea de albine”, „Fructele de consum”, „Tichete pentru grădiniță”, „Masa caldă” ș.a. • Generalizarea programelor de tip „Școala după școală”, cu includerea unor mecanisme de asigurare a calității și programe remediale; • Creșterea gradului de calificare, în vederea scăderii șomajului în rândul tinerilor, prin Programul A Doua Șansă — învățământ primar și secundar inferior; • Asigurarea învățământului pentru minoritățile naționale;
<i>2. Asigurarea calității la toate nivelurile de educație și formare profesională</i>	• Dezvoltarea activităților de consiliere și orientare profesională; • Dezvoltarea și furnizarea de cursuri parentale; • Susținerea incluziunii elevilor cu nevoi speciale - acces la educația de bază și la nivelurile superioare; • Organizarea procesului de învățare/cazuri particulare (școlarizarea la domiciliu; învățământ confesional; predarea în regim intensiv sau bilingv etc); • Prevenirea și combaterea violenței în școli. • Restructurarea curriculumului școlar inclusiv din perspectiva multiculturală și dezvoltarea competențelor socio-emoționale; reducerea încărcăturii de muncă pentru elev, îndeosebi în afara școlii; • Înnoirea și asigurarea de manuale corespunzătoare, inclusiv digitale; • Elaborarea <i>Legii manualului</i> care să reglementeze achiziția manualelor școlare pentru învățământul preuniversitar; • Susținerea programelor naționale, inclusiv extrașcolare și extracurriculare de educație pentru sănătate, educație cultural artistică și științifică, educație ecologică, educație prin sport, educație rutieră, educație pentru dezvoltarea durabilă; promovarea voluntariatului, a educației civice și a implicării sociale; • Dezvoltarea proiectului Educația juridică în școli, pornind de la Protocolul semnat în 2013 între Ministerul Justiției, CSM, Ministerul Public și Ministerul Educației Naționale; • Realizarea de evaluări relevante; • Creșterea ratei de promovare a examenului de bacalaureat și a celei de tranziție către învățământul terțiar;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
	• Stabilirea noilor standarde de referință și indicatori de performanță; • Realizarea evaluării periodice a tuturor unităților de învățământ; • Susținerea programelor privind formarea inițială și continuă a personalului; • Susținerea Inspecției Școlare; îndrumarea și consilierea cadrelor didactice; • Stimularea inovării și creativității, inclusiv a spiritului antreprenorial; susținerea elevilor capabili de inovare și creație; • Dezvoltarea și implementarea programelor de stimulare a performanței adresate elevilor cu potențial deosebit.
<i>3. Revalorizarea învățământului profesional și tehnic</i>	• Includerea în curriculum a elementelor de dezvoltare a competențelor antreprenoriale; extinderea educației antreprenoriale la toate școlile din România; • Realizarea de studii cu privire la nevoile agenților economici în ceea ce privește asigurarea cu personal calificat, precum și la inserția absolvenților pe piața muncii; • Fundamentarea planurilor de școlarizare în funcție de nevoile pieței muncii; • Furnizarea, de către școală, a abilităților necesare pentru ca un absolvent să poată deschide o afacere; • Reînființarea/modernizarea atelierelor-școală pentru învățământul profesional și cel tehnologic; • Asigurarea mai multor opțiuni de formare profesională pentru elevi și de continuare a studiilor la niveluri superioare de calificare; • Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic de nivel 5 terțiar nonuniversitar, prin susținerea acestuia de către stat, în domenii cu potențial de creștere, relevante pentru dezvoltarea economică a României; • Promovarea unor investiții în infrastructura educațională a școlilor din învățământul profesional și tehnic prin dezvoltarea unor centre de formare profesională, în acord cu dezvoltarea economică a zonei prin POR; • Formarea cadrelor didactice și a tutorilor în domeniul învățării la locul de muncă; • Organizarea de concursuri antreprenoriale, la toate nivelurile; • Dezvoltarea de programe de calificare/ formare continuă, în funcție de nevoile înregistrate pe piața muncii.
<i>4. Modernizarea infrastructurii învățământului preuniversitar; utilizarea noilor tehnologii</i>	• Crearea condițiilor necesare de confort, siguranță și securitate pentru toți copiii în școli, prin reabilitarea/modernizarea clădirilor școlare, care să permită obținerea autorizațiilor de funcționare (sanitară, ISU); • Construcția a 2.500 de noi creșe, grădinițe și unități after-school, cu prioritate în zonele în care spiritul antreprenorial este mai puțin dezvoltat și în zone izolate; • Realizarea unor centre educaționale puternice (campusuri școlare) care să asigure cantină, cămin, baze sportive și pentru activități sociale și locuințe pentru cadre didactice până la nivel universitar, la standarde europene;

Obiective**Direcții de acțiune, programe, proiecte**

- Conectarea tuturor școlilor la Internet; îmbunătățirea accesului la Internet prin implementarea de wirelesscampus, cu prioritate în școlile gimnaziale (2.000 de școli);
- Dezvoltarea de programe educaționale, în cadrul formelor obligatorii de învățământ, privind utilizarea sigură a internetului și a echipamentelor de calcul
- Echiparea corespunzătoare a școlilor cu mobilier, dotări didactice moderne, computere;
- Crearea condițiilor optime de studiu pentru elevii cu cerințe speciale, prin adaptarea infrastructurii;
- Implementarea unui program național de investiții în cluburile sportive școlare și Palatele Copiilor/Cluburile copiilor;
- Realizarea unor instrumente care deschid noi posibilități în sala de clasă și permit adaptarea procesului de învățământ la nevoile fiecărui elev, oferind astfel competențele digitale necesare pentru a activa în mod eficient și semnificativ într-o economie bazată pe cunoaștere;
- Dotarea bibliotecilor școlare, construirea Platformei naționale E-educație/ Bibliotecii Virtuale, a infrastructurii digitale de conținuturi și a depozitelor online;
- Implementarea Catalogului electronic;
- Implementarea de sisteme informatice de suport în procesul de predare — învățare — evaluare, a leadershipului și managementului școlii;
- Asigurarea întregului necesar de microbuze pentru transportul școlar.
- Promovarea profesioniștilor în management educațional;
- Asigurarea autonomiei școlii, asociată cu creșterea responsabilității publice;
- Consolidarea relațiilor de parteneriat între învățământul superior și cel preuniversitar, în formarea inițială și continuă pentru cariera didactică, prin care să se asigure adecvarea conținuturilor și metodelor la nevoile de formare ale cadrelor didactice, cu implicații în dezvoltarea personală și profesională a acestora și creșterea prestigiului profesional al dascălilor;
- Încurajarea formării continue a cadrelor didactice prin programe finanțate de la bugetul de stat și din fonduri europene;
- Regândirea modalităților de avansare în carieră pentru cadrele didactice, astfel încât aceasta să se realizeze în baza unor criterii și procese relevante;
- Redefinirea statutului și rolului personalului didactic auxiliar din perspectiva creșterii competențelor profesionale și a contribuției acestora la asigurarea calității procesului educațional;

*5. Îmbunătățirea
managementului
școlar și dezvoltarea
carierei în educație*

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
<i>6. Finanțarea corespunzătoare a sistemului de educație și formare profesională</i>	• Readucerea în sistemul sportiv și competițional a celor peste 15.000 de profesori de educație fizică din școli; reînceperea educației sportive și de voluntariat în școli; • Eliminarea birocrăției, pentru a permite cadrului didactic să se concentreze pe activitățile pedagogice și cele desfășurate strict în interesul elevului. • Asigurarea cofinanțării pentru derularea proiectelor finanțate din fonduri europene; • Asigurarea finanțării de bază pentru învățământul particular; • Asigurarea unui sistem de salarizare și motivare financiară corespunzător rolului pe care cadrul didactic îl îndeplinește în societate, ca principal motor al creșterii calității actului educațional; creșterea salariilor personalului didactic cu 20% de la 1 iulie 2017 și cu 30% de la 1 ianuarie 2018; • Asigurarea activităților de monitorizare/evaluare/consiliere și control/audit. • Subvenționarea accesului la Internet a tuturor unităților de învățământ din zonele rurale/urbane; • Achiziționarea de echipamente TIC pentru școlile gimnaziale în baza unor proiecte pilot; • Stabilirea unei sume anuale ce poate fi dedusă din impozitul datorat de fiecare persoană pentru cheltuielile educaționale (rechizite, taxe școlare, cursuri de formare, participare la conferințe).
	• Derularea de activități remediale, de consiliere, îndrumare și orientare vocațională, de mediere în comunitățile române, și activități de dezvoltare personală; • Derularea de activități extracurriculare și de informare; • Efectuarea de lucrări civile minore de renovare, amenajare a interioarelor clădirilor școlare (de exemplu: laboratoare); • Revizuirea curriculumului din învățământul secundar superior; • Formarea profesorilor și a directorilor pentru implementarea noului curriculum și pentru a asigura centrarea pe elev; • Creșterea calității activităților de formare de la nivelul Caselor Corpului Didactic; • Revizuirea băncii de itemi de evaluare, formarea profesorilor în domeniul evaluării și îmbunătățirea platformei on-line pentru evaluări și examene naționale; • Dezvoltarea de materiale digitale pentru ameliorarea procesului de predare
<i>7. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)</i>	

II. Învățământ superior

1. Îmbunătățirea accesului și a participării

- Continuarea implementării programelor sociale pentru studenți; acordarea de burse pentru tinerii din grupuri defavorizate;
- Îmbunătățirea capacităților de cazare a studenților;
- Creșterea participării adulților la învățământul terțiar, pe rute non-tradiționale;
- Continuarea alocării de locuri distincte pentru tinerii romi.
- Realizarea de programe de tip "punte", în cadrul Proiectului ROSE, ce pot include activități precum:
 - (i) cursuri de vară de nivel universitar pentru elevii de liceu;
 - (ii) parteneriate licee – universități - piața muncii, pentru a promova beneficiile învățământului terțiar și
 - (iii) dezvoltarea de programe de tutoriat, gestionate și coordonate de universități, pentru elevii de liceu;
- Crearea, dezvoltarea și asigurarea funcționării inițiale a unor centre de învățare/ laboratoare în universități, cu scopul de a crește gradul de menținere în universitate a studenților aflați în situație de risc, prin dezvoltarea de competențe specifice, și asigurarea unor servicii de sprijin academic, aliniate nevoilor studenților;

2. Asigurarea calității și creșterea competitivității universităților românești

- Creșterea calității și relevanței programelor de studii universitare, inclusiv prin îmbunătățirea cadrului metodologic de autoevaluare și evaluare externă, la toate nivelurile de studii.
- Realizarea clasificării instituțiilor de învățământ și ierarhizarea programelor de studii, printr-un proces transparent, pe baza unor criterii relevante în raport cu rolul universităților în societate, ca un instrument util pentru viitorii studenți în alegerea unui parcurs academic care să răspundă așteptărilor lor, dar și pentru eficientizarea cheltuirii fondurilor publice;
- Întărirea criteriilor și îmbunătățirea standardelor de asigurare a calității - astfel încât să se respecte principiul *dezvoltare bazată pe performanță*;
- Operaționalizarea sistemului de evaluare și informare privind tezele de doctorat;
- Acordarea de burse dedicate absolvenților care au urmat cursurile universitare sau postuniversitare în străinătate și care se integrează în

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
<i>3. Asigurarea autonomiei învățământului superior corelată cu responsabilitatea publică</i>	sistemul național de învățământ și cercetare, participând la programe de formare doctorală sau postdoctorală, precum și la programe de cercetare inovativă în domenii de specializare inteligentă conform Strategiei Naționale de Cercetare Dezvoltare Inovare; • Implicarea universităților în elaborarea politicilor și strategiilor sectoriale. • Asigurarea libertății comunității academice de a gestiona propriile programe de studii, și conținuturi de învățare/cercetare, precum și întărirea capacității de administrare privind structura și funcționarea lor internă; • Dezvoltarea capacității instituționale a universităților și implicarea tuturor factorilor interesați în spațiul academic; • Valorificarea adecvată a experienței personalităților academice de marcă, concomitent cu introducerea unor măsuri de stabilizare și motivare a cadrelor didactice tinere; • Implicarea activă a instituțiilor de învățământ superior în mediul economic regional și național.
<i>4. Corelarea programelor de studii universitare cu nevoile pieței muncii</i>	• Centrarea programelor de studii pe dobândirea unor calificări relevante pe piața muncii; • Multiplicarea stagiilor de practică de specialitate/internship; • Implementarea unui program național care să promoveze proiecte comune studenți-agenți economici; • Înființarea de societăți antreprenoriale în universități, concomitent cu stabilirea unui fond național de investiții în afaceri pornite de studenți; • Operaționalizarea Centrelor de orientare și consiliere în carieră în toate universitățile; • Dezvoltarea și implementarea de instrumente pentru urmărirea parcursului educațional al tinerilor și a angajabilității absolvenților de studii superioare.
<i>5. Finanțarea competițională și consolidarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ superior</i>	• Finanțarea multianuală corespunzătoare și previzibilă pentru instituțiile de învățământ superior din România, cu accent asupra domeniilor cu potențial de creștere, pe baza criteriilor de excelență, corelate cu misiunea universității, în vederea creșterii calității actului educațional; • Asigurarea gratuității transportului feroviar pentru toți studenții; • Creșterea cuantumului burselor studentești;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
	• Consolidarea bazei materiale, construcția de cămine studentești noi (30 de cămine studentești) și reabilitarea/ modernizarea sau construcția de cantine studentești; • Dotarea laboratoarelor de licență/specialitate; • Implementarea unui program național de investiții în cluburile sportive universitare și Casele de Cultură Studentești; • Stabilirea de măsuri pentru studenții cu performanțe deosebite, în vederea valorificării potențialului acestora și atragerii într-o carieră universitară sau de cercetare; • Încurajarea formării polilor de excelență în educație și cercetare, pentru valorificarea mai eficientă a resurselor și creșterea performanțelor universităților românești.

III. Dezvoltarea dimensiunii europene și internaționale a învățământului românesc

1. *Întărirea cooperării europene și internaționale*
 - Continuarea și dezvoltarea cooperării europene și internaționale în domeniul educației; consolidarea relațiilor bilaterale cu Statele Membre ale UE, cele din Spațiul Economic European și cu statele terțe;
 - Asumarea unui rol activ în cadrul inițiativelor regionale ale Uniunii Europene: Strategia pentru Regiunea Dunării, UE – Asia, UE - America Latină și Caraibe, Parteneriatul estic, America de Nord și Africa etc.
2. *Sprijinirea comunităților românești din afara țării*
 - Sprijinirea comunităților de români din străinătate, pentru o reintegrare facilă la întoarcerea în țară, prin creșterea cu 100% a numărului de elevi participanți la cursul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească și introducerea acestui curs în unități școlare din cât mai multe State Membre UE;
 - Consolidarea programelor de educație oferite etnicilor români din străinătate și celor din diaspora, prin acordarea de burse și sprijinirea deschiderii de filiale ale universităților românești;
 - Susținerea lectoratelor de limbă română în universități din străinătate.

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
3. <i>Internaționalizarea învățământului superior</i>	• Elaborarea și implementarea Strategiei de internaționalizare a învățământului superior; • Încurajarea organizării de programe de studii în limbi străine; • Multiplicarea mobilităților studentești și ale cadrelor didactice; participarea la manifestări, concursuri și târguri internaționale; • Includerea în Metodologia de finanțare a unor indicatori privind orientarea internațională a universităților; • Încurajarea internaționalizării universităților românești, prin creșterea calității, dezvoltarea programelor de studii în limbi străine și promovarea ofertei educaționale, în vederea atragerii de studenți străini, inclusiv din țări terțe (peste 20.000 pe an), precum și pentru furnizarea de forță de muncă calificată pentru companiile care operează în România; • Consolidarea relațiilor tradiționale existente între România și diferitele organisme internaționale în domeniul educației și cercetării, astfel încât să devină un actor regional important, dar și să ofere expertiză pentru țările aflate la începutul reformei învățământului superior; • Crearea unui cadru instituțional coerent și a unui plan de măsuri în vederea permanentizării colaborării cu diaspora științifică românească.

IV. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții

1. *Dezvoltarea sistemului de formare continuă*

- Promovarea de programe de formare adaptate cerințelor pieței muncii, relevante pentru nevoile de dezvoltare profesională a beneficiarilor, în condițiile instituirii unui sistem riguros de asigurare a calității;
- Dezvoltarea Centrelor Comunitare de Învățare Permanentă;
- Stimularea participării la programele Erasmus+ în domeniul formării adulților;
- Stabilirea unui cadru normativ care să permită acordarea de stimulente adulților care participă la programe de formare pe tot parcursul vieții, precum și companiilor care finanțează participarea angajaților la programe de formare;
- Crearea unui cadru de colaborare între toți actorii implicați — guvern, agenții, companii, sindicate, organizații neguvernamentale, în vederea

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
	creșterii gradului de informare în societate cu privire la beneficiile ÎPV.
2. <i>Recunoaștere a rezultatelor învățării pe tot parcursul vieții</i>	• Asigurarea accesului la programe de calificare a absolvenților care nu au promovat examenul de bacalaureat; • Implementarea Registrului Național al Calificărilor; • Evaluarea și certificarea rezultatelor învățării; • Elaborarea/actualizarea standardelor ocupaționale și calificărilor profesionale în concordanță cu noul Cadru Național al Calificărilor.

V. Promovarea de politici publice relevante, bazate pe dovezi

1. <i>Asigurarea coerenței politicilor publice în educație și formare profesională</i>	• Întărirea capacității de monitorizare și evaluare a sistemului preuniversitar, de planificare strategică pe baza datelor statistice naționale și europene/ internaționale; • Integrarea politicilor publice din domeniul educației, formării profesionale și cercetării științifice universitare cu politicile publice ale altor ministere și autorități publice; • Stabilirea unui set de indicatori pentru evaluarea și monitorizarea politicilor publice pentru învățământul preuniversitar și superior; • Creșterea transparenței instituționale prin sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice; • Respectarea principiului dialogului social și transparentizarea activității instituțiilor din sistemul de educație și formare profesională; • Îmbunătățirea capacității administrative și creșterea eficacității organizaționale a Ministerului Educației Naționale; • Introducerea sistemelor de management al calității la nivelul ministerului și unor structuri subordonate (CAF, ISO 9001: 2015).

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
2. Dezvoltarea și integrarea sistemelor informatice din educație și formare profesională	• Corelarea într-un sistem informatic strategic a actualelor instrumente de colectare și raportare a datelor pentru învățământul superior (ANS, RMU, Infrastructura Cercetare, RMUR) și operaționalizarea efectivă a sistemelor existente (RMU, REI, SAPM, Study in Romania etc.); • Interconectarea cu baze de date ale altor ministere sau autorități publice; • Consolidarea instrumentelor de monitorizare și evaluare a măsurilor cuprinse în Planurile de Acțiuni ale strategiilor sectoriale din domeniul educației și formării profesionale; • Informatizarea completă parcursului educațional (gimnaziu/liceu/universitate); • Participarea la programul de cercetare EUROSTUDENT VI.

Politica în domeniul justiției

În perioada 2017-2020 urmărim dezvoltarea unui sistem de justiție modern, eficient, accesibil și de calitate, adaptat cerințelor societății contemporane (e-justice, reducerea duratei proceselor, jurisprudență unitară, specializare, integritate, transparență) și capabil să răspundă provocărilor viitorului.

De asemenea, vrem să ne asigurăm că, în orizontul de timp descris de Președintele Comisiei Europene, vom realiza obiectivul de finalizare a Mecanismului de Cooperare și Verificare, pe baza progreselor reale și necesare, evaluate corect dar fără condiționalități politice de orice fel, în vederea eliminării acestei vulnerabilități care afectează încă statutul de membru deplin al României în UE.

Propuneri de politici pentru anul 2017 și perioada 2018 – 2020

Priorități strategice

1. Consolidarea capacității administrative a instanțelor judecătorești și facilitarea accesului la justiție
2. Consolidarea capacității administrative la nivelul aparatului propriu al Ministerului Justiției
3. Consolidarea sistemului penitenciar românesc
4. Dezvoltarea serviciului de probațiune
5. Consolidarea capacității administrative a celorlalte instituții subordonate

Fondurile de la bugetul de stat necesare implementării priorităților strategice ale Ministerului Justiției, ținând cont de restricțiile privind limitele de cheltuieli, sunt în sumă de 3.134.307 mii lei.

Principalele obiective ale politicilor sectoriale

1. Consolidarea capacității administrative a instanțelor judecătorești și facilitarea accesului la justiție

Fondurile de la bugetul de stat necesare implementării acestui obiectiv, ținând cont de restricțiile privind limitele de cheltuieli, sunt în sumă de 1.797.069 mii lei.

În conformitate cu Programul de guvernare 2017 – 2020, principalele obiective ce vizează activitatea instanțelor judecătorești sunt:

- Implementarea la nivel național a proiectului *Dosarul electronic*;
- Continuarea procesului de rearondare teritorială, ca formă de reducere a volumului mare de cauze de soluționat la unele instanțe precum și identificarea împreună cu reprezentanții sistemului judiciar a unor noi forme de degrevare;
- Punerea în aplicare a mecanismului instituit prin art. II din OUG nr. 95/2016 referitor la asigurarea necesarului de camere de consiliu pentru aplicarea în condiții optime a dispozițiilor noului Cod de procedură civilă privind desfășurarea cercetării procesului și, după caz, dezbaterea fondului în camera de consiliu;
- Realizarea *Cartierului pentru Justiție – Justice District* din București pentru a soluționa problema lipsei spațiilor necesare instanțelor și parchetelor din capitală, în cadrul unui proiect de reabilitare urbană derulat în parteneriat cu Primăria Capitalei și ministerul Culturii;
- Suplimentarea personalului din cadrul instanțelor, precum și echilibrarea, împreună cu CSM, a schemelor de judecători, astfel încât să se ajungă la un raport de 1,5 - 2 grefieri/judecător, în acord cu standardele europene;
- Extinderea numărului de instanțe specializate în materie comercială de la 3 (Cluj, Pitești și Târgu Mureș) la 15, respectiv în București și în reședințele de județ în care funcționează curți de apel, instanțe unde își vor desfășura activitatea judecători specializați;
- Înființarea unei instanțe pilot în materie de contencios administrativ și fiscal care să funcționeze în capitala țării;
- Constituirea la nivelul tuturor instanțelor de judecată a unor centre de informare (similar celor existente în instanțele din statele UE), conținând materiale despre principalele proceduri judiciare, precum și cu privire la principalele evoluții normative;
- Acordarea de către avocați a unei consultații anuale gratuite celor care îndeplinesc condițiile pentru ajutor public judiciar, prin revizuirea cadrului legal.

2. Consolidarea capacității administrative la nivelul aparatului propriu al Ministerului Justiției
Fondurile de la bugetul de stat necesare implementării acestui obiectiv, ținând cont de restricțiile privind limitele de cheltuieli, sunt în sumă de 84.653 mii lei.

Luând în calcul progresele României și atingerea benchmarkurilor, reperele inițiale ale MCV, Guvernul și CE vor coopera pentru ridicarea MCV în mandatul actualei Comisii. De asemenea, este importantă și transpunerea cu prioritate în legislația națională a directivelor europene care privesc sistemul judiciar.

Un alt obiectiv îl reprezintă asanarea normativă prin:

- Evaluarea legislației României și reasezarea ei pe alte baze, începând de la studiile de impact până la cunoașterea legii de către cetățeni și aplicarea de către autoritățile publice;
- Restrângerea numărului de acte normative și corelarea cu legislația europeană;
- Codificarea pe domenii de activitate și eliminarea normelor metodologice din legi.

O altă prioritate o constituie și dezvoltarea proiectului Educația juridică în școli, pornind de la Protocolul semnat în 2013 între Ministerul Justiției, CSM, Ministerul Public și Ministerul Educației Naționale.

3. Consolidarea sistemului penitenciar românesc

Fondurile de la bugetul de stat necesare implementării acestui obiectiv, ținând cont de restricțiile privind limitele de cheltuieli, sunt în sumă de 1.034.838 mii lei.

Administrația Națională a Penitenciarelor aplică în domeniile de competență sa politica Guvernului României privind executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate pronunțate de instanțele judecătorești, propunându-și realizarea următoarelor obiective:

- *Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii sistemului penitenciar.* Asigurarea unor condiții de detenție în conformitate cu standardele internaționale și a activității de transport în condiții optime și de siguranță reprezintă, o prioritate a sistemului administrației penitenciare. Dezideratul acestui obiectiv este respectarea standardelor internaționale care impun asigurarea unui spațiu minim de locuit fiecărui deținut de 4 mp și diminuarea deficitului de aproximativ 8.500 locuri de cazare;
- *Garantarea siguranței sistemului administrației penitenciare și uniformizarea modului de aplicare a regimului penitenciar.* Acest obiectiv strategic trebuie să țină seama în mod imperativ de următoarele aspecte: completarea cadrului normativ ca urmare a modificării legii execuțional-penale, asigurarea și respectarea drepturilor deținuților, alocarea de resurse financiare, ocuparea posturilor vacante și pregătirea personalului, calificarea deținuților în diferite meserii și includerea lor în activități lucrative prin intermediul atelierelor de producție/gospodăriilor agrozootehnice necesare sistemului penitenciar;
- *Educație, asistența psihologică și asistență socială adaptate nevoilor deținuților, în vederea creșterii șanselor de reintegrare socială a deținuților.* Pentru atingerea acestui obiectiv este necesară corelarea nevoilor deținuților cu oferta recuperativă și demersul de incluziune socială realizat în colaborare cu alte instituții publice și organizații neguvernamentale implicate. Totodată, pentru succesul componentei de reintegrare socială este necesar concursul comunităților locale în derularea acestui tip de activitate, în dubla lor calitate: de parteneri ai serviciului penitenciar și de beneficiari ai întregului proces de reintegrare socială;
- *Asigurarea asistenței medicale de calitate, protejarea și promovarea sănătății, precum și prevenirea îmbolnăvirilor.* Pentru a asigura un act medical de calitate și un sistem medical performant se impune: finanțarea corespunzătoare a activităților medicale din unitățile penitenciare, dezvoltarea infrastructurii medicale, asigurarea resurselor umane și a bazei materiale necesare desfășurării activității medicale, dezvoltarea programelor de prevenire a îmbolnăvirilor, de educație igienico-sanitară, precum și de promovare a sănătății atât în rândul deținuților cât și al personalului, colaborarea eficientă cu sistemul sanitar public, implementarea unor instrumente de tip e-sanatate.

4. Consolidarea sistemului de probațiune

Fondurile de la bugetul de stat necesare implementării acestui obiectiv, ținând cont de restricțiile privind limitele de cheltuieli, sunt în sumă de 37.707 mii lei.

Extinderea competențelor generată de intrarea în vigoare a noilor coduri coroborată cu reorganizarea sistemului de probațiune impune continuarea în următorii ani a procesului de reformare a sistemului de probațiune, atât la nivel local, cât și la nivel central, în conformitate cu Memorandumul cu tema: *Pregătirea intrării în vigoare a noilor coduri. Evaluarea situației actuale. Plan de măsuri.* În acest sens, este necesară luarea unor măsuri la nivel legislativ, măsuri ce vizează resursele umane și infrastructura.

Obiective la nivel legislativ:

- Promovarea statutului personalului de probațiune, în aplicarea dispozițiilor art. 121 alin. (1) din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, cu modificările și completările ulterioare. Adoptarea noului statut al personalului de probațiune reprezintă o etapă esențială și cu caracter de urgență, în asigurarea sustenabilității procesului de reorganizare a sistemului de probațiune;

- Modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1486/2005 privind asigurarea pazei și protecției obiectivelor, bunurilor și valorilor cu efective de jandarmi, în vederea introducerii sediilor structurilor de probatiune în categoria obiectivelor pentru care se asigură, în mod gratuit paza și protecția de către Jandarmeria Română;
- Aprobarea standardelor minime de lucru în probatiune pentru instituțiile din comunitate prin hotărâre a guvernului.

Obiective ce vizează resursele umane și infrastructura:

- Asigurarea finanțării pentru 241 de posturi de personal de probatiune din schema de personal a serviciilor de probatiune dintre cele suplimentate prin HG nr. 328/2016 și scoaterea acestora la concurs, în a doua parte anului în curs. Conform estimărilor efectuate, rezulta că, până în anul 2018, structurile locale de probatiune trebuie să dețină în schema 1.177 angajați dintre care 1.006 personal de probatiune și 171 personal auxiliar de suport;
- Identificarea de spații pentru a fi utilizate ca sedii ale serviciilor de probatiune, în condițiile extinderii schemei de personal (este în curs de desfășurare un concurs pentru ocuparea a 187 de posturi vacante, repartizate la nivel național);
- Asigurarea condițiilor de lucru personalului angajat, prin achiziționarea de echipamente IT și de mobilier din fondurile de la bugetul de stat, precum și din bugetul proiectului „Consolidarea capacității sistemului românesc de probatiune de a furniza servicii eficiente alternative închisorii” finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014.

5. Consolidarea capacității administrative a celorlalte instituții subordonate

Fondurile de la bugetul de stat necesare implementării acestui obiectiv, ținând cont de restricțiile privind limitele de cheltuieli, sunt în sumă de 180.040 mii lei.

- Institutul Român de Criminologie se reînființează pentru ca împreună cu Ministerul Justiției, Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române, Parlamentul României, reprezentanții sistemului judiciar și facultățile de drept, să contribuie la elaborarea principalelor elemente de politică penală ale statului român;
- Se urmărește simplificarea accesului la serviciile Registrului Comerțului și preluarea de către această instituție a unor proceduri, vizând societățile comerciale, derulate în prezent la nivelul instanțelor;
- În vederea eficientizării activității de expertiză criminalistică, Institutul Național de Expertize Criminalistice va implementa noi specialități de expertiză criminalistică, va continua dotarea institutului cu echipamente și programe moderne, va menține acreditarea ISO/CEI 17025, va crește numărul expertizelor criminalistice efectuate prin utilizarea de echipamente performante și angajarea de experți criminaliști;
- Autoritatea Națională pentru Cetățenie vizează (1) consolidarea cadrului organizatoric și funcțional necesar prelucrării cererilor de acordare, redobândire, renunțare la cetățenia română, (2) continuarea procesului de organizare și planificare la nivelul fiecărui compartiment funcțional din structura ANC, conform atribuțiilor stabilite prin Regulamentul de organizare și funcționare și de coordonare a acțiunilor interne, inclusiv la nivel decizional, în vederea realizării obiectivelor specifice asumate, (3) asigurarea implicării/participării în/la elaborarea, actualizarea sau inițierea unor modificări/completări ale cadrului legal și de colaborare/cooperare interinstituțională, în limita competențelor proprii;
- Consolidarea și operaționalizarea integrală a Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate ca premisă pentru eficientizarea sistemului național de recuperare a creanțelor provenite din infracțiuni.

I. Impactul măsurilor prevăzute de *Programul de Guvernare, Programul Național de Reformă, Programul de Convergență 2014-2017, noul Cadru Financiar 2014-2020 și Planul Strategic Instituțional* pe domenii de politică bugetară pe anul 2016 și orizontul de referință 2017-2019.

1. Descrierea modului de implementare a politicilor și programelor în anul 2015, asumate în Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2017-2019

În conformitate cu prevederile *Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice cu modificările și completările ulterioare*, pentru a evidenția stadiul implementării politicilor și programelor asumate de către MAI prin Planul Strategic Instituțional pentru perioada 2014-2016, pentru anul 2015, s-a elaborat *Raportul anual de performanță privind execuția bugetului pe programe al MAI*, document care reflectă rezultatele obținute.

Așadar, în anul 2015, prioritățile Ministerului Afacerilor Interne s-au axat pe următoarele direcții de activitate:

- *Asigurarea climatului de ordine și siguranță publică;*
- *Consolidarea capacității instituționale a Ministerului Afacerilor Interne.*

Direcțiile de activitate au fost finanțate prin intermediul a 3 programe bugetare care acoperă întreg bugetul ministerului, precum și întreg spectrul de activități pentru care acesta este abilitat să funcționeze, conform legilor în vigoare.

Direcția de activitate „*Asigurarea climatului de ordine și siguranță publică*” este finanțată prin intermediul a două programe bugetare și anume: „*Ordine Publică și Siguranța Cetățeanului*” și „*Protecție Civilă și Sprijin Acordat Comunității*”, acest fapt datorându-se complexității acțiunilor structurilor încadrate pe acest sector de activitate. Totodată, resursele alocate acestei direcții de activitate au reprezentat **65%** din bugetul MAI, fiind în concordanță cu activitatea ministerului, dar și cu percepția cetățeanului privind ordinea și liniștea publică.

Programelor le-au fost stabilite obiective clar definite și un set de indicatori de performanță, pe baza cărora s-a evaluat gradul de realizare a nivelului de performanță proiectat, precum și eficiența utilizării fondurilor puse la dispoziție. Prin *Legea nr.186/2014 a bugetului de stat pe anul 2015*, pentru realizarea obiectivelor propuse, celor 3 programe le-au fost alocate fonduri în sumă de **10.012.125.064 lei, din care s-au utilizat resurse financiare în valoare totală de 9.293.155.829 lei, ceea ce reprezintă 92,82% din fondurile alocate pentru anul 2015.**

Modul de îndeplinire a obiectivelor stabilite, precum și rezultatele așteptate se prezintă astfel:

PROGRAMUL 1. „Ordine Publică și Siguranța Cetățeanului”(cod 884)- resursele financiare alocate, în anul 2015 au fost în valoare de **6.489.341.000 lei din care au fost utilizate 6.381.343.996 lei, procentul de utilizare a fondurilor fiind de 98,33%.**

Obiectiv program :

- *Asigurarea ordinii publice și creșterea gradului de siguranță a cetățeanului, precum și menținerea unui climat optim dezvoltării socio-economice.*

Rezultate așteptate:

1. *Asigurarea protecției cetățenilor, menținerea și respectarea ordinii și liniștii publice;*
2. *Îmbunătățirea condițiilor de eliberare a documentelor de identitate (pașapoarte, cărți de identitate, permise de conducere) în vederea creșterii eficienței serviciilor de furnizare a acestor documente.*

Indicatori de performanță:

Indicatori	Prevederi inițiale	Prevederi finale	Realizat
De eficiență			
Procentul de intervenție la sesizările cetățenilor primite la 112, sub 10 minute	83	83	80,7
Ponderea personalului care execută misiuni de ordine publică %	45	41	41
De rezultat			
Numărul de migranți ilegali descoperiți la frontieră	4.000	3.770	1.959
Acțiuni de depistare a străinilor cu ședere/muncă ilegală	6.500	4.100	4.157
Numărul documentelor electronice personalizate	2.940.000	2.940.000	1.701.575
Numărul actelor de identitate eliberate	2.000.000	2.000.000	2.307.861
Numărul permiselor de conducere emise	970.000	850.000	581.561

PROGRAMUL 2. „Protecție Civilă și Sprijin Acordat Comunității” (cod 885)- resursele financiare alocate, în anul 2015 au fost în valoare de **2.555.015.000 lei**, din care s-au utilizat **1.974.842.295 lei**, reprezentând un coeficient de utilizare al fondurilor de **77,29%**.

Obiectiv program:

- *Îmbunătățirea calității gestionării situațiilor de urgență și acordarea de sprijin comunităților în vederea reducerii riscurilor de calamități naturale, dezastre și război.*

Rezultate așteptate:

1. *Limitarea și înlăturarea efectelor negative ale situațiilor de urgență asupra populației și teritoriului.*

Indicatori de performanță:

Indicatori	Prevederi inițiale	Prevederi finale	Realizat
------------	--------------------	------------------	----------

De eficiență			
Timpul mediu de răspuns în situații de urgență (min.)	15	15,5	15
Gradul de operativitate al aeronavelor %	85	95	90,47
De rezultat			
Intervenții SMURD la 100.000 de locuitori	1.150	1.400	1.700
Numărul exercițiilor de mobilizare	5	5	5

PROGRAMUL 3. “Suport Acordat Structurilor MAI” (cod 886)-resursele financiare alocate, în anul 2015 au fost în valoare de **967.708.000 lei** din care s-au utilizat **936.969.538 lei**, procentul de utilizare a fondurilor fiind de **96,82%**.

Obiectiv program :

- *Asigurarea funcționării optime din punct de vedere organizațional, financiar, logistic, material și tehnic a tuturor structurilor MAI.*

Rezultate așteptate:

1. *Funcționarea în condiții optime a structurilor MAI prin asigurarea suportului tehnic;*
2. *Asigurarea suportului necesar dezvoltării și integrității resurselor umane al MAI.*

Indicatori de performanță:

Indicatori	Prevederi inițiale	Prevederi finale	Realizat
De eficiență			
Gradul de asigurare cu autovehicule %	45	45	50
Gradul de dotare cu armament pistoale %	85	85	87
Ponderea cantității de arhivă prelucrată %	19	13,5	10,11
Ponderea studenților care au promovat cu note de peste 8 la evaluările periodice %	76	76	80,37
Gradul de implementare a măsurilor de prevenire și control al corupție %	15	15	70
Incidența îmbolnăvirilor în rândul personalului MAI %	62	62	51,29

II. Măsuri de politică bugetară care vor continua și în anul 2017, precum și măsuri noi care vor fi avute în vedere în perioada 2017-2019

1. Propuneri de politici, programe și finanțarea acestora pentru perioada 2017-2019

În perioada 2017-2019, eforturile întreprinse de Ministerul Afacerilor Interne vor evolua spre construirea unui sistem eficient de ordine și siguranță publică, orientat proactiv către nevoile de securitate și în serviciul cetățenilor, contribuind astfel la crearea unui mediu sigur, în care oamenii să se simtă protejați și să se poată bucura de viața de zi cu zi fără teamă.

În acest sens, Ministerul Afacerilor Interne va continua să depună eforturi pentru îmbunătățirea performanței operaționale și creșterea eficienței și eficacității instituționale, acționând pentru asigurarea climatului de ordine și siguranță publică și consolidarea capacității instituționale.

Și în perioada 2017-2019, Ministerul Afacerilor Interne își stabilește prioritățile strategice care decurg din *Programul de Guvernare 2017-2020*, *Programul Național de Reformă*, *Programul de Convergență 2014-2017*, *Noul Cadru Financiar 2014-2020*, precum și restricțiile financiare datorate contextului economic intern și internațional.

Așadar, în vederea garantării tuturor drepturilor și libertăților cetățenești și apărării securității interne, precum și pentru creșterea eficienței și eficacității instituționale, Ministerul Afacerilor Interne prin structurile sale de specialitate va acționa pentru:

- a. Creșterea nivelului de securitate pentru cetățeni;
- b. Consolidarea securității frontierei de stat;
- c. Dezvoltarea capacității de reziliență în situații de criză și dezastru;
- d. Întărirea capacității administrative a Ministerului Afacerilor Interne;
- e. Dezvoltarea capacității operaționale a Ministerului Afacerilor Interne.

Acțiunile specifice desfășurate de către Ministerul Afacerilor Interne, pentru perioada 2017-2019 vor fi finanțate prin intermediul a **3 programe bugetare** care acoperă întreg bugetul ministerului, precum și întreg spectrul de activități pentru care acesta este abilitat să funcționeze, conform legilor în vigoare.

Pentru **asigurarea climatului de ordine și siguranță publică**, în limitele bugetare aprobate Ministerului Afacerilor Interne prin legile bugetare anuale, sunt orientate resurse financiare prin intermediul programului bugetar „*Ordine Publică și Siguranța Cetățeanului*” și a programului bugetar „*Protecție Civilă și Sprijin Acordat Comunității*”. Totodată, resursele alocate acestei direcții de activitate în anul 2016 reprezintă 50,86% din bugetul MAI, fiind în concordanță cu activitatea ministerului, dar și cu percepția cetățeanului privind ordinea și liniștea publică. Prin Legea nr. 339/2015 privind bugetul de stat pe anul 2016, s-au alocat programului bugetar „*Ordine Publică și Siguranța Cetățeanului*” fonduri în valoare de **6.000.736 mii lei** și programului bugetar „*Protecție Civilă și Sprijin Acordat Comunității*” fonduri în valoare de **1.983.413 mii lei**.

Pentru **asigurarea consolidării capacității instituționale a ministerului**, în limitele bugetare aprobate Ministerului Afacerilor Interne prin legile bugetare anuale, sunt orientate resurse financiare prin intermediul programului bugetar „*Suport Acordat Structurilor Ministerului Afacerilor Interne*.” Prin Legea nr. 339/2015 privind bugetul de stat pe anul 2016, s-au alocat acestui program bugetar fonduri în valoare de **3.814.020 mii lei**.

Modul de îndeplinire a acțiunilor specifice, precum și rezultatele așteptate sunt prezentate astfel:

PROGRAMUL 1 „Ordine Publică și Siguranța Cetățeanului”(Cod 884)

Obiective program :

- Asigurarea ordinii publice și creșterea gradului de siguranță a cetățeanului, precum și menținerea unui climat optim dezvoltării socio-economice.

Rezultate așteptate:

1. Asigurarea protecției cetățenilor, menținerea și respectarea ordinii și liniștii publice;
2. Îmbunătățirea condițiilor de eliberare a documentelor de identitate (pașapoarte, cărți de identitate, permise de conducere) în vederea creșterii eficienței serviciilor de furnizare a acestor documente

Indicatori de performanță:

Indicatori	Propunere 2016	Estimări 2017	Estimări 2018	Estimări 2019
Procentul de intervenție la sesizările cetățenilor primite prin 112, sub 10 minute	83%	85%	85%	85%
Pondere personalului care execută misiuni de ordine publică	45%	45%	45%	45%
Număr de migranți ilegali descoperiți la frontieră	4.000	4.000	4.000	4.000
Acțiuni de depistare a străinilor cu ședere/muncă ilegală	7.000	7.500	7.500	7.500
Numărul documentelor electronice personalizate	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Numărul actelor de identitate eliberate	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Numărul permiselor de conducere emise	970.000	970.000	970.000	970.000

PROGRAMUL 2 „Protecție Civilă și Sprijin Acordat Comunității” (Cod 885)**Obiective program:**

- Îmbunătățirea calității gestionării situațiilor de urgență și acordarea de sprijin comunităților în vederea reducerii riscurilor de calamități naturale, dezastre și război.

Rezultate așteptate:

1. Limitarea și înlăturarea efectelor negative ale situațiilor de urgență asupra populației și teritoriului.

Indicatori de performanță:

Indicatori	Propunere 2016	Estimări 2017	Estimări 2018	Estimări 2019
De eficiență				
Timpul mediu de răspuns în situații de urgență(min.)	14,5	14	14	14
Gradul de operativitate al aeronavelor	85%	85%	85%	85%
De rezultat				
Intervenții SMURD la 100.000 locuitori	1.200	1.250	1.250	1.250
Numărul exercițiilor de mobilizare	5	5	5	5

PROGRAMUL 3 “Suport Acordat Structurilor MAI” (Cod 886)

Obiective program :

- Asigurarea funcționării optime din punct de vedere organizațional, financiar, logistic, material și tehnic a tuturor structurilor MAI.

Rezultate așteptate:

1. Funcționarea în condiții optime a structurilor MAI prin asigurarea suportului tehnic;
2. Asigurarea suportului necesar dezvoltării și integrității resurselor umane ale MAI.

Indicatori de performanță:

Indicatori	Propunere 2014	Estimări 2015	Estimări 2016	Estimări 2017
De eficiență				
Gradul de asigurare cu autovehicule	45%	45%	45%	45%
Gradul de dotare cu armament-pistoale	85%	85%	85%	85%
Ponderea cantității de arhivă prelucrată	19,5%	19,5%	19,5%	19,5%
Ponderea studenților care au promovat cu note	77%	78%	78%	78%

de peste 8 la evaluările periodice				
Gradul de implementare a măsurilor de prevenire și control al corupției	80%	20%	20%	20%
Incidența totală a îmbolnăvirilor în rândul personalului MAI	60%	60%	60%	60%

Din punct de vedere al finanțării pe programe bugetare, situația se prezintă astfel:

-mii lei-

DENUMIREA INDICATORILOR	2015	2016	2017	2018	2019
	realizari	execuție	limită	estimari	estimari
Programe / proiecte a caror finantare se încadrează în plafon	9.293.156,00	11.703.965,00	11.178.812,00	12.134.039,00	12.303.258,00
Programe					
TOTAL GENERAL, din care:	9.293.156,00	11.703.965,00	11.178.812,00	12.134.039,00	12.303.258,00
BUGET DE STAT	8.871.392,00	11.370.368,00	10.727.047,00	11.746.594,00	11.930.079,00
INTRĂRI CREDITE EXTERNE	0,00	0,00	1.100,00	0,00	0,00
FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	52.281,00	106.907,00	80.444,00	25.494,00	10.000,00
VENITURI PROPRII	369.483,00	226.690,00	370.221,00	361.951,00	363.179,00
1. Ordine publică și siguranța cetățeanului	6.381.345,00	6.051.354,00	5.344.825,00	5.734.822,00	5.737.302,00
Total buget de stat, din care:	6.065.577,00	5.945.933,00	5.219.671,00	5.692.407,00	5.699.610,00
1.1 Cheltuieli de personal	5.414.642,00	5.297.025,00	4.783.385,00	5.104.328,00	5.155.464,00
1.2 Alte cheltuieli curente	561.714,00	571.237,00	398.754,00	488.419,00	411.093,00
1.3 Cheltuieli de investiții	89.221,00	77.671,00	37.532,00	99.660,00	133.053,00
Total credite externe, din care:	0,00	0,00	1.100,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investiții			1.100,00		
Total fonduri externe	42.530,00	51.934,00	79.097,00	5.464,00	0,00

nerambursabile, din care:					
1.2 Alte cheltuieli curente	42.530,00	51.934,00	79.097,00	5.464,00	
1.3 Cheltuieli de investitii					
Total venituri proprii, din care:	273.238,00	53.487,00	44.957,00	36.951,00	37.692,00
1.1 Cheltuieli de personal	28.571,00	9.186,00	9.181,00	9.382,00	9.571,00
1.2 Alte cheltuieli curente	24.313,00	24.175,00	26.976,00	27.569,00	28.121,00
1.3 Cheltuieli de investitii	220.354,00	20.126,00	8.800,00		
2. Protecție civilă și gestionarea situațiilor de urgență	1.974.844,00	2.002.270,00	1.954.570,00	1.923.111,00	1.936.739,00
Total buget de stat, din care:	1.892.609,00	1.827.131,00	1.629.306,00	1.598.111,00	1.611.252,00
1.1 Cheltuieli de personal	1.485.704,00	1.512.430,00	1.369.844,00	1.461.757,00	1.476.398,00
1.2 Alte cheltuieli curente	228.866,00	276.868,00	249.134,00	116.037,00	116.000,00
1.3 Cheltuieli de investitii	178.039,00	37.833,00	10.328,00	20.317,00	18.854,00
Total credite externe, din care:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investitii					
Total fonduri externe nerambursabile, din care:	920,00	1.936,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Cheltuieli de personal					
1.2 Alte cheltuieli curente	920,00	1.936,00			
1.3 Cheltuieli de investitii					
Total venituri proprii, din care:	81.315,00	173.203,00	325.264,00	325.000,00	325.487,00
1.1 Cheltuieli de personal		16,00	20,00	20,00	20,00
1.2 Alte cheltuieli curente	36.035,00	58.030,00	145.116,00	146.042,00	146.960,00

1.3 Cheltuieli de investitii	45.280,00	115.157,00	180.128,00	178.938,00	178.507,00
3. Suport acordat structurilor M.A.I.	936.967,00	3.650.341,00	3.879.417,00	4.476.106,00	4.629.217,00
Total buget de stat, din care:	913.206,00	3.597.304,00	3.878.070,00	4.456.076,00	4.619.217,00
1.1 Cheltuieli de personal	597.887,00	842.218,00	1.025.771,00	1.094.594,00	1.105.573,00
1.2 Alte cheltuieli curente	278.366,00	2.726.956,00	2.809.616,00	3.296.304,00	3.468.967,00
1.3 Cheltuieli de investitii	36.953,00	28.130,00	42.683,00	65.178,00	44.677,00
Total fonduri externe nerambursabile, din care:	8.831,00	53.037,00	1.347,00	20.030,00	10.000,00
1.2 Alte cheltuieli curente	8.831,00	53.037,00	1.347,00	20.030,00	10.000,00
Total venituri proprii, din care:	14.930,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Cheltuieli de personal	2.470,00				
1.2 Alte cheltuieli curente	12.232,00				
1.3 Cheltuieli de investitii	228,00				
Programe / proiecte a caror finantare nu se incadreaza in plafon	0,00	0,00	2.321.831,00	1.599.632,00	1.722.141,00
Programe					
TOTAL GENERAL, din care:	0,00	0,00	2.321.831,00	1.599.632,00	1.722.141,00
BUGET DE STAT	0,00	0,00	2.300.119,00	1.599.632,00	1.722.141,00
INTRĂRI CREDITE EXTERNE	0,00	0,00	21.712,00	0,00	0,00
FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VENITURI PROPRII	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. Ordine publică și siguranța cetățeanului	0,00	0,00	462.524,00	361.806,00	477.552,00
Total buget de stat, din care:	0,00	0,00	440.812,00	361.806,00	477.552,00

1.1 Cheltuieli de personal	0,00	0,00	352.134,00	257.140,00	323.114,00
1.2 Alte cheltuieli curente	0,00	0,00	58.069,00	23.388,00	37.731,00
1.3 Cheltuieli de investitii	0,00	0,00	30.609,00	81.278,00	116.707,00
Total credite externe, din care:	0,00	0,00	21.712,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investitii	0,00	0,00	21.712,00	0,00	0,00
Total fonduri externe nerambursabile, din care:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Cheltuieli de personal					
1.2 Alte cheltuieli curente	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investitii					
Total venituri proprii, din care:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Cheltuieli de personal	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Alte cheltuieli curente	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investitii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Protecție civilă și sprijin acordat comunității	0,00	0,00	220.680,00	104.478,00	133.722,00
Total buget de stat, din care:	0,00	0,00	220.680,00	104.478,00	133.722,00
1.1 Cheltuieli de personal	0,00	0,00	121.855,00	95.758,00	110.260,00
1.2 Alte cheltuieli curente	0,00	0,00	84.906,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investitii	0,00	0,00	13.919,00	8.720,00	23.462,00
Total fonduri externe nerambursabile, din care:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Cheltuieli de personal					

1.2 Alte cheltuieli curente	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investitii					
Total venituri proprii, din care:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Cheltuieli de personal	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Alte cheltuieli curente	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investitii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Suport acordat structurilor M.A.I.	0,00	0,00	1.638.627,00	1.133.348,00	1.110.867,00
Total buget de stat, din care:	0,00	0,00	1.638.627,00	1.133.348,00	1.110.867,00
1.1 Cheltuieli de personal	0,00	0,00	123.497,00	42.482,00	124.712,00
1.2 Alte cheltuieli curente	0,00	0,00	1.471.079,00	1.100.553,00	992.196,00
1.3 Cheltuieli de investitii	0,00	0,00	44.051,00	-9.687,00	-6.041,00
Total fonduri externe nerambursabile, din care:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Cheltuieli de personal					
1.2 Alte cheltuieli curente	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investitii					
Total venituri proprii, din care:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Cheltuieli de personal	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Alte cheltuieli curente	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3 Cheltuieli de investitii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

În vederea cunoașterii gradului de performanță și îmbunătățirii calității serviciilor, la nivelul Ministerului Afacerilor Interne, se desfășoară **anual, în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice nr.500/2002**, procesul de monitorizare și evaluare a rezultatelor așteptate prin intermediul celor 3 programe bugetare ale ministerului, utilizând mecanisme specifice de monitorizare aferente domeniilor planificării strategice și bugetare, politicilor publice, fondurilor europene.

2. Politica în domeniul investițiilor publice

În domeniul investițiilor publice, programele inițiate de către Ministerul Afacerilor Interne în perioada 2017-2019 sunt următoarele:

PROGRAMUL 1 -CREȘTEREA CAPACITĂȚII DE ASIGURARE A ORDINII PUBLICE PRIN DEZVOLTAREA MOBILITĂȚII TERESTRE ȘI AERIENE A STRUCTURILOR MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE

Subprogramul 1.1 – Menținerea capacității operative cu mijloace si echipamente specifice ordinii publice

1. OBIECTIVELE SUBPROGRAMULUI:
 - Îmbunătățirea gradului de dotare cu mijloace specifice de intervenție și de protecție;
 - Asigurarea îndeplinirii misiunilor aeriene și menținerea resursei de zbor la capacitate optimă prin efectuarea la timp a reparațiilor necesare.
2. PRINCIPALELE CERINȚE OPERAȚIONALE:
 - Dotarea structurilor de ordine publică la standardele U.E., pentru desfășurarea cu eficiență a misiunilor;
 - Utilizarea completă a resursei de zbor a aeronavelor între 2 inspecții;
 - Prelungirea resursei de zbor a mijloacelor de mobilitate aeriană prin executarea lucrărilor obligatorii.

Subprogramul 1.2 - Dezvoltarea mobilității terestre și aeriene

1. OBIECTIVELE SUBPROGRAMULUI:
 - Completarea dotării cu mijloace de mobilitate terestră în vederea desfășurării optime a misiunilor de ordine publică precum și asigurarea suportului logistic pentru structurile Ministerului Afacerilor Interne.
 - Asigurarea capacității de intervenție cu mijloace aeriene moderne pentru îndeplinirea misiunilor specifice și susținerea logistică al acestora prin achiziționarea de aeronave și mijloace de aerodrom – autospeciale și utilaje de diferite tipuri, specifice deservirii aeronavelor.
2. PRINCIPALELE CERINȚE OPERAȚIONALE:
 - Asigurarea mobilității forțelor și echipamentelor în executarea misiunilor de patrulare, menținere a ordinii publice, de intervenție, de cercetare la fața locului a evenimentelor, supraveghere trafic rutier;
 - Asigurarea misiunilor specifice structurilor de anticorupție și protecție internă;
 - Asigurarea suportului logistic;
 - Intervenția echipelor de intervenție din cadrul serviciilor profesioniste pentru situații de urgență în condiții de siguranță și protecție specifice.
 - Sprijinirea operativă a administrațiilor locale în rezolvarea problemelor populației aflate în dificultate (transport materiale și personal, misiuni sanitare).

- Creșterea performanței în ceea ce privește viteza de reacție, flexibilitatea și mobilitatea intervențiilor prin operaționalizarea unor centre zonale care să asigure acoperirea integrală a teritoriului României.

PROGRAMUL 2 - ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDIȚIILOR DE LUCRU CU PUBLICUL PRIN PUNEREA ÎN SIGURANȚĂ ȘI MODERNIZAREA IMOBILELOR CU RISC MAXIM SEISMIC AFLATE ÎN PATRIMONIU

Subprogramul 2.1 - Consolidarea, modernizarea și reabilitarea posturilor de poliție, aresturilor și sediilor aflate în administrarea structurilor M.A.I.

1. OBIECTIVELE SUBPROGRAMULUI:

- Punerea în siguranță a unui număr cât mai mare de clădiri cu risc seismic ridicat, reabilitarea spațiilor necesare desfășurării activității personalului propriu precum și a celor pentru lucrul cu publicul, în conformitate cu normativele în vigoare;
- Îmbunătățirea condițiilor de detenție în spațiile destinate persoanelor private de libertate – aresturi și spații de reținere, în conformitate cu cerințele U.E.

2. PRINCIPALELE CERINȚE OPERAȚIONALE:

- Punerea în siguranță a fondului imobiliar administrat de M.A.I.;
- Reabilitarea spațiilor din administrare și aducerea acestora la standardele U.E.;
- Reducerea cheltuielilor cu utilitățile prin utilizarea surselor alternative de energie.

Subprogramul 2.2 – Realizarea sistemelor integrate antiefracție, control și supraveghere perimetrală la sediile unor structuri de ordine și siguranță publică și pentru spații de depozitare speciale

1. OBIECTIVELE SUBPROGRAMULUI:

- Creșterea gradului de siguranță al spațiilor în care funcționează structurile de ordine și siguranță publică;
- Reducerea vulnerabilităților referitoare la securitatea instituțiilor depozitelor de armament și de muniție.

2. PRINCIPALELE CERINȚE OPERAȚIONALE:

- Extinderea implementării sistemelor tehnice de supraveghere perimetrală;
- Multiplicarea măsurilor proactive de securizare a obiectivelor de importanță deosebită.

PROGRAMUL 3 - CREȘTEREA EFICIENȚEI ACTIVITĂȚILOR DE ORDINE PUBLICĂ PRIN DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA REȚELELOR DE COMUNICAȚII ȘI SUPORT INFORMATIC ALE STRUCTURILOR MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE

1. OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

- Asigurarea comunicațiilor integrate între structurile M.A.I. și alte autorități publice în scopul accesului rapid la informație, verificări operative în bazele centrale de date, crearea infrastructurii de comunicații și transmitere date;
- Asigurarea infrastructurii de comunicații și de transmitere a datelor în sistem informatic;

- Implementarea unui sistem de management al identității electronice și accesului pentru cetățenii care interacționează cu serviciile electronice puse la dispoziție de MAI (SIMIEAMAI)
- Modernizare și extindere PKI la nivelul întregului MAI în scopul facilitării oferirii de servicii e-guvernare de nivel înalt de sofisticare și autentificare în sistemele informatice integrate ale MAI.

2. PRINCIPALELE CERINȚE OPERAȚIONALE:

- Creșterea securității accesului în rețeaua metropolitană a ministerului, precum și a informațiilor transportate prin aceasta;
- Asigurarea comunicațiilor voce și date ale unităților M.A.I. printr-o rețea proprie, dezvoltată la nivel național;
- Asigurarea disponibilității tuturor datelor de la nivelul sistemelor/bazelor de date/aplicațiilor critice aflate în administrarea M.A.I..

PROGRAMUL 4 - CREȘTEREA NIVELULUI DE CONTROL ȘI SUPRAVEGHERE A FRONTIEREI EXTERNE A U.E.

1. OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

- Asigurarea capacității de supraveghere și control la frontiera de stat a României în conformitate cu recomandările U.E.;
- Menținerea operativității S.I.S.F. prin asigurarea continuității mentenanței subsistemelor componente (Supraveghere, Control, Comunicații, IT, Infrastructura - pentru comunicații și supraveghere).
- Finalizarea proiectelor finanțate de la buget.

2. PRINCIPALELE CERINȚE OPERAȚIONALE

- Ridicarea capacității de supraveghere și control la frontiera de stat a României;
- Achiziționarea echipamentelor necesare menținerii în stare de operativitate a S.I.S.F.;
- Operațiuni de întreținere și service a echipamentelor.
- Realizarea unei infrastructuri necesare funcționării sistemului de comunicații voce și date;
- Asigurarea mobilității terestre a tuturor structurilor Poliției de Frontieră;
- Monitorizarea integrală a traficului naval în zona fluvială a frontierei.

PROGRAMUL 5 - REABILITAREA ȘI MODERNIZAREA REȚELEI SANITARE A MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE

1. OBIECTIVELE SUBPROGRAMULUI:

- Îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor medicale acordate în cadrul rețelei medicale a M.A.I., prin achiziționarea de aparatură medicală de înaltă performanță;
- Dezvoltarea unui act medical superior calitativ compatibil cu cerințele U.E.

2. PRINCIPALELE CERINȚE OPERAȚIONALE:

- Creșterea capacității de diagnosticare a medicilor și de eficientizare a tratamentelor și procedurilor medicale pentru apropierea de indicatorii de sănătate din U.E.;

- Asigurarea asistenței medicale, curative și profilactice, cu scopul menținerii și refacerii stării de sănătate a efectivelor.

PROGRAMUL 6 - DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE ARHIVELOR NAȚIONALE DE A ADMINISTRA ȘI UTILIZA ÎN INTERESUL CETĂȚEANULUI DOCUMENTELE CARE FAC PARTE DIN FONDUL ARHIVISTIC NAȚIONAL

1. OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

- Asigurarea condițiilor necesare accesului oricărei persoane la documentele aflate în administrarea Arhivelor Naționale;
- Aplicarea prevederilor legale de preluarea la termen de la creatorii și deținătorii de arhivă a tuturor documentelor incluse în Fondul Arhivistic Național;
- Asigurarea condițiilor corespunzătoare de depozitare (păstrare și conservare, prelucrare și dare în cercetare) a documentelor componente ale Fondului Arhivistic Național.

2. PRINCIPALELE CERINȚE OPERAȚIONALE:

- Prelucrarea documentelor incluse în Fondul Arhivistic Național în condiții de siguranță pentru evitarea deprecierii conținutului acestora;
- Crearea condițiilor necesare pentru punerea fondului arhivistic la dispoziția publicului și a instituțiilor interesate, conform legislației în vigoare.

Obiectivul strategic al politicii de apărare pentru perioada 2017-2020 îl reprezintă creșterea capacității operaționale a forțelor, inclusiv prin creșterea capacității de decizie și acțiune a organismului militar, adaptarea cadrului legislativ, în vederea afirmării intereselor României și valorificării oportunităților la nivel european, euro - atlantic și internațional.

Politica de apărare avută în vedere prin Programul de Guvernare 2017-2020 va genera atât condițiile pentru modernizarea și adaptarea Armatei României la riscurile și provocările specifice actualului context geopolitic, cât și consolidarea profilului de partener strategic relevant al României la nivelul NATO, al UE și în parteneriatul strategic cu SUA.

A. Obiectivele politicii de apărare:

- Dezvoltarea capabilităților de apărare robuste;
- Creșterea credibilității strategice în cadrul NATO și al UE;
- Creșterea credibilității strategice în cadrul Organizației Nord-Atlantice (NATO) și al UE;
- Dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională în plan bilateral, regional și în cadrul organizațiilor internaționale;
- Sprijinirea altor autorități publice în gestionarea situațiilor de urgență.

B. În perioada 2017-2020 în vederea generării atât a condițiilor pentru modernizarea și adaptarea Armatei României la riscurile și provocările specifice actualului context geopolitic, cât și consolidării profilului de partener strategic relevant al României la nivelul NATO, al UE și în parteneriatul strategic cu SUA se vor implementa următoarele **măsuri**:

1. Continuitate strategică în cadrul NATO și UE
2. Creșterea capacității operaționale a forțelor armate
3. Implementarea unui management optim al resurselor de apărare
4. Pregătirea profesională și calitatea vieții personalului militar

În plan internațional Ministerul Apărării Naționale participă la următoarele programe derulate în cadrul NATO sau UE:

- Inițiativa NATO "Smart defence" – 34 proiecte din cele 130 propuse la nivelul Alianței;
- Inițiativa UE "Pooling and Sharing" - 8 proiecte în derulare;
- Inițiativa NATO "Framework Nation", având ca națiune cadru Germania, ce presupune contribuția cu mari unități și unități de luptă și sprijin de luptă, precum și implicarea în cadrul domeniilor de capabilități (13 proiecte);
- Inițiativa NATO de conectare a forțelor (CFI – Connected Forces Initiative), prin participarea activă la exercițiile derulate în cadrul *Inițiativei*;
- Planul de acțiune pentru creșterea capacității de reacție a NATO – RAP.

În vederea asigurării la un nivel optim a capabilităților necesare apărării, România, prin MAPN, participă în cadrul NATO la următoarele proiecte:

- Capabilitatea de Transport Aerian Strategic;
- Capabilitatea de avertizare timpurie și control (NAEW&C);
- Capabilitatea de Supraveghere Terestră a Alianței (AGS);
- Sistemul de Comandă și Control Aerian;

- Capabilitatea de apărare împotriva rachetelor balistice;
- Centrul de Coordonare a Mișcării din Europa;
- Centrul Multinațional de Coordonare a Transportului Maritim de la Atena;
- Unitatea Multinațională Integrată pentru Controlul Mișcării.

Totodată, susține *Inițiativa privind apărarea împotriva atacurilor cibernetice*, precum și *Conceptul Națiunilor Cadru* (FNC – Framework Nation Concept).

Ca membru al UE, se urmărește optimizarea participării la inițiativele derulate de Agenția Europeană de Apărare (EDA – European Defence Agency) în domeniul capabilităților, consolidarea contribuției naționale în cadrul *Planului de dezvoltare a capabilităților*, consolidarea participării în cadrul inițiativelor asociate procesului de dezvoltare și utilizare în comun a capabilităților europene de apărare (*Pooling and Sharing*), la programele de dezvoltare a capabilităților în cadrul multinațional coordonat de EDA, continuarea participării la dezvoltarea EUBG și asigurarea contribuției cu forțe și capabilități militare și civile la operațiile și misiunile UE.

Pachetul de inițiative aflat în dinamică la nivelul ambelor organizații este monitorizat permanent și în funcție de priorități, Ministerul Apărării Naționale își va modifica participarea.

Un capitol important îl constituie **măsurile pentru eficientizarea înzestrării Armatei României** și creșterea implicării industriei naționale de apărare în realizarea înzestrării cuprinse în Memorandumul aprobat prin Hotărârea CSAT nr.174 din 24 noiembrie 2016.

Este necesară identificarea și implementarea unor mecanisme legislative care să asigure intensificarea colaborării și implicării operatorilor economici din industria de apărare în realizarea produselor militare ce fac obiectul programelor de înzestrare esențiale pentru Armata României, respectiv:

- Avion multirol al Forțelor Aeriene;
- Transportor blindat pentru trupe 8x8 și 4x4;
- Autoturisme de teren blindate și neblindate de tip ușor – 4x4;
- Sisteme C4I cu capabilități de integrare ISTAR;
- Corveta multifuncțională;
- Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare;
- Vânătorul de mine;
- Elicoptere.

Concretizarea proiectelor nominalizate va permite creșterea capacității operaționale a unor structuri ale Armatei României și îndeplinirea misiunilor ce-i revin în conformitate cu planurile la nivel național și Aliat, ceea ce impune pregătirea și dotarea adecvată a forțelor participante, în conformitate cu cerințele misiunii și standardele NATO, în volum complet, într-un timp foarte scurt și cu toată responsabilitatea instituțiilor implicate.

În contextul deteriorării continue a mediului de securitate regională, se impune accelerarea derulării investițiilor în vederea creșterii capacității operaționale a Armatei și a găzduirii contingentelor NATO participante la exerciții și aplicații în cadrul *Planului de acțiune pentru realizarea capacității operaționale a Alianței*, precum și implementarea proiectelor care vizează asigurarea condițiilor pentru prepoziționarea unor echipamente NATO pe teritoriul României, RSOM și instruire în comun.

I. MISIUNE

Sistemul nostru de îngrijire a sănătății, cu instituțiile sale și profesioniștii din sănătate, așează pacientul în centrul preocupărilor sale. Conceptul social pe care se fundamentează sistemul de sănătate este bazat pe principiile de acces universal la asistență medicală de calitate și, prin urmare, presupune aplicarea principiului solidarității în finanțare.

Trebuie redată cetățenilor încrederea în sistemul de sănătate, prin accesul civilizat la serviciile medicale de care au nevoie, precum și redarea demnității personalului medical.

II. DESCRIEREA MODULUI DE IMPLEMENTARE POLITICILOR/REFORMELOR/ PROGRAMELOR ASUMATE PRIN STRATEGIA FISCAL-BUGETARĂ PENTRU PERIOADA 2016-2018

Respectand obiectivele de reforma asumate prin *Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2016-2018*, precum și prin *Programul de Guvernare*, Ministerul Sănătății a realizat până în prezent următoarele măsuri:

1. Implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2014 – 2020 ca dovadă a angajamentului decidenților din sectorul de sănătate și a Guvernului României de a asigura și promova sănătatea ca determinant cheie al unei dezvoltări durabile a societății românești, inclusiv din punct de vedere social, teritorial și economic, ca motor de progres și prosperitate al națiunii.

2. Elaborarea și coordonarea de programe naționale de sănătate

În ceea ce privește structura programelor naționale de sănătate, menționăm că aceasta a fost în acord cu obiectivele și prioritățile politicilor de sănătate publică, reflectate atât prin obligațiile asumate în domeniul sănătății în cadrul acordurilor încheiate cu organisme financiare internaționale, cât și prin prioritățile naționale identificate în domeniul promovării sănătății, prevenirii îmbolnăvirilor și asigurării accesului pacienților cu boli cronice la tratament specific adecvat.

3. Creșterea accesibilității populației vulnerabile la servicii medicale

Ministerul Sănătății a acordat o atenție sporită creșterii ponderii asistenței medicale primare și ambulatorii prin încurajarea înființării centrelor de permanență, a centrelor multifuncționale și dezvoltarea asistenței medicale comunitare.

Prin adoptarea cadrului legal, s-a creat oportunitatea înființării de către comunitatile locale a centrelor multifuncționale, în prezent fiind funcționale 10 astfel de centre multifuncționale.

În cadrul proiectului RO 19.03 „Întărirea Rețelei Naționale de mediatori Romi pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației rome” desfășurat în cadrul Programului “Inițiative în domeniul sănătății publice”, finanțat prin Granturi Norvegiene, pentru care INSP este Promotor de Proiect, au fost reabilitate 45 de locații în care au fost organizate și funcționează echipe comunitare.

4. Eficientizarea rețelei spitalicești

- a fost implementat *Planul național de paturi menit să reducă numărul de paturi din spitale în perioada 2014-2016*; prin adoptarea HG nr. 449/2014 s-a stabilit că, la nivel național: (i) pentru anul 2014, numărul total de paturi aprobat este de 121.579; (ii) pentru 2015, numărul total de paturi aprobat este de 120.579; (iii) pentru 2016, numărul total de paturi aprobat este de 119.579, atingându-se indicatorul de 4,8 paturi pentru afecțiuni acute la 1000 de locuitori, care reprezintă atât o medie la nivel european, cât și o țintă asumată de România în cadrul Acordurilor cu BM. În anul 2014 s-a realizat o reducere cu 1548 a numărului total de paturi aprobat la nivel național, echivalent cu numărul de paturi aprobate pentru pacienții care se află în executarea unei măsuri educative ori de siguranță privative de libertate și numărul de paturi din penitenciarele spital. În anul 2015, numărul total de paturi a fost redus cu 1000;

- *implementarea de ghiduri si protocoale terapeutice* - Introducerea acestei măsuri impune o anumită disciplină în modul de abordare a tratamentului, cunoscută fiind oferta destul de largă a produselor farmaceutice, în sensul aplicării celui mai bun tratament cu costurile cele mai scăzute. În perioada 2009-2015 au fost elaborate ordine ale ministrului sănătății, prin care au fost aprobate un număr de 227 de ghiduri de practică medicală;

- *prioritizarea finanțării spitalelor în funcție de organizarea rețelei regionale de spitale de urgență*: s-a diferențiat tariful pe caz ponderat decontat de casele de asigurări de sănătate pentru servicii spitalicești, în funcție de categoria în care se clasifică fiecare unitate;

- *în scopul reducerii utilizării excesive a internărilor în spitale*, a fost acordat un buget mai mare asistenței în ambulatoriu și asistenței medicale primare prin suplimentarea fondurilor alocate în anul 2014 în vederea încurajării tratării pacienților în cadrul ambulatoriului de specialitate și la nivelul medicului de familie. Astfel, prin Legea nr. 356/2013 privind bugetul de stat pe anul 2014, au fost prevăzute creșteri cu 34,7% a fondurilor alocate îngrijirilor la domiciliu, cu 98,2% a fondurilor alocate serviciilor ambulatorii paraclinice, cu 11,9% a fondurilor alocate serviciilor de asistență primară, cu 10,7% a fondurilor alocate serviciilor de asistență ambulatorie de specialitate și o creștere cu 501,5% a fondurilor alocate serviciilor de asistență ambulatorie stomatologică. Datele existente la sfârșitul anului 2014, arată că se înregistrează o creștere a spitalizării de zi cu 15%, a asistenței primare cu 2% și a activității în ambulatoriu clinic cu 6% și paraclinic 26%, precum și o scădere a spitalizării continue cu 3% față de anul 2013. Conform cheltuielilor aprobate prin Legea nr. 186/2014 privind bugetul de stat pentru anul 2015, sunt prevăzute o creștere cu 6,23% a fondurilor alocate serviciilor de asistență medicală primară, de la 1.424,9 milioane lei (2014) la 1.513,7 milioane lei (2015) și o creștere cu 5,1% a fondurilor alocate serviciilor de asistență ambulatorie de specialitate, de la 623,3 milioane lei (2014) la 655,2 milioane lei (2015).

5. Dezvoltarea, modernizarea infrastructurii furnizorilor de servicii medicale si dotarea acestora cu aparatura/ echipamente medicale si mijloace de transport specifice.

6. Asigurarea resurselor umane din sectorul de sănătate:

Au fost organizate sesiuni naționale de examene și concursuri de promovare în gradele profesionale, a medicilor, medicilor dentiști, farmaciștilor, biologilor, chimiștilor, biochimiciștilor și a altor categorii de personal de specialitate care desfășoară activitate în sistemul sanitar public și privat, precum și concursuri de intrare în rezidențiat.

III. PRIORITĂȚI STRATEGICE PE TERMEN MEDIU

Obiectiv general

Un sistem de sănătate care sprijină și oferă posibilitatea cetățenilor să atingă o stare cât mai bună de sănătate și care contribuie la creșterea calității vieții acestora.

Obiective specifice:

Unul dintre obiectivele fundamentale pe care și le asumă și promovează Guvernul României este continuarea reformei sectorului de sănătate prin implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2014-2020. Acesta presupune o serie de reforme în sistemul public de asistență medicală, esențiale pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației, creșterea calității și eficienței serviciilor de sănătate și îmbunătățirea accesului populației la îngrijirile de sănătate. Politicile se vor reflecta în creșterea speranței de viață, reducerea poverii îmbolnăvirilor, dizabilității și a deceselor premature și, implicit, în creșterea calității vieții.

Stabilirea priorităților are considerente strategice și este influențată în principal de decalajele în ceea ce privește indicatorii de sănătate și inechitatea din domeniul sănătății: mortalitatea maternă

și infantilă, bolile transmisibile principale (de exemplu TB, HIV/SIDA), precum și principalele cinci patologii cronice care pot fi diagnosticate și tratate de timpuriu (cancerul, bolile cardiovasculare, diabetul, tulburările mintale, bolile rare), cunoscute ca având un impact mai puternic asupra persoanelor celor mai sărace și vulnerabile. Accesul mai bun la serviciile de sănătate, îndeosebi pentru segmentele cele mai vulnerabile ale populației, împreună cu reducerea costurilor administrative, inclusiv prin măsuri de reabilitare și modernizare a infrastructurii de sănătate, și alături de capacitatea administrativă îmbunătățită reprezintă obiective strategice care vizează maximizarea potențialului sectorului sanitar de a contribui într-un mod durabil din punct de vedere financiar la promovarea coeziunii sociale prin sănătate și servicii de sănătate.

România și-a stabilit pe termen scurt, mediu și lung ariile strategice de dezvoltare pentru sectorul de sănătate astfel:

A. SĂNĂTATE PUBLICĂ

Măsurile aferente acestora vizează:

- Îmbunătățirea stării de sănătate și nutriție a femeii și copilului inclusiv pentru grupuri dezavantajate și vulnerabile – intervenții pentru prevenirea malnutriției, obezității, a deceselor neonatale prin creșterea accesului la îngrijiri adecvate; servicii de planificare familială;
 - Elaborarea, finanțarea, implementarea programelor profilactice pentru copii pentru toate ariile terapeutice, prin introducerea consultațiilor obligatorii pentru copii de vârstă 5—9 ani prin rețeaua de medicină școlară sau prin cabinetele de medicină;
 - Creșterea capacității de screening neonatal pentru depistarea malformațiilor congenitale, risc genetic, erorilor înnașcute de metabolism, deficiențelor senzoriale și fibrozei chistice;
- Reducerea incidenței bolilor netransmisibile care constituie actualmente cauzele majore de morbiditate, dizabilitate și mortalitate - boli cardiovasculare și cerebrovasculare, cancer, bolile sistemului digestiv, aparatului respirator, diabet prin măsuri precum: evaluarea riscurilor și supravegherea activă a populației prin servicii de prevenție, depistarea în faze incipiente de boală și intervenții de screening organizat, extinderea și diversificarea serviciilor care pot fi oferite la nivelul medicinei de familie și de specialitate, dezvoltarea/îmbunătățirea rețelei de screening pentru cancer, prin crearea de centre suplimentare de screening pentru cancer, achiziționarea a trei unități mobile pentru screeningul cancerului și îmbunătățirea capacității tehnice a laboratoarelor regionale de patologie și citologie;
- Reducerea mortalității și morbidității cauzate de bolile transmisibile, a impactului lor pentru individ și societate, iar pe termen lung diminuarea semnificativă a incidenței lor;
- Creșterea capacității de screening a bolilor infecțioase transmisibile (inclusiv cu transmitere sexuală): hepatită, HIV, tuberculoză;
- Sănătatea în relație cu mediul;
- Sănătatea mintală - îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu tulburări psihice prin asigurarea accesului acestora la terapii medico-psihologice; depistarea consumului de substanțe psihoactive;

- Bolile rare - îmbunătățirea calității îngrijirii pacientului cu asemenea afecțiuni pe tot lanțul de îngrijiri și asigurarea accesului la terapia specifică;
- Introducerea unor acțiuni noi, precum: depistarea bolilor cardiovasculare cu risc major pornind de la patologia hipertensivă.

Punerea în aplicare a măsurilor sus enumerate se realizează în cadrul următoarelor programe naționale de sănătate publică finanțate din bugetul Ministerului Sănătății.

B. SERVICIILE DE SĂNĂTATE

- Creșterea gradului de interconectare a furnizorilor de servicii medicale în vederea facilitării schimbului de informații utile pacienților;
- Îmbunătățirea sistemului de raportare statistică în domeniul medical și dezvoltarea unui sistem de alertă epidemiologică precoce;
- Consolidarea rețelei de servicii de asistență medicală comunitară destinate grupurilor vulnerabile;
- Creșterea eficacității și diversificarea serviciilor de asistență medicală primară, incluzând creșterea ponderii serviciilor de prevenție primară, secundară și terțiară, diagnostic precoce și tratament, monitorizarea pacientului cronic (HTA, diabet) în comunitate;
- Consolidarea calitatii și eficacității serviciilor furnizate în ambulatorul de specialitate, concomitent cu scăderea numărului de cazuri de spitalizare continuă;
- Creșterea gradului de siguranță a populației prin consolidarea sistemului integrat de urgență și asigurarea accesibilității la asistența medicală de urgență adecvată în mod echitabil;
- Extinderea sistemului de telemedicină între prespital și spital, precum și între unitățile și compartimentele de primiri urgențe, la care se pot adauga și centrele de permanență;
- Regionalizarea/concentrarea asistenței medicale spitalicești și crearea de rețele regionale de referință cu spitale și laboratoare de diferite grade de competență interconectate cu sectorul de asistență primară și ambulatorie de specialitate;
- Plasarea în centrul rețelei de spitale a spitalelor regionale de urgență cu înalt nivel de performanță, cărora li se adaugă spitalele zonale, completat de restul spitalelor județene de urgență și a celor din Municipiul București, precum și institutele de specialitate;
- Îmbunătățirea unor servicii medicale selectate, prin reabilitarea/crearea și furnizarea de echipamente medicale și de alt tip pentru săli de operație, unități de terapie intensive, unități pentru arși, unități de radioterapie, servicii de urgență și servicii de diagnostic (imagistică medicală);
- Creșterea accesului la servicii de reabilitare, paliativă și de îngrijiri pe termen lung.

Măsurile aferente
ariei strategice
servicii de sănătate
își propun:

C. MĂSURI TRANSVERSALE

- Consolidarea capacității de previzionare a serviciilor medicale oferite populației prin dezvoltarea de către Ministerul Sănătății a unor sisteme informatice de analiză pentru domeniile strategice ale sistemului (resurse umane, infrastructură, resurse financiare);
- Întărirea capacității administrative la nivel național, regional și local;
- Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor umane în sănătate;
- Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor financiare în sănătate, asigurarea controlului costurilor și a protecției financiare a populației;
- Implementarea măsurilor strategice privind prevenirea fraudei și corupției în administrația și serviciile sistemului de sănătate;
- Dezvoltarea și implementarea unei politici a medicamentului care să asigure accesul echitabil și sustenabil la medicația bazată pe dovezi a populației;
- Promovarea cercetării și inovării în sănătate;
- Colaborare intersectorială pentru o stare de sănătate mai bună a populației, în special a grupurilor vulnerabile;
- Eficientizarea sistemului de sănătate prin accelerarea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor moderne (E- sănătate) ;
- Dezvoltarea infrastructurii adecvate la nivel național, regional și local, în vederea reducerii inechității în accesul la serviciile de sănătate.

Rezultate așteptate:

*În urma
implementării
acestor politici
sistemul de sănătate
din România va avea
pe termen mediu și
lung următoarele
caracteristici
minimale:*

- furnizează, permanent, servicii de sănătate sigure și eficiente, iar pacientul primește serviciile medicale de care are nevoie, la toate nivelurile de asistență medicală (primar, secundar, terțiar);
- politicile publice de la cele de alocare a resurselor la nivel național, până la cele legate de metodele de diagnostic și tratament se vor baza pe cele mai bune cunoștințe științifice și tehnologice existente;
- asigurarea calității serviciilor medicale;
- reducerea riscului și asigurarea siguranței pacientului va fi sprijinită prin sistemele și procedurile informaționale propuse și prin sistemul de monitorizare a calității, care vor ajuta la recunoașterea, prevenirea și diminuarea erorilor;
- optimizarea sistemului se va axa pe facilitarea cooperării intersectoriale, esențială pentru abordarea determinantilor sănătății cu impact crescut asupra sănătății.

Pentru implementarea obiectivelor și măsurilor subsecvente și pentru asigurarea funcționării în condiții de calitate a sistemului sanitar sunt absolut necesare următoarele măsuri:

- creșterea graduală a resurselor alocate;
- creșterea finanțării asistentei medicale de urgență;
- susținerea financiară a programelor de sănătate;
- finanțarea reabilitării, consolidării unor unități sanitare publice;
- finanțarea construirii de noi spitale;
- finanțarea achiziționării și a dotării unităților sanitare cu echipamente medicale, cu aparatura medicală și mijloace de transport sanitar;
- acordarea de sprijin financiar îmbunătățirea infrastructurii și dotarea spitalelor publice din rețeaua autorităților administrației publice locale.

Politica în domeniul investițiilor publice

Programul de investiții al Ministerului Sănătății, se regăsește definit în strategia fiscal bugetară pe termen mediu 2017-2020 a Ministerului Sănătății, prin două principale proiecte investiționale, în cadrul cărora se regăsesc o serie de subproiecte :

- Proiectul **1. Finanțarea dezvoltării și modernizarea infrastructurii sanitare**, cu subproiectele:
 - a) Finalizarea obiectivelor de investiții începute în anii precedenți;
 - b) Continuarea programului de consolidări (și alte lucrări de intervenții) a clădirilor unităților sanitare;
 - c) Reabilitarea infrastructurii unităților sanitare prin efectuarea lucrărilor de reparații capitale;
 - d) Construirea Spitalelor Regionale de Urgență, inclusiv prin Programul Operațional Regional: 8 spitale regionale și 1 spital republican, în București.
 - e) Inițierea unui program multi-anual de modernizare a infrastructurii spitalicești (cele două spitale care se află în acest moment în atenția Ministerului Sănătății pentru programul pilot sunt Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii “Maria Sklodowska Curie” și Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare “Prof. Dr. C.C. Iliescu”, ambele localizate în București).
 - f) Reabilitarea/modernizarea/extinderea: spitale județene — cel puțin 15; ambulatorii de specialitate — cel puțin 150, U.P.U. — cel puțin 25, Centre comunitare integrate medico-sociale
 - g) Centre comunitare integrate medico-sociale

Investițiile în infrastructura spitalelor vor fi aliniate la funcțiile și rolurile jucate de către diferitele paliere ale sistemului spitalicesc din România, pe baza revizuirii rețelei de spitale strategice efectuată de Ministerul Sănătății.

• Proiectul **2. Dotarea unităților sanitare cu aparatură medicală, echipamente și mijloace de transport sanitar specifice (ambulante, autosanitare, etc.)**, cu subproiectele:

- a. Dotarea cu aparatură / echipamente medicale la nivelul spitalelor publice;
- b. Dotarea cu mijloace de transport sanitar specifice (ambulante, autosanitare, elicoptere,etc.).
- c. Dotarea cabinetelor medicilor de familie.

Derularea acestor două principale proiecte și a subproiectelor aferente, au ca scop asigurarea populației cu servicii medicale performante, care să acopere nevoile acesteia și care să fie comparabile cu cele oferite în prezent de furnizorii de servicii de același tip din statele membre ale Uniunii Europene

Prin programul de investiții ce se prezintă ca anexă la bugetul Ministerului Sănătății sunt finanțate în principal cheltuieli de natura investițiilor la nivelul unităților sanitare din rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății. Ca urmare a descentralizării, prin trecerea unui număr de peste 370 de spitale la autoritățile locale, o componentă semnificativă în finanțarea cheltuielilor de natura investițiilor le reprezintă și transferurile din bugetul Ministerului Sănătății către bugetele autorităților administrației publice locale pentru finanțarea cheltuielilor de natura investițiilor la nivelul spitalelor din rețeaua sanitară a acestora, care pot primi astfel de fonduri în condițiile art. 198, alin. (1), (2) și (3) din legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată cu modificările și

completările ulterioare, dar care nu se regăsesc evidențiate în programul de investiții anexă la bugetul Ministerului Sănătății.

Ministerul Sănătății intenționează introducerea unor criterii transparente și obiective de priorizare a investițiilor publice finanțate din bugetul său, urmând a realiza și o monitorizare activă a mecanismelor de implementare a acestora.

FONDURI EUROPENE STRUCTURALE ȘI DE INVESTIȚII

Programe operaționale

a. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 (POCU)

POCU stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând astfel investițiile realizate prin Fondul Social European în perioada 2007-2013 și contribuind, totodată, la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020) - implicit al Fondurilor Europene Structurale și de Investiții din România, și anume, de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale UE.

În cadrul acestui program operațional pentru perioada 2017-2019 vor fi susținute **proiecte în valoare de aproximativ 924.454 mii lei**, cu scopul de a crește capacitatea tehnică a personalului implicat în implementarea programelor prioritare de sănătate la nivel național și local, de a crește numărul de persoane care beneficiază de programe de sănătate și servicii orientate către prevenție, depistare precoce (screening), diagnostic și tratament precoce, de a consolida rețeaua de asistență medicală comunitară prin furnizarea de servicii medicale comunitare adaptate nevoilor populației, inclusiv prin furnizarea de programe de formare adaptate nevoilor acestora, precum și de a operaționalizarea aplicării de soluții TIC (e-sănătate, telemedicina etc.) în sectorul medical

b. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Competitivitate 2014 – 2020 (POC)

În corelare cu prevederile Strategiei Naționale de Sănătate (prioritatea Promovarea cercetării și inovării în sănătate), POC va sprijini prin **Axa Prioritară 1**, dezvoltarea capacității de cercetare, dezvoltare, inovare pentru aceste specializări, urmărindu-se obținerea de rezultate ce ar putea fi integrate în practică. Astfel, vor fi sprijinite proiecte de atragere a cercetătorilor români implicați în proiecte naționale și/sau internaționale din sănătate și dezvoltarea infrastructurii instituționale de cercetare în sănătate în poli de excelență în cercetare/structuri instituționale competitive pe piața cercetării/ constituirea/promovarea de clustere având ca obiectiv principal dezvoltarea de mecanisme formale de transfer al rezultatelor cercetării în practica medicală

Cea de-a doua axă prioritară a vizează susținerea infrastructurii specifice pentru a atinge următoarele obiective: Digitalizarea înregistrărilor în domeniul sănătății; Asigurarea interoperabilității și schimbului de date standardizate între spitale, medici, farmaciști, pacienți și toate celelalte instituții implicate; Continuarea extinderii serviciilor de telemedicină din România (schimbul de date în situații de urgență, consultarea și/sau acordarea celui de-al doilea aviz de la distanță, educație și formare profesională pentru personalul medical și sprijinirea populației prin sfaturi medicale).

c. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Regional 2014 – 2020 (POR)

Prin Axele prioritare din POR 2014-2020 vor fi susținute operațiuni cu aplicare în domeniul de sănătate cu o estimare de **1.687.500 mii lei**, necesară construcției de spitale regionale la Iași, Craiova și Cluj Napoca, creșterii accesibilității serviciilor de sănătate, comunitare și a celor de nivel secundar, în special pentru zonele sărace și izolate precum și a creșterii eficienței energetice a clădirilor publice sanitare, conservarea și valorificarea clădirilor de patrimoniu din sistemul sanitar.

d. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 – 2020 (POCA)

POCA va promova crearea unei administrații publice moderne, capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică, prin intermediul unor servicii publice competitive, investiții și reglementări de calitate, contribuind astfel la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020. Pentru a putea îndeplini acest rol, administrația publică are nevoie de resurse umane competente și bine gestionate, un management eficient și transparent al utilizării resurselor, o structură instituțional-administrativă adecvată, precum și de proceduri clare, simple și predictibile de funcționare, estimate la nivelul sectorului de sănătate la o valoare de **38.808 mii lei**.

e. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 – 2020 (POIM)

În cadrul acestei finanțări se va realiza Laboratorul Național de Monitorizare a calității apei, în care Ministerul Sănătății este partener alături de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și Administrația Națională "Apele Române" cu o valoare de aproximativ **90.000 mii lei**. Implementarea este programată să înceapă în trim.I 2018.

Alte programe de cooperare cu finanțare nerambursabilă

a. Programul de Cooperare Elvețiano-Român

În cadrul Programului de Cooperare Elvețiano-Român, aprobat prin Acordul Cadru încheiat între Consiliul Federal al Elveției și Guvernul României pentru perioada 2017-2018 este prevăzută pentru bugetare suma de 4.832 lei. Prin acest program se urmărește reducerea disparităților economico-sociale din cadrul Uniunii Europene, pentru anul 2017 este necesară derularea de activități în valoare de **3.150 mii lei, iar în 2018 suma de 1.682 mii lei.** .

b. Program de cooperare și asistență bilaterală România- Grecia

Prin Acordul pentru un Program de cooperare și asistență bilaterală între Guvernul Republicii Elene și Guvernul României în scopul acordării de asistență în cadrul Programului de cooperare și asistență bilaterală al Republicii Elene către Guvernul României este prevăzută achiziționarea de echipament pentru aripa nouă a Spitalului de Urgență Floreasca din București în valoare de **5.089 mii lei**.

c. Cel de-al Treilea Program de Acțiune al Uniunii Europene în domeniul sănătății

Al treilea program UE în domeniul sănătății este principalul instrument cu ajutorul căruia Comisia Europeană implementează strategia UE în domeniul sănătății. Programul este implementat prin intermediul planurilor anuale de lucru, care stabilesc domeniile prioritare și criteriile pentru finanțarea acțiunilor în cadrul acestuia. Programul are **4 obiective majore**:

1. să promoveze sănătatea, să prevină bolile și să favorizeze dezvoltarea unor medii propice pentru un **stil de viață sănătos**, ținând seama de principiul conform căruia chestiunile legate de sănătate trebuie să fie integrate în toate politicile
2. să protejeze cetățenii Uniunii împotriva **amenințărilor transfrontaliere grave la adresa sănătății**
3. să contribuie la dezvoltarea unor **sisteme de sănătate inovatoare, eficiente și sustenabile**
4. să faciliteze accesul europenilor la **asistență medicală mai bună și mai sigură**.

În contextul obiectivelor de mai sus, instituții din subordinea Ministerului Sănătății au aplicat pentru implementarea de acțiuni comune (Joint Action) în valoare de **1.633 mii lei**. Pentru aplicațiile din anii 2015 și 2016 contractele de finanțare nu au fost încă semnate.

d. Mecanismele Finaciare SEE și Norvegiene

România beneficiază de asistență financiară prin Granturile Norvegiene pentru perioada 2009-2014, care au ca obiectiv susținerea coeziunii economice și sociale în Europa prin creștere economică și dezvoltare durabilă și reducerea disparităților economice și sociale din Spațiul Economic European și consolidarea relațiilor de cooperare între statul donator (Norvegia) și statele beneficiare

prin implementarea RO19 “Inițiative în sănătatea publică”. În anul 2017 valoarea necesară finalizării proiecte este de aproximativ **9.110 mii lei**.

La data de 13 octombrie 2016, în baza Acordului între Uniunea Europeană și statele Spațiului Economic European (Norvegia, Liechtenstein și Islanda), semnat la data de 03 mai 2016, a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între Guvernele României și cele ale statelor SEE privind implementarea Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European 2014-2021.

În cadrul acestui Mecanism, sectorului sanitar, prin Programul RO 04 Provocări în sănătatea publică la nivel European, i-a fost alocată suma de 47.058.824 euro (85% - grant și 15%-cofinantare).

Potrivit Memorandumului, obiectivul Programului RO 04 îl reprezintă îmbunătățirea prevenției și reducerea inegalităților în sănătate. În acest sens, programul va finanța:

- măsuri pentru întărirea serviciilor de sănătate primară cât și pe accesul universal la servicii de sănătate și reducerea inegalităților sociale sănătate cu accent pe starea de sănătate a populației Roma;
- măsuri pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile și a zonelor izolate prin asistenți medicali comunitari și servicii medicale ambulatorii;
- măsuri ce vizează prevenirea și controlul bolilor contagioase și va lua în considerare provocările legate de rezistența anti-microbiană;
- măsuri ce vizează tulburările neuro-cognitive prin servicii comunitare;
- măsuri pentru îmbunătățirea calității accesului la serviciile de hematologie și oncologie pediatrică.

Aceste măsuri pot fi implementate prin apeluri de proiecte și prin proiecte predefinite care urmează a fi definite prin propunerea de program, denumită “Concept Note”.

De asemenea, conform Memorandumului, Programul cuprinde și 2 proiecte predefinite, respectiv:

- Proiect predefinit 1: Îmbunătățirea controlului tuberculozei în România prin implementarea Strategiei WHO END TB 2016-2020, buget 10.000.000 euro;
- Proiect predefinit nr. 2 Dezvoltarea registrelor de boli în România, buget 500.000 euro.

Operatorul de Program este Ministerul Sănătății iar partenerii norvegieni sunt Institutul Național de Sănătate Publică (NIPH) și Directoratul Norvegian de Sănătate (HDIR). Ministerul Sănătății, ca Operator de Program are responsabilitatea de pregăti și implementa programul. În toamna anului 2017, se preconizează ca Acordul de program să fie semnat iar derularea proiectelor va demara în anul 2018.

Politica în domeniul dezvoltării regionale, administrației publice și fondurilor europene

Ministerul Dezvoltării Regionale Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE) realizează, după caz, împreună cu ministerele de resort, politica guvernamentală în următoarele domenii strategice de activitate: gestionarea instrumentelor structurale 2007-2013, a fondurilor europene structurale și de investiții 2014—2020, a fondurilor alocate prin mecanismele financiare ale Spațiului Economic European și norvegian 2009—2014, prin mecanismele financiare ale Spațiului Economic European și norvegian 2014— 2021 și a programelor de dezvoltare regională și cooperare teritorială; administrație publică.

Fiecare din aceste domenii strategice de activitate presupune mai multe arii de activitate, și anume: dezvoltare regională și cooperare teritorială – coeziune și dezvoltare teritorială, cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională, disciplina în construcții, amenajarea teritoriului,

urbanism și arhitectură, locuințe, reabilitarea termică a clădirilor, gestiune și dezvoltare imobiliar-edilă, lucrări publice, construcții, cadastru și publicitate imobiliară; administrație publică – administrație publică centrală și locală, descentralizare, reformă și reorganizare administrativ-teritorială, fiscalitate și finanțe publice regionale și locale, dialogul cu structurile asociative ale autorităților administrației publice locale, dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice, ajutor de stat acordat de autoritățile administrației publice locale, parcuri industriale, gestiunea funcției publice.

Politica în domeniile dezvoltării regionale administrației publice și fondurilor europene:

- Dezvoltarea regională (Dezvoltare și Cooperare teritorială, Lucrări Publice, Cadastru și publicitate imobiliară);
- Administrație Publică;
- Fonduri Europene
- Management performant.

Priorități strategice

Prioritățile strategice ale MDRAPFE, așa cum sunt asumate prin **Programul de Guvernare**, sunt următoarele:

- A. Coeziune economică și socială la nivel național, prin dezvoltarea regională echilibrată și durabilă a teritoriului și valorificarea potențialului cooperării teritoriale europene;
- B. Administrație publică eficientă;
- C. Fonduri Europene;
- D. Întărirea capacității administrative a MDRAPFE (componenta de management organizațional și componenta legislativă).

Direcții de acțiune, ținte și obiective propuse, măsuri de implementare a obiectivelor, programe și proiecte avute în vedere în perioada 2017 - 2020

Direcție de acțiune	Dezvoltarea regională (Dezvoltare și Cooperare teritorială, Lucrări Publice, Cadastru și publicitate imobiliară) <u>Dezvoltare regională și Cooperare teritorială europeană</u> Politica de dezvoltare regională, implementată prin POR 2014-2020, are ca obiectiv principal creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic. Principalele acțiuni care pot fi vizate de politicile regionale sunt: transfer tehnologic, competitivitate IMM-uri, eficiență energetică, dezvoltarea durabilă și integrată a orașelor, patrimoniu cultural, infrastructură de transport rutier, turism, infrastructură socială (sănătate, servicii sociale, educație), sprijinirea regenerării zonelor urbane defavorizate, cadastru în mediul rural. <u>Lucrări publice, locuințe, construcții</u> În vederea asigurării unei dezvoltări teritoriale coeziune și competitive, prin intermediul politicilor specifice din acest domeniu, ministerul gestionează programe și proiecte de dezvoltare de interes național, regional și local privind construcțiile de locuințe, reabilitarea termică a clădirilor, reducerea vulnerabilității seismice a
---------------------	---

	construcțiilor infrastructura tehnico-edilitară a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare și/sau a serviciului de alimentare cu energie termică a localităților, infrastructura rutieră de interes local și județean de la nivelul satelor, comunelor, orașelor, municipiilor, județelor, precum și infrastructura rutieră ce asigură legăturile dintre acestea, infrastructura social-culturală și sportivă, urbanism, sistem informațional imobiliar-edilitar și bănci de date urbane și teritoriale integrate. Una dintre cele 9 măsuri incluse în Capitolul Administrație publică. Dezvoltare regională din Programul de Guvernare este Asigurarea pachetului minim de servicii publice în fiecare localitate din mediul rural – 10 S (zece servicii). Pentru perioada 2017-2020, Guvernul a stabilit prin programul de guvernare definirea și asigurarea din bugetul de stat/fonduri nerambursabile a sumelor necesare implementării pachetului minim de servicii publice în fiecare localitate. Cele 10 servicii sunt: 1. Sănătate: dispensar medical rural, centru medical de permanent; 2. Educație: școli, grădinițe, creșe; 3. Apă – canalizare: conformarea cu țintele obligatorii ale directivei apa-canal (91/271/ EC); 4. Energie termică, electrică: iluminat public; 5. Transport, drumuri: modernizare/reabilitare drumuri comunale, județene, străzi, zone pietonale, poduri, pasaje, piste biciclete; 6. Salubritate: conformare cu țintele obligatorii; 7. Cultură: cămin cultural; 8. Culte: reabilitare lăcaș de cult; 9. Sport: construcție/modernizare baze sportive pentru sport de masă și performanță 10. Locuință: locuințe sociale, locuințe pentru tineri, locuințe de serviciu pentru specialiști, clădiri cu risc seismic.
Țintă /Obiectiv general	Creșterea coeziunii economice și sociale la nivel național prin dezvoltarea regională echilibrată și durabilă a teritoriului precum și îmbunătățirea cooperării teritoriale transfrontalieră, transnațională și inter-regională
Obiective specifice /Măsuri de implementare pentru perioada 2017 / 2020	1. Asigurarea cadrului strategic și de reglementare pentru politicile și strategiile sectoriale în domeniul dezvoltării regionale, lucrărilor publice și cooperării teritoriale europene 2. Dezvoltarea de instrumente operaționale de gestionare a teritoriului 3. Îmbunătățirea activității de monitorizare și control a pieței serviciilor comunitare de utilitate publică și asigurarea standardelor de calitate UE 4. Dezvoltarea teritoriului prin implementarea eficientă și eficace a programelor de investiții finanțate din fonduri comunitare, naționale și din alte surse legal constituite De asemenea, în cadrul acestui obiectiv sunt incluse și cea mai mare parte a proiectelor derulate prin POR 2014 – 2020, prin Programele de Cooperare Teritorială Europeană și POCA 2014 – 2020.
Programe/ Proiecte prioritare	În domeniul dezvoltării regionale măsurile prioritare, aplicabile POR 2014-2020, sunt:

pentru perioada 2017 - 2020	• elaborarea documentelor de implementare a POR 2014-2020 (ghidurile solicitantului, scheme de ajutor de stat/de minimis, definitivare proceduri AMPOR etc.); • lansarea tuturor apelurilor de proiecte, atât pentru beneficiari publici, cât și pentru cei privați, cu condiția îndeplinirii condiționalităților ex-ante, până la sfârșitul anului în 2017. Tot în domeniul dezvoltării regionale aferent MDRAP, alte măsuri prioritare pentru dezvoltarea teritorială echilibrată sunt: • aprobarea strategiei naționale de dezvoltare teritorială a României și demararea implementării politicilor și programelor derivate din aceasta; • implementarea Strategie integrată de dezvoltare durabilă a Deltei Dunării și implementarea acesteia printr-o Investiție Teritorială Integrată; • revizuirea coerentă și corelată a legislației din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului, construcțiilor, lucrărilor publice, conform strategiei privind buna reglementare. De asemenea, la nivelul acestui obiectiv, o altă măsură de implementare prioritară pentru perioada 2017 - 2020, cu programele aferente, vizează asigurarea Fondului de documente de planificare spațială și instrumente de management urban prin finanțarea adecvată de la bugetul de stat și prin atragerea de fonduri externe nerambursabile. 1. Dezvoltarea de instrumente operaționale de gestionare a teritoriului Măsura prioritară acestui obiectiv vizează Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și face referire la Dezvoltarea sistemului național de înregistrare a proprietăților. CADASTRU ȘI PUBLICITATE IMOBILIARĂ – Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPi): I. Programul Național de Cadastru și Carte Funciară – a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 294/29.04.2015 privind aprobarea Programului național de cadastru și carte funciară 2015-2023, în aplicarea dispozițiilor art. 9 alin. (23) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996, republicată, cu modificările ulterioare. Principalele activități necesare finalizării înregistrării sistematice a imobilelor în 2.337 unități administrativ-teritoriale, precum și sumele estimate din venituri proprii ale ANCPi pentru realizarea Programului național în perioada 2015-2023 sunt : — măsurători cadastrale, — activități de geodezie, cartografie, topografie și fotogrammetrie, — activități de informare și conștientizare a publicului, — dezvoltarea și mentenanța sistemelor informatice, — conversia în format digital a documentelor analogice, — tehnică de calcul și de stocare, — alte activități ce decurg din derularea Programului național. Prin Ordonanța de urgență nr. 35/28.06.2016 privind modificarea și completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, publicată în Monitorul Oficial
------------------------------------	--

	al României nr. 489/30.06.2016, a fost introdusă cofinanțarea de către ANCPI a lucrărilor de înregistrare sistematică derulate de unitățile administrativ-teritoriale, la nivel de sector cadastral, în condițiile expres prevăzute de Lege. II. Continuarea contractelor din cadrul Proiectului pilot de înregistrare sistematică a imobilelor Rezultatul așteptat: Înregistrarea proprietăților rurale selectate în Sistemul Informatic Integrat de Cadastru și Carte Funciară. III. POR 2014 - 2020, Axa prioritară 11 - Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară Această prioritate de investiții va fi implementată prin intermediul unui proiect major ce își propune să contribuie la creșterea economică rurală, să sprijine creșterea economico-socială, să faciliteze dezvoltarea infrastructurii și să promoveze incluziunea printr-o lărgire a acoperirii înregistrărilor privind drepturile imobiliare din zonele rurale ale României. Proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile 1) Modernizarea modalităților de culegere, evaluare, analizare și raportare a datelor din Registrul Agricol Național prin utilizarea tehnologiei informației, cod SMIS 48626 Informații geografice pentru mediu, schimbări climatice și integrare UE LAKI II 2) Proiect de asistență tehnică 3) Consolidarea capacității instituționale a Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară în vederea implementării programelor, reformării cadrului legislativ și creșterii calității serviciilor furnizate 4) Dezvoltarea și introducerea instrumentelor și standardelor de gestiune a documentelor și fluxurilor în vederea optimizării proceselor orientate către cetățeni și mediul de afaceri 5) Informații geografice pentru mediu schimbări climatice și integrare UE LAKI III. IV. Activități de sprijinire a UAT - urilor în vederea inventarierii terenurilor ca suport pentru Legea nr.165/2013 <u>LOCUINȚE</u> I. Programul de construcții de locuințe sociale derulat în baza prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996 Cadrul legal — <i>Legea locuinței nr. 114/1996 republicată cu modificările și completările ulterioare;</i> — <i>Hotărârea Guvernului nr. 1275/2000 privind aprobarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996, cu modificările și completările ulterioare.</i> Obiective 2017-2020 — sunt propuse la finanțare un număr de peste 1000 apartamente în diferite faze de execuție, din care în anul 2017 se estimează finalizarea unui număr de aproximativ 300 apartamente:
--	--

	II. Programul de economisire și creditare în sistem colectiv pentru domeniul locativ anual, conform OUG nr. 99/2006 III. Programul-pilot privind construcția de locuințe sociale pentru comunitățile de romi, conform prevederilor HG nr. 1237/2008 prin intermediul ANL IV. Programul național privind sprijinirea construirii de locuințe proprietate personală, conform OUG nr. 51/2006, cu modificările și completările ulterioare. V. Programul privind construcția de locuințe pentru tineri, destinate închirierii, VI. Programul privind construcția de locuințe de serviciu, prin intermediul Agenției Naționale pentru Locuințe, conform prevederilor HG nr. 719/2016 pentru aprobarea Programului "Construcția de locuințe de serviciu" VII. Programul anual de acțiuni privind proiectarea și execuția lucrărilor de intervenție pentru reducerea riscului seismic la construcțiile cu destinația de locuință multietajate, încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public, conform OG 20/1994, republicată INFRASTRUCTURĂ I. Programul național de dezvoltare locală aprobat prin OUG. nr.28/2013 este un program multianual Cadrul legal — Ordonanța de Urgență nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală, cu modificările și completările ulterioare; — Ordinul MDRAP nr. 1851/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală, cu modificările și completările ulterioare; — Hotărârea de Guvern nr. 624/2015 <i>pentru aprobarea criteriilor de selectare a obiectivelor de investiții pentru finanțarea prin Programul național de dezvoltare locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2013.</i> Obiective 2017-2020 — includerea în cadrul Programului național de dezvoltare locală, Etapa II a 9500 de obiective de investiții din care 2500 de creșe și grădinițe și 2000 de școli; — alocarea, în perioada 2017-2020 a 30.000.000.000 lei pentru realizarea celor 9500 de obiective ce urmează a fi introduse în Program; — pentru anul 2017 se estimează finalizarea a 1500 de obiective de investiții incluse în Programul național de dezvoltare locală, Etapa I (2015-2019). II. Program – „Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, precum și a stațiilor de tratare a apei potabile și a apei uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 locuitori” aprobat prin Legea nr. 224/2007 III. Programul național de construcții de interes public sau social derulat în baza Anexei 3 la OG nr.25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții "C.N.I." - S.A, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.117/2002, cu modificările și completările ulterioare, anexă introdusă prin OG nr.16/2014, cu următoarele subprograme: Săli de sport; Complexuri sportive; Bazine de înot; Așezăminte culturale; Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate; Unități sanitare din mediul urban; Patinoare artificiale; Săli de cinema; Instituții de învățământ superior de stat; Lucrări în primă urgență;Camine studentesti;
--	---

PERFORMANȚĂ ENERGETICĂ

➤ **Programul național privind creșterea performanței energetice la blocurile de locuințe**, derulat conform OUG nr. 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, aprobată cu modificările și completările ulterioare și Ordinul MDRL nr. 163/2009, Ordinul MFP nr. 540/2009 și Ordinul MAI nr. 23 privind aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a O.U.G. nr. 18/2009, cu modificările și completările ulterioare.

Obiective 2017-2020

— sunt propuse la finanțare un număr de peste 160 blocuri de locuințe în diferite faze de execuție ;

IV. Programul „Termoficare 2006-2020 căldură și confort”, conform H.G. nr. 462/2006 pentru aprobarea programului „Termoficare 2006-2020 căldură și confort” și înființarea Unității de Management al Proiectului, republicată cu modificările și completările ulterioare și Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 124/2012 pentru aprobarea Regulamentului privind implementarea programului "Termoficare 2006-2020 - căldură și confort", componenta de reabilitare a sistemului centralizat de alimentare cu energie termică.

Ținta Programului: reducerea consumului de resurse energetice primare utilizat pentru asigurarea populației cu energie termică cu 100.000 tep/an (față de nivelul înregistrat în anul 2004).

DEZVOLTARE REGIONALĂ – POR

Programul Operational Regional (POR) 2014-2020 - Referitor la POR 2014-2020, acesta a fost aprobat de catre CE pe data de 23 iunie 2015.

Bugetul total al POR 2014-2020 este de 8,13 miliarde Euro

Obiectivul general al POR 2014-2020 este creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

PROGRAMUL OPERAȚIONAL INIȚIATIVA PENTRU IMM-URI (POIIMM)

Bugetul PO IIMM este de 100 milioane FEDR.

COOPERARE TERITORIALĂ EUROPEANĂ

Programele de cooperare aferente perioadei 2014-2020:

Programe de cooperare aferente politicii de coeziune a UE, finanțate din FEDR:

- **Programul Interreg V-A România-Bulgaria – în calitate de Autoritate de Management**
- **Programul Interreg V-A România-Ungaria – în calitate de Autoritate de Management**
- **Programul transnațional Dunărea – în calitate de Autoritate Națională**
- **Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE – în calitate de Autoritate Națională**
- **Programul de cooperare interregională URBACT III – în calitate de Autoritate Națională**

	— Programul de cooperare interregională INTERACT III – în calitate de Autoritate Națională — Programul de cooperare interregională ESPON 2020 – în calitate de Autoritate Națională Program de cooperare aferent politicii de extindere a UE, finanțat din IPA: Programul INTERREG IPA de cooperare transfrontalieră România – Serbia - în calitate de Autoritate de Management. <u>Programe de cooperare aferente politicii de vecinătate a UE, finanțate din ENI:</u> — Programul operațional comun România-Ucraina 2014-2020 – în calitate de Autoritate de Management — Programul operațional comun România - Republica Moldova 2014-2020 – în calitate de Autoritate de Management — Programul operațional comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 – în calitate de Autoritate de Management — Programul de Cooperare Transfrontaliera ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020 – în calitate de Autoritate Națională DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE MDRAPFE este Autoritate de Management pentru POCA 2014 – 2020, program aprobat prin Decizia C(2015) 1290 în data de 25 februarie 2015, program ce își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și competitivă, abordând provocarea 5 "Administrația și guvernarea" și provocarea 2 "Oamenii și societatea" din Acordul de Parteneriat al României. POCA 2014 – 2020 asigură continuitatea viziunii strategice a PODCA 2007 – 2013 cu privire la consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și eficiența administrației publice. Programul se va implementa până la finalul anului 2023, beneficiind de un buget total de 658,29 milioane euro, din care 553,19 milioane euro reprezintă sprijinul UE, prin Fondul Social European, respectiv circa 105,10 milioane euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale). — ;
Direcție de acțiune	Administrație Publică În calitate sa de responsabil al coordonării procesului de reformă și modernizare a administrației publice românești, prin structurile de specialitate cu competențe în domeniu, ministerul acționează în direcțiile majore: • creșterea/consolidarea capacității administrației publice (inclusiv consolidarea capacității financiare a unităților administrativ-teritoriale), în conformitate cu prevederile Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 (HG nr.909/2014) pentru ca aceasta să poată răspunde cât mai eficient atât nevoilor în continuă creștere ale societății în ansamblul său, cât și a celor aferente unor categorii specifice de beneficiari (cetățeni, mediul de afaceri etc.);
Țintă/Obiectiv general	➤ Creșterea eficienței administrației publice românești și a receptivității acesteia la nevoile cetățenilor ➤ Să contribuie la reducerea disparităților economice și sociale dintre România și țările mai dezvoltate din Uniunea Europeană extinsă (UE) și/sau să contribuie la reducerea disparităților economice și sociale, în România, dintre centrele urbane dinamice și regiunile periferice slabe din punct de vedere structural.

Obiective specifice/ Măsurile de implementare pentru perioada 2017 - 2020	1. Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAP din cadrul Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 (SCAP 2014-2020) Măsurile incluse în acest obiectiv vizează : — Implementarea acțiunilor aferente criteriilor ale condiționalității ex-ante impuse de Comisia Europeană pentru OT 11 - „Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă” în contextul programării fondurilor europene 2014-2020: simplificarea și raționalizarea procedurilor administrative pentru cetățeni, și promovarea managementului calității, implementarea unor strategii și politici privind resursele umane care să acopere principalele decalaje identificate în acest domeniu, dezvoltarea de competențe la toate nivelurile ierarhiei profesionale din cadrul autorităților publice, precum și alte măsuri vizând consolidarea capacității administrației publice locale incluse în SCAP 2014-2020. — Sistematizarea/codificarea legislației în administrația publică. Elaborarea proiectelor Codului Administrativ și Codului de Procedură Administrativă. — Consolidarea cadrului pentru creșterea calității serviciilor publice și pentru sprijinirea dezvoltării la nivel local, în concordanță cu prevederile SCAP și care contribuie la atingerea Obiectivului Specific 1.1 al Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, respectiv <i>Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP.</i> 2. Consolidarea capacității administrative și financiare a unităților administrative-teritoriale Măsurile incluse în acest obiectiv vizează: asistența tehnică în cadrul procesului de descentralizare; consolidarea capacității financiare la nivelul administrației publice (reanalizarea surselor de finanțare ale bugetelor locale și revizuirea mecanismului de echilibrare a bugetelor locale); programe de finanțare aferente domeniului de administrație publică.
Programe/ Proiecte prioritare pentru perioada 2017 - 2020	Rezultate principale așteptate – cu privire la obiectivul specific (OS) 1 — Aprobarea Planului integrat de simplificare a procedurilor administrative aplicabile cetățenilor și implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAPFE din cadrul acestuia. — Simplificarea și raționalizarea procedurilor administrative pentru cetățeni în conformitate cu prevederile planului integrat de simplificare — Mecanism pentru evaluarea impactului măsurilor de simplificare — Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAPFE din cadrul Planului de acțiune pentru implementarea managementului calității — Mecanism de monitorizare a utilizării sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrația publică; — Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAPFE din cadrul Strategiei privind dezvoltarea funcției publice pentru perioada 2016 – 2020, aprobată prin HG nr. 525/2016 — Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAPFE din cadrul Strategiei privind formarea profesională în administrația publică pentru perioada 2016-2020, aprobată prin HG nr.650/2016; — Operaționalizarea Institutului Național de Administrație (INA), ca entitate cu atribuții în domeniul formării profesionale a personalului din administrația publică (înființat prin OG 23/2016

	— Analiza serviciilor publice furnizate/prestate de administrația publică; — Propuneri de standarde de calitate și de cost pentru serviciile publice descentralizate; — Sistem de monitorizare și evaluare a capacității administrative a unităților administrativ-teritoriale și a competențelor descentralizate; — Mecanism de monitorizare a gestionării bunurilor din domeniul public și privat al unităților administrativ-teritoriale; — Propuneri strategice și/sau legislative de îmbunătățire/eficientizare a exercitării competențelor autorităților administrației publice; — Elaborarea proiectului Codului Administrativ; — Elaborarea proiectului Codului de Procedură Administrativă; — Elaborarea codului amenajării teritoriului și urbanismului; — Sistematizarea reglementărilor tehnice din domeniul construcțiilor; — Realizarea registrului național al clădirilor; — Identificarea nevoilor și a soluțiilor necesare introducerii sistemelor de e-guvernare în domeniul urbanismului și autorizării construcțiilor; — Analiza și monitorizarea impactului teritorial al politicilor investiționale. Măsurile incluse în acest obiectiv vizează asistența tehnică în cadrul <u>procesului de descentralizare-regionalizare</u>, consolidarea capacității financiare la nivelul administrației publice, precum și programele de finanțare aferente domeniului de administrație publică. De asemenea, cu privire la acest obiectiv specific, ANFP are în derulare proiectul „Legislație, Economie, Competiție și Administrație – Dezvoltarea unei abordări multidisciplinare în combaterea fraudei în achiziții publice”.
Direcție de acțiune	Fonduri europene Direcția strategică fonduri europene vizează: — Fonduri Structurale și de Coeziune — Fonduri Europene Structurale și de Investiții – CFM 2014-2020
Țintă/Ob general	<u>Îmbunătățirea absorbției și gestionarea eficientă a Fondurilor Europene</u>
Obiective specifice/Măsurile de implementare pentru perioada 2017 - 2020	Măsurile planificate pentru implementarea fondurilor ESI În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor: 1. Lansarea tuturor call-urilor de proiecte, pe toate liniile de finanțare, atât pentru beneficiarii publici, cât și pentru cei privați, până la sfârșitul anului 2017. 2. Timpuri scurte de evaluare pentru proiectele depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare. 3. Acreditarea tuturor autorităților de management până la 1 iulie 2017. 4. Achitarea fără întârziere a facturilor beneficiarilor, prin crearea unui mecanism transparent de monitorizare a facturilor, de la momentul depunerii și până la achitarea lor de către Autoritățile de Management. 5. Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în interiorul cât și între programele

	operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României (anul 2018). 6. Măsuri de simplificare și evitare a supra-proceduralizării și birocrăției excesive prin simplificarea orientărilor pentru solicitanți, operaționalizarea SMIS 2014+, simplificarea procedurilor de achiziții pentru beneficiarii privați, introducerea unor opțiuni de costuri simplificate, a unor rate forfetare și baremuri standard pentru costurile unitare în normele naționale și regionale referitoare la eligibilitate, simplificarea procedurilor pentru autorizațiile de construcție. 7. Îmbunătățirea sistemului administrativ și a capacității de absorbție a acestor fonduri. 8. Utilizarea instrumentelor financiare și a instrumentelor teritoriale: 9. Simplificarea legislației aferente promovării și aprobării proiectelor de investiții din România. 10. Inițierea unui proces de instruire a beneficiarilor, pe baza unui ghid privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice în vederea prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, precum și asigurarea unei practici unitare pe viitor. 11. Încurajarea Parteneriatelor Public – Privat, ca alternative și soluții complementare care pot conduce la sustenabilitatea proiectelor cofinanțate de Uniunea Europeană. 12. Stimularea schimbului de bune practici în implementarea mecanismelor de creștere a absorbției de fonduri europene cu alte țări membre UE. 13. Consultarea periodică cu actorii interesați prin consolidarea structurilor decizionale de la nivelul comitetelor de monitorizare și CCMAP
Programe/ Proiecte prioritare pentru perioada 2017 - 2020	<u>PROGRAMULUI OPERAȚIONAL INFRASTRUCTURĂ MARE 2014-2020 (POIM)</u> — MDRAPFE este autoritate de management pentru POIM. Programul a fost aprobat de către CE pe data de 9 iulie 2015. — Bugetul total al POIM este de 11,88 miliarde Euro, din care 9,41 miliarde Euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). <u>PROGRAMULUI OPERAȚIONAL CAPITAL UMAN 2014-2020 (POCU)</u> — Bugetul total al POCU este de 5,06 miliarde Euro, din care 4,32 miliarde Euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). <u>PROGRAMULUI OPERAȚIONAL COMPETITIVITATE 2014-2020 (POC)</u> — Bugetul total al POC este de 1,58 miliarde Euro, din care 1,33 miliarde Euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). <u>PROGRAMULUI OPERAȚIONAL PO ASISTENȚĂ TEHNICĂ 2014-2020</u> — Bugetul total al POAT este de 251 milioane Euro, din care 212 milioane Euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). <u>PROGRAMUL OPERAȚIONAL AJUTORAREA PERSOANELOR DEFAVORIZATE (POAD)</u> — Bugetul total al POAD este de 0,52 miliarde Euro, din care 0,44 miliarde Euro contribuție UE.
Direcție de acțiune	Management performant al activității MDRAPFE dispune de un aparat administrativ funcțional pentru asigurarea administrării resurselor instituției într-un mod cât mai eficient și eficace. Totodată,

	acesta are la bază principiile standardelor de management - aferente Sistemului de control intern/managerial (SCI/M), introdus la nivelul instituției încă din anul 2006. De asemenea, în perioada următoare, în vederea eficientizării activității MDRAPFE, se are în vedere inclusiv oportunitatea implementării unor instrumente moderne de management (ISO, CAF) , cât și consolidarea SCI/M.
Țintă/Ob general	➤ Întărirea capacității administrative a MDRAPFE
Obiective specifice/Măsurile de implementare pentru perioada 2017 - 2020	1. Alocarea eficientă și eficace a resurselor financiare, umane, logistice 2. Îmbunătățirea transparenței și a procesului decizional 3. Asigurarea cadrului de prevenire, monitorizare și control
Programe/Proiecte prioritare pentru perioada 2017 - 2020	1. Dezvoltarea unor instrumente și mecanisme de prevenire a corupției și incidentelor de integritate la nivelul MDRAPFE; 2. Sprijinirea autorităților administrației publice locale în continuarea demersurilor implementării Strategiei Naționale Anticorupție;

Politica în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, autoritate publică centrală responsabilă cu elaborarea, reglementarea și implementarea politicilor agricole comunitare și naționale și cu dezvoltarea, pe baze moderne, a domeniilor sale de activitate.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale este autoritatea publică centrală responsabilă cu aplicarea strategiei și programului de guvernare, cu rol în elaborarea și implementarea strategiilor naționale sectoriale în domeniile agriculturii și producției alimentare, dezvoltării rurale, îmbunătățirilor funciare, precum și în domeniile conexe: cercetare științifică de specialitate, conservarea și managementul durabil al solurilor și al resurselor genetice vegetale și animale.

Mandatul MADR este de a elabora, implementa și monitoriza politicile și strategiile în domeniile agriculturii și dezvoltării durabile a spațiului rural, de a asigura modernizarea și dezvoltarea activităților sectoriale, de a garanta transparența și eficiența în utilizarea fondurilor alocate.

Misiunea MADR este de a sprijini, prin politici publice adecvate, dezvoltarea unei agriculturi performante, de a asigura o dezvoltare a zonei rurale cât mai apropiată de cerințele vieții moderne, protejând în același timp mediul înconjurător. MADR servește în mod eficient și echitabil cetățenilor și economiei din România.

OBIECTIVE – îndeplinirea acestora

MADR a avut ca prioritate elaborarea și implementarea unor politici agricole adecvate pentru cetățeni și fermieri, pentru sprijinirea creșterii competitivității agroalimentare și a dezvoltării durabile a

sectorului rural, în condiții de siguranță alimentară și mediu înconjurător protejat, gestionate de un sector public eficient și responsabil.

Activitatea ministerului se desfășoară în conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 1185/2014 **privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale**, cu modificările și completările ulterioare - obiectivele, pentru 2015, au fost:

- a) asigurarea securității alimentare naționale prin creșterea și diversificarea producției agricole, pentru a garanta populației alimente suficiente, sigure și nutritive;
- b) creșterea competitivității produselor agroalimentare și pescărești românești pe piața europeană și globală în vederea echilibrării balanței comerciale agricole, inclusiv prin acțiuni specifice de informare;
- c) absorbția fondurilor comunitare destinate finanțării domeniilor specifice;
- d) susținerea financiară și fiscală a agriculturii prin programe multianuale;
- e) eficientizarea structurilor de piață agricole și agroalimentare;
- f) stimularea înființării de depozite pentru colectarea, sortarea și valorificarea produselor agricole;
- g) accelerarea procesului de dezvoltare rurală, inclusiv a serviciilor din spațiul rural;
- h) modernizarea și extinderea infrastructurii de îmbunătățiri funciare, adaptarea agriculturii la schimbările climatice;
- i) dezvoltarea sectorului pescăresc;
- j) susținerea cercetării agricole, a informării, consultanței, extensiei și a formării profesionale în agricultură;
- k) reforma structurilor administrative cu atribuții în domeniul agriculturii, cu respectarea prevederilor legale în vigoare;
- l) dezvoltarea și protecția zonei montane.

Activitatea structurilor din aparatul propriu al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale este concentrată pe trei domenii principale:

- elaborare și implementare politici publice;
- inspecții și control;
- servicii de plăți.

Asigurarea securității alimentare naționale prin creșterea și diversificarea producției agricole, pentru a garanta populației alimente suficiente, sigure și nutritive

Conceptul de securitate alimentară are un caracter multidimensional, fiind influențat, în principal, de următorii factori: performanțele sectorului agro-alimentar, mediul socio-economic, protecția socială și sănătatea. Pentru atingerea acestui obiectiv, MADR a urmărit întărirea coordonării precum și creșterea gradului de implicare a reprezentanților săi în acțiuni specifice la nivel național și internațional. Pentru asigurarea securității alimentare naționale trebuie avută în vedere în mod prioritar *creșterea și diversificarea producției agroalimentare* și realizarea de excedent pentru export în vederea unei balanței comerciale pozitive cu produse agricole.

➤ Acțiunile desfășurate în domeniul vegetal au vizat:

- Finalizarea Strategiei de Dezvoltare a Sectorului Agroalimentar pe termen mediu și lung 2020-2030, documente programatice privind dezvoltarea rurală, subprogramul tematic pentru pomicultură în PNDR;
- Participare la elaborarea și promovarea politicilor și legislației specifice care asigură cadrul normativ și suportul tehnic pentru susținerea și realizarea activităților de gestionare și implementare a asistenței financiare nerambursabile din cadrul PNDR 2014-2020, subprogramul pomicol, îmbunătățiri funciare și a politicilor privind dezvoltarea rurală – PNDR 2014-2020;

- Activități de specialitate în scopul asigurării cadrului normativ și de proceduri pentru gestionarea și implementarea asistenței financiare nerambursabile comunitare în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru agricultori, în conformitate cu Politica Agricolă Comună, pentru domeniile: măsuri de piață, plăți pe suprafață, scheme de ajutor specific, PAC 2014-2020 (implementare plăți directe, măsuri de piață), schemele de plăți directe care se acordă în agricultură în perioada 2015-2020; norme de ecocondiționalitate și cerințe legale în materie de gestionare (SMR) privind mediul, sănătatea publică, sănătatea animalelor și a plantelor în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru agricultori în România;
- informațiile către DG AGRI conform legislației comunitare - Pregătirea rapoartelor privind structura culturilor (balanța suprafețelor arabile, programul producției agricole, cercetare statistică), a stocurilor, informații privind producția vegetală (operative lunare în sectorul legume-fructe, cercetare statistică Agr2b), informații privind comerțul internațional cu bunuri, colaborări interinstituționale;
- Întocmirea raportului privind situația culturilor de plante ce conțin substanțe psihotrope și stupefiante, transmiterea acestuia la Agenția Națională Antidrog și Ministerul Sănătății, precum și gestionarea sistemului informatic specific;
- Participare la Grupul de lucru pe agricultură România–Bulgaria, în cadrul Protocolului de Cooperare în domeniul agriculturii, zootehniei, siguranței alimentare și dezvoltării rurale între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale din România și Ministerul Agriculturii și Alimentației din Bulgaria, pe domeniul fructelor și legumelor, cu subiecte precum măsurile de criză, nivelul redus al finanțării organizațiilor de producători;
- Întocmirea periodică a situațiilor operative privind starea de vegetație a culturilor agricole, desfășurarea campaniilor agricole (structura culturilor, stadiul desfășurării lucrărilor agricole, necesar motorină), inventarul parcului de tractoare și mașini agricole;
- Participare la Comisiile de înregistrare și omologare a soiurilor de plante agricole și horticole în cadrul ISTIS;
- Centralizarea și monitorizarea suprafețelor afectate de fenomene meteorologice nefavorabile, comunicate de Biroul pentru situații de urgență, DAJ și Prefecturi;
- Participare la Comisia de Dialog social pentru prezentarea legislației specifice precum și la târguri internaționale, simpozioane, expoziții cu reprezentanți ai sectorului.

➤ *Principalele activități desfășurate în sectorul fitosanitar au fost canalizate pentru:*

- Asigurarea protecției fitosanitare a teritoriului României/Uniunii Europene împotriva introducerii și răspândirii organismelor de carantină dăunătoare plantelor, produselor vegetale sau altor obiecte;
- Consolidarea sistemului de omologare a produselor de protecție a plantelor;
- Reducerea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor asupra sănătății umane și a mediului;
- Asigurarea optimizării utilizării produselor de protecție a plantelor, dezvoltarea sectorului de prognoză și de avertizare, precum și a activităților de informare a producătorilor agricoli privind combaterea bolilor, dăunătorilor și a buruienilor în culturile agricole;
- Asigurarea implementării cerinței legale în materie de gestionare a măsurilor de ecocondiționalitate, precum și asigurarea efectuării controalelor la producătorii agricoli în vederea respectării normelor privind introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor (smr 10), respectiv a cerințelor specifice pentru protecția plantelor aferente măsurii 10 din PNDR 2014-2020 și a aplicării regulamentului (CE) nr. 809/2014 pentru stabilirea sistemului integrat de administrare și control, măsurile de dezvoltare rurală și ecocondiționalitate;

- Consolidarea capacității de analiză în domeniul fitosanitar;
- Întărirea capacității instituționale și administrative la nivel național și teritorial;
- Implementarea reglementărilor privind exportul și importul plantelor, produselor vegetale și altor obiecte, pașaportul fitosanitar;
- Omologarea și reomologarea produselor de protecție a plantelor pentru a fi utilizate în România;
- Utilizarea durabilă a produselor de protecție a plantelor;
- Implementarea programului național de monitorizare a calității produselor de protecție a plantelor (pesticidelor) și procedurile generale privind controlul produselor de protecție a plantelor la comercializare și utilizare;
- Asigurarea funcționării programelor informatice SINPP-server, SINPP-client, PESTEXPERT, FITOEXPERT, pentru a răspunde cerintelor de interoperabilitate cu sisteme informatice regionale și centrale din UE;
- Actualizarea și implementarea Planului național unic de control integrat pentru România în domeniul fitosanitar, în conformitate cu prevederile Regulamentului 882/2004;

➤ *Activități specifice sectorului zootehnic*

- Elaborarea observațiilor în urma analizei Protocolului pentru Agricultură durabilă și dezvoltare rurală, realizat în baza alin. 5 al Deciziei nr. 4 din cadrul celei de a patra întâlniri a Conferinței Părților la Convenția Carpatică;
- Participarea la analiza și revizuirea proiectului de Regulament privind condițiile zootehnice și genealogice aplicabile comerțului în cadrul Uniunii și importurilor în Uniune de animale de reproducție și de material germinativ provenit de la acestea;
- Pregătire materiale și prezentare în cadrul mesei rotunde desfășurate la MADR, privind deblocarea exporturilor de bovine în Italia, conform prevederilor art. 3 și 4 din Regulamentul CE nr. 1266/2007;
- Participare la activitățile privind Infrastructura națională pentru informații spațiale (INIS) în România, cf. H.G. nr. 579 / 2015 (INSPIRE);
- Elaborarea documentației privind activitatea de neutralizare a deșeurilor de origine animală provenite de la gospodăriile populației și participare la întâlnirea cu ANSVSA, DGDR, APIA, ANZ;
- Actualizarea Strategiei în sectorul creșterii animalelor;
- Elaborarea Studiului sectorului apicol, conform anexei Reg. nr. 1368/2015 pentru elaborarea PNA 2017-2019 și stabilirea indicatorilor de performanță utilizați pentru fiecare măsură de sprijin prevăzută în PNA 2017-2019;
- Elaborare, în cadrul grupului de lucru, a strategiei naționale a raselor de porc Mangalița și Bazna.

➤ *Activități specifice sectorului de industrie alimentară*

A fost asigurat cadrul normativ și au fost desfășurate următoarele activități principale:

- Participarea la proiectul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) – “Analiza impactului reglementărilor în vigoare asupra unui mediu concurențial în sectoare cheie ale economiei românești”;
- Realizarea de studii și analize de specialitate pentru a cuantifica indicatorii din sectorul industrie alimentară, sectoarele animal și vegetal;
- Asigurarea expertizei tehnice pentru elaborarea termenilor de referință specifici proiectelor de asistență tehnică necesare elaborării și implementării PNDR 2014-2020;
- Participarea, la propunerea conducerii, la târguri, seminarii, simpozioane, dezbateri;

- Formularea punctelor de vedere asupra unor proiecte de acte normative, inițiative legislative din domeniul de activitate;
- Participarea în cadrul comitetului OIPA la dezbaterile comune MADR cu Organizațiile recunoscute și Organizații în curs de recunoaștere, având ca scop și obiective instituirea unor măsuri pentru întărirea atribuțiilor și rolului OIPA recunoscute pe filiere de produs, în vederea aplicării acestora în noul PAC pentru perioada 2014-2020;

Modernizarea și extinderea infrastructurii de îmbunătățiri funciare, adaptarea agriculturii la schimbările climatice

Principalele acțiuni care au vizat domeniul administrării și modernizării amenajărilor de îmbunătățiri funciare :

- Înființarea Organizațiilor de îmbunătățiri funciare și a Federațiilor de organizații de îmbunătățiri funciare, reabilitarea infrastructurii de irigații, desecare-drenaj și combaterea eroziunii solului, creșterea suprafeței irigate;
- Participare la elaborarea și promovarea politicilor și legislației specifice care asigură cadrul normativ și suportul tehnic pentru susținerea și realizarea activităților de gestionare și implementare a asistenței financiare nerambursabile din cadrul PNDR, în domeniul îmbunătățiri funciare, Măsura 125 “Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii agricole și silvice”, submăsura 125a1 „Irigații și alte lucrări de îmbunătățiri funciare” din cadrul PNDR 2007 – 2013 și sub-măsura 4.3 “Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea și adaptarea infrastructurii agricole și silvice” din cadrul PNDR 2014 – 2020;
- Elaborarea analizelor de specialitate, a statisticilor, a situațiilor operative privind aplicarea udărilor, a notelor și materialelor informative corespunzătoare sectorului de irigații din România (variantele română și engleză);
- Întocmirea și prezentarea referatelor corespunzătoare documentațiilor pentru obiective de investiții de îmbunătățiri funciare, aflate în diferite faze de proiectare, pentru 3 dintre acestea fiind emise ordine ale ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru aprobarea indicatorilor tehnico-economici;
- Elaborarea Strategiei sectorului irigații din România;
- Elaborarea punctului de vedere privind Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Ucraina (PCTRU) în cadrul Obiectivului de Cooperare Teritorială Europeană 2014-2020, finanțat din fonduri europene și Raportul de Mediu aferent;
- Verificarea și analiza documentațiilor privind scoaterea definitivă și temporară a terenurilor din circuitul agricol în vederea monitorizării și furnizării datelor privind scoaterea temporară sau definitivă a terenurilor din circuitul agricol situate în extravilan, în vederea actualizării sistemului de identificare a parcelelor agricole (LPIS), pentru gestionarea în mod corespunzător a cererilor de plată prin Sistemul Integrat de Administrare și Control – IACS;
- Elaborarea și monitorizarea derulării Programului național privind realizarea/reactualizarea Sistemului național și județean de monitorizare sol-teren pentru agricultură și analiza a 42 Note de Fundamentare privind elaborarea de studii pedologice și agrochimice;
- Participarea la grupurile de lucru pentru analiza legislației europene și naționale specifice, analiza și actualizarea ghidului solicitantului și a manualului de proceduri specifice pentru sub-măsura 4.1a “Investiții în exploatații pomicole”, din cadrul PNDR 2014-2020;
- Formularea, analiza și susținerea propunerilor de modificare și completare a actelor normative naționale (Legea fondului funciar nr. 18/1991, Legea pomiculturii nr. 348/2003), cu privire la schimbarea categoriei de folosință a terenurilor agricole, precum și a înființării plantațiilor pomicole ce vizează sub-măsura 4.1a “Investiții în exploatații pomicole”, din cadrul PNDR 2014-2020;

- Analiza și elaborarea punctului de vedere asupra draftului "Report on improving the Romania's management of revenues from auctioning of EU ETS allowances and possible use of flexibility mechanisms";
 - Participare la întâlnirea grupului privind implementarea programelor de măsuri pe problematici privind activitățile agricole, conform cerințelor Directivei Cadru Apă 2000/60/CE;
 - Analiza, asistență juridică și participare la grupul de lucru privind coordonarea implementării Programului Național de investiții în infrastructura principală de irigații.
 - ORDIN nr. 16 din 18 februarie 2015 privind modificarea Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului afacerilor interne nr. 393/87/2013 pentru aprobarea activităților și costurilor maxime generate de activitățile prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. I) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 82/2011 privind unele măsuri de organizare a activității de îmbunătățiri funciare;
 - Ordonanță de urgență nr. 4 din 25 martie 2015 pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2011 privind unele măsuri de organizare a activității de îmbunătățiri funciare;
- Susținerea cercetării agricole, a informării, consultanței, extensiei și a formării profesionale în agricultură**

Cercetarea științifică agricolă în România are o tradiție de peste 150 ani, perioadă în care a participat direct la sporirea performanțelor agriculturii, la creșterea prestigiului științei agricole românești în lume și la ridicarea nivelului de trai al populației din mediul rural. Cercetarea națională în domeniul agriculturii reprezintă un factor major în introducerea și adaptarea noutăților științifice din alte țări la condițiile României, putând descoperi și testa elementele de noutate.

Mobilizarea eforturilor cercetării agricole în sensul orientării acestora pentru rezolvarea provocărilor la care este supusă societatea românească și anume fenomenul de globalizare al economiei mondiale, pe de-o parte, dar și de consecințele schimbărilor climatice, pe de altă parte, impun o abordare fundamental nouă a tematicilor de cercetare.

Activitatea de cercetare-dezvoltare din domeniul agricol este reglementată în baza Legii nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu Șişești" și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, cu modificările și completările ulterioare .

În 2016 aceste demersuri au fost susținute prin:

- Elaborarea, modificarea și completarea proiectelor de hotărâri ale Guvernului privind reorganizarea unităților de cercetare - dezvoltare din domeniul agricol;
- Formularea punctelor de vedere asupra unor proiecte de acte normative, inițiative parlamentare din domeniul cercetării agricole;
- Analiza activității de cercetare – dezvoltare a institutelor naționale și a institutelor de cercetare – dezvoltare de ramură din domeniul agricol în vederea reorganizării unităților de cercetare-dezvoltare și fundamentarea intervențiilor pentru cercetare și inovare în conformitate cu cerințele legislației comunitare;
- Participarea în grupurile de lucru formate din reprezentanți ai instituțiilor în domeniu, ASAS, ADS, MFP, MENCS, MMFPSPV și unități de cercetare-dezvoltare din domeniul agricol având ca obiect reorganizarea unităților de cercetare – dezvoltare;
- Participarea la elaborarea de studii și analize de specialitate privind sectorul de industrie alimentară, precum și cercetarea agroalimentară necesare fundamentării intervențiilor prin PNDR, în conformitate cu cerințele legislației Uniunii Europene și documentele de lucru ale Comisiei Europene;
- Asigurarea coerenței programului de cercetare agricolă, a strategiei de cercetare-dezvoltare cu Programul Național de Dezvoltare Rurală și complementaritatea Planului sectorial pentru cercetare-

dezvoltare, inclusiv prin intermediul submăsurii 16.1 "Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte pilot, noi produse", respectiv submăsurii 16.1 a "Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale, dezvoltarea de proiecte-pilot, produse și procese" din Programul Național de Dezvoltare Rurală;

- Participarea la implementarea strategiei de cercetare-dezvoltare-inovare în domeniul agroalimentar, pe termen mediu și lung în domeniul agricol (concordanță cu PAC 2014-2020, Orizont 2020, a Regulamentului nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului CE nr. 1698/2005 al Consiliului și a Programului de guvernare 2013-2016.

FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ

Principalele realizări în domeniul fondurilor europene FEAGA în anul 2015

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează scheme de sprijin acordate fermierilor, finanțate din:

- ✓ FEAGA – Fondul European de Garantare Agricolă (plăți directe, măsuri de piață)
- ✓ FEADR – Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (prin intermediul măsurilor delegate din cadrul PNDR 2014 - 2020)
- ✓ BN – Bugetul Național (ajutoare naționale tranzitorii, ajutoare de stat, ajutoare de minimis)

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează **Fondul European de Garantare Agricolă (FEAGA)**.

Schemele de plăți directe și ajutoarele naționale tranzitorii, care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020, se acorda în conformitate cu prevederile:

- ✓ O.U.G.nr. 3/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 619/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 620/2015 cu modificările și completările ulterioare.

Ajutoarele naționale tranzitorii – ANT se acordă în domeniul vegetal și zootehnic în limita prevederilor bugetare alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

FEAGA este implementat prin gestiune partajată între statele membre și Uniune și finanțează cheltuieli care sunt efectuate în conformitate cu dreptul Uniunii, în conformitate cu prevederile Regulamentului **Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 AL Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului.**

ALOCARE FEGA – PLĂȚI DIRECTE

În Regulamentul delegat (UE) 2015/851 AL COMISIEI din 27 martie 2015 de modificare a anexelor II, III și VI la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune este prevăzut plafonul financiar alocat României din FEGA pentru plățile directe, astfel:

Alocare FEGA plăți directe (EURO)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
	1,599,992,519	1,772,469,112	1,801,334,830	1,872,821,000	1,903,195,000	1,903,195,000	10,853,007,463

Schemele de plăți directe finanțate din FEGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;
- schemele de sprijin cuplat în sectorul vegetal și în sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

Beneficiarii plăților - sunt fermierii activi persoane fizice și/sau persoane juridice care desfășoară o activitate agricolă în calitate de utilizatori ai suprafețelor de teren agricol și/sau deținători legali de animale, în conformitate cu legislația în vigoare. În categoria beneficiarilor de plăți se încadrează și cooperativele agricole, conform Legii nr.566/2004 a cooperăției agricole, precum și grupurile de producători care desfășoară activitate agricolă.

În ceea ce privește Campania 2015, din plafonul alocat de **1,599 miliarde de euro**, APIA a autorizat la plată suma de **1,512 miliarde euro**, ceea ce reprezintă un procent de absorbție de **94,55%** din plafonul financiar alocat României în Campania 2015 de **1,599 miliarde de euro**, după cum urmează:

- **255,44 milioane euro** plăți în avans în perioada 26 noiembrie 2015 – 02 decembrie 2015 pentru un număr de **602.159 de fermieri**;
- **1,257 miliarde euro** plăți regulate începând cu data de 8 aprilie 2016 și până în prezent pentru un număr de **858.367** fermieri.

Plățile se efectuează la cursul de schimb de 4,4176 lei pentru un euro, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 30 septembrie 2015 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 323 din 01 octombrie 2015.

Referitor la Campania 2016, din plafonul alocat de **1,772 miliarde de euro**, APIA a autorizat la plată suma de **896,80 milioane euro**, ceea ce reprezintă un procent de absorbție de **50,60 %** din plafonul financiar alocat României în Campania 2016 de **1,772 miliarde de euro**, după cum urmează:

- **716,70 milioane euro** plăți în avans în perioada 21 octombrie 2016 – 28 noiembrie 2016 pentru un număr de **754.421 de fermieri**;
- **180,10 milioane euro** plăți regulate începând cu data de 6 decembrie 2016 și până în prezent, pentru un număr de **649.193** fermieri.

Plățile se efectuează la cursul de schimb de 4,4537 lei pentru un euro, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 30 septembrie 2016 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 363 din 01 octombrie 2016.

La plafoanele financiare din FEAGA menționate mai sus, se vor adauga și cele estimate pentru măsuri de piață și comerț exterior de aproximativ 50 mil. Euro

În perioada **01.01.2016 - 10.01.2017** APIA a autorizat și alte plăți din FEAGA în suma de **2,19 miliarde euro**, din care:

- **1,257 miliarde euro** - plăți directe Campania 2015 (menționate mai sus)
- **896,80 milioane euro** - plăți directe Campania 2016 (menționate mai sus)
- **2,37 milioane euro** - Ajutor excepțional, cu caracter temporar, în sectorul de creștere porcine;
- **8,77 milioane euro** - Ajutor excepțional, cu caracter temporar, acordat fermierilor din sectorul laptelui și al produselor lactate;
- **5,44 milioane euro** - Ajutoare de adaptare excepționale destinate producătorilor de carne de porc
- **111,87 mii euro** - Ajutor specific producătorilor de lapte de vacă/ovine din zonele defavorizate C2014
- **23,44 milioane euro** - alte măsuri de piață și promovare produse agricole
- **572,41 mii euro** – SAPS alte campanii

Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează în baza acordurilor de delegare încheiate cu Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale următoarele măsuri finanțate din FEADR:

- **MĂSURA 08** - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor – submasura 8.1 - Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite
- **MĂSURA 10** - Agro-mediu și climă
- **MĂSURA 11** – Agricultură ecologică

- **MĂSURA 13** - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
- **Măsura 14** (fosta măsură 215)- Plăți în favoarea bunăstării animalelor
- **MĂSURA 15** – Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor - 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvo-mediu
- **Măsura 214** - Plăți privind agromediu

Alocare FEADR + cofinanțare Buget Național: 3.42 mld. Euro

Numărul de cereri depuse 2015 a fost de app. 500.000 (o cerere poate viza mai multe tipuri de plăți).

PLAFOANE ALOCATE DIN FEADR PENTRU PERIOADA DE PROGRAMARE 2014-2020 – MĂSURILE IMPLEMENTATE DE APIA ÎN BAZA DELEGĂRII PRIMITE DE LA AFIR

MĂSURA	Perioada de programare 2014 - 2020	FEADR (euro)	BN (euro)	Total (euro)
8	Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor	105,695,160	18,817,883	124,513,043
10	Agromediu și clima	909,964,916	160,779,738	1,070,744,654
11	Agricultura ecologica	200,686,161	35,730,007	236,416,168
13	Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice	1,150,796,418	204,096,227	1,354,892,645
14	Bunăstarea animalelor	437,013,969	79,519,405	516,533,374
15	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	100,000,000	17,803,922	117,803,922
	TOTAL	2,904,156,624	516,747,182	3,420,903,806

Din alocarea financiară de 3,42 miliarde euro, APIA a autorizat la plată în perioada 01.01.2016 - 10.01.2017 suma de 563,38 milioane euro.

MĂSURA	Milioane EURO
MĂSURA 10 – Agromediu si clima	25,69
MĂSURA 11- Agricultura ecologica	8,24
MĂSURA 214- Plăți privind agromediu	67,78
MĂSURA 13 – Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice	375,17
MĂSURA 14 (fosta M 215) - Plăți în favoarea bunăstării animalelor - sectoarele păsări și porcine	86,50
TOTAL	563,38

3. Bugetul Național

În perioada **01.01.2016 - 10.01.2017** APIA a autorizat la plată suma de **486,96** milioane euro, din care:

- **127,86** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sectorul vegetal (ANT 1, ANT 3, ANT 4, ANT 5 și ANT 6);
- **25,05** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplată de producție în sectorul lapte, specia bovine (ANTZ 7);
- **104,40** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplată de producție în sectorul carne, specia bovine (ANTZ 8);
- **56,04** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema cuplată de producție speciile ovine/caprine (ANTZ 9);
- **143,78** milioane euro motorină;
- **13,90** milioane euro renta viageră;
- **4,15** milioane euro Schema de ajutoare de stat în sectorul creșterii animalelor
- **6,34** milioane euro cofinanțare măsuri de piață și promovare produse agricole
- **5,44** milioane euro Ajutoare de adaptare excepționale destinate producătorilor de carne de porc

Principalele realizări în anul 2016

Măsurile implementate de către Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură au ca principal scop stimularea absorbției fondurilor europene, cu respectarea prevederilor comunitare și naționale în vigoare.

În continuare sunt prezentate câteva dintre măsurile luate de APIA, pe parcursul anilor 2015-2016:

- autorizarea și efectuarea plăților în avans către fermierii beneficiari ai schemei de plată pe suprafață;
- încheierea/prelungirea convențiilor de lucru încheiate între APIA, fondurile de garantare în domeniul agriculturii și băncile comerciale în vederea eliberării adeverințelor în cadrul diferitelor scheme de sprijin implementate, respectiv: SAPS, AXA II (PNDR), ajutoarele naționale tranzitorii în sector zootehnic, plățile pentru bunăstarea animalelor (păsări și porcine);
- încheierea de acorduri și protocoale cu instituții din țară și din străinătate;
- participarea la misiunile de audit ale Comisiei Europene, ale Curții Europene de Conturi, la întâlnirile bilaterale sau de conciliere;
- activități de informare publică asupra măsurilor/schemelor de sprijin derulate din fonduri europene (FEGA - Fondul European de Garantare Agricolă și FEADR -Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) și de la bugetul național;

- organizarea de sesiuni de instruire a reprezentanților asociațiilor profesionale din domeniul agriculturii și de sesiuni de informare a fermierilor, acțiuni de tip caravană, prin centrele județene și locale, în unitățile administrative-teritoriale;
- realizarea, tipărirea, distribuirea/difuzarea de materiale de informare având secțiune specială cu privire la măsurile implementate de APIA;
- postarea pe pagina web oficială a instituției - www.apia.org.ro, a materialelor de informare aferente Campaniei de primire a cererilor de sprijin pe suprafață, în cadrul secțiunii deschise special cu această ocazie, care s-a putut accesa din pagina de început.
- participarea instituției la evenimente de informare publică sau promovare a constat în organizarea unor standuri proprii sau doar în prezența unor reprezentanți ai Agenției în standurile unor organisme partenere, din cadrul MADR sau externe, cu ocazia evenimentelor de tipul târgurilor (internaționale/naționale) sau expozițiilor;
- activități de informare publică sau promovare au fost derulate și în cadrul unor conferințe, seminarii, simpozioane, colocvii de specialitate, întâlniri cu reprezentanți ai primăriilor sau prefecturilor, producători sau asociații agricole etc., cu participarea specialiștilor APIA;
- participarea cu stand propriu la Târgul internațional de produse și echipamente în domeniul agriculturii, horticulturii, viticulturii și zootehniei – IndAgra 2015;
- Identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole din cadrul exploatației și a suprafețelor din angajamente;

În ceea ce privește perioada 2016-2018, principalul obiectiv al Agenției este de a asigura o bună gestionare a fondurilor comunitare și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protejare a mediului înconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România.

Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară, de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- o Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- o Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- o Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

FONDUL EUROPEAN AGRICOL PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ

a. Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013

➤ Principalele realizări PNDR 2007-2013 în anii 2015 și 2016

- În luna decembrie 2015 numărul proiectelor conforme depuse la nivel național era de 150.944 cu o valoare publică de 18.533,17 mil. euro, numărul proiectelor selectate era de 98.444 în valoare publică de 7.610,45 mil. euro, contractate 82.561 proiecte în valoare publică de 5.776,97 mil. euro (*grad de angajare de 100% din alocarea 2007-2013 aferentă măsurilor lansate care se derulează pe principiul depunerii de proiecte*).
- Valoarea plăților efectuate (FEADR și Buget național) către beneficiarii tuturor măsurilor era în decembrie 2015 de 8.457,44 mil. euro.
- Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor era în decembrie 2015 de 7.130,83 mil. euro, la care se adauga avansul încasat în anul 2008 de către România din bugetul Uniunii Europene, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului în valoare de 561,58 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de consumare a alocării FEADR de 95%**.

➤ Rata de absorbție PNDR 2007-2013

Alocarea financiară din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), acordată României pentru implementarea PNDR 2007-2013, este de 8.097,27 mil. euro. La aceasta, s-a adăugat contribuția națională în valoare de 1.199,19 mil. euro.

Nivelul **plăților efectuate din FEADR** către beneficiarii tuturor măsurilor este de **7.130,83 mil. euro** (*conform declarațiilor trimestriale de cheltuieli transmise COM în perioada 2008 - 2015*), la care s-a adăugat prefinanțarea de 561,58 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2007-2013 de 95%**.

În cazul FEADR, plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+2. Alocările anilor 2008-2011 cu termen de "consumare" în anii 2010-2013 au fost pe deplin utilizate și nu s-a produs dezangajare.

Alocarea inițială a anului 2012 de 1.359,15 mil. euro cu termen de consumare până la sfârșitul anului 2014 a fost utilizată în procent de 96%. Din alocarea anului 2012 a fost dezangajată suma de 26,93 mil. Euro.

Din alocarea anului 2013 cu termen de consumare sfârșitul anului 2015 s-au utilizat 994,47 mil. euro reprezentând 73,33%.

Calcule indicative referitoare la închidere:

Dezangajare - Din alocarea FEADR 2013 de 1,36 mld. euro, cu termen de consumare 2015, s-au efectuat plăți de 0,99 mld. euro. Nu s-au plătit urmând a se dezangaja cca. 0,36 mld. euro.

Sold – balanță negativă, cca. 0,5 mld. de euro urmează a fi plătite (restituite) de RO către COM la închidere (*suma provine în special din prefinanțarea primită în 2008 neacoperită ulterior de plăți intermediare*).

Estimarea situației finale FEADR 2007-2013 – grad de absorbție cca. 88% (plăți efectuate din FEADR de 7,13 mld. euro din alocarea de 8,10 mld. euro).

Data finală de eligibilitate a cheltuielilor FEADR 2007-2013 este 31.12.2015.

✓ Închiderea PNDR 2007-2013:

S-au parcurs etapele necesare închiderii programului după cum urmează:

Etapa I. Ultima modificare a planului financiar - Realizată (responsabil AM PNDR).

Termen conform regulamentului: 30 septembrie 2015.

Termen respectat: AM PNDR a trimis DG AGRI prin SFC2007 în data de 30 septembrie 2015 ultima modificare financiară care a vizat reșezarea bugetului în vederea închiderii programului și respectării plafonării cheltuielilor pe axe și echilibrul obiectivelor stabilite în PNDR. DG Agri a aprobat ultima modificare (a 15-a) a Programului 2007-2013 în 30.11.2015.

Etapa II. Norme tranzitorii - Realizată (responsabili AM PNDR și AFIR)

AM PNDR împreună cu AFIR au elaborat în anul 2015 analiza referitoare la angajamentele asumate conform regulilor din cadrul de programare 2007-2013 care fac obiectul transferului în PNDR 2014-2020.

A fost elaborat și aprobat cap. 19 Norme tranzitorii PNDR 2014-2020.

AFIR a elaborat manualul operațional pentru tranziția angajamentelor legale de finanțare încheiate potrivit PNDR 2007-2013 cu finanțare din PNDR 2014-2020, care a fost avizat de AM PNDR.

La nivelul AFIR s-a desfasurat etapa de amendare a contractelor PNDR 2007-2013 care respectă condițiile de tranziție, prin act adițional pentru prelungirea termenelor contractuale și transfer în PNDR 2014-2020. Prin procedura de tranziție, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020 în vederea finalizării, 25.048 proiecte cu o valoare publică de 462,11 mil. euro (valoarea rămasă de plătit).

Etapa III. Depunerea documentelor în vederea încheierii – Realizată

Documentele care trebuie furnizate pentru încheiere:

- Raportul anual de implementare 2015: în conformitate cu articolul 37 din Reg. (UE) nr. 1306/2013, încheierea unui program se poate efectua doar după primirea ultimului RAI.

Termenul de depunere al ultimului raport anual este 30 iunie 2016 – elaborarea raportului anual este în responsabilitatea AM PNDR.

Termen respectat: AM PNDR a trimis DG AGRI prin SFC2007 în data de 28 iunie 2016 Raportul anual de implementare în anul 2015.

- Declarația anuală care acoperă perioada 16/10/2014-31/12/2015: Statele membre trebuie să trimită Comisiei, conturile FEADR care acoperă cele patru trimestre ale exercițiului financiar 2015 (16 octombrie 2014 – 15 octombrie 2015), precum și conturile pentru perioada care acoperă cheltuielile efectuate între 16 octombrie 2015 și 31 decembrie 2015.

Termen conform regulamentului - 30 iunie 2016 (*în cazul în care statul membru nu a transmis Comisiei documentele menționate mai sus până la 30 iunie 2016, soldul este dezangajat în mod automat*).

Termen respectat: Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) a transmis în data de 28.06.2016 documentele de închidere atât la Autoritatea de Certificare cât și la Direcția pentru Coordonarea Agențiilor de Plăți (DCAP) pentru transmiterea către COM.

➤ *Măsurile întreprinse pentru creșterea capacității de absorbție 2007-2013*

- Modificarea PNDR în scopul realocării de sume de la măsurile cu grad scăzut de absorbție la măsurile cu grad ridicat de accesare.
- Optimizarea procedurilor de lucru la nivelul Autorității de Management pentru PNDR, a Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale și a Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură în vederea eliminării blocajelor apărute în implementarea Programului.
- Aplicarea în 2015 a regulamentelor de tranziție din domeniul dezvoltării rurale.

b. Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Programul național de dezvoltare rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5 miliarde euro fondurile publice disponibile (*8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională*).

Alocarea financiară a PNDR 2014-2020, împărțită pe ani este următoarea:

milioane euro

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități de dezvoltare rurală (PDR), conform PNDR 2014-2020:

- PDR 1 "Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale" – această prioritate este programată prin prioritățile de la 2 la 6 și are alocarea de 169,28 mil. euro;
- PDR 2: "Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor" – alocare de 1.864,16 mil. euro;
- PDR 3: "Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură" - alocare de 995,37 mil. euro;
- PDR 4: "Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură" – alocare de 2.813,74 mil. euro;

- PDR 5: "Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic" – alocare de 1.025,84 mil. Euro;
- PDR 6: "Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale" - alocare de 2.563,69 mil. euro.

La alocările menționate mai sus, pe priorități de dezvoltare rurală, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 209,84 mil. euro.

- Optimizarea procedurilor de lucru la nivelul Autorității de Management pentru PNDR, a Programul cuprinde 15 măsuri de finanțare (la care se adaugă și o măsură exclusiv tranzitorie, respectiv Bunăstarea animalelor – angajamente multianuale încheiate prin PNDR 2007-2013). Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3, iar alocarea anului 2015 este de 1.723,26 mil. euro.

➤ Rata de absorbție PNDR 2014-2020

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 824,63 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea încasată în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului, în valoare de 325,12 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2014-2020 de 14,15%** (*declarațiile de cheltuieli aferente trim.1, 2 și 3 din 2016 în valoare cumulată de 556,12 mil. euro au fost rambursate de către COM în cursul anului 2016*).

➤ Măsuri PNDR 2014-2020 lansate

Sesiunea anuală 2015

Depunere: în perioada martie – decembrie 2015 s-a derulat prima sesiune anuală în cadrul a **15 submăsuri/componente** (*din cadrul măsurilor implementate de către AFIR*), **licitându-se suma de 1.558,32 mil. euro**, au fost depuse 7.691 proiecte cu o valoare publică de 1.549 mil. euro.

Pentru măsurile implementate de APIA (inclusiv angajamente tranzitorii) aferent Campaniei 2015 s-au plătit 352,24 mil. euro:

- M10 „Agromediu și climă” - 52,46 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” - 12,60 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” - 223,10 mil. euro.
- M14 „Bunăstarea animalelor” – tranziție - 64,08 mil. euro.

Selecție și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2015, s-au selectat 4.361 proiecte în valoare publică de 904,5 mil. euro și s-au contractat 4.032 proiecte în valoare publică de 695,04 mil. euro.

Sesiunea anuală 2016

Depunere: Începând cu luna aprilie s-a lansat sesiunea continuă anuală de depunere a cererilor de finanțare 2016 pentru **24 submăsuri/componente/scheme** (*din cadrul măsurilor implementate de către AFIR*), **licitându-se suma de 1.685,25 mil. euro**, s-au depus până la această dată 14.181 proiecte cu o valoare publică de 1.826,32 mil. euro.

În perioada 10 martie - 28 aprilie 2016, s-a desfășurat sesiunea de depunere a Strategiilor de Dezvoltare Locala (SDL), din cadrul Măsurii 19 Dezvoltarea locală LEADER - Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020. S-au selectat **239 Strategii de Dezvoltare Locală în valoare de 563,52 mil. euro.**

În Campania 2016 (măsurile implementate de APIA) s-au solicitat 547,98 mil euro, din care:

- M10 „Agromediu și climă” inclusiv angajamente tranzitorii - 102,51 mil. euro, din care s-au plătit 11,28 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” inclusiv angajamente tranzitorii - 27,64 mil. euro, din care s-au plătit 0,21 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” - 232,61 mil. euro, din care s-au plătit 125,64 mil. euro;
- M14 „Bunăstarea animalelor” – tranziție – solicitat 185,22 mil. euro.

Selecție și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2016, s-au selectat 2.311 proiecte în valoare publică de 347,82 mil. euro și s-au contractat 832 proiecte în valoare publică de 34,30 mil. euro.

Suplimentar, prin procedura de tranziție, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020, 24.075 proiecte cu o valoare publică de 453,73 mil. euro (*valoarea rămasă de plătit în vederea finalizării acestor contracte*).

Plată: până în prezent au fost efectuate plăți în valoare publică de 867,58 mil. euro, din care 268,96 mil. euro aferente proiectelor care fac obiectul tranziției.

➤ *Măsurile întreprinse pentru absorbția FEADR 2014-2020.*

- ✓ **Eficientizarea procedurilor în abordarea și gestionarea fondurilor europene.**

Principalele modificări ale cadrului normativ în favoarea solicitanților / beneficiarilor (prin modificarea HG 226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat)

Prin H.G. nr.881/2016 s-au modificat și completat următoarele dispoziții din H.G. nr.226/2015:

1. Dispozițiile art. 4 și art. 7 - reglementarea termenelor stabilite în sarcina solicitanților pentru depunerea proiectului tehnic și a tuturor documentelor (inclusiv cele referitoare la impactul asupra mediului) necesare încheierii contractului de finanțare având ca obiect construcții-montaj, prin intermediul procedurilor AFIR aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Termenele curg de la data comunicării notificării privind selecția proiectului de către AFIR/APIA, solicitanții notificați având posibilitatea de a depune proiectul tehnic și toate documentele necesare în vederea încheierii contractului de finanțare, o singură dată.

2. Introducerea unor noi prevederi în privința stabilirii duratei de monitorizare la 5 ani pentru submăsurile sM6.5 schema pentru micii fermieri, 16.4 sprijin acordat pentru cooperare orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare și 16.4a (pomicol), și respectiv la 5 ani/3 ani pentru proiectele depuse în cadrul submăsurii 19.2 sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală, care au ca tip de sprijin suma forfetară calculată de la data efectuării plății tranșei a doua de plată/ultimei plăți, după caz;

3. Introducerea unor dispoziții tranzitorii, în sensul aplicării amendamentelor propuse în cuprinsul proiectului de act normativ și proiectelor depuse în cadrul sesiunilor organizate în cursul anului 2016, aflate în etapa de evaluare/selectare, ai căror solicitanți nu au fost notificați, în condițiile legii, de către AFIR în vederea încheierii contractului de finanțare.

Modificarea Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR).

A fost aprobată modificarea și completarea Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr.763/2015.

Principalele modificări și completări ale regulamentului constau în:

- publicarea pe site-ul AFIR a ghidului solicitantului și a documentelor de procedură aferente, în forma finală aprobată cu cel puțin de 7 zile calendaristice înainte de lansarea sesiunii de depunere a cererilor de finanțare,
- stabilirea faptului că în primele 5 zile calendaristice din fiecare etapă de depunere stabilită prin nota de lansare a sesiunii nu este posibilă oprirea depunerilor indiferent de valoarea publică totală a proiectelor depuse,
- modificarea aplicării unui plafon de 200% față de cel inițial de 120% raportat la alocarea sesiunii, pentru oprirea depunerii continue a proiectelor în cadrul sesiunii aferente unei măsuri/sub-măsuri/componente (alocare distinctă) înainte de termenul limită prevăzut în nota de lansare,
- stabilirea condițiilor de continuare a sesiunii dacă în urma finalizării procesului de selecție și de soluționare a contestațiilor se constată că există alocare disponibilă de cel puțin 25 % din alocarea aferentă submăsurii, iar termenul limită din nota de lansare a sesiunii nu a expirat;
- precizarea faptului că proiectele al căror punctaj va scădea în urma evaluării AFIR sub pragul de calitate corespunzător lunii/trimestrului respectiv și proiectele încadrate greșit din punct de vedere al alocării financiare aferente unei măsuri/sub-măsuri/component (alocare distinctă), vor fi declarate neconforme, solicitanții putând redepona proiectele o singură dată în cadrul sesiunii continue,
- precizarea faptului că proiectele care după verificarea AFIR au statut de - neconform potrivit pragului de calitate sau au fost încadrate greșit din punct de vedere al alocării financiare aferente măsurii/submăsurii/componentei - dacă în urma instrumentării contestației își mențin statutul inițial vor fi respinse, iar dacă statutul devine conform acestea vor fi admise,
- majorarea termenelor de instrumentare de către AFIR a contestațiilor, de la 10 de zile lucrătoare la 15 de zile lucrătoare pentru etapele lunare și de la 20 de zile lucrătoare la 30 de zile lucrătoare pentru etapele trimestriale.
- continuarea procesului de selecție, indiferent de finalizarea procesului de contestații, cu condiția rezervării unei sume de bani egală cu valoarea publică totală a contestațiilor din alocarea disponibilă
- includerea în dispozițiile tranzitorii a unei prevederi privind utilizarea, începând cu anul 2017, a unui sistem informatic de alocare aleatorie a sarcinilor de evaluare a proiectelor, pentru ca evaluarea-selectarea să se realizeze de către experți din alt județ/centru regional, decât județele în care sunt localizate proiectele, ca măsură de evitare a riscurilor și de asigurare a unui grad cât mai ridicat de obiectivitate în evaluarea proiectelor.

Elemente orizontale privind simplificarea:

1. Prolungirea termenului maxim (ca urmare a modificării H.G. 226/2015) de depunere a tuturor documentelor necesare contractării de la data notificării selectării cererii (de ex: termen maxim - 7 luni, în situațiile în care avizele de mediu necesare încheierii contractului necesită termene mai lungi; termenul maxim de depunere a PT, etc.);
2. Eliminarea obligativității de autentificare la notar a contractelor de concesiune (pentru celelalte tipuri de contracte care conferă drept de utilizare a unor terenuri sau clădiri ce fac obiectul investiției, se va solicita autentificarea la notar similar cu sesiunea anterioară);
3. Eliminarea solicitării proceselor verbale intermediare înainte de procesul verbal de punere în funcțiune, pentru utilaje/echipamente;
4. Eliminarea obligației semnării și ștampilării pe fiecare pagină pentru beneficiarii privați, deoarece documentația este, oricum, numerotată și sigilată, iar semnătura beneficiarului apare și pe sigiliu. Beneficiarii publici vor semna și ștampila documentația, însă nu pe fiecare pagină, ci doar la finalul fiecărui document, precum și pe sigiliu.

✓ Evitarea problemelor din exercițiul 2007-2013.

- Lipsa co-finanțării și dificultățile cu care băncile acceptă să finanțeze investițiile, mai ales pentru start-up-uri.

AM-PNDR a făcut demersuri pentru crearea unui fond de creditare finanțat din program în vederea acompanierii măsurilor prevăzute în PNDR 2014-2020 cu instrumente financiare menite să sprijine beneficiarii pentru finanțarea investițiilor.

În acest sens, în 28 septembrie 2016 s-a transmis oficial prin SFC2014 către Comisie propunerea de modificare a PNDR pentru introducerea instrumentului financiar de creditare cu partajarea riscului care a fost aprobat în data de 25 octombrie 2016.

- Îmbunătățirea cunoștințelor la nivelul beneficiarilor.

Prin intermediul măsurii "Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare" se vor finanța cursuri de instruire și informare de scurtă durată pentru solicitanții PNDR în domeniile: agricol și agro-mediu, care să le ofere celor vizați cunoștințele și informațiile necesare implementării cu succes a proiectelor PNDR.

În data de 04.07.2016 s-a lansat Apelul de propuneri de proiecte nr.1 din 2016 - Formare profesională pentru fermierii care dețin angajamente pe măsura 10 – Agromediu și climă pentru depunerea Cererilor de Finanțare aferent submăsurii 1.1 Sprijin pentru formarea profesională și dobândirea de competențe.

Au fost depuse 80 de propuneri de proiecte în valoare publică de 6,7 mil. euro.

În data de 10.10.2016 s-a lansat Apelul de propuneri de proiecte nr.2 din 2016 - Formare profesională pentru fermieri în special beneficiari de sprijin ai sub-măsurilor 6.1 și 6.3, valoarea proiectelor va fi raportată odată cu închiderea sesiunii de depunere (10.01.2017) și verificării conformității administrative și a condițiilor de eligibilitate. Până la această dată în cadrul acestui apel au fost depuse 33 propuneri de proiecte.

FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT/FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT ȘI AFACERI MARITIME

a) Programul Operațional pentru Pescuit 2007-2013 (stadiul absorbției la 15 aprilie 2016)

- Proiecte depuse la nivel național: 1063 cu o valoare publică de 723.841.190 euro.
- Proiecte selectate: 656 cu o valoare publică de 237.050.145,32 euro.
- Contracte: 656 cu o valoare publică de 237.050.145,32 euro (**grad de angajare de 99,73% din alocarea publică 2007-2013 aferentă măsurilor lansate care se derulează pe principiul depunerii de proiecte**).
- Plăți efectuate (FEP și Buget de stat): 199.489.359,22 euro.
- Plăți efectuate din FEP: 149.617.019,42 euro

Comisia Europeană a avansat României 32.299.988,49 euro sub formă de prefinanțare precum și rambursări de la CE, astfel:

- ✓ 2007-2012: 0 euro
- ✓ 2013: 55.376.542,06 euro
- ✓ 2014: 24.331.634,79 euro
- ✓ 2015: 15.462.746,96 euro

➤ **Rata de absorbție FEP 2007-2013**

- **Alocare 2007-2013: 237.697.486 euro**

Din care:

178.273.114,53 euro din FEP;
59.424.371,50 euro Buget de stat.

- **Plăți efectuate din FEP până la 15 aprilie 2016:**
 - ✓ 199.489.359,22 euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEP de 83.93%**.
- **Volumul dezangajărilor financiare** suportate de România din POP 2007-2013, este de **52.441.093,16 €** corespunzătoare contribuției din FEP și anume:
 - ✓ 68.563,94 € aferentă alocării financiare a anului 2009;
 - ✓ 22.354.716,00 € aferentă alocării financiare a anului 2010;
 - ✓ 12.109.302,22 € aferentă alocării financiare a anului 2011;
 - ✓ 17.908.511,00 € aferentă alocării financiare a anului 2012.

b. Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020 a fost transmis oficial către Comisia Europeană în data de 20.04.2015, fiind aprobat prin Decizia CE nr. C(2015)8416/25.11.2015. În scopul îmbunătățirii procesului de implementare, DGP-AMPOP are în vedere măsuri cum ar fi: acordarea de avansuri, plata la factură, instrumente financiare, simplificarea procedurilor.

2. Alocarea financiară din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime acordată României pentru perioada de programare 2014-2020 este de 168.421.371 €.

3. DGP-AMPOPAM a fost desemnată ca Autoritate de Management pentru POPAM prin HG nr. 1183 din 29 decembrie 2014 privind nominalizarea autorităților implicate în sistemul de management și

control al fondurilor europene structurale și de investiții 2014-2020. A fost elaborat Ordinul MADR referitor la cheltuielile eligibile nr.816/2016.

4. POPAM are o alocare foarte scăzută, care nu implică riscuri importante.

5. Alocarea financiară din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime acordată României pentru perioada de programare 2014-2020, distribuită pe ani, este următoarea:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
Fond Extern	0	46.465.937	23.594.150	23.976.562	24.534.471	24.702.232	25.148.019	168.421.371
Buget National	0	15.488.646	7.864.717	7.992.187	8.178.157	8.234.077	8.382.673	56.140.457
TOTAL Euro	0	61.954.583	31.458.867	31.968.749	32.712.628	32.936.309	33.530.692	224.561.828

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități, conform POPAM 2014-2020:

- Prioritatea 1 "Promovarea pescuitului sustenabil din punct de vedere al mediului, eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere" și are alocare de 17.871.600,00 euro;
- Prioritatea 2: "Stimularea acvaculturii sustenabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere" și are alocare de 112.343.927,00 euro
- Prioritatea 3: "Stimularea punerii în aplicare a PCP" are alocare de 16.426.182,00 euro
- Prioritatea 4: "O ocupare a forței de muncă și o coeziune teritorială sporite" are alocare de 44.912.371,00 euro
- Prioritatea 5: "Stimularea comercializării și a prelucrării" are o alocare de 15.399.124,00
- Prioritatea 6: "Încurajarea punerii în aplicare a politicii maritime integrate" are o alocare de 3.333.334,00 euro

La alocările menționate mai sus, pe priorități de pescuit și afaceri maritime, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 13.422.544,00 euro.

Programul operational pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020- situație la data de 31.12.2016:

- Contracte beneficiari: 33 cu o valoare publică de 3.123.709,75 euro.
- Contracte asistentă tehnică: 30 cu o valoare publică de 2.451.370,28 euro
- Plăți efectuate (FEPAM și Buget de stat): 2.927.703,87 euro.
- Plăți efectuate din FEPAM: 2.195.777,90 euro.

Comisia Europeană a avansat României 9.498.965,34 euro sub formă de prefinanțare, astfel:

- ✓ 2014-2015: 4.749.482,67 euro
- ✓ 2016: 4.749.482,67 euro

Programe cu susținere de la bugetul de stat ce vor fi implementate în anul 2017 și perspectiva 2020-2023

1) Modernizarea și extinderea infrastructurii de îmbunătățiri funciare, adaptarea agriculturii la schimbările climatice

Irigațiile reprezintă un factor principal în obținerea de producții ridicate și relativ stabile de la an la an cu implicații favorabile în asigurarea securității alimentare a populației și creării de disponibilități la export de produse agricole.

Direcțiile principale pentru revitalizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și în principal al celor de irigații au avut în vedere:

- reabilitarea stațiilor de pompare din amenajările de irigații declarate de utilitate publică, în vederea reducerii consumurilor energetice și creșterii randamentelor hidraulice ;
- impermeabilizarea unor canale de transport, aducțiuni și de distribuție a apei, în scopul reducerii pierderilor apei din canale, aceasta reflectându-se în primul rând prin reducerea energiei electrice consumate și ținerea sub control al fenomenului de sărăturare a solului.

Eliminarea excesului de apă prin lucrările de desecare - drenaj propuse, asigură condiții favorabile de utilizare a terenurilor agricole prin lucrări de colectare, transport și evacuare a apelor în exces către emisar, precum și reabilitarea stațiilor de desecare cu echipamente noi, fiabile cu randament crescut și cu un consum energetic mic.

Propunerile ANIF privind lucrările de desecare - drenaj au avut în vedere alocarea de resurse pe principii de eficiență economică în vederea reabilitării și/sau modernizării lucrărilor de desecare – drenaj, care, în final vor conduce la eliminarea excesului de umiditate și prevenirea inundațiilor.

În vederea creșterii randamentului infrastructurii principale de irigații aparținând domeniului public al statului, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale are ca obiectiv principal **adoptarea unui program de reabilitare a sectorului de irigații.**

În acest sens, s-a stabilit ca reabilitarea să fie realizată în cadrul unui program de investiții în infrastructura principală de irigații, pentru cca 2 milioane ha, care se va desfășura în 3 etape, pe o durată de 4 ani (2017-2020), urmând a fi reabilite un număr total de 86 de amenajări de irigații de care vor beneficia 484 organizații ale utilizatorilor de apă pentru irigații cu peste 200.000 de utilizatori care dețin exploatații agricole în amenajările de îmbunătățiri funciare.

Acest program reprezintă soluția pentru creșterea și sporirea calității producțiilor, îmbunătățirea condițiilor de mediu, reducerea costului de producție prin creșterea randamentului și reducerea cheltuielilor pentru apă, extinderea suprafeței irigate, creșterea randamentelor de funcționare ale sistemului de irigații.

Programul prevede alocarea de la bugetul de stat a 1,015 miliarde euro pentru perioada 2017-2020 plus 342 milioane euro fonduri europene prin PNDR 2014-2020.

Perioada de finanțare 2016-2020	
anul	Valoare - miliarde lei
2016	145,00
2017	169,65
2018	198,49
2019	232,23
2020	269,63

prin **Hotărârea de Guvern nr. 793/2016** s-au aprobat :

- etapizarea derulării PNI
- suprafețele a căror infrastructură principală va fi supusă reabilitării

prin **Ordin MADR nr.7/13.01.2017** s-a aprobat:

- modul de implementare a PNI

I. Prevederi program

Se va reabilita obiective din o suprafață de 2.006.941 ha, din 86 amenajări de irigații viabile care includ următoarele obiective:

- 110 stații de pompare de bază,
- 137 stații de repompare,
- 2.525 m conducte de refulare,
- 1.997.481 m canale de aducțiune,
- 2.885.073 m canale de distribuție
- 4.995 construcții hidrotehnice

ETAPA 1	
40 amenajări de irigații cu suprafața de 1.317.042 ha pe care s-au constituit Organizații și Federații ale Organizațiilor de Îmbunătățiri Funciare, care au accesat Măsura 125a din cadrul PNDR 2007-2013.	Obiective ce se vor reabilita: • 69 stații de pompare de bază, • 87 de stații de repompare, • 2.525 m conducte de refulare, • 1.226.505 m canale de aducțiune, • 1.965.488 m canale de distribuție • 3.125 construcții hidrotehnice în 40 de amenajări de irigații

ETAPA 2	
37 amenajări de irigații viabile cu suprafața de 490.089 ha pe care s-au constituit Organizații și Federații ale Organizațiilor de Îmbunătățiri Funciare care vor putea accesa sub-măsura 4.3 din cadrul PNDR 2014-2020.	Obiective ce se vor reabilita. • 32 stații de pompare de bază, • 37 stații de repompare, • 678.389 m canale de aducțiune, • 494.478 m canale de distribuție și • 1.345 construcții hidrotehnice din pe care s-au constituit Organizații și Federații ale Organizațiilor de Îmbunătățiri Funciare care vor putea accesa sub-măsura 4.3 din cadrul PNDR 2014-2020

ETAPA 3	
9 amenajări viabile de irigații, în suprafață de 199.810 ha pe care nu sunt constituite	Obiective ce se vor reabilita • 9 stații de pompare de bază, • 13 stații de repompare,

actualmente OUA –uri. În cazul în care se vor constitui, acestea vor trece în etapa a II a de reabilitare.	92.587 m canale de aducțiune, 425.107 m canale de distribuție și 525 construcții hidrotehnice
--	---

II. Efectele PNI :

- randamentul stațiilor de pompare ce vor fi reabilitate crește de la 40% la 80%
- pierderile de apă din canale ce vor fi reabilitate scad de la 60% la 28% și se vor datora în exclusivitate evapotranspirației

IV. Stadiul implementării PNI

ANIF a inițiat în data de 10.01.2017 procedura de achiziție publică pentru Proiect Tehnic și Execuția la următoarele obiective:

- Amenajarea de irigații Terasa Ialomița Călmățui: „Reabilitarea stației de repompare SRPA i+IQ - Spiru Haret, jud. BR” cu o valoare de 19.549 mii lei
- Amenajarea de irigații Borcea de Sus: „Reabilitarea stației de pompare plutitoare SPA km 338 din amenajarea Borcea de Sus, jud. CL” cu o valoare de 20.816 mii lei
- Amenajarea de irigații Boianu Sticleau. Jud. Călărași „Modernizarea stației de pompare irigații SPA km 388 - Navele 2,3 cu o valoare de 27.950 mii lei
- Amenajarea de irigații Boianu Sticleau: „Refacerea capacității de transport a apei din Dunăre la stația de pompare plutitoare SPA km 388 , jud. CL”, cu o valoare de 8.456 mii lei

Termenul legal de derulare a procedurii de achiziție este de 210 zile calendaristice. În această termenul maxim de începere a lucrărilor fiind **15 august 2017**.

În data de 18.01.2017 au fost emise Ordinele MADR de aprobare a indicatorilor tehnico – economici

ANIF a inițiat în data 20.01.2017 procedura de achiziție pentru PT și Execuție la următoarele obiective:

- Amenajarea de irigații Carasu Galeșu: „Reabilitarea și modernizarea stației de pompare SP Bază Galeșu, jud. CT”, cu o valoare de 9.748 mii lei;
- Amenajarea de irigații Nedeea Măceșu: „Reabilitarea amenajării de irigații Nedeea Măceșu, jud. DJ”, cu o valoare de 26.865 mii lei

Având în vedere că termenul de derulare a procedurii de achiziție pentru elaborarea PT și de atribuire a execuției lucrărilor este de 210 zile, **începerea lucrărilor va avea loc în jurul datei de 18.09 2017**.

2) Dezvoltarea sistemului național anti-grindină și creșterea precipitațiilor

Cadrul juridic

- *Legea nr.173/2008 privind intervențiile active în atmosferă, cu modificările și completările ulterioare;*
- *Normele metodologice de aplicare a legii, aprobate prin HG nr. 601/2009;*
- *Programul de realizare a Sistemului național anti-grindină și de creșterea precipitațiilor pe*

perioada 2010-2024, aprobat prin HG nr. 256/2010;

- Legea nr. 139/2014 si HG nr.1186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor;

I. Situația actuala la 1 ianuarie 2017

zona	Centre de comandă	Unități de combatere	Puncte de lansare	Suprafața protejată
Prahova si Buzău	Muntenia (Ploiești)	1 Ploiești	11	140.000 ha
Iași	Moldova (Iași)	1 (la Cotnari)	5	90.000 ha
Vrancea		1 (Focșani)	7	50.000 ha
	2	3	23	280.000 ha

II. In perioada 1 ianuarie - 15 aprilie 2017, când începe sezonul de combatere a grindinei, se mai finalizează :

zona	Centre de comandă	Unități de combatere	Puncte de lansare	Suprafața protejată
Prahova si Buzău			1	40.000 ha
Iași		1 (la Huși)	4	87.000 ha
Vrancea			3	60.000 ha
Olt, Vâlcea		1 Grupul de combatere Drăgășani	3	33.000 ha
Total		2	11	220.000 ha

Începând cu data de 15 aprilie 2017, vor fi operaționale **34 puncte de lansare** acoperindu-se o suprafața de **500.000 ha**, cu o creștere de 78% fata de anul 2016

III. Dezvoltarea sistemului in perioada 15 aprilie 31 dec 2017 a unităților, ce vor fi operaționale in 2018, prevede:

zona	Centre de comanda	Unități de combatere	Puncte de lansare	Suprafața protejata
Timiș		1 (Timișoara)	7	100.000 ha
Iași			3	35.000 ha
Dolj, Olt, Vâlcea Mehedinți		1 (Craiova), inclusiv Grupul de combatere Drăgășani	16	200.000 ha
Mureș	Transilvania (Târnăveni)			
Total	1	2	26	335.000 ha

La începutul anului 2018 vor fi operationale:

3 centre de comanda

7 unitati de combatere

60 de puncte de lansare care pot proteza o suprafața de **835 mii ha**.

IV. Execuția investițiilor in anul 2017:

Cele 4 unități de combatere Timișoara, Craiova, Mureș, Maramureș se afla in următoarea situație:

- Unitatea de combatere Timișoara, in execuție, se termina in acest an
 - Unitatea de combatere Craiova, in curs de achiziție, se poate termina pana la finele anului

Puncte de lansare ce vor fi operaționale

- Pana la sfârșitul anului se vor finaliza: 26
- La sfârșitul anului vor fi finalizate: 60

V. Asigurarea fondurilor necesare

Pentru exploatarea obiectivelor din Program, in anul 2017 se asigura prin bugetul MADR 124 milioane lei (27,9 milioane euro), din care:

- 100 milioane lei (22,5 milioane euro) pentru investiții
- 20 milioane lei (4,5 milioane euro) operare sistem
- 4 milioane lei (0,9 milioane euro) pentru cercetare-dezvoltare.

A fost asigurat personalul necesar

VI. Stimularea precipitațiilor

Pentru stimularea precipitațiilor se prevede înființarea a **2 unități de creștere a precipitațiilor** in perioada 2019-2020 prevăzute in Strategia aprobata prin Hotărârea de guvern:

- **o unitate la Craiova** care va deservii circa 2 milioane ha în zona Oltenia - Banat
- **o unitate la Bacău sau București**, care va deservi circa 2,5 milioane ha în zona Dobrogea – Muntenia - Moldovei.

VII. Dezvoltarea sistemului în perioada 2018-2020

- În perioada următoare este prevăzut construcția Centrului de comandă Transilvania la Târnăveni si a unei unități de combatere la Târnăveni cu 13 puncte de lansare;
- Este prevăzută construcția unei unități de combatere la Satu Mare pentru zona Maramureș în perioada 2019-2020

Astfel până în anul 2020 vor fi în funcțiune:

- **3 centre de comandă (centre zonale Muntenia, Moldova și Transilvania)**
- **2 unități de creștere a precipitațiilor**
- **7 unități de combatere**
- **140 de puncte de lansare**

- **9,3 milioane ha suprafața protejată preconizată** (5 milioane ha combaterea căderilor de grindină și 4,3 milioane ha creșterea precipitațiilor)

Prevederile din Programul de guvernare **se vor realiza până la sfârșitul anului 2018**, pentru obiectivele propuse.

Extinderea obiectivelor prevăzute până la realizarea întregului program se vor aborda începând cu anul viitor, printr-o reprogramare a acestora în așa fel, **încât la sfârșitul anului 2020, să avem operativ întregul sistem de combatere a grindinei și stimulare a precipitațiilor.**

3) *Program de susținere a produselor deficitare*

Acordarea de sume fixe pe o perioadă de 8 ani pentru două produse aflate într-o situație critică în balanța comercială. Programul începe în anul 2017 cu tomate cultivate în spațiile protejate și carnea de porc de producție autohtonă, având ca scop reducerea importurilor și asigurarea consumului populației din producția internă.

a. PROGRAMUL DE TOMATE

Susținut prin proiect Hotărârea de Guvern pentru aprobarea schemei „Ajutor de minimis pentru aplicarea programului de susținere a produsului tomate în spații protejate”

Schema de ajutor se aplică conform prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1408/2013

Potențialii beneficiari:

- producătorii agricoli persoane fizice care dețin atestat de producător
- producătorilor agricoli persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale
- producătorilor agricoli persoane juridice.

Condiții de eligibilitate

- Beneficiarii trebuie să dețină o suprafață cultivată cu tomate în spații protejate de minim 1000 mp
- Să obțină o producție de 2 kg tomate/mp și să valorifice pe piață o cantitate de minim 2.000 kg, dovedită cu documente justificative (factură/fila/filele din carnetul comercializare)
- să valorifice producția în perioada ianuarie-mai inclusiv și noiembrie – decembrie inclusiv
- Sumele se plătesc într-o singură tranșă după realizarea celor 2000 kg.

Rezultate preconizate

Suma alocată 40 milioane euro anual

Câte 3000 euro/an pentru fiecare fermier care cultivă cel puțin 1000

Număr beneficiari 13.330

Suprafața preconizată a se realiza 1.333 ha

Producția totală preconizată 26.660 tone/an

Scăderea deficitului comercial

b. PROGRAM DE SUSȚINERE CARNE DE PORC

Se asigură prin:

a. Prin măsura de bunăstare a animalelor susținută prin PNDR 2014-2020

Valoare schemei: **124 milioane euro** pentru 4 milioane capete

Suma pe cap de animal **31 euro**

Sursă finanțare: Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR)

Durată schemă: pana in 2020

Bază legală: **Regulamentul 1698/2005, Măsură 215 si 14 din PNDR**

Obiective: Spațiu mai mare, lumină artificială suplimentară, apă potabilă, noxe scăzute, transport condiții

b. Prin sustinerea tratamentelor sanitar - veterinare

c. Prin acordarea de ajutoare excepționale

4) Stimularea producției vegetale, zootehnice și a acvaculturii prin înființarea unui credit de dezvoltare a afacerii cu garanții de stat.

Programul prevăzut este un program multianual, care se derulează în perioada 2017 – 2025 și constă în stimularea producției vegetale, zootehnice și acvaculturii prin acordarea de credite de producție/linii de credit – capital de lucru pe termen scurt, prin intermediul unor instituții financiare selectate transparent și obiectiv de MADR în condițiile legii din fonduri publice gestionate de MADR și garantarea creditelor în cuantum maxim de 80% de către stat pe seama sumelor acordate în acest scop fondurilor de garantare din bugetul MADR.

Programul se aplică tuturor contractelor de credit încheiate după data intrării în vigoare a prezentei Ordonanțe în condițiile prevăzute în aceasta. Aplicarea Programului guvernamental are la bază acordarea de credite cu dobânda de 2% puncte procentuale peste nivelul ROBOR, pe termen de maxim 36 de luni prin intermediul instituțiilor selectate de MADR, în baza acestui act normativ și a convențiilor de lucru încheiate cu acestea.

Programul se adresează persoanelor fizice și juridice, producători agricoli, care dețin în exploatare capacități de producție agricolă vegetală, zootehnică, precum și în domeniul acvaculturii și după caz, au în obiectul de activitate aceste domenii.

Ajutorul de stat se acordă pentru creditele de producție utilizate de producătorii primari de produse agricole vegetale, zootehnice și de acvacultură utilizate pentru înființarea, întreținerea și recoltarea culturilor de câmp și horticole, precum și întreținerea și recoltarea plantațiilor pomicole și de arbuști fructiferi, a plantațiilor viticole, de căpșun și hamei; Achiziționarea sau producerea de material biologic, precum pui broiler, puicute pentru ouă, porci pentru îngrășat, tineret ovin, caprin și bovin pentru îngrășat, tineret cabalin, puiet piscicol destinat valorificării, precum și a familiilor de albine; Achiziționarea de inputuri pentru producția vegetală, zootehnică și de acvacultură, materii prime pentru producerea furajelor combinate, achiziționarea de medicamente și plata tratamentelor medicale pentru animale/păsări/albine, plata cheltuielilor curente pentru întreținerea și funcționarea adăposturilor, utilajelor și instalațiilor aferente.

Sursa finanțării este stabilită și definită în actul normativ din Bugetul MADR, sumele se restituie MADR pe măsura rambursării lor, iar pentru aceste sume, Instituția selectată va plăti MADR dobânda ROBOR

la 12 luni avută în vedere la acordarea creditului, pe măsura încasării acestuia de la beneficiari conform graficului de rambursare.

Obiective program

Acordarea de credite pentru capital de lucru

Durata măsurii 8 ani

- Până la 1 milion euro pe o perioada de 12 luni/beneficiar
- Minim 10.000 de societăți din agricultură producătoare de produse destinate pieței interne și externe
- Cu o dobândă de 2 puncte procentuale peste dobânda ROBOR la 12 luni
(ROBOR la 12 luni în prezent este de 1,23%; rezultă o dobândă ROBOR de 3,23%)

Bugete locale

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru bugetele locale au fost estimate, pe orizontul de referință, în baza legislației în vigoare.

Începând cu anul 2010, pentru instituirea unor criterii de eficientizare a utilizării fondurilor acordate de la bugetul de stat pentru bugetele locale, pentru cheltuielile curente, sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată au fost fundamentate pe baza standardelor de cost aprobate prin hotărâri ale Guvernului în domeniile învățământ și servicii sociale.

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată sunt destinate finanțării:

- **cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor :**
 - a) finanțarea sistemului de protecție a copilului și centrelor de asistență socială a persoanelor cu handicap;
 - b) finanțarea drepturilor privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și privat, precum și pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat și private cu program normal de 4 ore;
 - c) finanțarea cheltuielilor privind implementarea programului de încurajare a consumului de fructe proaspete în școli, pentru elevii prevăzuți la art.1 din Ordonanța Guvernului nr.24/2010 privind implementarea programului de încurajare a consumului de fructe proaspete în școli, cu modificările și completările ulterioare, care frecventează învățământul de stat și privat autorizat/acreditat, în limita sumelor totale aprobate potrivit prevederilor legale;
 - d) finanțarea învățământului special și centrelor județene de resurse și asistență educațională;
 - e) finanțarea instituțiilor de cultură descentralizate începând cu anul 2002;
 - f) plății contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult din țară;
 - g) finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor județene;
 - h) finanțarea cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.18, alin.(5), lit.c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- **cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor municipiului București:**

a) finanțarea de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art.104 alin.(2) din Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

b) drepturile asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav acordate în baza prevederilor art.42 alin.(4) din Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

c) ajutorul pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni și combustibili petrolieri, pentru beneficiarii de ajutor social;

d) serviciile publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și Consiliului General al Municipiului București;

e) finanțarea cheltuielilor creșelor;

f) finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: sistemul de protecție a copilului, centrele de asistență socială a persoanelor cu handicap, drepturile privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și privat, precum și pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat și private cu program normal de 4 ore, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 16/2003, cu modificările și completările ulterioare, implementarea programului de încurajare a consumului de fructe proaspete în școli pentru elevii/preșcolari prevăzuți la art.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2010, aprobată cu modificări prin Legea nr. 195/2010, cu modificările și completările ulterioare, care frecventează învățământul de stat și privat autorizat/acreditat, în limita sumelor aprobate pentru anul 2017 potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2016 și ale Hotărârii Guvernului nr. 558/2016, învățământul special și centrele de resurse și asistență educațională, inclusiv a drepturilor prevăzute de Legea nr.85/2016, instituțiile de cultură descentralizate începând cu anul 2002 și plata contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult;

g) finanțarea drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate;

h) finanțarea drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, prevăzute în anexa nr.1, pct. A la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

i) finanțarea cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art.18 alin.(5) lit.c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

j) finanțarea cheltuielilor privind acordarea unui suport alimentar, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.72/2016 privind aprobarea Programului-pilot de acordare a

unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat.

- **finanțarea cheltuielilor privind drumurile județene și comunale;**
- **echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor;**
- **finanțarea învățământului particular sau confesional acreditat.**

Destinația sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru bugetele locale, precum și a subvențiilor alocate de la bugetul de stat, prin bugetele unor ministere, către unitățile administrativ-teritoriale pe orizontul de referință este prezentată în tabelul de mai jos.

mii lei

DENUMIREA INDICATORILOR	Realizari 2015	Prevederi buget 2016 (L.339/2015)	Propunere buget 2017	ESTIMARI 2018	ESTIMARI 2019	ESTIMARI 2020
Sume defalcate din TVA	21.226.033	18.693.935	22.149.523	23.695.796	24.592.634	25.373.793
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor	2.315.039	2.621.146	2.669.843	2.812.896	3.086.872	3.137.541
Sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor Municipiului București	13.547.801	13.389.644	16.497.794	17.846.175	18.406.233	19.080.854
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru drumuri	787.374	350.000	400.000	450.000	500.000	500.000
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru echilibrarea bugetelor locale	4.575.819	2.228.097	2.469.472	2.471.501	2.481.655	2.534.931
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea învățământului particular sau confesional acreditat		105.048	112.414	115.224	117.874	120.467
IV. SUBVENTII	8.192.523	8.184.938	6.453.132	6.951.094	6.875.294	14.911.320
SUBVENTII DE LA ALTE NIVELE ALE ADMINISTRATIEI PUBLICE	8.192.523	8.184.938	6.453.132	6.951.094	6.875.294	14.911.320
Subventii de la bugetul de stat	7.883.591	8.165.635	6.452.025	6.945.579	6.869.779	14.905.805
A. De capital	4.945.768	5.340.053	3.470.734	3.876.343	3.754.662	11.792.132
Retehnologizarea centralelor termice și electrice de termoficare	37.440	75.000	67.500	22.200	22.200	0
Planuri și regulamente de urbanism	25.769	27.768	25.000	6.735	6.735	
Finanțarea acțiunilor privind reducerea riscului seismic al construcțiilor existente cu destinație de locuință	1.364	25.000	25.000	24.072	24.072	0
Subventii pentru reabilitarea termica a cladirilor de locuit	17.096	25.000	20.000	9.072	9.072	0
Subventii pentru finantarea programelor multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor	29.217	30.000	17.000	25.407	25.411	25.412

Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea investițiilor în sănătate	159.733	165.000	32.290	98.774	96.728	95.270
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea aparaturii medicale și echipamentelor de comunicații în urgență în sănătate.	113.814	120.000	7.800	72.562	70.516	69.058
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea reparațiilor capitale în sănătate.	30.377	25.000	10.290	12.025	12.025	12.025
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea altor investiții în sănătate.	15.542	20.000	14.200	14.187	14.187	14.187
Subvenții din veniturile proprii ale MS către bugetele locale pentru finanțarea investițiilor în sănătate	46.897	63.300	18.723	58.000	58.000	58.000
Subvenții din veniturile proprii ale MS către bugetele locale pentru finanțarea aparaturii medicale și echipamentelor de comunicații în urgență în sănătate.	18.949	21.500	1.200	20.000	20.000	20.000
Subvenții din veniturile proprii ale MS către bugetele locale pentru finanțarea reparațiilor capitale în sănătate.	16.504	21.800	1.023	20.000	20.000	20.000
Subvenții din veniturile proprii ale MS către bugetele locale pentru finanțarea altor investiții în sănătate.	11.444	20.000	16.500	18.000	18.000	18.000
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale necesare susținerii derulării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare.	2.115.067	602.467	118.421	233.190	0	0
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru realizarea obiectivelor de investiții în turism		43.949	25.000	25.000	25.000	25.000
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea unor programe de interes național	8.716	10.000	5.000	35.768	83.519	54.339
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea unor programe de interes național, destinate secțiunii de dezvoltare a bugetului local	8.716	10.000	5.000	35.768	83.519	54.339
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea investițiilor pentru institutii publice de asistenta sociala si unitati de asistenta medico-sociala	10.511	10.000	21.291	2.200	0	0
Subvenții pentru finanțarea locuințelor sociale	7080					
Sume alocate din bugetul de stat aferente corecțiilor financiare	47107	0	50.000	0	0	0
Finanțarea Programului Național de Dezvoltare Locală	2437205	3.020.000	2.270.000	2.615.760	2.615.760	10.725.946
Subvenții din bugetul de stat alocate conform contractelor încheiate cu direcțiile de sănătate publică	2516	182.525	242.000	242.000	250.000	270.000
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale necesare susținerii derulării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile (FEN) aferente cadrului financiar 2014-2020		1.060.044	533.509	478.165	538.165	538.165
B. CURENTE	2.937.823	2.825.582	2.981.291	3.069.236	3.115.117	3.113.673
Finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap	2.657.032	2.596.753	2.819.691	2.931.121	2.965.124	2.998.670
Subvenții primite din Fondul de Interventie	-73	0	0	0	0	0
Finanțarea lucrărilor de cadastru imobiliar	2.226	1.000	1.000	963	963	0
Subvenții pentru acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni, combustibili petrolieri	78.923	80.818	70.000	8.108	0	0
Subvenții din bugetul de stat pentru finanțarea unităților de asistență medico-socială	24.793	39.406	35.000	40.000	40.920	41.820

Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea sănătății	115.536	62.000	47.000	50.000	50.647	51.761
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea camerelor agricole	35.493	30.605				
Sume primite de administrațiile locale în cadrul programelor finanțate din Fondul Social European	824	0	0	0	0	0
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea unor programe de interes național	8.770	15.000	0	32.044	50.463	14.422
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea unor programe de interes național, destinate secțiunii de funcționare a bugetului local	8.770	15.000	0	32.044	50.463	14.422
Subvenții pentru realizarea activității de colectare, transport, depozitare și neutralizare a deșeurilor de origine animală	0	0	8.600	7.000	7.000	7.000
Subvenții de la alte administrații	308.932	19.303	1.107	5.515	5.515	5.515

4.8 Investițiile publice semnificative prioritizate

O prioritate majoră a Guvernului o reprezintă îmbunătățirea procesului de evaluare, selecție, prioritizare și implementare a investițiilor publice, respectiv a activităților privind managementul investițiilor publice. În acest sens, Guvernul României și-a asumat implementarea unei reforme majore în domeniul sus menționat în scopul îmbunătățirii calității proiectelor de investiții publice și a creșterii gradului de absorbție a fondurilor UE, pentru desconggestionarea spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

Reforma în domeniul managementului investițiilor publice a demarat prin adoptarea de către Guvernul României a O.U.G. nr. 88/2013 și, ulterior, a normelor metodologice de aplicare a acestora. Aceste acte normative stabilesc, respectiv detaliază principiile și criteriile de prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative (cu o valoare mai mare de 100 mil. lei). Principiile pe baza cărora proiectele de investiții publice noi și în continuare sunt evaluate în cadrul procesului de prioritizare sunt: oportunitatea proiectului de investiții în contextul acordurilor internaționale, a strategiilor sectoriale, regionale sau naționale, justificarea economică și socială a acestuia, suportabilitatea și sustenabilitatea financiară, existența unor aranjamente pentru implementare, performanță în implementare și perioada rămasă până la finalizarea proiectului de investiții publice (pentru proiectele de investiții publice în continuare).

Obiectivele generale urmăresc alinierea portofoliului proiectelor de investiții ce se finanțează din fonduri publice cu prioritățile Guvernului și asigurarea includerii în bugetele anuale a proiectelor de investiții publice cu beneficii economice și sociale ridicate.

În scopul întăririi legăturii dintre procesul de prioritizare și bugetare, în luna iunie a acestui an au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea cadrului legal existent în materie prin completarea prevederilor capitolului II al O.U.G.nr. 88/2013 în sensul că, ordonatorii principali de credite au obligația să reflecte rezultatele prioritizării în bugetele anuale și să repartizeze resursele bugetare, disponibile la nivel de titlu de cheltuială, astfel încât gradul de acoperire a necesarului anual de finanțare pentru un proiect de investiții publice să nu depășească gradul de acoperire a necesarului anual de finanțare aferent

oricărui altui proiect de investiții publice care a obținut un punctaj superior, în urma aplicării principiilor și criteriilor de priorizare.

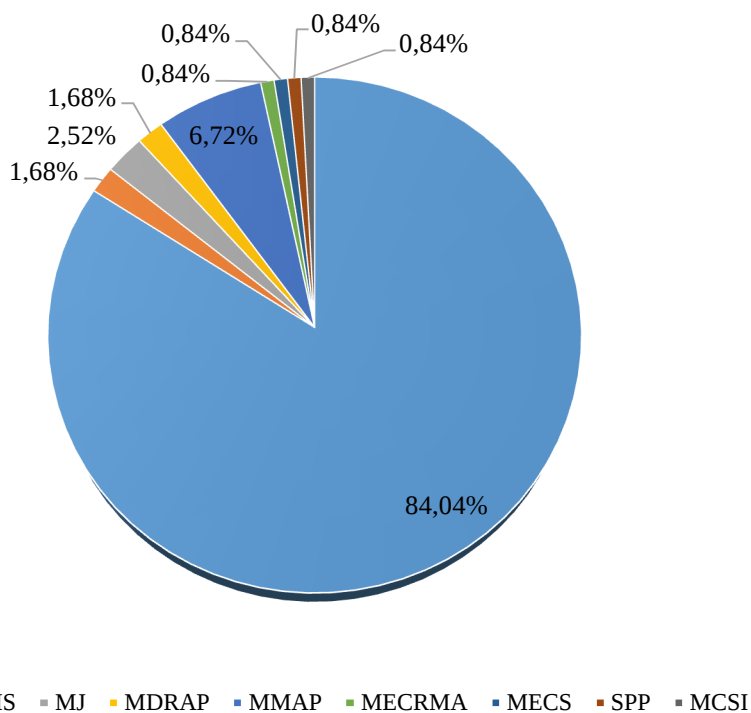
Conform prevederilor O.U.G. nr. 88/2013, cu modificările și completările ulterioare și ale Normelor metodologice privind priorizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr. 225/2014, în perioada aprilie - iunie 2016, la nivelul ordonatorilor principali de credite, a avut loc un proces de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor Publice spre aprobare Guvernului, a listei proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate.

Urmare analizei informațiilor transmise, respectiv a listelor proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate prezentate de 9 ordonatori principali de credite, Ministerul Finanțelor Publice a înaintat spre aprobare Guvernului memorandumul conținând rezultatele prioritizării.

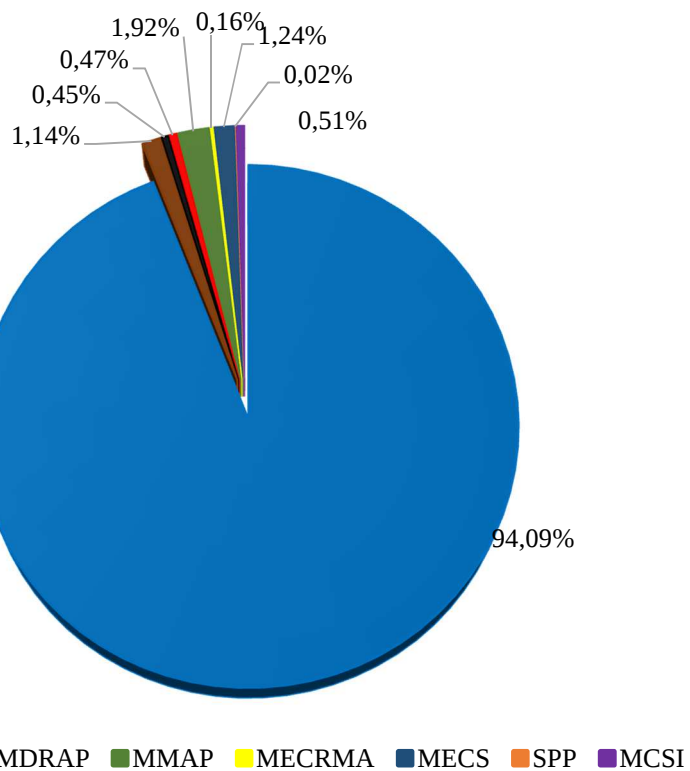
Prezentăm mai jos un sumar al analizei informațiilor prezentate de către ordonatorii principali de credite în procesul de evaluare a acestor proiecte de investiții.

Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de priorizare
Ministerul Transporturilor	100
Ministerul Sănătății	2
Ministerul Justiției	3
Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	2
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	8
Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri	1
Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice	1
Serviciul de Protecție și Pază	1
Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale	1
Total: 9 ordonatori principali de credite	119

Distribuția numărului total de proiecte pe ordonatori principali de credite

Distribuția valorii necesarului rămas de finanțat până la finalizarea proiectelor pe ordonatori principali de credite

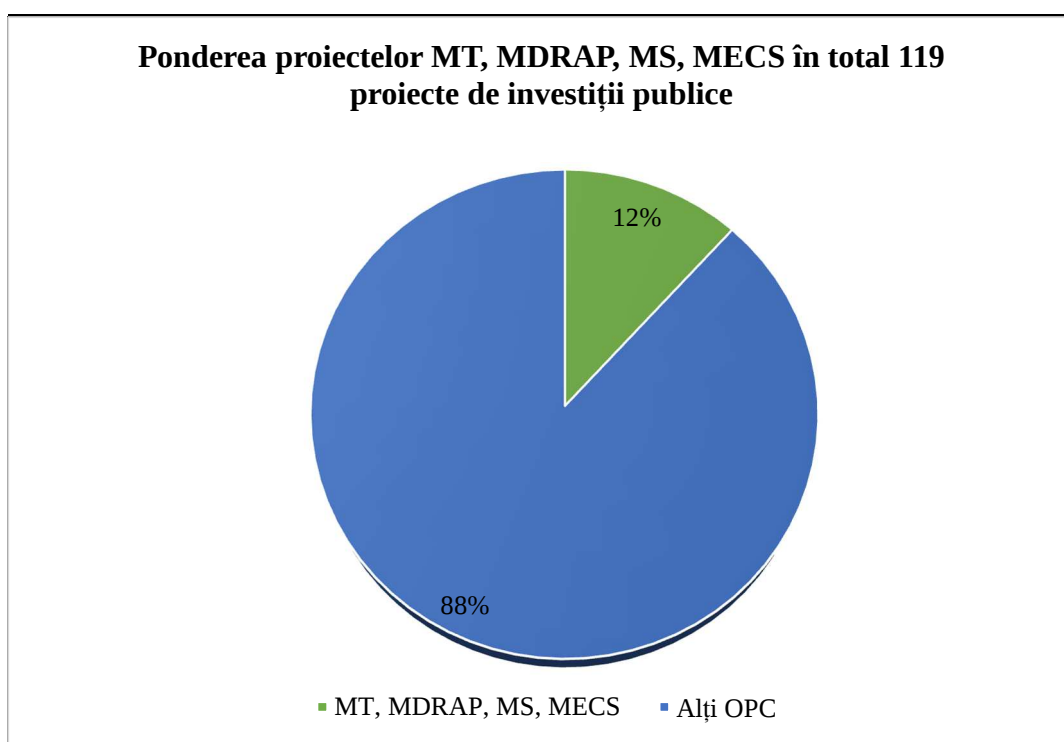

Din analizele efectuate cu privire la cele 119 de proiecte de investiții publice semnificative evaluate de ordonatorii principali de credite au reieșit următoarele cu privire la stadiul implementării acestora:

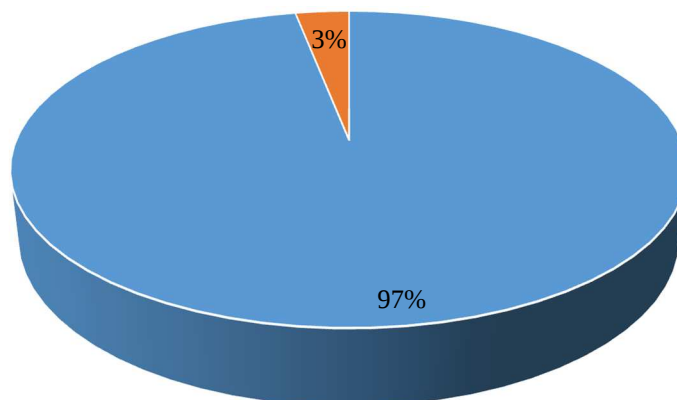
Stadiul implementării	Număr de proiecte
Stadiu fizic de 0%	22
Proiecte în curs de implementare	66
Proiecte cu stadiu fizic de execuție de 100%	31

Referitor la proiectele de investiții publice finalizate, conform informațiilor furnizate de ordonatorii principali de credite, acestea vor fi menținute în buget și după finalizare, pe perioade ce variază în funcție de specificul contractelor semnate și care au în vedere, în principal, perioadele de garanție aferente activelor respective.

Dintre cei 9 ordonatori principali de credite care au prezentat listele proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate, prezentăm mai jos informații referitoare la ponderea deținută de Ministerul Transporturilor, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Sănătății și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, din punct de vedere al numărului de proiecte administrate și al necesarului rămas de finanțat aferent acestora.

**Ponderea necesarului rămas de finanțat aferent proiectelor
MT, MDRAP, MS, MECS în totalul necesar de finanțat
aferent celor 119 de proiecte**

■ MT, MDRAP, MS, MECS ■ Alți OPC

Ordonatorii principali de credite au obligația de a reflecta rezultatele prioritizării în bugetele anuale, precum și modul de utilizare a acestora în procesul de elaborare a proiectelor de buget. În consecință, la elaborarea proiectului de buget pe anul 2017 ordonatorii principali de credite vor respecta rezultatele prioritizării în procesul de repartizare a resurselor bugetare pentru proiectele de investiții publice semnificative.

** toate informații prezentate mai sus au fost comunicate de ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare.*

4.9 Politica în domeniul Fondurilor Europene

1. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

A. Principalele evoluții în perioada 2015 - 2016

Anul 2015 a reprezentat un an de o importanță majoră, cu provocări semnificative, având în vedere suprapunerea implementării a două perioade de programare. Pe de-o parte, pentru cadrul financiar 2007 – 2013, data de 31 decembrie 2015 a reprezentat termenul limită de eligibilitate a cheltuielilor efectuate de beneficiari, în consecință fiind depuse eforturi astfel încât proiectele să poată fi finalizate în perioada de eligibilitate, pentru a evita suportarea din bugetele proprii a sumelor necesare finalizării. Pe de altă parte, pe parcursul anului 2015 au fost aprobate majoritatea programelor operaționale finanțate din fondurile europene structurale și de investiții 2014-2020 (FESI), ulterior demarându-se implementarea acestora.

Totodată, 2016 este un an important pentru procesul de gestionare a fondurilor europene, deoarece autoritățile de management transmit către Autoritatea de Certificare și Plată, în conformitate cu calendarul stabilit conform HG 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007–2013, ultimele declarații de cheltuieli aferente acestui cadru

financiar. De asemenea, pentru cadrul financiar 2014 - 2020 sunt întreprinse multiple acțiuni în sensul:

- acreditării sistemului de management și control ale Programelor Operaționale, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile;
- dezvoltării și operaționalizării sistemelor informatice de colectare și gestionare a datelor necesare implementării FESI (MySMIS2014 și SMIS2014+);
- lansării apelurilor de proiecte în cadrul programelor operaționale;
- demarării implementării programelor operaționale;
- îndeplinirii condiționalităților ex-ante.

Acțiuni aferente cadrului financiar multianual (CFM) 2007 – 2013

- înregistrarea unei rate ridicate de absorbție curentă pentru anii 2015 și 2016, astfel încât față de finalul anului 2014 aceasta a crescut cu aprox. 29 puncte procentuale, de la aprox. 52% la aprox. 81% (aprox. 15,5 miliarde euro) la 31 decembrie 2016;
- asigurarea continuității în finanțarea proiectelor prin alocarea temporară a unor sume din venituri din privatizare în scopul onorării cererilor de plată și rambursării cheltuielilor eligibile solicitate de beneficiari;
- aprobarea de către Comisia Europeană a finanțării unor proiecte majore de mediu și transport în două etape succesive (fazare) pentru evitarea pierderii fondurilor alocate în perioada 2007-2013, în condițiile nefinalizării acestora până la 31 decembrie 2015;
- maximizarea absorbției prin identificarea de proiecte retrospective și introducerea cheltuielilor aferente în aplicații de plată pentru a fi rambursate de către Comisia Europeană;
- asigurarea cadrului legal și procedural la nivelul întregului sistem de gestionare a fondurilor structurale și de coeziune pentru procesul de închidere a exercițiului de programare 2007-2013, inclusiv a prevederilor referitoare la posibilitatea finalizării din surse proprii ale beneficiarilor, a proiectelor care nu au fost implementate până la 31 decembrie 2015, pentru evitarea rambursării de către aceștia a cheltuielilor efectuate în cadrul acestor proiecte.

Acțiuni aferente CFM 2014 - 2020

- toate programele operaționale finanțate prin FESI au fost aprobate de către CE, prin Decizie, până la jumătatea anului 2015;
- în cursul anului 2015, MFE a inițiat și au fost adoptate principalele acte normative necesare implementării FESI;
- a fost demarată implementarea programelor operaționale aferente cadrului financiar 2014 - 2020 prin lansarea ghidurilor solicitantului și a apelurilor de proiecte, inclusiv semanrea unor contracte de finanțare; (detalii în secțiunea B.2.);
- asigurarea unui dialog mai eficient cu beneficiarii fondurilor europene, pentru creșterea capacității acestora de a elabora și implementa proiecte finanțate în cadrul programelor 2014-2020;
- creșterea transparenței modului de implementare a programelor operaționale finanțate din fonduri europene;
- transpunerea în legislația națională a noilor directive europene în domeniul achizițiilor publice și a cadrului instituțional aferent sistemului național de achiziții publice, cu sprijinul instituțiilor de specialitate.

B. Stadiul implementării

I. Instrumente structurale - CFM 2007-2013

Alocările fondurilor Structurale și de Coeziune

Alocarea pentru România a fondurilor Structurale și de Coeziune pentru perioada 2007-2013 a fost de 19,67 miliarde euro, din care 19,05 miliarde euro¹³ pentru programele operaționale aferente obiectivului „Convergență”, iar 0,46 miliarde pentru obiectivul „Cooperare Teritorială Europeană”. Din totalul de 19,05 miliarde euro, 12,53 miliarde euro reprezintă fonduri structurale (Fond European de Dezvoltare Regională și Fondul Social European) și 6,52 miliarde euro, Fond de Coeziune.

La data de 31 decembrie 2016, stadiul implementării programelor operaționale finanțate în cadrul obiectivului „Convergență” se prezintă astfel:

Rata de absorbție curentă¹⁴

Valoarea declarațiilor de cheltuieli care au fost transmise Comisiei Europene este de 15,5 miliarde euro, ceea ce reprezintă o rată de absorbție curentă de aprox. 81 % din alocarea UE pentru perioada 2007-2013.

Rata rambursărilor¹⁵

Suma totală primită de România de la Comisia Europeană pentru perioada 2007-2013 este de 16,99 miliarde euro, ceea ce reprezintă aprox. 89% din alocarea UE pentru perioada 2007-2013. Din această sumă, 2,11 miliarde euro reprezintă pre-finanțări, în timp ce 14,88 miliarde euro reprezintă sume rambursate de către Comisia Europeană, rata rambursărilor fiind de 78% din totalul alocat pentru perioada 2007-2013.

Repartizarea pe tipuri de fond a sumelor solicitate CE și rambursate de către aceasta, se prezintă astfel:

mil. euro

Tip de fond	Sume solicitate	Sume rambursate
FEDR	7.900	7.333
FC	5.040	5.030
FSE	2.550	2.518

MFE estimează că rata finală de absorbție va fi de aprox. 80% din alocarea exercițiului financiar 2007-2013, aceasta putând fi însă stabilită numai după transmiterea de către România, până la data de 31 Martie 2017, a pachetului de închidere către CE, acceptarea acestuia și plata soldului final.

¹³ Alocarea UE pentru programele operaționale aferente obiectivului „Convergență” a fost diminuată ca urmare a dezangajării automate de fonduri, în anul 2012, în cuantum de 0,16 miliarde euro.

¹⁴ Rata de absorbție curentă reprezintă raportul dintre valoarea declarațiilor de cheltuieli transmise Comisiei Europene și alocarea totală aferentă perioadei 2007-2013.

¹⁵ Rata rambursărilor reprezintă raportul dintre valoarea sumelor plătite de către Comisia Europeană și alocarea totală aferentă programelor operaționale.

II. Fonduri Structurale Europene și de Investiții – CFM 2014-2020

Începând cu anul 2015, au fost lansate 74 apeluri de proiecte pentru cele 6 programe operaționale (PO) gestionate de Ministerul Fondurilor Europene (PO Infrastructură Mare, Capital Uman, Competitivitate, Asistență Tehnică) și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (PO Regional, Capacitate Administrativă) și un număr de 52 apeluri de proiecte pentru programele gestionate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Bugetul total lansat pentru aceste apeluri este de aprox. 18 miliarde euro, reprezentând 48% din alocarea totală de aprox. 37 miliarde euro disponibilă pentru implementarea acestor programe.

Pentru exercițiul financiar 2014-2020, s-au primit de la CE fonduri de prefinanțare pe toate programele, în cuantum de 1,68 miliarde euro, reprezentând 5,39% din alocarea UE de aproximativ 31,28 miliarde euro. În plus față de avansuri, au fost realizate rambursări de către CE de cca. 560 milioane euro pentru PNDR și pentru POAD, ceea ce reprezintă aprox. 1,8% din alocarea UE.

De asemenea, până la data de 15 decembrie a.c., au fost semnate 30.265 contracte de finanțare în valoare totală de peste 2,4 miliarde euro.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate se va putea realiza după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care implică evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare. Astfel, momentul obținerii desemnării poate conduce la întârzieri în implementare și poate afecta fluxul de numerar în cadrul programelor operaționale deoarece sumele plătite la nivel național către beneficiari nu pot fi declarate CE și solicitate la rambursare.

Anul 2016 implică și un alt aspect prevăzut de regulamentele Comisiei Europene în ceea ce privește implementarea fondurilor 2014-2020, respectiv condiționalitățile ex-ante care reprezintă condiții prealabile necesare pentru utilizarea eficace și eficientă a fondurilor, a căror îndeplinire trebuie garantată de fiecare Stat Membru. România și-a asumat prin Acordul de Parteneriat îndeplinirea unui număr de 36 de condiționalități ex-ante, din diverse domenii, care trebuie realizate până la 31 decembrie 2016. **Neîndeplinirea lor conduce, potrivit regulamentelor UE, la suspendarea plăților intermediare de către Comisie** pentru acele priorități din programe cărora li se aplică condiționalitățile, iar alocarea financiară aferentă va fi redistribuită către alte priorități unde condiționalitățile ex-ante au fost îndeplinite. În cazul condiționalităților ex-ante cu caracter orizontal, precum cea referitoare la achizițiile publice, există riscul suspendării plăților intermediare pentru toate programele.

Responsabilitatea îndeplinirii condiționalităților ex-ante revine ministerelor de linie, deoarece acestea vizează existența politicilor/strategiilor/legislațiilor sectoriale. MFE coordonează procesul de monitorizare a stadiului îndeplinirii condiționalităților și informează periodic Guvernul cu privire la măsurile care se impun.

C. Măsuri implementate și planificate în domeniul fondurilor europene

I. Măsuri implementate în perioada 2015 – 2016

Principalele măsuri întreprinse în perioada 2015 – 2016 au vizat pe de-o parte procesul de închidere a programelor operaționale 2007 – 2013, iar pe de altă parte procesul de desemnare a

autorităților implicate în gestionarea fondurilor ESI și începerea implementării programelor operaționale aferente perioadei 2014 - 2020.

Astfel, la nivelul Ministerului Fondurilor Europene s-au întreprins o serie de măsuri, dintre care menționăm:

- revizuirea cadrului legal:
 - elaborarea HG nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007–2013 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit, prin care au fost stabilite principalele activități și termene care trebuie respectate de către toate structurile implicate în închiderea programelor operaționale;
 - modificarea și completarea OUG 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, în scopul flexibilizării condițiilor de plată către beneficiari;
 - inițierea de către MFE și adoptarea principalelor acte normative necesare procesului de implementare a FESI (HG nr. 398/2015 - cadrul instituțional de coordonare și gestionare a FESI, HG nr. 399/ 2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor, OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene și HG nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/2015);
- revizuirea cadrului instituțional pentru achiziții publice, astfel:
 - A fost înființată **Autoritatea Națională pentru Achiziții Publice** (ANAP);
 - **Agencia Națională de Integritate** (ANI) capătă responsabilități în verificarea conflictului de interese în achiziții publice. A fost creat un mecanism de identificare a conflictului de interese;
 - **Consiliul Concurenței** va avea acces la toate informațiile legate de participanții la o procedură de achiziție publică pentru a-și duce la îndeplinire misiunea de verificare a eventualelor aranjamente în cadrul licitațiilor.
 - **Ministerului Transporturilor** a fost desemnat organism intermediar pentru Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)
- fazarea proiectelor: o serie de proiecte majore și non-majore finanțate prin cadrul financiar 2007 – 2013 care nu s-au încheiat la termenul de eligibilitate au putut fi eșalonate, respectiv lucrările rămase de efectuat pot fi finanțate din bugetul 2014-2020. România a fazat 88 de proiecte pe două PO (82 POIM și 6 POC).
- aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a instrumentelor structurale și a fondurilor ESI prin preluarea de către MFE a organismelor intermediare/intermediare regionale POS M și POS DRU;
- simplificarea ghidurilor pentru beneficiari și a procedurilor de accesare a fondurilor, pentru o mai mare coerență în funcționarea sistemului, astfel încât regulile să fie aproximativ aceleași pentru beneficiarul care depune un proiect, indiferent de programul din care se finanțează;
- elaborarea unor Orientări generale la nivelul fiecărui program și publicarea calendarelor pentru apelurile de proiecte 2016, în vederea asigurării unei reale predictibilități a posibilităților de finanțare;
- depunerea de către solicitanți în format electronic a cererilor de finanțare;
- dezvoltarea unui sistem de evaluare a funcționarilor publici folosind indicatori de performanță, atât de încadrare în timp, cât și de calitate, dezvoltați prin intermediul unui acord de servicii încheiat cu Banca Mondială.

II. Măsuri planificate pentru accelerarea absorbției fondurilor ESI

În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor:

- Lansarea a peste 80% din alocarea financiară totală (apeluri deja lansate și cele estimate a fi deschise până la finalul anului curent) prin cereri de proiecte în cadrul tuturor programelor operaționale finanțate din instrumente structurale în perioada de programare 2014-2020;
- Asigurarea predictibilității lansărilor de cereri de proiecte de către Autoritățile de Management, astfel încât potențialii beneficiari să dispună de timp suficient pentru documentarea și elaborarea efectivă a solicitărilor de finanțare;
- Sprijinirea beneficiarilor pe tot parcursul elaborării și implementării proiectelor finanțate din fondurile europene structurale și de investiții prin facilitarea unei interacțiuni mai mari între potențiali beneficiari/beneficiari și autoritățile de management;
- Eficientizarea procedurilor de lucru în abordarea și gestionarea fondurilor europene prin debirocratizare și simplificare, inclusiv utilizarea costurilor simplificate;
- Reducerea sarcinii administrative inclusiv prin digitizarea fluxului de documente între potențiali beneficiari/beneficiari și autoritățile de management precum și eliminarea documentelor redundante;

D. Stadiul implementării cadrului legal și instituțional privind fondurile ESI pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, alte acte normative necesare pentru consolidarea și creșterea absorbției

Cadrul instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor ESI este reglementat prin **Hotărârea Guvernului nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013**, care a fost elaborată în temeiul Regulamentului nr. 1303/2013. Actul normativ stabilește instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI, atribuțiile acestora precum și relațiile autorității de coordonare (Ministerul Fondurilor Europene) cu autoritățile de management, autoritățile de certificare și autoritatea de audit, relațiile între aceste autorități, precum și relațiile dintre aceste autorități și Comisia Europeană.

În prezent, cadrul instituțional a fost modificat, în vederea eficientizării activității la nivelul Programului Operațional Capital Uman, prin preluarea de către Ministerul Fondurilor Europene a organismelor intermediare regionale din subordinea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. În acest sens, a fost adoptată **Ordonanța de Urgență nr. 23/2016 pentru aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a fondurilor structurale și de investiții europene**.

Prin **Ordonanța de Urgență nr. 68/2015 pentru aprobarea unor măsuri de gestionare a instrumentelor structurale din domeniul transporturilor**, a fost desemnat Ministerul Transporturilor ca organism intermediar pentru Programul Operațional Infrastructură Mare, având în vedere faptul că aproximativ 56% din fondurile Programului Operațional Infrastructură Mare, respectiv 6,8 mld. euro, sunt orientate spre dezvoltarea infrastructurii de transport, iar Ministerul Transporturilor are sub autoritate majoritatea beneficiarilor Programului Operațional Infrastructura Mare din domeniul transporturilor.

HG nr. 398/2015 a fost modificată, pentru actualizarea dispozițiilor referitoare la cadrul instituțional de coordonare și gestionare a FESI.

De asemenea, a fost aprobată **HG nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020** prin care sunt reglementate următoarele aspecte:

- Stabilirea regulilor generale pe care trebuie să le îndeplinească o cheltuială pentru a fi eligibilă;
- Stabilirea regulilor specifice și a anumitor plafoane pentru unele categorii de cheltuieli „sensibile” de tipul contribuției în natură, costul cu achiziția de terenuri și autovehicule sau mijloace de transport;
- Categoriile de cheltuieli neeligibile.

Prevederile privind eligibilitatea reglementează inclusiv situația în care autoritatea de management, în exercitarea funcției de gestionare a programului, conform art. 125 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, acordă asistență financiară nerambursabilă instituției publice din care face parte.

Prin **OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020**, respectiv **Hotărârea Guvernului nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 40/2015** se stabilește cadrul financiar general pentru gestionarea asistenței financiare nerambursabile alocate României din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul de Ajutor European destinat celor mai defavorizate persoane în perioada de programare 2014-2020, precum și a prefinanțării și cofinanțării aferente acestei asistențe, în vederea asigurării unui management financiar eficient al acestor fonduri.

În plus, au fost inițiate protocoale de colaborare cu Agenția Națională pentru Integritate precum și cu alte instituții care pot sprijini procesul de implementare a acestor fonduri și au fost semnate protocoale cu Agenția Națională de Administrare Fiscală și Agenția Națională pentru Achiziții Publice.

E. Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune și pe politica agricolă comună, pe obiective distincte, precum și programele operaționale ce vor fi finanțate din aceste fonduri

În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

Program operațional/Program	Tip fond	Alocare (UE) (mil euro)
PO Asistență Tehnică	FEDR	212,77
PO Competitivitate	FEDR	1329,79
PO Capital Uman	FSE	4326,84
PO Capacitatea Administrativă	FSE	553,19
PO Regional	FEDR	6600,00
PO Inițiativa pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii	FEDR	100,00
PO Infrastructura Mare	FEDR	2483,53
	FC	6935,00
Programul Național de Dezvoltare Rurală	FEADR	8128,00
PO Pescuit	FEPAM	168,42

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 441 milioane euro pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de 450 milioane euro din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

În vederea asigurării complementarității și valorificării sinergiilor între intervențiile care vor fi finanțate din diferitele fonduri ESI, este importantă asigurarea unei bune coordonări în etapa de implementare a intervențiilor.

Pe baza lecțiilor învățate în perioada 2007-2013 și noilor provocări pe care le aduce arhitectura specifică fondurilor pentru perioada 2014-2020, este avută în vedere dezvoltarea unui mecanism de coordonare cu structuri pe 3 niveluri (coordonare strategică, coordonare la nivel tematic și la nivel operațional), așa cum a fost stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat.

Rolul acestui mecanism este de a asigura coordonarea strategică și complementaritatea intervențiilor pe parcursul implementării programelor finanțate din FESI, urmărind în același timp, coerența, sinergiile și demarcarea cu alte programe/ instrumente naționale și europene.

Alocarea orientativă pe obiectiv tematic UE pentru fiecare dintre fondurile ESI

mil euro

Obiectiv tematic	FEDR	FSE	FC	FEADR	FEPAM	TOTAL
1.Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării	973,40	0,00	0,00	88,41	0,00	1061,81
2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia	531,91	0,00	0,00	0,00	0,00	531,91
3. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol (pentru FEARD) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM)	744,68	0,00	0,00	2380,33	84,25	3209,26
4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon în toate sectoarele	3248,06	0,00	159,57	486,18	3,37	3897,19
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a gestionării riscurilor	0,00	0,00	478,72	1558,46	0,00	2037,18
6. Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	926,40	0,00	2892,44	1172,99	37,05	5028,89
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor din infrastructurile rețelelor importante	2678,21	0,00	3404,26	0,00	0,00	6082,46
8. Promovarea ocupării durabile și de calitate a forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă	101,06	1563,93	0,00	529,92	33,68	2228,60
9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare	571,28	1141,61	0,00	1672,96	0,00	3385,84
10. Investiția în educație, formare și formare profesională pentru dezvoltarea competențelor și învățare pe tot parcursul vieții	361,70	1257,10	0,00	60,39	0,00	1679,19
11. Creșterea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă	265,96	514,08	0,00	0,00	0,00	780,04
Asistență tehnică	323,40	297,32	0,00	178,37	10,07	809,16
TOTAL	10.726,06	4.774,04	6.934,99	8.128,01	168,42	30.731,53

Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani, pe obiective distincte și pe programe operaționale

mil. euro									
Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PO Infrastructura Mare	FEDR	2.483,53	0,00	593,27	324,66	333,05	380,35	420,24	431,96
	FC	6.935,00	0,00	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	1.134,60
PO Capital Uman	FSE	4.220,84	503,64	538,84	577,38	607,53	636,80	664,94	691,72
Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” (alocare specială)	Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”	105,99	59,55	46,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PO Capacitate Administrativă	FSE	553,19	67,22	71,39	75,93	79,53	83,04	86,43	89,66
Programul Operațional Competitivitate	FEDR	1.329,79	156,53	168,17	171,39	184,73	201,79	210,67	236,50
PO Asistență tehnică	FEDR	212,77	21,28	31,91	28,91	31,91	31,91	31,91	34,91
PO Regional	FEDR	6.600,00	0,00	1.671,14	841,39	994,50	1.005,65	1.029,44	1.057,87
PO IMM	FEDR	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PNDR	FEADR	8.128,00	0,00	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93
POPAM	FEPAM	168,42	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15
TOTAL		30.837,53	808,22	6.600,94	4.844,70	4.441,67	4.595,59	4.704,09	4.842,30

2. FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ (FEGA)

A. Principalele realizări în anul 2015

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează **Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA)**. Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează scheme de sprijin acordate fermierilor, finanțate din:

- ✓ FEGA – Fondul European de Garantare Agricolă (plăți directe, măsuri de piață)
- ✓ FEADR – Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (prin intermediul măsurilor delegate din cadrul PNDR 2014 - 2020)
- ✓ BN – Bugetul Național (ajutoare naționale tranzitorii, ajutoare de stat, ajutoare de minimis)

Schemele de plăți directe și ajutoarele naționale tranzitorii, care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020, se acordă în conformitate cu prevederile:

- ✓ O.U.G.nr. 3/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 619/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 620/2015 cu modificările și completările ulterioare.

Ajutoarele naționale tranzitorii (ANT) se acordă în domeniul vegetal și zootehnic în limita prevederilor bugetare alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

FEGA se implementează prin gestiune partajată între statele membre și Uniune și finanțează cheltuieli care sunt efectuate în conformitate cu dreptul Uniunii, în conformitate cu prevederile Regulamentului **Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 AL Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului**

1. Alocare FEGA – Plăți directe

În Regulamentul delegat (UE) 2015/851 al Comisiei din 27 martie 2015 de modificare a anexelor II, III și VI la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune este prevăzut plafonul financiar alocat României din FEGA pentru plățile directe, astfel:

Alocare FEGA plăți directe (mil euro)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
	1.599,99	1.777,47	1.801,33	1.872,82	1.903,20	1.903,20	10.853,01

Schemele de plăți directe finanțate din FEGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;

- schemele de sprijin cuplat în sectorul vegetal și în sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

Beneficiarii plăților sunt fermierii activi persoane fizice și/sau persoane juridice care desfășoară o activitate agricolă în calitate de utilizatori ai suprafețelor de teren agricol și/sau deținători legali de animale, în conformitate cu legislația în vigoare. În categoria beneficiarilor de plăți se încadrează și cooperativele agricole, conform Legii 566/2004 a cooperăției agricole, precum și grupurile de producători care desfășoară activități agricole.

În ceea ce privește Campania 2015, din plafonul alocat de **1,599 miliarde de euro**, APIA a autorizat la plată¹⁶ suma de **1,469 miliarde euro**, ceea ce reprezintă un procent de absorbție de **91,86%** din plafonul financiar alocat României în Campania 2015 de **1,599 miliarde de euro**, după cum urmează:

- **255,44 milioane euro** plăți în avans în perioada 26 noiembrie 2015 – 02 decembrie 2015 pentru un număr de **602.159 de fermieri**;
- **-1,26 miliarde euro** plăți regulate începând cu data de 8 aprilie 2016 și până în prezent, pentru un număr de **878.367** fermieri.

La plafoanele financiare din FEAGA menționate mai sus, se vor adăuga și cele estimate pentru măsuri de piață și comerț exterior de aproximativ 500 mil. Euro.

În perioada **01.01.2016 - 10.01.2016** APIA a autorizat și alte plăți din FEAGA în suma de 2.190 milioane euro, din care:

- **1257 milioane euro** - plăți directe Campania 2015 (mai sus menționate)
- **896,80 milioane euro** - plăți directe Campania 2016 (mai sus menționate)
- **2,37** milioane euro - Ajutor excepțional, cu caracter temporar, în sectorul de creștere porcine;
- **8,77** milioane euro - Ajutor excepțional, cu caracter temporar, acordat fermierilor din sectorul laptelui și al produselor lactate;
- **0,11** milioane euro - Ajutor specific producătorilor de lapte de vacă/ovine din zonele defavorizate C2014
- **23,44** milioane euro - alte măsuri de piață și promovare produse agricole
- **0,57** milioane euro – SAPS alte campanii

2. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

APIA implementează în baza acordurilor de delegare încheiate cu Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) următoarele măsuri finanțate din FEADR:

- **Măsura 08** - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor – submăsura 8.1 - Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite
- **Măsura 10** - Agro-mediu și climă
- **Măsura 11** – Agricultură ecologică

¹⁶ Plățile se efectuează la cursul de schimb de 4,4176 lei pentru un euro, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 30 septembrie 2015 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 323 din 01 octombrie 2015.

- **Măsura 13** - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
- **Măsura 14** (fosta masura 215)- Plati in favoarea bunastarii animalelor
- **Măsura 15** – Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea padurilor - 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvo-mediu
- **Măsura 214** - Plati privind agromediu

Alocarea FEADR și cofinanțarea de la Buget National însumează 3,42 mld. Euro.

Numărul de cereri¹⁷ depuse în 2015 a fost de aproximativ 500.000.

Plafoane alocate din FEADR pentru CFM 2014-2020¹⁸

MASURA	Perioada de programare 2014 - 2020	FEADR (mil euro)	BN (mil euro)	Total (mil euro)
8	Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor	105,70	18,82	124,51
10	Agromediu si clima	909,96	160,78	1070,74
11	Agricultura ecologica	200,69	35,73	236,42
13	Plati pentru zone care se confrunta cu constrangeri naturale sau alte constrangeri specifice	1.150,80	204,10	1.354,89
14	Bunastarea animalelor	437,01	79,52	516,53
15	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	100,00	17,80	117,80
	TOTAL	2.904,16	516,75	3.420,89

Din alocarea financiară de 3,42 miliarde euro, APIA a autorizat la plata in perioada 01.01.2016 - 05.10.2016 suma de 356,29 milioane euro, după cum urmează:

MASURA	Milioane EURO
MASURA 10 – Agromediu si clima	25,69
MASURA 11- Agricultura ecologica	8,24
MASURA 214- Plati privind agromediu	67,78
MASURA 13 – Plati pentru zone care se confrunta cu constrangeri naturale sau cu alte contrangeri specifice	375,17
MASURA 14 (fosta M 215) - Plati in favoarea bunastarii animalelor - sectoarele pasari si porcine	86,50
TOTAL	563,38

3. Bugetul Național

În perioada **01.01.2016 - 01.01.2017** APIA a autorizat la plata suma de **486,96** milioane euro, din care:

- **127,86** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu in sectorul vegetal (ANT 1, ANT4 si ANT6);
- **25,05** milioane euro Ajutor National Tranzitoriu in sector zootehnic – Schema decuplata de productie in sectorul lapte, specia bovine (ANTZ 7);
- **104,40** milioane euro Ajutor National Tranzitoriu in sector zootehnic – Schema decuplata de productie in sectorul carne, specia bovine (ANTZ 8);
- **56,04** milioane euro motorina;

¹⁷ o cerere poate viza mai multe tipuri de plati

¹⁸ măsurile implementate de APIA în baza delegării primite de la AFIR

- **13,90** milioane euro renta viagera;
- **4,15** milioane euro Schema de ajutoare de stat in sectorul cresterii animalelor;
- **6,34** milioane euro cofinantare masuri de piata si promovare produse agricole;

B. 5,44 milioane euro Ajutoare de adaptare exceptionale destinate producatorilor de carne de porc. Principalele realizari în anul 2016

Măsurile implementate de către APIA au ca principal scop stimularea absorbției fondurilor europene, cu respectarea prevederilor comunitare si nationale in vigoare.

În continuare sunt prezentate cateva dintre masurile luate de APIA, pe parcursul anilor 2015-2016:

- autorizarea si efectuarea platilor in avans catre fermierii beneficiari ai schemei de plata pe suprafata;
- încheierea/prelungirea conventiilor de lucru incheiate intre APIA, fondurile de garantare in domeniul agriculturii si bancile comerciale in vederea eliberarii adeverintelor în cadrul diferitelor scheme de sprijin implementate, respectiv: SAPS, AXA II (PNDR), ajutoarele naționale tranzitorii în sector zootehnic, platile pentru bunastarea animalelor (pasari si porcine);
- încheierea de acorduri și protocoale cu institutii din țară și din străinătate;
- participarea la misiunile de audit ale Comisiei Europene, ale Curții Europene de Conturi, la întâlnirile bilaterale sau de conciliere;
- activități de informare publică asupra măsurilor/schemelor de sprijin derulate din fonduri europene (FEGA - Fondul European de Garantare Agricolă și FEADR -Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala) și de la bugetul național;
- organizarea de sesiuni de instruire a reprezentanților asociațiilor profesionale din domeniul agriculturii și de sesiuni de informare a fermierilor, acțiuni de tip caravană, prin centrele județene și locale, în unitățile administrative-teritoriale;
- realizarea, tipărirea, distribuirea/difuzarea de materiale de informare având secțiune specială cu privire la măsurile implementate de APIA;
- postarea pe pagina web oficială a instituției - www.apia.org.ro, a materialelor de informare aferente Campaniei de primire a cererilor de sprijin pe suprafață, în cadrul secțiunii deschise special cu această ocazie.
- participarea instituției la evenimente de informare publică sau promovare a constat în organizarea unor standuri proprii sau doar în prezența unor reprezentanți ai Agenției în standurile unor organisme partenere, din cadrul MADR sau externe, cu ocazia evenimentelor de tipul târgurilor (internaționale/naționale) sau expozițiilor;
- activități de informare publică sau promovare au fost derulate și în cadrul unor conferințe, seminarii, simpozioane, colocvii de specialitate, întâlniri cu reprezentanți ai primăriilor sau prefecturilor, producători sau asociații agricole etc., cu participarea specialiștilor APIA;
- participarea cu stand propriu la Târgul internațional de produse și echipamente în domeniul agriculturii, horticulturii, viticulturii și zootehniei – IndAgra 2015;
- Identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole din cadrul exploatației și a suprafețelor din angajamente;

În ceea ce privește **perioada 2016-2018**, principalul obiectiv al Agenției este de a asigura o bună

gestionare a fondurilor comunitare și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protejare a mediului înconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România. Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană, conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv a celor românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară, de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

3. FONDUL EUROPEAN AGRICOL PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ (FEADR)

Programul național de dezvoltare rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5¹⁹ miliarde euro fondurile publice disponibile.

Alocarea financiară pe ani a PNDR 2014-2020:

milioane euro								
PNDR 2014-2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
	0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00

¹⁹ Compus din 8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională.

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități de dezvoltare rurală (PDR), conform PNDR:

- PDR 1 *"Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale"* – această prioritate este programată prin prioritățile de la 2 la 6 și are alocarea de 169,28 mil. euro;
- PDR 2: *"Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor"* – alocare de 1.864,16 mil. euro;
- PDR 3: *"Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură"* - alocare de 995,37 mil. euro;
- PDR 4: *"Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură"* – alocare de 2.813,74 mil. euro;
- PDR 5: *"Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic"* – alocare de 1.025,84 mil. Euro;
- PDR 6: *"Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale"* - alocare de 2.563,69 mil. euro.

La alocările mai sus menționate, pe priorități de dezvoltare rurală, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 209,84 mil. euro.

- Optimizarea procedurilor de lucru la nivelul AM pentru PNDR, a Programului cuprinde 15 măsuri de finanțare (la care se adaugă și o măsură exclusiv tranzitorie, respectiv *Bunăstarea animalelor* – angajamente multianuale încheiate prin PNDR 2007-2013). Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3, iar alocarea anului 2015 este de 1.723,26 mil. euro.

➤ Rata de absorbție PNDR 2014-2020

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 824,63 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea încasată în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului, în valoare de 325,12 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2014-2020 de 14,15%** (*declarațiile de cheltuieli aferente trim.1,2 și 3.2016 în valoare cumulată de 556,12 mil. euro au fost rambursate de către COM în cursul anului 2016*).

➤ Măsuri PNDR 2014-2020 lansate

Sesiunea anuală 2015:

Depunere: în perioada martie – decembrie 2015 s-a derulat prima sesiune anuală în cadrul a **15 submăsuri/componente** (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), **licitându-se suma de 1.558,32 mil. euro**, au fost depuse 7.691 proiecte cu o valoare publică de 1.549 mil. euro.

Pentru măsurile implementate de APIA (inclusiv angajamente tranzitorii) aferent Campaniei 2015 (s-au plătit 352,24 mil. euro:

- M10 „Agromediu și climă” - 52,46 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” - 12,60 mil. euro;

- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” - 223,10 mil. euro.
- M14 „Bunăstarea animalelor” – tranziție - 64,08 mil. euro.

Seleție și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2015, s-au selectat 4.361 proiecte în valoare publică de 904,5 mil. euro și s-au contractat 4.032 proiecte în valoare publică de 695,04 mil. euro.

Sesiunea anuală 2016

Depunere: Începând cu luna aprilie s-a lansat sesiunea continuă anuală de depunere a cererilor de finanțare 2016 pentru **24 submăsur/componente/scheme** (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), licitându-se suma de **1.685,25 mil. euro**, s-au depus până la această dată 14.181 proiecte cu o valoare publică de 1.826,32 mil. euro.

În perioada 10 martie - 28 aprilie 2016, s-a desfășurat sesiunea de depunere a Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL), din cadrul Măsurii 19 Dezvoltarea locală LEADER - Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020. S-au selectat **239 Strategii de Dezvoltare Locală în valoare de 563,52 mil. euro**.

În Campania 2016 (măsur implementate de APIA) s-au solicitat 547,98 mil euro, din care:

- M10 „Agromediu și climă” inclusiv angajamente tranzitorii - 102,51 mil. euro, din care s-au plătit 11,28 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” inclusiv angajamente tranzitorii - 27,64 mil. euro, din care s-au plătit 0,21 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” - 232,61 mil. euro, din care s-au plătit 125,64 mil. euro;
- M14 „Bunăstarea animalelor” – tranziție – solicitat 185,22 mil. euro.

Seleție și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2016, s-au selectat 2.311 proiecte în valoare publică de 347,82 mil. euro și s-au contractat 832 proiecte în valoare publică de 34,30 mil. euro.

Suplimentar, prin procedura de tranziție, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020, 24.075 proiecte cu o valoare publică de 453,73 mil. euro (valoarea rămasă de plătit în vederea finalizării acestor contracte).

Plată: până în prezent au fost efectuate plăți în valoare publică de 867,58 mil. euro, din care 268,96 mil. euro aferente proiectelor care fac obiectul tranziției.

➤ Acte normative ce vizează procesul de implementare PNDR 2014-2020

- HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de la bugetul de stat;
- ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ A GUVERNULUI nr. 49/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile aferente politicii agricole comune, politicii comune de pescuit și politicii maritime integrate la nivelul Uniunii Europene, precum și a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru perioada de programare 2014-2020 și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garantării, cu modificările și completările ulterioare;

- HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 640/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile aferente politicii agricole comune, politicii comune de pescuit și politicii maritime integrate la nivelul Uniunii Europene, precum și a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru perioada de programare 2014-2020 și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garantării, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garantării;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 1731/2015 privind instituirea schemei de ajutor de minimis "Sprijin acordat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din spațiul rural pentru înființarea și dezvoltarea activităților economice neagricole", cu modificările și completările ulterioare;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 3433 /2015 privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii de produse neagricole", cu modificările și completările ulterioare;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 285/2016 privind aprobarea schemei de ajutor de minimis "Sprijin pentru servicii de consultanță în vederea implementării proiectelor de investiții, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii de produse neagricole și a produselor din sectorul pomicol", derulate prin schema de ajutor de stat "Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii de produse neagricole", aferentă PNDR 2014-2020;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 2111/2015 privind instituirea schemei de ajutor de minimis "Sprijin pentru investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică în domeniul educațional și social", cu modificările și completările ulterioare;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 2112/2015 privind instituirea schemei de ajutor de minimis "Sprijin acordat pentru stimularea investițiilor asociate conservării patrimoniului și pentru menținerea tradițiilor și moștenirii spirituale", cu modificările și completările ulterioare;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 857/2016 privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite";
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 905/2016 privind aprobarea sistemului de sancțiuni pentru cererile depuse de beneficiarii măsurii 215 "Plăți privind bunăstarea animalelor - pachetul a) - porcine și pachetul b) - păsări" din cadrul PNDR 2007-2013 în conformitate cu prevederile art. 44 din Regulamentul delegat (UE) nr. 640/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește Sistemul Integrat de Administrare și Control și condițiile pentru refuzarea sau retragerea plăților și pentru sancțiunile administrative aplicabile în cazul plăților directe, al sprijinului pentru dezvoltare rurală și al ecocondiționalității;

- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 30/2016 privind aprobarea Manualului de procedură pentru implementarea proiectelor finanțate prin Măsura 20 „Asistență tehnică” descrisă în capitolul 15.6 din cadrul PNDR 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 619 din 6 aprilie 2015 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la art. 1 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în PNDR 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 362 din 23.03. 2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de selecție și a procesului de verificare a contestațiilor pentru cererile de sprijin aferente M 8 ”Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor”, sM 8.1 ”Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite” și M 15.1 ”Plăți pentru angajamente de silvo-mediul”, din cadrul PNDR 2014 – 2020;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 876 din 01.08.2016 privind aprobarea Ghidului solicitantului pentru accesarea schemei de ajutor de stat ”Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite”, aferentă M 8 ”Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor”, sM 8.1 ”Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite”, din cadrul PNDR 2014 – 2020, versiunea 1.0, cod PPS/MS-CP;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 962 din 03.11.2016 privind aprobarea manualului de proceduri pentru primirea, evaluarea, selecția și contractarea cererilor de sprijin privind schema de ajutor de stat ”Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite”;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 952 din 27.10.2016 și Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 1985 din 12.10.2016 privind aprobarea Manualului de proceduri - etapa I, aferent activităților delegate de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale către Gărzile Forestiere din cadrul Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor pentru implementarea schemei de ajutor de stat ”Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite”, aferentă M 8 „Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor”, sM 8.1 „Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite” din cadrul PNDR 2014-2020;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 964 din 07.11.2016 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 233/ 2013 privind aprobarea manualelor de procedură pentru implementarea M 215 – Plăți privind bunăstarea animalelor cuprinsă în axa II din PNDR 2007 – 2013, în conformitate cu Acordul de delegare nr. P86 (APDRP)/ A35 (APIA)/ 26431 (ANSVSA) / 59285 (AM - PNDR) din 12.07.2012;
- Ordin ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 826/9.06.2016 pentru aprobarea modelului cererilor de plată precum și a modelului formularelor de accesare a clauzei de

revizuire a angajamentelor încheiate în cadrul M 215 Plăți în favoarea bunăstării animalelor – Pachetul a) Porcine și Pachetul b) Păsări;

- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 249/24.02.2016 privind aprobarea formularului-tip al cererii unice de plată pentru anul 2016;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 846 din 07.07.2016 privind aprobarea ghidului informativ pentru beneficiarii măsurilor de mediu și climă din cadrul PNDR 2014 – 2020;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 431 din 1.04.2016 privind aprobarea sistemelor de sancțiuni pentru M 10 "Agromediu și climă", M 11 "Agricultura ecologică" și M 13 "Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice" prevăzute în PNDR 2014-2020 și pentru M 214 "Plăți de agromediu" prevăzută în PNDR 2007-2013, aferente cererilor de plată depuse începând cu anul 2016;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 999/20.12.2016 pentru aprobarea sistemului de sancțiuni administrative pentru ecocondiționalitate aplicabil schemelor și măsurilor de sprijin pentru fermieri începând cu anul 2016;
- ORDIN nr. 834 din 17.06.2016 privind modificarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 2373/2015 privind aprobarea Manualului de procedură pentru evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte aferente M 1 – „Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare” din cadrul PNDR 2014-2020;
- ORDIN nr. 835 din 17.06.2016 privind modificarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 116/2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comitetului de Selecție și a Comisiei de Soluționare a Contestațiilor pentru proiectele aferente M 1 "Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare" din PNDR 2014-2020;
- ORDIN nr. 836 din 17.06.2016 privind aprobarea Ghidului solicitantului pentru accesarea M 1 Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare, sM 1.1. Sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe din cadrul PNDR 2014-2020, Apelul de propuneri de proiecte nr. 1/2016 - Formare profesională pentru fermierii care dețin angajamente pe M 10 – Agromediu și climă;
- ORDIN nr. 923 din 30.09.2016 privind aprobarea Ghidului solicitantului pentru accesarea M 1 Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare, sM 1.1. Sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe din cadrul PNDR 2014-2020, Apelul de propuneri de proiecte nr. 2/2016 Formare profesională pentru fermieri în special beneficiari de sprijin ai sM 6.1 și 6.3;
- Memorandum cu tema „Aprobarea Orientărilor strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014 – 2020)” cu nr. 6941/21.05.2014;
- ORDIN nr. 985 din 05.12.2016 privind aprobarea Manualului de procedură privind achizițiile publice de servicii de consiliere finanțate prin M 2 – „Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei”, versiunea 2, din cadrul PNDR.

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 41/2014 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, prin reorganizarea Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, aprobată prin Legea nr. 43/2015;
- Hotărârea Guvernului nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr.795/27.04.2016 privind aprobarea manualelor de proceduri consolidate ale Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale aferente Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 794/27.04.2016 privind aprobarea ghidurilor solicitantului aferente sesiunilor de depunere proiecte organizate pentru anul 2016 aferente măsurilor, submăsurilor și schemelor de ajutor de stat sau de minimis din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 elaborate de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 1185/2014 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu modificările și completările ulterioare.

➤ *Măsurile întreprinse pentru absorbția FEADR 2014-2020.*

✓ **Eficientizarea procedurilor în abordarea și gestionarea fondurilor europene.**

Principalele **modificări ale cadrului normativ** în favoarea solicitanților / beneficiarilor²⁰

- ❖ Reglementarea termenelor stabilite în sarcina solicitanților pentru depunerea proiectului tehnic și a tuturor documentelor (inclusiv cele referitoare la impactul asupra mediului) necesare încheierii contractului de finanțare având ca obiect construcții-montaj, prin intermediul procedurilor AFIR aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.
- ❖ Termenele curg de la data comunicării notificării privind selecția proiectului de către AFIR/APIA, solicitanții notificați având posibilitatea de a depune proiectul tehnic și toate documentele necesare în vederea încheierii contractului de finanțare, o singură dată.
- ❖ Introducerea unor noi prevederi în privința stabilirii duratei de monitorizare la 5 ani pentru submăsurile SM6.5 schema pentru micii fermieri, 16.4 sprijin acordat pentru cooperare orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare și 16.4a (pomicol), și respectiv la 5 ani/3 ani pentru proiectele depuse în cadrul submăsurii 19.2 sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală, care au ca tip de sprijin suma forfetară calculată de la data efectuării plății tranșei a doua de plată/ultimei plăți, după caz;
- ❖ Introducerea unor dispoziții tranzitorii, în sensul aplicării amendamentelor propuse în cuprinsul proiectului de act normativ și proiectelor depuse în cadrul sesiunilor organizate în cursul anului 2016, aflate în etapa de evaluare/selecție, ai căror solicitanți nu au fost notificați, în condițiile legii, de către AFIR în vederea încheierii contractului de finanțare.

²⁰ prin modificarea HG 226/2015

Principalele modificări ale Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din PNDR 2014-2020

- ❖ publicarea pe site-ul AFIR a ghidului solicitantului și a documentelor de procedură aferente, în forma finală aprobată cu cel puțin de 7 zile calendaristice înainte de lansarea sesiunii de depunere a cererilor de finanțare,
- ❖ stabilirea faptului că în primele 5 zile calendaristice din fiecare etapă de depunere stabilită prin nota de lansare a sesiunii nu este posibilă oprirea depunerilor indiferent de valoarea publică totală a proiectelor depuse,
- ❖ modificarea aplicării unui plafon de 200% față de cel inițial de 120% raportat la alocarea sesiunii, pentru oprirea depunerii continue a proiectelor în cadrul sesiunii aferente unei măsuri/sub-măsuri/componente (alocare distinctă) înainte de termenul limită prevăzut în nota de lansare,
- ❖ stabilirea condițiilor de continuare a sesiunii dacă în urma finalizării procesului de selecție și de soluționare a contestațiilor se constată că există alocare disponibilă de cel puțin 25 % din alocarea aferentă submăsurii, iar termenul limită din nota de lansare a sesiunii nu a expirat;
- ❖ precizarea faptului că proiectele al căror punctaj va scădea în urma evaluării AFIR sub pragul de calitate corespunzător lunii/trimestrului respectiv și proiectele încadrate greșit din punct de vedere al alocării financiare aferente unei măsuri/sub-măsuri/componente (alocare distinctă), vor fi declarate neconforme, solicitanții putând redepona proiectele o singură dată în cadrul sesiunii continue,
- ❖ precizarea faptului că proiectele care după verificarea AFIR au statut de - neconform potrivit pragului de calitate sau au fost încadrate greșit din punct de vedere al alocării financiare aferente măsurii/submăsurii/componentei - dacă în urma instrumentării contestației își mențin statutul inițial vor fi respinse, iar dacă statutul devine conform acestea vor fi admise,
- ❖ majorarea termenelor de instrumentare de către AFIR a contestațiilor, de la 10 de zile lucrătoare la 15 de zile lucrătoare pentru etapele lunare și de la 20 de zile lucrătoare la 30 de zile lucrătoare pentru etapele trimestriale.
- ❖ continuarea procesului de selecție, indiferent de finalizarea procesului de contestații, cu condiția rezervării unei sume de bani egală cu valoarea publică totală a contestațiilor din alocarea disponibilă
- ❖ Includerea în dispozițiile tranzitorii a unei prevederi privind utilizarea, începând cu anul 2017, a unui sistem informatic de alocare aleatorie a sarcinilor de evaluare a proiectelor, pentru ca evaluarea-selecția să se realizeze de către experți din alt județ/centru regional, decât județele în care sunt localizate proiectele, ca măsură de evitare a riscurilor și de asigurare a unui grad cât mai ridicat de obiectivitate în evaluarea proiectelor.

✓ **Propuneri pentru evitarea problemelor din exercițiul 2007-2013**

➤ **Sprijin pentru co-finanțarea investițiilor, mai ales pentru start-up-uri**

AM-PNDR a făcut demersuri pentru crearea unui fond de creditare finanțat din program în vederea acompanierii măsurilor prevăzute în PNDR 2014-2020 cu instrumente financiare menite să sprijine beneficiarii pentru finanțarea investițiilor.

În acest sens, în 28 septembrie 2016 s-a transmis oficial prin SFC2014 către Comisie propunerea de modificare a PNDR pentru introducerea instrumentului financiar de creditare cu partajarea riscului care a fost aprobat în data de 25 octombrie 2016.

➤ **Sprijin pentru creșterea nivelului de expertiză al beneficiarilor.**

Prin intermediul măsurii "Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare" se vor finanța cursuri de instruire și informare de scurtă durată pentru solicitanții PNDR în domeniile: agricol și agro-mediu, care să le ofere celor vizați cunoștințele și informațiile necesare implementării cu succes a proiectelor PNDR.

În data de 04.07.2016 s-a lansat Apelul de propuneri de proiecte nr.1 din 2016 - Formare profesională pentru fermierii care dețin angajamente pe măsura 10 – Agromediu și climă pentru depunerea Cererilor de Finanțare aferent submăsurii 1.1 Sprijin pentru formarea profesională și dobândirea de competențe.

Au fost depuse 80 de propuneri de proiecte în valoare publică de 6,7 mil. euro. În data de 10.10.2016 s-a lansat Apelul de propuneri de proiecte nr.2 din 2016 - Formare profesională pentru fermieri în special beneficiari de sprijin ai sub-măsurilor 6.1 și 6.3, valoarea proiectelor va fi raportată odată cu închiderea sesiunii de depunere (10.01.2017) și verificării conformității administrative și a condițiilor de eligibilitate. Până la această dată în cadrul acestui apel au fost depuse 33 propuneri de proiecte.

4. FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT/FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT ȘI AFACERI MARITIME²¹

Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime²² 2014-2020 a fost transmis oficial către Comisia Europeană în data de 20.04.2015, fiind aprobat prin Decizia CE nr. C(2015)8416/25.11.2015. În scopul îmbunătățirii procesului de implementare, sunt avute în vedere măsuri cum ar fi: acordarea de avansuri, plata la factură, instrumente financiare, simplificarea procedurilor, precum și emiterea unor acte normative pentru consolidarea și creșterea absorbției, după cum urmează:

- Hotărârea Guvernului nr. 1183 din 29 decembrie 2014 privind nominalizarea autorităților²³ implicate în sistemul de management și control al fondurilor europene structurale și de investiții 2014-2020.
- Hotărârea Guvernului nr.347 din 11 mai 2016 privind stabilirea cadrului general de implementare a operațiunilor cofinanțate din FEPAM 2014-2020;

²¹ FEP/FEPAM

²² POPAM

²³ DGP-AMPOPAM a fost desemnată ca Autoritate de Management pentru POPAM.

- OUG nr.49 din 23 octombrie 2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile aferente politicii agricole comune, politicii comune de pescuit și politicii maritime integrate la nivelul UE, precum și a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru perioada de programare 2014-2020 și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garanțării;
- Hotărârea nr.640/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr.49 din 23 octombrie 2015;
- Ordinul 816 din 24 mai 2016 privind aprobarea Listei detaliate a cheltuielilor eligibile pentru operațiunile finanțate, inclusiv cheltuielile de personal ale Autorității de management, în cadrul POPAM 2014-2020.

Alocarea financiară din FEPAM acordată României pentru perioada de programare 2014-2020 este de 168,42 milioane euro, iar distribuția pe ani este următoarea:

	mil euro							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
Fond Extern	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15	168,42
Buget Național	0,00	15,49	7,86	7,99	8,18	8,23	8,38	56,13
TOTAL Euro	0,00	61,96	31,45	31,97	32,71	32,93	33,53	224,55

POPAM are o alocare foarte scăzută, care nu implică riscuri importante.

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități, conform POPAM 2014-2020:

- Prioritatea 1 "Promovarea pescuitului sustenabil din punct de vedere al mediului, eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere" și are alocare de 17.871.600,00 euro;
- Prioritatea 2: "Stimularea acvaculturii sustenabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere" și are alocare de 112.343.927,00 euro
- Prioritatea 3: "Stimularea punerii în aplicare a PCP" are alocare de 16.426.182,00 euro
- Prioritatea 4: "O ocupare a forței de muncă și o coeziune teritorială sporite" are alocare de 44.912.371,00 euro
- Prioritatea 5: "Stimularea comercializării și a prelucrării" are o alocare de 15.399.124,00
- Prioritatea 6: "Încurajarea punerii în aplicare a politicii maritime integrate" are o alocare de 3.333.334,00 euro

La alocările menționate mai sus, pe priorități de pescuit și afaceri maritime, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 13,42 milioane euro.

Programul operational pentru Pescuit si Afaceri Maritime 2014-2020- situatie la data de 31.12.2016:

- Contracte beneficiari: 33 cu o valoare publică de 3,12 milioane euro.
- Contracte asistenta tehnica: 30 cu o valoare publica de 2,45 milioane euro
- Plăți efectuate (FEPAM și Buget de stat): 2,93 milioane euro.

- Plăți efectuate din FEPAM: 2,20 milioane euro.

Comisia Europeană a avansat României 9,50 milioane euro sub formă de prefinanțare, astfel:

- ✓ 2014-2015: 4.749.482,67 euro
- ✓ 2016: 4.749.482,67 euro

Poziția financiară netă a României în relația cu bugetul UE

Pentru a determina poziția netă națională în relația cu bugetul comunitar, fiecare stat membru folosește instrumentul denumit „*Balanța financiară netă*”. Încă din primul an de la aderare, România a fost beneficiar net în relația financiară cu UE, înregistrând un sold pozitiv, așa cum se poate vedea în tabelul de mai jos.

Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană (BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ)

la 30.11.2016

Sume primite în CFM^{*)} 2007-2013

milioane euro

Denumire	Realizat 2007 - 2015	Realizat 2016 (execuția la 30.11.2016)	Realizat 2007-2016 (execuția la 30.11.2016)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	32.512,67	4.533,56	37.046,23
A. Fonduri de pre-aderare	2.707,96	1,51	2.709,47
B. Fonduri post-aderare, din care:	29.804,71	4.532,05	34.336,77
<i>i)</i> Avansuri	4.168,78	40,09	4.208,87
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	25.635,93	4.491,96	30.127,89
B1. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	13.558,78	3.693,32	17.252,10
a) Avansuri din FSC	2.125,81	0,00	2.125,81
b) Rambursari din FSC	11.432,97	3.693,32	15.126,29
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEF), din care:	7.211,74	522,29	7.734,02
a) Avansuri (FEADR+FEF)	600,99	0,00	600,99
b) Rambursari (FEADR+FEF)	6.610,74	522,29	7.133,03
B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA)	7.389,48	269,34	7.658,82
B4. Altele (post-aderare), din care:	1.644,72	47,11	1.691,83
a) Avansuri	1.441,98	40,09	1.482,07
b) Rambursari	202,74	7,02	209,76

Sume primite în CFM 2014-2020

Denumire	Realizat 2014-2015	Realizat 2016 (execuția la 30.11.2016)	Realizat 2014-2016 (execuția la 30.11.2016)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	993,62	2.491,51	3.485,13
<i>i)</i> Avansuri	963,35	731,66	1.695,01
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	30,27	1.759,85	1.790,13
A1. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	714,76	636,04	1.350,80
a) Avansuri din FSC	714,76	636,04	1.350,80
b) Rambursari din FSC	0,00	0,00	0,00
A2. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEAPAM), din care:	248,59	374,95	623,54
a) Avansuri (FEADR+FEAPAM)	248,59	86,03	334,62
b) Rambursari (FEADR+FEAPAM)	0,00	288,92	288,92
A3. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEAGA)	0,00	1.184,46	1.184,46
A4. Altele (post-aderare), din care:	30,27	296,06	326,33
a) Avansuri	0,00	9,59	9,59
b) Rambursari	30,27	286,47	316,75

Sume plătite în perioada 2007-2016

milioane euro

Denumire	Realizat 2007 - 2015	Realizat 2016 (execuția la 30.11.2016)	Realizat 2014-2016 (execuția la 30.11.2016)
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	12.278,08	1.373,39	13.651,47
C. Contributia României la bugetul UE	11.956,88	1.348,87	13.305,75
D. Alte contribuții	321,20	24,51	345,72

SOLD - CFM 2007-2013 + CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2007 - 2015	Realizat 2016 (execuția la 30.11.2016)	Realizat 2007-2016 (execuția la 30.11.2016)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	33.506,30	7.025,07	40.531,36
A. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	32.512,67	4.533,56	37.046,23
B. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	993,62	2.491,51	3.485,13
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	12.278,08	1.373,39	13.651,47
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	21.228,21	5.651,68	26.879,90

4.10 Datoria Publică și finanțarea deficitului bugetar

Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2015 la un nivel de 37,9% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2015, datoria internă a reprezentat 19,0% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,9% din PIB. De asemenea, la sfârșitul lunii noiembrie 2016, datoria guvernamentală a reprezentat 37,9% din PIB, din care datoria internă a reprezentat 19,6% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,3% din PIB.

Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pentru sfârșitul anului 2016 este de 37,7% din PIB, iar pe termen mediu (2017 - 2019) se va situa sub 40,0% din PIB, în timp ce nivelul datoriei guvernamentale nete²⁴ este estimat la 26,2% pentru sfârșitul anului 2016, iar pe termen mediu nu va depăși 30,0% din PIB.

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE (%PIB)

Sursa : MFP

Perspectiva de creștere moderată a datoriei guvernamentale pe termen mediu și de menținere la un nivel sustenabil se datorează creșterii economice estimate la o medie anuală de cca 5,5%, menținerii cursului leu/Euro relativ stabil și unor deficite bugetare calculate conform metodologiei UE de până la 3,0 % din PIB, în perioada 2017-2019.

Factorii care vor determina nivelul datoriei publice conform metodologiei UE, pe termen mediu sunt prezentați în tabelul de mai jos:

% in PIB	Codul SEC	2015	2016 est	2017 prog	2018 prog	2019 prog
1. Datoria guvernamentală brută		37,9%	37,7%	37,7%	37,9%	37,7%
2. Modificarea datoriei guvernamentale *)		1,0%	2,1%	2,6%	2,9%	2,5%
Contributia la modificarea datoriei brute						

²⁴ reprezintă datoria guvernamentală brută diminuată cu activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR pentru primele 3 trimestre din 2016 la care s-a adăugat creșterea de buffer la dispoziția Trezoreriei Statului din ultimul trimestru al lui 2016. Activele financiare se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutual, conform metodologiei pentru Programul de Convergență.

3. Balanta primara		0,9%	-1,4%	-1,6%	-1,4%	-1,0%
4. Dobanda	EDP D.41	1,6%	1,4%	1,4%	1,5%	1,5%
5. Ajustari stoc-flux		0,3%	-0,7%	-0,4%	0,0%	0,0%
<i>din care:</i>						
'- Diferente intre dobanzi platite si accrual		-0,3%	-0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,1%
- Acumularea neta de active financiare		-0,5%	3,2%	-0,4%	0,0%	0,0%
<i>din care:</i>						
- din privatizare		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- Efecte ale evaluarii si altele		1,1%	-3,8%	0,1%	0,1%	0,1%
p.m.: rata dobanzii implicite asupra datoriei		4,4%	3,9%	3,9%	4,3%	4,3%

*) indicator calculate ca raport între modificarea datoriei și PIB an curent

Finanțarea deficitului bugetar

În anul 2017 finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și în completare din surse externe. MFP va continua să mențină o abordare flexibilă în realizarea procesului de finanțare, urmărind asigurarea caracterului predictibil și transparent al ofertei de titluri de stat, tocmai pentru a putea reacționa prompt și adecvat la potențialele modificări în tendințele pieței și comportamentului investitorilor.

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denumite în lei, respectiv certificate de trezorerie cu scadențe pe termen scurt și obligațiuni de tip benchmark cu scadențe pe termen mediu și lung în funcție de cererea existentă în piață și ținând cont de obiectivul consolidării curbei de randamente în lei. Pe piața internă, pentru a crește lichiditatea pieței secundare, MFP intenționează să continue politica de construire a unor serii de obligațiuni de stat de tip benchmark lichide de-a lungul întregii curbe de randament, concomitent cu o politică transparentă de emitere a titlurilor de stat, până la atingerea unor volume pe emisiune în valoare echivalentă de până la 2 miliarde Euro²⁵, cu informarea în prealabil a pieței în ceea ce privește volumele, frecvența lansării/redeschiderii anumitor categorii de maturități. Emisiunile de titluri de stat denumite în Euro pe piața internă pot fi realizate în contextul unei cereri importante pentru astfel de instrumente venită din partea investitorilor locali în contextul lipsei unor instrumente alternative, fiind astfel create premisele unui raport maturitate/cost avantajos.

Începând cu anul 2017 vor fi implementate cerințele minime obligatorii de formare a prețului (market-making) pe platforma electronică de cotaie și tranzacționare (E-Bond) dedicată dealerilor primari care va contribui la creșterea transparenței cotațiilor și implicit a formării prețurilor aferente titlurilor de stat, asigurând premisele reducerii costurilor de tranzacționare pentru participanții din piața secundară.

²⁵ Riscul de refinanțare al acestor emisiuni este administrat prin continuarea politicii de menținere a unei rezerve financiare în valută

De asemenea, în funcție de finalizarea cadrului procedural și operațional privind operațiunile pe piața secundară la nivelul BNR²⁶ se are în vedere utilizarea operațiunilor de tipul răscumpărărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, în scopul facilitării procesului de refinanțare a seriilor cu volume mari acumulate, care devin scadente și accelerării procesului de creare a unor serii de titluri de stat de tip benchmark lichide.

În scopul creșterii accesibilității titlurilor de stat în rândul micilor investitori și creșterii gradului de educare financiară a acestora, se înscrie și continuarea programului de emisiuni de titluri de stat pentru populație FIDELIS, prin emiterea de titluri de stat pentru populație, volumul acestor titluri urmând a fi stabilit în funcție de cererea pentru acest tip de instrumente.

În ceea ce privește sursele de finanțare externă, acestea se vor asigura în principal prin emisiuni de euroobligațiuni pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat (MTN), și în completare prin împrumuturi de la creditori oficiali (instituții financiare internaționale).

MFP va păstra flexibilitatea în ceea ce privește momentul accesării piețelor internaționale și volumul emisiunilor externe, ținând cont de costurile asociate, de considerentele de risc, precum și de evoluția pieței locale.

Astfel, pe termen mediu, MFP intenționează să continue parteneriatul cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de avantajele financiare aferente produselor acestora în limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie prin condițiile de cost și maturitate oferite, cum ar fi împrumuturile BIRD de politici de dezvoltare (DPL), precum și cele contractate în scopul finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice guvernamentale, disponibilizarea sumelor având la bază realizarea unor măsuri și/sau alte acțiuni necesare în domeniul reformelor sectoriale.

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, la un nivel confortabil, astfel încât să fie diminuate riscurile aferente perioadelor caracterizate de o volatilitate ridicată pe piețele financiare. Pe termen mediu, nivelul acestui buffer va fi în continuare consolidat astfel încât să acopere 4 luni din necesarul brut de finanțare.

În vederea utilizării instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rata de dobândă), pentru crearea cadrului legal, procedural și tehnic Ministerul Finanțelor Publice, prin Direcția Generală de Trezorerie și Datorie Publică beneficiază de asistența tehnică din partea Trezoreriei Bancii Mondiale în cadrul unui proiect pe o perioadă de 18 luni, aflat în perioada de implementare, finanțat din Fondul Social European în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 pentru implementarea proiectului cu tema “Dezvoltarea capacității de administrare a datoriei publice guvernamentale prin utilizarea instrumentelor financiare derivate” cod SIPOCA 10.

²⁶ Licitările aferente operațiunilor de răscumpărare anticipate (buy back) și de preschimbare a titlurilor de stat (bond exchanges) se vor realiza prin utilizarea platformei electronice dezvoltată de către BNR pentru licitațiile aferente pieței primare.

4.11 Plafoane privind principalii indicatori bugetari în perioada 2014-2019

În tabelele de mai jos sunt prezentate limite pentru anumiți indicatori bugetari ce vor face obiectul adoptării de către Parlament potrivit art.26 din Legea responsabilității fiscal-bugetare, nr.69/2010, republicată.

Plafoane^{*)} privind soldul bugetar pe principalele bugete componente

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sold buget general consolidat (% din PIB)	-1,8	-1,4	-2,41	-2,96	-2,96	-2,56
Sold structural (% din PIB)	-0,6	-0,5	-2,57	-2,91	-2,97	-2,68
Sold primar**) al bugetului general consolidat (mil. lei)	-1.512,6	-57,5	-8.286,2	-13.915,0	-13.694,2	-10.979,5
Sold buget general consolidat (mil. lei)	-11.714,3	-9.630,7	-18.294,5	-24.100,0	-25.989,2	-24.217,7
Sold buget de stat (mil. lei)	-20.408,0	-19.510,3	-28.606,7	-33.112,9	-36.765,6	-34.549,8
Sold buget asigurari sociale de stat (mil. lei)	240,6	240,0	231,9	281,7	325,4	380,3
Sold bugetul fondului pentru asigurari de sanatate (mil. lei)	-1,0	-173,3	-1.155,8	0,0	1.386,6	4.597,4
Sold bugetul fondului pentru somaj (mil. lei)	228,8	498,3	893,0	1.041,6	1.337,5	1.655,3
Sold bugetul institutiilor finante din venituri proprii (mil. lei)	2.751,2	2.714,3	3.050,7	2.667,2	2.388,9	1.148,5

*) Plafoanele se refera doar la perioada 2017-2019

**) Exclde platile de dobanzi

În vederea încadrării în țintele de deficit bugetar pentru perioada 2017 -2019, pentru unitățile administrativ-teritoriale (UAT) au fost propuse limite anuale atât pentru valoarea contractată a finanțărilor rambursabile care urmează a fi contractate de către acestea, cât și limite de cheltuieli bugetare aferente tragerilor din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de către UAT.

Având în vedere perspectiva de creștere a economiei naționale estimam ca datoria guvernamentală conform metodologiei UE se va situa la un nivel sustenabil si drept urmare propunem plafoane de maxim 40,0% din PIB pentru perioada 2017 - 2019, in timp ce pentru diminuarea riscului bugetar rezultat din plățile ce ar trebui efectuate de MFP și UAT în contul garanțiilor emise în conformitate cu OUG nr.64/2007 privind datoria publică au fost propuse următoarele plafoane:

Plafoane pentru: datoria guvernamentală, împrumuturi contractate și garanții acordate

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Datoria guvernamentală (metodologie UE) - % din PIB -	39,4	37,9	37,7	40,0	40,0	40,0
Finanțări rambursabile contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale *) - mil. lei -	1.200,0	1.104,3	927,8	1.200,0	1.200,0	1.200,0
Trageri din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de către unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale *) - mil. lei -	1.200,0	1.200,0	939,4	1.200,0	1.200,0	1.200,0
Garanțiile emise de Ministerul Finanțelor Publice și unitățile administrativ teritoriale - mil. lei -	2.501,3	3.045,2	3.428,6	8.000,0	8.000,0	8.000,0

*) Nu sunt incluse finanțările rambursabile destinate refinanțării datoriei publice locale și cele destinate proiectelor care beneficiază de fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană, inclusiv cele cuprinse în Planul Elen de Reconstrucție și Dezvoltare Economică a Balcanilor - HIPERB;

Notă: Valorile pentru finanțările contractate de UAT-uri și cele pentru trageri aferente anilor 2017, 2018 și 2019 au fost aprobate prin HG nr.884/2016 privind aprobarea limitelor anuale, aferente anilor 2017-2019, pentru finanțările rambursabile care pot fi contractate și pentru tragerile din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale.

Plafoanele privind cheltuielile totale și cele de personal ale bugetului general consolidat exclusiv asistența financiară de la Uniunea Europeană și alți donatori, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Plafoane*) privind cheltuieli de personal și cheltuieli totale exclusiv asistența financiară din partea UE sau altor donatori

- mil. lei -

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bugetul general consolidat	213.021,6	225.976,5	235.155,3	256.535,1	276.739,4	298.331,4
- cheltuieli de personal	50.400,1	52.070,0	57.040,1	63.884,0	67.200,7	68.642,1
- cheltuieli de personal % din PIB	7,5	7,3	7,5	7,8	7,7	7,3
Bugetul de stat	107.963,8	117.383,9	124.353,5	129.904,9	139.654,3	146.201,0
- cheltuieli de personal	21.239,7	21.002,8	21.492,4	21.494,8	23.136,8	23.564,7
Bugetul general centralizat al unităților administrativ teritoriale	58.147,7	65.224,9	67.162,2	70.627,7	75.531,1	82.584,1
- cheltuieli de personal	21.118,4	22.401,4	25.155,6	29.927,4	31.290,6	32.010,3
Bugetul asigurărilor sociale de stat	52.080,0	54.700,8	52.196,4	56.805,5	63.378,1	67.340,1
- cheltuieli de personal	174,0	168,8	177,2	186,5	191,2	195,6
Bugetul asigurărilor pentru somaj	1.511,6	1.199,7	1.007,9	1.141,0	1.144,2	1.147,3
- cheltuieli de personal	103,8	99,2	100,3	107,0	109,7	112,2
Bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate	22.854,5	23.489,8	26.106,0	28.809,4	29.918,6	30.189,3
- cheltuieli de personal	180,6	167,2	162,3	269,0	275,7	282,1
Bugetul instituțiilor/activităților finanțate din venituri proprii	16.637,0	18.947,1	19.433,6	19.820,7	22.498,1	24.841,7
- cheltuieli de personal	7.317,7	7.926,9	9.622,4	11.409,4	11.694,6	11.963,6
Alte bugete componente ale bugetului general consolidat	6.493,5	4.874,4	3.871,3	6.989,7	4.902,6	3.194,5
- cheltuieli de personal	266,0	303,7	329,9	489,8	502,1	513,6

*) Plafoanele se referă doar la perioada 2017-2019

4.12 Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate Strategiei fiscal-bugetare 2017-2019

Estimările bugetare și prognozele economice care stau la baza întocmirii *Strategiei fiscal-bugetare 2017-2019* se pot abate de la nivelurile din **scenariul de bază**, ca urmare a posibilei materializări a numeroase riscuri ce pot apărea atât din surse externe cât și interne, cu implicații diferite pentru evoluția finanțelor publice.

Riscuri macroeconomice

Riscuri asociate perspectivei economice pentru România

Riscurile care pot afecta economia reală și implicit obiectivul de creștere economică sunt în principal de **natură externă**. Economia românească, ca parte a economiei europene, depinde de contextul economic internațional și în special, de creșterea economică din principalele țări partenere din punct de vedere comercial.

Un prim risc pe termen mediu îl reprezintă **ieșirea Marii Britanii din UE**, deși estimările recente ale Comisiei Europene și ale Comisiei Naționale de Prognoză arată că impactul acestui proces este moderat, apreciat până la maxim 0,2% din PIB pe ansamblul UE și mai redus în cazul României.

Prognoza Băncii Mondiale actualizată în luna ianuarie 2017 estimează o **creștere mai mică a economiei globale**, respectiv cu 2,3% în 2016 și cu 2,7% în 2017, față de 2,4% respectiv 2,8% în prognoza publicată în luna iunie 2016, pe fondul unei **activități investiționale reduse, incertitudinilor de ordin politic** precum și a **perturbațiilor de pe piețele financiare** ce caracterizează mai ales economiile avansate.

Previziunile cu privire la **economiile emergente sau în curs dezvoltare** sunt însă mai optimiste reflectând o **activitate economică sporită** mai ales în Brazilia și Rusia. **Estimarea privind creșterea economică a României în 2016 a fost revizuită în sus cu 0,7 puncte procentuale (de la 4,0% în prognoza din iunie 2016 la 4,7% în cea din ianuarie 2017)** datorită **prețurilor reduse pentru materiile prime, intensificării exporturilor de bunuri și servicii dar și activității investiționale susținute**. Pentru anul 2017, prognoza de creștere economică a rămas neschimbată la 3,7%.

În anul 2016 **prețul petrolului** și-a continuat declinul ajungând la o medie de 42,84\$/baril, cu 15,7% mai puțin decât în 2015. Cu toate acestea, **începând din semestrul II 2016 se remarcă o tendință de revenire a prețului petrolului**, care a ajuns în luna decembrie la un maxim de 52,61\$/baril. În luna ianuarie 2017, conform cotațiilor OPEC, tendința de revenire continuă, înregistrându-se o creștere de 1,6% pe primele 15 zile față de media lunii anterioare.

Pentru anul 2017, conform estimărilor FMI, **este de așteptat ca prețul petrolului să înregistreze un nivel mediu anual de 51,2\$/baril, în creștere cu 19,5% față de anul anterior**. O creștere mai rapidă decât se preconizează a prețurilor la energie ar afecta bugetele gospodăriilor și companiilor.

Tensiunile geopolitice păstrează incertitudinea la nivele ridicate și **pot deveni un mare impediment pentru investiții**, comparativ cu așteptările. Acest risc este încă dificil de cuantificat cu exactitate, întrucât încă nu sunt oficial definite prioritățile și direcțiile de acțiune ale noii administrații din SUA, până acum fiind exprimate doar opinii ale principalilor viitori decidenți de politică externă a SUA.

Mai mult decât atât, **menținerea în continuare a intensității atacurilor teroriste asupra unor țări membre ale UE** (Franța, Belgia, Germania) dar și în Turcia, cel mai important partener comercial al României din afara UE, amplifică tensiunile geo-politice deja existente. În aceste condiții, **aversiunea la risc a mediului de afaceri poate atinge cote ridicate periclitzând un spectru larg al activității economice**.

Însă toate **aceste amenințări** la adresa climatului de stabilitate din cadrul nucleului vest-european **pot**

reprezenta o oportunitate pentru România în sensul îndreptării atenției investitorilor către un spațiu ce prezintă un grad de securitate sporit și un cadru fiscal îmbunătățit și predictibil. România poate atrage fluxuri semnificative de capital oferind mediului de afaceri un climat propice desfășurării operațiunilor economice.

De asemenea, dacă nu se vor manifesta modificări politice majore la nivel UE (de exemplu legate de tratarea fluxurilor migraționiste), evoluțiile ar putea pune piedici creșterii economice. **Percepția publică asupra numărului tot mai mare de refugiați poate avea un impact negativ asupra încrederii economice**, de unde ar rezulta un **impuls mai redus asupra consumului privat**. O suspendare mai amplă a Schengen-ului și măsurile ce pun în pericol rezultatele de pe piața internă pot avea un impact potențial negativ asupra creșterii economice.

Pe **plan intern**, riscurile sunt în general **echilibrate din punct de vedere al afectării ofertei sau cererii interne iar predominante sunt riscurile pozitive**.

Principalul risc pozitiv este reprezentat de un **efect mai mare de antrenare în economie al măsurilor din programul de guvernare**, atât cele care se adresează firmelor (reducerea poverii fiscale) cât și celor care vizează veniturile populației (majorarea salariului minim, a punctului de pensie, etc).

Un alt **risc pozitiv** cu acțiune pe partea ofertei este reprezentat **de menținerea nivelului actual al prețului produselor energetice (petrol, gaze naturale)** sau chiar o ușoară reducere, în partea a doua a anului 2017, care ar avea un **efect pozitiv asupra competitivității firmelor românești**. Trebuie menționat că în același timp ar beneficia de acest fapt și **gospodăriile populației**, printr-o **creștere a puterii de cumpărare**.

Riscul negativ este dat de **posibilitatea creșterii dobânzii de politică monetară a BNR**, în cazul în care Banca Centrală Europeană ar înăspri politica monetară actuală care asigură un grad ridicat de lichiditate în zona euro sau ar apărea presiuni inflaționiste suplimentare. Efectele negative s-ar vedea pe de o parte în **evoluția creditării** iar pe de altă parte în **puterea de cumpărare a populației** și în **profitabilitatea firmelor**.

Riscurile interne asociate evoluției inflației sunt date de apariția unor condiții meteorologice nefavorabile, cu efect asupra **prețurilor produselor agroalimentare**, în contextul în care prognoza are în vedere ani agricoli normali. Totodată, evenimentele internaționale, care amplifică tensiunile geopolitice recente, ar putea conduce la o **depreciere a cursului de schimb**. Aceste riscuri pot conduce la rate ale inflației peste nivelul prognozat.

Senzitivitatea unor proiecții bugetare la variația variabilelor macroeconomice-cheie

Senzitivitatea veniturilor guvernamentale pentru diferite scenarii și ipoteze²⁷

În condițiile în care încasările din impozite și taxe sunt strâns corelate cu evoluțiile: ratei de ocupare în economie, a câștigului mediu și a creșterii economice, în tabelul următor se prezintă impactul asupra veniturilor bugetare, a variației variabilelor economice considerate independente, având ca bază anul 2017.

Comparativ cu scenariul de bază, cel mai ridicat risc în cazul reducerii indicatorilor economici este asociat cu încasările din taxa pe valoarea adăugată și contribuțiile de asigurări sociale.

²⁷ "Programul de convergență 2016-2019"

Senzitivitatea principalelor categorii de impozite pentru diferite scenarii și ipoteze

Categoria de impozite și taxe	Baza macroeconomică	Modificări ale bazei macroeconomice (puncte procentuale)	Modificări ale veniturilor (% din PIB)
1. Impozitul pe venit	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	-0,034
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	-0,029
	PIB	Redus cu 1%	
2. Contribuțiile la asigurări sociale	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	-0,081
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	-0,083
	PIB	Redus cu 1%	
3. Impozitul pe profit	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	
	PIB	Redus cu 1%	-0,022
4. Taxa pe valoarea adăugată	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	
	PIB	Redus cu 1%	-0,096

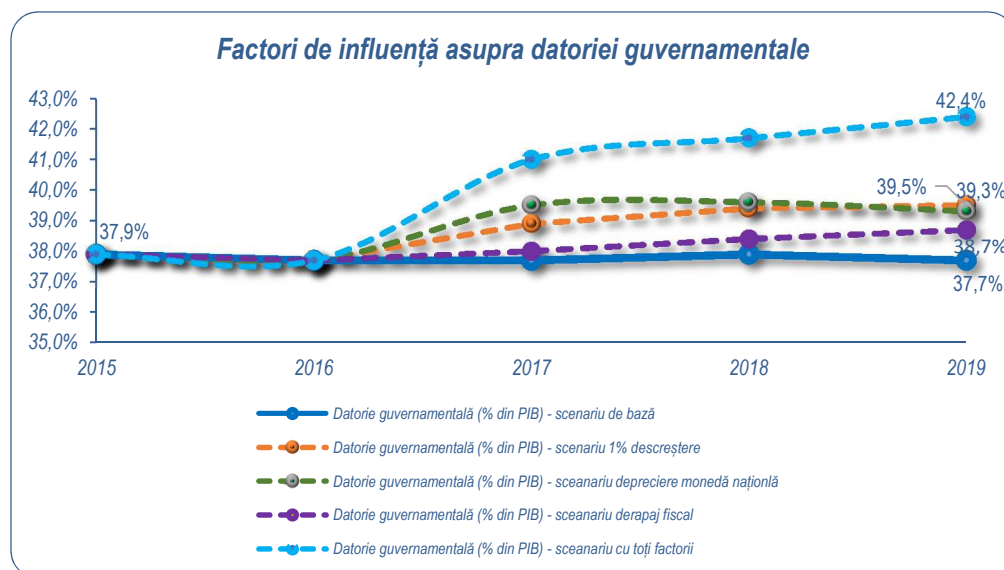
Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Senzitivitatea datoriei guvernamentale brute și a plăților de dobândă față de modificările unor variabile macroeconomice

I Sensitivitatea datoriei guvernamentale brute la modificarea unor variabile economice

Analizele de sensibilitate asupra portofoliului datoriei publice guvernamentale²⁸ au în vedere următorii **factori de influență**:

- 1) Un nivel al creșterii economice cu 1% mai redus;
- 2) Influența deprecierei monedei naționale cu 10% față de Euro²⁹;
- 3) Derapaj fiscal transpus într-un deficit de numerar de finanțat de 3,2% din PIB;
- 4) Influența combinată a celor doi factori.

Sursa: MFP

²⁸ Toti indicatorii sunt calculati in conformitate cu metodologia UE

²⁹ Și celelalte valute în care este denumită datoria urmează aceeași tendință

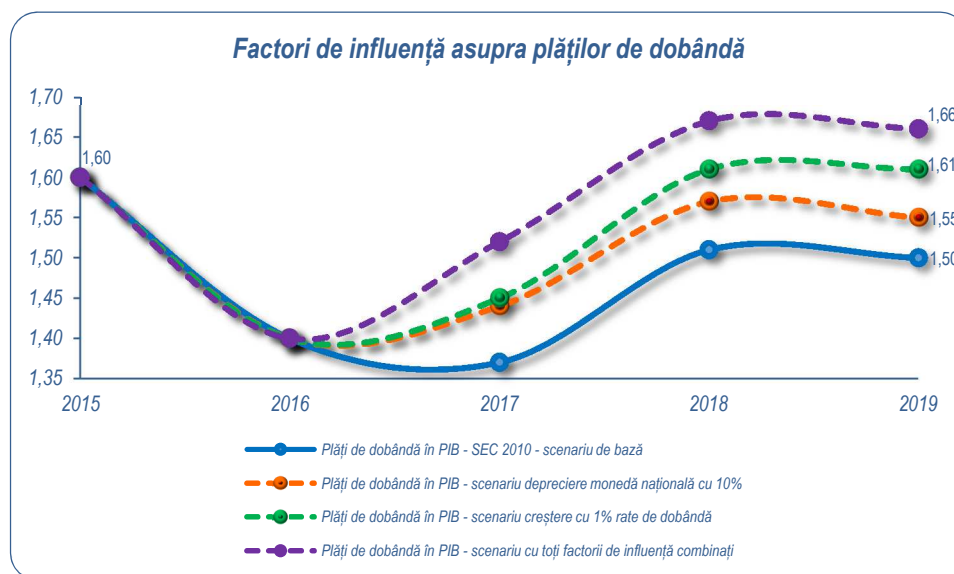
În graficul de mai sus se observă următoarele:

- **O creștere economică cu 1% din PIB mai scăzută** decât creșterea economică nominală prognozată, ar avea un impact negativ asupra nivelului de îndatorare, respectiv, de **creștere a nivelului datoriei cu 1,8 % din PIB, în anul 2019;**
- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro**, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina **creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB cu până la 1,6 % din PIB, în anul 2019;**
- Un **derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 3,2%³⁰** din PIB în perioada 2017 – 2019, ar conduce la o **creștere a nivelului de îndatorare cu până la 1,0% din PIB în 2019;**
- **Influența combinată a acestor factori** asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB, ar determina o **creștere a acestui indicator cu 4,7% din PIB, la sfârșitul perioadei de analiză.**

II Sensitivitatea plăților de dobândă la modificarea unor variabile economice

Analizele de sensibilitate asupra plăților de dobânzi la datoria publică au în vedere următorii factori de influență:

- 1) **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro³¹;**
- 2) **Creșterea cu 1% a ratelor de dobândă;**
- 3) **Influența combinată a celor doi factori**

În graficul de mai sus se observă următoarele:

- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro** ar avea un impact negativ scăzut asupra **plăților de dobândă**, în sensul **creșterii ponderii acestora în PIB cu până la 0,05%, în anul 2019;**

³⁰ La determinarea acestui indicator s-a avut în vedere prognoza de toamnă a CE (noiembrie 2016) care estimează pentru 2018 un deficit ESA2010 de 3,2% din PIB

³¹ Și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință

- **Creșterea ratelor de dobândă cu 1%** ar conduce la o **creștere mai accentuată a ponderii plăților de dobândă în PIB cu până la 0,11%, la sfârșitul perioadei de analiză;**
- **Influența combinată a acestor factori** asupra plăților de dobândă ar determina o **creștere a acestor plăți cu 0,16% din PIB, în anul 2019.**

Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

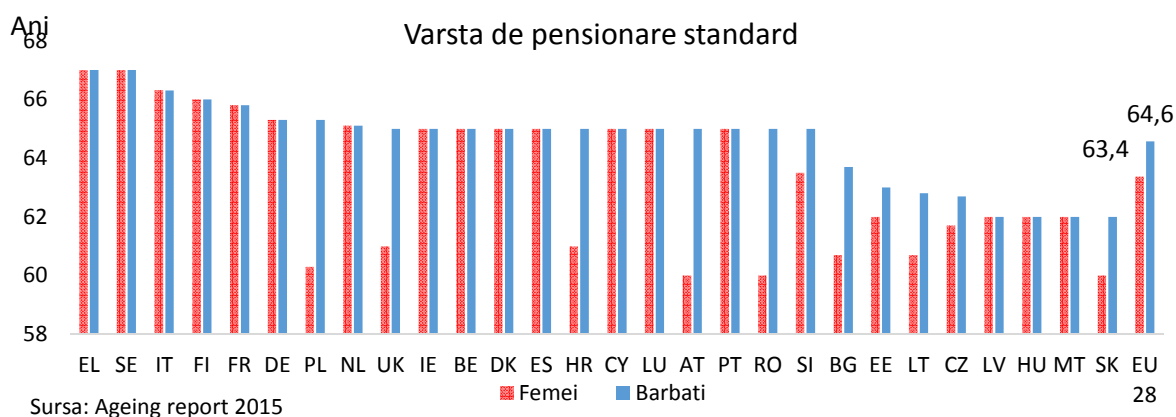
Viabilitatea finanțelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată o dată la trei ani, atât în cadrul Raportului de sustenabilitate fiscală cât și în cadrul Raportului privind îmbătrânirea populației care cuprinde proiecții economice și bugetare pentru cele 28 de state membre ale Uniunii Europene până în anul 2060. Din actualizarea proiecțiilor pentru noul exercițiu din 2015, în cazul României se estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele perioadei de proiecție sub media UE. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Nivelul datoriei publice este prognozat a rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB pe termen mediu.

De notat evaluarea pozitivă, față de Raportul pe anul 2009 privind sustenabilitatea, când România se caracteriza printr-un risc ridicat privind sustenabilitatea pe termen lung, urmare a impactului bugetar cauzat de cheltuielile legate de îmbătrânirea populației, aflate mult peste media Uniunii Europene. În acest sens, îmbunătățirea previziunilor conform Raportului din 2012 este confirmată și de exercițiul din 2015.

Proiecția actualizată a creșterii cheltuielilor strict legate de îmbătrânirea populației, indică pentru România un spor de 2,2 puncte procentuale din PIB pentru perioada 2013-2060 (media europeană fiind de 1,8 puncte procentuale). Pe principalele componente de cheltuieli:

- 0,1 puncte procentuale din PIB reprezintă scăderea cheltuielilor cu pensiile (media europeană 0,2 puncte procentuale);
- 1,9 puncte procentuale din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu sănătatea și îngrijirile pe termen lung (media europeană 2 puncte procentuale);
- 0,4 puncte procentuale din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor din învățământ (media europeană 0 puncte procentuale).

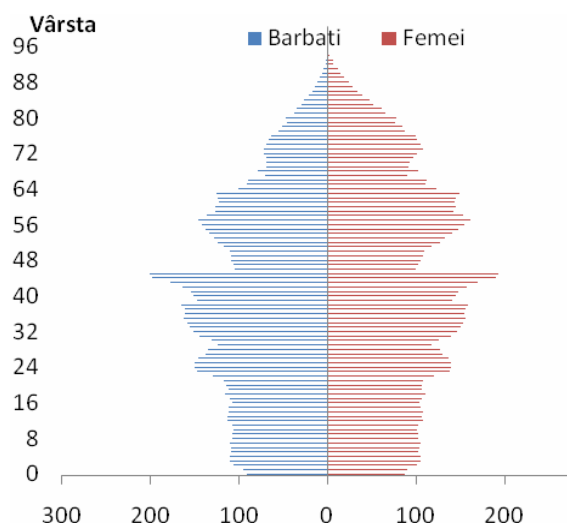
Vârsta medie de pensionare standard din Uniunea Europeană este de 64,6 ani la bărbați și 63,4 ani la femei. România se află aproape de media Europeană în cazul vârstei de pensionare a bărbaților, dar are cea mai mică vârstă de pensionare a femeilor alături de PL, AT și SK.

Comparativ cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor. De menționat că proiecțiile nu au inclus recomandarea Comisiei Europene, privind egalizarea vârstei de pensionare între femei și bărbați, la 65 de ani.

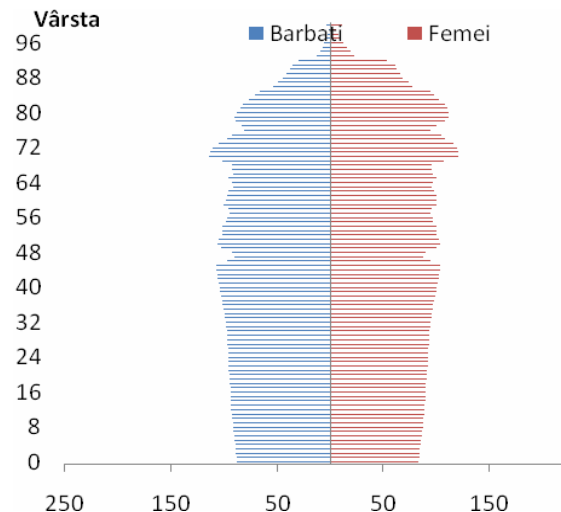
Structura populației: 2013-2060

Structura Populației României în anul 2013

Sursa: Eurostat-EUROPOP2013

Structura Populației României în anul 2060

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația. Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă.

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității și a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

Proгноza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2013	2014	2020	2030	2040	2050	2060
Pilonul 1 de pensii	8,2	8,2	8,1	8,1	8,4	8,4	8,1
Pilonul 2 de pensii	-	-	-	0,1	0,4	0,7	0,8

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii "PROST" indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din pilonul 1, de la 8,2% din PIB în anul 2013 la circa 8,4% din PIB la începutul decadelor 2040-50, urmată de o scădere treptată, către finele perioadei de prognoză, până sub nivelul din anul de bază.

Pilonul 2 de pensii va avea o pondere din ce în ce mai semnificativă în totalul cheltuielilor cu pensiile, cu atingerea unei ponderi de 0,8% din PIB la sfârșitul orizontului de prognoză.

Analiza din perspectiva *Raportului Comisiei Europene privind sustenabilitatea fiscală*, ediția 2015, confirmă absența unor riscuri semnificative pe termen scurt, iar pe termen lung, aceste riscuri sunt apreciate la nivel mediu și derivă în particular din poziția bugetară inițială nefavorabilă, fiind sporite de cheltuielile publice cu îmbătrânirea populației, mai ales cele legate de îngrijirea sănătății și îngrijirile pe termen lung.

Riscuri fiscal-bugetare specifice

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP în calitate de garant, pentru garanțiile emise de stat

Dimensiunea garanțiilor guvernamentale acordate conform legislației naționale

Soldul datoriei publice garantate de Guvern, prin MFP și de către unitățile administrative teritoriale, conform OUG 64/2007, privind datoria publică, se prezintă astfel:

	2014	2015	2016 est.	2017 prog.	2018 prog.	2019 prog.
<i>I. Soldul datoriei publice garantate la sfârșit de perioadă*)</i>						
- miliarde lei	15,8	16,2	15,1	19,4	24,0	28,7
- % din PIB	2,4%	2,3%	2,0%	2,4%	2,7%	3,0%
<i>II. PIB (miliarde lei)</i>						
	668,1	711,1	758,5	815,2	878,0	946,0

*) proiecția garanțiilor a avut la baza valoarea estimată de MFP pentru emiterea de noi garanții

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP, în calitate de Garant, pentru garanțiile emise de stat

Având în vedere stocul în descreștere al garanțiilor de stat emise în trecut împrumuturile contractate de companii și gradul foarte redus al plăților efectuate de MFP în calitate de Garant în contul garanțiilor emise în cadrul prog guvernamentale, estimările privind plățile ce urmează a se efectua din bugetul în contul acestor garanții se situează sub 0,02 % din PIB în perioada 2017 Ipotezele acestui scenariu au în vedere și garanțiile de stat emise în cadrul prog guvernamentale de garanții, dintre care programul guvernamental "Prima ca" este cel mai important.

Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat

	2014	2015	2016 est.	2017 prog.	2018 prog.	2019 prog.
<i>I. Plati MFP in calitate de garant pentru garantiile emise de stat</i>						
- milioane lei	46,0	148,1	48,1	84,0	202,9	177,5
- % din PIB	0,01%	0,02%	0,01%	0,01%	0,02%	0,02%
<i>II. PIB (milioane lei)</i>						
	668.100	711.102	758.500	815.195	878.000	946.000

Riscuri aferente absorbției fondurilor europene nerambursabile

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate se va putea realiza după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care implică evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare. Astfel, momentul obținerii desemnării poate conduce la întâzieri în implementare și poate afecta fluxul de numerar în cadrul programelor operaționale deoarece sumele plătite la nivel național către beneficiari nu pot fi declarate CE și solicitate la rambursare.

Anul 2016 implică și un alt aspect prevăzut de regulamentele Comisiei Europene în ceea ce privește implementarea fondurilor 2014-2020, respectiv condiționalitățile ex-ante care reprezintă condiții prealabile necesare pentru utilizarea eficace și eficientă a fondurilor, a căror îndeplinire trebuie garantată de fiecare Stat Membru. România și-a asumat prin Acordul de Parteneriat îndeplinirea unui număr de 36 de condiționalități ex-ante, din diverse domenii, care trebuie realizate până la 31 decembrie 2016. **Neîndeplinirea lor conduce**, potrivit regulamentelor UE, **la suspendarea plăților intermediare de către Comisie** pentru acele priorități din programe cărora li se aplică condiționalitățile, iar alocarea financiară aferentă va fi redistribuită către alte priorități unde condiționalitățile ex-ante au fost îndeplinite. În cazul **condiționalităților ex-ante cu caracter orizontal**, precum cea referitoare la achizițiile publice, există **riscul suspendării plăților intermediare pentru toate programele**.

Responsabilitatea îndeplinirii condiționalităților ex-ante revine ministerelor de linie, deoarece acestea vizează existența politicilor/strategiilor/legislațiilor sectoriale. MFE coordonează procesul de monitorizare a stadiului îndeplinirii condiționalităților și informează periodic Guvernul cu privire la măsurile care se impun.

Riscuri asociate sectorului companiilor de stat

Sinteza principalilor indicatori economico-financiar care caracterizează sectorul întreprinderilor publice pe anul 2015, construiți pe baza situațiilor financiare pentru anul 2015 depuse la Ministerul Finanțelor Publice de întreprinderile publice nefinanciare de subordonare centrală și locală până la data de 08.12.2016 este prezentată mai jos:

- **Numărul întreprinderilor publice care au depus situații financiare – 1560 întreprinderi**
 - **374** întreprinderi publice de **subordonare centrală**, din care:
 - * 234 întreprinderi publice au fost **active**
 - * 140 întreprinderi publice **aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;**
 - **1186** întreprinderi publice de **subordonare locală**, din care:
 - * 1049 întreprinderi publice au fost active
 - * 137 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.
- **Principalii indicatori economico-financiar**

Capitalul propriu al întreprinderilor publice a fost în sumă totală de **58,60 mld lei** și reprezintă **8,22 % din PIB** din care capitalul propriu al întreprinderilor de **subordonare centrală** a fost în sumă de **60,52 mld lei** și reprezintă **8,49 % din PIB** iar capitalul propriu al întreprinderilor publice de **subordonare locală** a fost în sumă de **-1,92 mld lei**;

Activele totale ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 177,73 mld lei din care activele totale ale întreprinderilor publice de **subordonare centrală** au fost în sumă de 145,54 mld lei, iar activele totale ale întreprinderilor publice de **subordonare locală** au fost în sumă de 32,19 mld lei.

Datoriile totale (sume ce trebuie platite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 56,10 mld lei, din care datoriile totale ale întreprinderilor publice de **subordonare centrală** au fost în sumă de 40,94 mld lei iar datoriile totale ale întreprinderilor publice de **subordonare locală** au fost în sumă de 15,15 mld lei.

Din totalul datoriilor, **plățile restante** ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 22,60 mld lei și reprezintă 3,17% din PIB. Dintre acestea, plățile restante ale întreprinderilor de **subordonare centrală** au fost în sumă de 14,64 mld lei și reprezintă 2,05% din PIB iar plățile restante ale întreprinderilor de **subordonare locală** au fost în sumă de 7,96 mld lei și reprezintă 1,11% din PIB.

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de **subordonare centrală**, suma de 3,70 mld lei a fost înregistrată de 234 întreprinderi publice **active** și suma de 10,94 mld lei a fost înregistrată de 140 întreprinderi publice **aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;**

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de **subordonare locală**, suma de 4,90 mld lei a fost înregistrată de 1.049 întreprinderi publice **active**, suma de 3,06 mld lei a fost înregistrată de 137 întreprinderi publice **aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.**

Gradul de îndatorare calculat conform formulei (Total Datorii / Total Active) al întreprinderilor publice a fost de 31,56 % din care întreprinderile publice de **subordonare centrală** înregistrează un grad de îndatorare de 28,13% iar întreprinderile publice de **subordonare locală** înregistrează un grad de îndatorare de 47,07%.

Referitor la **pierderea / profitul** înregistrat de întreprinderile publice în anul 2015 din analiza datelor se desprind următoarele:

a) Din cele 374 întreprinderi publice de **subordonare centrală** un număr de 217 întreprinderi publice au înregistrat **profit** în sumă totală de 8,36 mld lei reprezentând 1,17% din PIB iar un număr de 157 întreprinderi publice au înregistrat **pierdere** în sumă totală de 3,52 mld lei reprezentând 0,49% din PIB.

b) Din cele 1186 de întreprinderi publice de **subordonare locală** un număr de 789 întreprinderi publice au înregistrat **profit** în sumă totală de 0,71 mld lei reprezentând 0,10% din PIB iar un număr de 397 întreprinderi publice au înregistrat **pierdere** în sumă totală de 0,80 mld lei reprezentând 0,11% din PIB.

Valoarea participațiilor statului și a unităților administrativ-teritoriale la întreprinderile publice au fost în sumă totală de 30,71 mld lei din care participațiile directe au fost în sumă de 28,06 mld lei, participațiile indirecte au fost în sumă de 1,53 mld lei, iar patrimoniul propriu al regiilor autonome / INCD-urilor, a fost în sumă de 1,12 mld lei ;

PIB-ul folosit este de 712,8 mld lei (PIB 2015 potrivit proiecției principalilor indicatori macroeconomici – prognoza preliminară de toamnă 2016 – sursa Comisia Națională de Prognoză.

Riscuri generate de situații de urgență (dezastre naturale, accidente)

Prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență este asigurată prin **Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență**³² organizat pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, asigurarea și coordonarea resurselor umane, materiale, financiare și de altă natură necesare restabilirii stării de normalitate³³.

³² Înființat pe baza OUG nr. 21/2004, cu modificările ulterioare, privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență

³³ O.U.G. nr. 21/2004

În vederea funcționării Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență sunt asigurate resursele necesare **umane, materiale și financiare**. România dispune de un **sistem integrat și coordonat de furnizare a răspunsului la dezastre – SNMSU** care include structuri de decizie, de suport decizional și structuri operative distribuite relativ uniform în plan teritorial.

Fondurile bănești pentru realizarea și desfășurarea activităților de management al situațiilor de urgență la nivel central și local se asigură din bugetul de stat și/sau din bugetele locale, după caz, precum și din alte surse interne și internaționale, potrivit legii.

Fiecare minister care asigură managementul tipurilor de riscuri generatoare de situații de urgență este responsabil de evaluarea costurilor generate de manifestarea situațiilor de urgență determinate de tipurile de risc respective, care au afectat elemente de infrastructură sau obiective aflate în administrare (lucrări hidroelectrice de apărare, drumuri naționale, autostrăzi, poduri etc.)

Cuantificarea pagubelor produse **pe timpul manifestării tipurilor de risc, se realizează la nivelul IGSU.**

Ulterior manifestării situațiilor de urgență, **la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale**, comisii constituite prin dispoziție a primarului procedează la evaluarea finală a pagubelor (fizic și valoric), care sunt validate la nivel județean de comisii de specialitate constituite pe domenii, prin ordin al prefectului.

Principalele **categorii de situații de urgență** a căror producere ar putea genera riscuri de proporții atât în ceea ce privește **afectarea populației și a bunurilor acestora de folosință îndelungată cât și a obiectivelor de interes public**, cât și în ceea ce privește **impactul financiar** de ansamblu, sunt:

- **Dezastrele naturale:**

- seisme
- inundații
- secetă

- **Incendiile**

- **Accidentele de proporții**

Urmare a analizării **principalelor riscuri generate de dezastrele naturale**, a rezultat că **riscul major este cel generat de cutremure.**

Condițiile seismice specifice României sunt cunoscute ca fiind dintre cele mai severe din Europa, în medie într-un secol putându-se produce 2-3 cutremure majore, cu magnitudine mai mare de 7 grade pe scara Richter. În ultimul secol s-au produs 11 cutremure cu magnitudinea de peste 6,5 grade pe scara Richter.

Municipiul București este, în particular, capitala sud-europeană cea mai vulnerabilă la cutremure.

Având în vedere urmările cutremurelor de mare intensitate care pot afecta pe scară largă populația, construcțiile, bunurile și funcțiunile social-economice, reducerea riscului seismic al construcțiilor existente este considerată o acțiune de interes național.

În vederea reducerii riscului la cutremur, în ultima decadă de timp, au fost derulate, în coordonarea MDRAP, următoarele programe de prevenire:

- Programul privind reducerea riscului seismic al clădirilor de locuit multietajate încadrate în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public (începând cu 2001)
- Programul privind diminuarea riscurilor în cazul producerii calamităților naturale și pregătire pentru situații de urgență – Componenta B: Reducerea riscului seismic (2005-2011);
- Programul privind locuințele de necesitate (2008-2012);
- Proiectul de cooperare tehnică pentru reducerea riscului seismic la clădiri și structuri în România (2002-2008)

În caz de cutremur, răspunsul constă în suma tuturor acțiunilor pe care **autoritățile responsabile în asigurarea managementului situațiilor de urgență** și cele care au stabilit în competență funcții de sprijin le întreprind de la momentul producerii dezastrului până la restabilirea

stării provizorii de normalitate, astfel încât să fie permisă reluarea vieții comunității la un nivel minimal. În conformitate cu *HG 557/2016 privind managementul tipurilor de risc*, sunt **stabilite cadrul organizatoric precum și autoritățile responsabile cu managementul** acestui tip de risc: **MDRAPFE** – autoritatea responsabilă cu rol principal, **MAI** – autoritatea responsabilă cu rol secundar, **MEC, MMACA, ME, MS, MapN, STS, MT, MAE, MMAP, MADR**, autoritățile administrației publice locale, alte organizații și structuri conform domeniului de competență.

Din anul 2009, la nivelul **IGSU** este elaborat **Planul de acțiune în cazul producerii situațiilor de urgență generate de cutremure**. În vederea îmbunătățirii reacției de răspuns a structurilor responsabile, IGSU, în cooperare cu celelalte componente ale SNMSU. De asemenea, SNMSU dispune de mecanisme care permit adoptarea unor decizii rapide și implementarea măsurilor necesare pentru gestionarea unei situații post-seism.

În România, **monitorizarea seismicității teritoriului național și activitatea de cercetare a fenomenelor seismice** și a diminuării efectelor acestora asupra construcțiilor este asigurată în principal de următoarele instituții: Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului (INCDFP), Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Construcții, Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă (URBAN INCERC), Universitatea Tehnică de Construcții București, alte institute de cercetare ale Academiei Române, precum Institutul de Geografie al Academiei Române, Institutul de Geologie, etc.

În ceea ce privește **asistența internațională în caz de cutremur**, alături de **Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul de Interne**, prin IGSU este punct național de contact cu mecanismele de răspuns la dezastre de la nivelul NATO și UE.

PROPUNERI

În vederea punerii în acord a **politicilor publice în caz de seism cu necesarul operațional** pe care îl implică gestionarea unui dezastru generat de producerea unui seism major în România, s-a propus concentrarea eforturilor pe următoarele măsuri:

- 1) Îndeplinirea condiționalităților ex-ante referitoare la prevenirea și gestionarea riscurilor; finalizarea proiectului *"RO-RISK, sprijin pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante în domeniul prevenirii și gestionării riscurilor"* - cerință necesară pentru continuarea posibilității accesării de către România a fondurilor europene în perioada 2014-2020 și continuarea implementării de astfel de proiecte.
- Finalizarea implementării proiectului menționat va asigura printre altele posibilitatea absorbirii de către România, până în 2020, a cca. 520 milioane de euro pentru investiții legate de prevenirea riscurilor și de protecția împotriva riscurilor identificate ca prioritare, principalii beneficiari ai acestor fonduri putând fi MMAP, MAI prin IGSU și MADR, dar și autoritățile administrației publice locale și chiar MDRAP care, din punct de vedere al riscurilor, este autoritatea principală responsabilă pentru gestionarea riscului de cutremur și alunecări de teren;
- 2) Reducerea deficitului de dotare cu mijloace și materiale de intervenție a componentelor DSU prin accesarea/acordarea de fonduri europene și de la bugetul de stat;
- 3) Continuarea procesului de pregătire a componentelor DSU pentru realizarea unui răspuns oportun, integrat și eficient în situația unui dezastru generat de un cutremur major;
- 4) Derularea unui program național pentru îmbunătățirea funcționării sistemului național de înștiințare – avertizare – alarmare a autorităților și populației în situația producerii unor dezastre;
- 5) Dezvoltarea acțiunilor de comunicare și informare publică și de pregătire a populației și a mediului economic pentru eventualitatea unui cutremur major;

- 6) Realizarea Concepției naționale de răspuns la seism și a Regulamentului de gestionare a tipului de risc cutremur, în corelare cu termenele stabilite prin HG nr. 557/2016 și executarea unui exercițiu complex de validare a acesteia;
- 7) Preluarea de către MAI, prin structurile din coordonarea DSU a depozitelor regionale din rețeaua Ministerului Sănătății și utilizarea acestora pentru depozitarea stocurilor de intervenție la dezastre (tehnică și echipamente de intervenție, materiale sanitare și medicamente necesare în asistența medicală de urgență);
- 8) Îmbunătățirea *OG nr. 20/1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente* în vederea eficientizării derulării programului anual de acțiuni privind proiectarea și execuția lucrărilor de intervenție pentru reducerea riscului seismic al clădirilor de locuit multietajate încadrate în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public;
- 9) Promovarea unui program la nivel național, în vederea realizării de locuințe de necesitate în care să se asigure mutarea temporară pe perioada execuției lucrărilor de intervenție (consolidare) a locatarilor din locuințele care urmează a fi consolidate;
- 10) Promovarea unui program național prin care să se realizeze consolidarea clădirilor publice incluse în Clasa 1 și 2 de importanță;
- 11) Promovarea unor programe dedicate:
 - Program special de consolidare/reconstrucție și de urmărire a comportării în timp în cazul sistemelor de furnizare centralizată a energiei termice, în special a coșurilor de fum, precum și a sistemelor de înmagazinare a apei – rezervoare, turnuri de apă, castele de apă, etc.;
 - Program național de consolidare a infrastructurii de educație;
 - Program național de consolidare a infrastructurii de sănătate;
 - Program național de consolidare a lucrărilor de artă, poduri și tuneluri;
 - Program național de consolidare a infrastructurii administrației publice centrale;
 - Program național de consolidare a infrastructurii administrației publice locale.
- 12) Inventarierea fondului construit și crearea unei baze de date la nivelul întregii țări, precum și crearea unui mecanism privind actualizarea periodică a datelor, informațiilor (organizarea și realizarea unui recensământ al construcțiilor);
- 13) Programarea și realizarea, cu celeritate, a unui exercițiu privind mobilizarea și capacitatea de răspuns în caz de cutremur.

Aspecte privind impactul financiar în cazul unor situații de urgență

Referitor la **costul mediu estimat al dezastrelor naturale**, potrivit competențelor Ministerului Finanțelor Publice, datele existente pe **tipuri de riscuri** sunt evidențiate în cele de mai jos:

✓ Cutremurele

Cutremurul din 1977 în București a avut un cost care a fost estimat la circa 7% din PIB.

În cazul celorlalte cutremure înregistrate în secolul XX nu au fost consemnate avarii majore la construcții sau pierderi de vieți omenești, dar temporal, aflându-ne în perioada de recurență a cutremurelor vrâncene, **se poate estima că următorul cutremur cu intensitate similară celui produs în anul 1977 va genera pagube substanțiale.**

În baza datelor statistice existente din anul 1977 (Raport Banca Mondială din 1978), pagubele materiale înregistrate se cifrează la o valoare de 2,048 miliarde dolari. Luând în calcul un coeficient suplimentar de 20% față de această valoare – determinat de factori cum sunt vechimea construcțiilor, punerea parțială în practică – din cauza insuficienței fondurilor – a **Programului național de consolidare a construcțiilor**, creșterea numărului de clădiri cu aglomerări de persoane, creșterea

costurilor generate de inflație etc., *se poate estima că un cutremur produs în prezent, similar ca parametri cu cel din 1977 ar genera pierderi de cca 1,8 miliarde EURO.*

✓ **Riscuri naturale în ansamblu:**

Din datele puse la dispoziție de către Direcția Generală pentru Indrumarea și Controlul Instituției Prefectului a MAI, căreia i se transmit rapoartele de evaluare întocmite la nivel județean, rezultă următoarea situație a pagubelor generate de calamități naturale, în perioada 2005-2014:

**Tabel - Valoarea pagubelor generate de calamități naturale
în perioada 2005-2014**

An	Valoarea pagubelor	
	- mii lei -	- % din PIB -
2005	5.975.202	2,1
2006	887.500	0,3
2007	708.585	0,2
2008	1.600.693	0,3
2009	0	0,0
2010	3.736.150	0,7
2011	0	0,0
2012	464.011	0,1
2013	705.917	0,1
2014*	279.261	0,0

* numai cheltuielile cu deszăpezirea și inundațiile din per. 20-21 aprilie 2014

În perioada 2010-2014, ca urmare a materializării unor riscuri generate de unele dezastre naturale (inundații, cutremure, secetă, accidente nucleare, deszăpeziri, etc.), accidente grave de circulație petrecute în afara României, precum și ajutoare umanitare de urgență acordate, cu titlu gratuit, prin bugetele unor ordonatori principali de credite cu atribuții pe această linie, unor țări aflate în asemenea situații, au fost alocate fonduri, în medie, de 57933,48 mii lei pe an:

- Prin bugetul **Ministerului Afacerilor Interne**, în perioada 2010-2014, s-au acordat ajutoare umanitare în sumă totală de 14.251 mii lei;
- Bugetul **Ministerului Apărării Naționale** a fost suplimentat din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului cu suma de 661 mii lei pentru misiuni externe cu caracter umanitar;
- Prin bugetul **Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice** în perioada 2010-2014 au fost acordate ajutoare umanitare pentru dezastre naturale în special pentru înlăturarea efectelor inundațiilor în sumă de 87.705 mii lei;
- Prin bugetul **Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale** în perioada 2010-2014 au fost acordate ajutoare umanitare pentru dezastre naturale în special pentru înlăturarea efectelor fenomenului de secetă în sumă de 187.050,40 mii lei.

Logistica intervențiilor presupune asigurarea bazei materiale pentru realizarea **funcțiilor de sprijin**. Astfel, fiecare organ al administrației publice centrale de specialitate asigură această funcție, pe domeniul lui de activitate, precum și pentru obiectivele din coordonare/subordine sau de sub autoritatea acestuia.

5. Cadrul de cheltuieli pe termen mediu 2017-2019

Cheltuielile totale ale bugetului de stat pentru perioada 2014-2019, precum și cheltuielile agregate ale celor mai mari 10 ordonatori principali de credite în funcție de criteriul fondurilor alocate din bugetul de stat, sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
-milioane lei-						
BUGET DE STAT - CHELTUIELI TOTAL, din care:						
mil lei	115.616	123.397	130.043	150.201	162.431	171.049
% din P.I.B.	17,30	17,35	17,14	18,42	18,50	18,08
CHELTUIELI TOTAL - 10 ministere						
mil lei	80.029	94.132	98.170	117.830	126.774	132.161
% din P.I.B.	11,98	13,24	12,94	14,45	14,44	13,97
Cheltuieli de personal						
mil lei	17.233	17.033	17.371	17.197	18.704	19.035
% din P.I.B.	2,58	2,40	2,29	2,11	2,13	2,01
Bunuri și servicii						
mil lei	3.754	4.253	4.298	3.986	5.192	5.433
% din P.I.B.	0,56	0,60	0,57	0,49	0,59	0,57
Dobanzi						
mil lei	27	52	48	51	47	43
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
Subvenții						
mil lei	3.773	3.725	3.835	4.369	4.650	4.650
% din P.I.B.	0,56	0,52	0,51	0,54	0,53	0,49
Transferuri între unități ale administrației publice						
mil lei	28.005	33.360	33.430	30.616	34.484	33.224
% din P.I.B.	4,19	4,69	4,41	3,76	3,93	3,51
Alte transferuri						
mil lei	2.560	3.096	1.557	1.459	1.639	1.626
% din P.I.B.	0,38	0,44	0,21	0,18	0,19	0,17
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	6.633	10.452	2.502	1.161	1.047	553
% din P.I.B.	0,99	1,47	0,33	0,14	0,12	0,06
Asistență socială						
mil lei	13.805	15.471	22.691	23.975	26.309	26.973
% din P.I.B.	2,07	2,18	2,99	2,94	3,00	2,85
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	0	495	7.090	24.426	27.280	27.792
% din P.I.B.	0,00	0,07	0,93	3,00	3,11	2,94
Alte cheltuieli						
mil lei	1.670	1.917	1.524	1.741	2.527	2.762
% din P.I.B.	0,25	0,27	0,20	0,21	0,29	0,29
Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă						
mil lei	336	601	463	576	649	620
% din P.I.B.	0,05	0,08	0,06	0,07	0,07	0,07
Active nefinanciare						
mil lei	2.062	3.109	2.980	8.061	4.033	9.254
% din P.I.B.	0,31	0,44	0,39	0,99	0,46	0,98
Active financiare						
mil lei	421	901	166	39	54	35
% din P.I.B.	0,06	0,13	0,02	0,00	0,01	0,00
Împrumuturi						
mil lei	114	33	33	10	10	10
% din P.I.B.	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rambursări de credite						
mil lei	191	229	181	164	151	150
% din P.I.B.	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent						
mil lei	-555	-594	0	0	0	0
% din P.I.B.	-0,08	-0,08	0,00	0,00	0,00	0,00
CHELTUIELI TOTALE - ALTI ORDONATORI PRINCIPALI DE CREDITE						
mil lei	35.587	29.265	31.873	32.371	35.657	38.888
% din P.I.B.	5,33	4,12	4,20	3,97	4,06	4,11

Bugetul celor 10 ordonatori principali de credite prezentați în strategie reprezintă aproximativ 70% din totalul cheltuielilor bugetului de stat. Adăugând la acești ordonatori de credite și bugetul Ministerului Finanțelor Publice – Acțiuni Generale care cuprinde dobânzi, rambursări de credite, contribuția României la bugetul UE, cofinanțarea la proiectele de preaderare, precum și schemele de ajutor de stat, acestea ar reprezenta aproximativ 90% din totalul cheltuielilor bugetului de stat.

Detalierea cheltuielilor pentru fiecare din cei 10 ordonatori principali de credite pentru orizontul de referință este prezentată în Anexele 1 – 10 atașate Strategiei.

6. Declarație de răspundere

Se atestă corectitudinea și integralitatea preluării și prelucrării de către Ministerul Finanțelor Publice a informațiilor prevăzute în Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2017-2019.

Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2017-2019 a fost elaborată pe baza informațiilor fiscal bugetare furnizate de către factorii implicați în procesul bugetar, precum și cu luarea în considerație a conjuncturii interne și internaționale cunoscute la această dată.

PRIM – MINISTRU,

SORIN MIHAI GRINDEANU

MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE,

VIOREL ȘTEFAN

Anexa 1 - Cheltuielile Ministerului Muncii și Justiției Sociale din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	29.406	36.522	35.793	35.835	41.005	39.730
% din P.I.B.	4,40	5,14	4,72	4,40	4,67	4,20
Cheltuieli de personal						
mil lei	238	233	218	232	232	238
% din P.I.B.	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Bunuri si servicii						
mil lei	141	156	160	164	181	185
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	16.161 *)	21.262 *)	18.705 *)	17.213 *)	20.432 *)	18.719 *)
% din P.I.B.	2,42	2,99	2,47	2,11	2,33	1,98
Alte transferuri						
mil lei	3	4	4	4	5	5
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	15	236	4	25	25	25
% din P.I.B.	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	12.810	14.632	16.661	18.030	19.917 **)	20.394 **)
% din P.I.B.	1,92	2,06	2,20	2,21	2,27	2,16
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei			2	92	92	92
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
Alte cheltuieli						
mil lei	34	29	29	35	49	43
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	31	7	5	36	42	
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	5	9	5	5	30	30
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-31	-47				
% din P.I.B.	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

*) Sunt incluse si subventiile stabilite pentru echilibrarea:

- bugetului asigurarilor pentru somaj (214,4 milioane lei in anul 2014);

- bugetului asigurarilor sociale de stat (13.471,9 milioane lei in anul 2014, 18.363,7 milioane lei in anul 2015, 15.599,3 milioane lei in anul 2016, 14.079,8 milioane lei in anul 2017, 17.193,0 milioane lei in anul 2018 si 15.208,5 milioane lei in anul 2019).

**) Sunt incluse si sumele aferente implementarii venitului minim de incluziune potrivit Legii nr.196/2016 privind venitul minim de incluziune (2,1 miliarde lei in anul 2018 si 2,4 miliarde lei in anul 2019).

Anexa 2 - Cheltuielile Ministerului Transporturilor din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	7.154	10.117	8.575	13.761	13.096	13.193
% din P.I.B.	1,07	1,42	1,13	1,69	1,49	1,39
Cheltuieli de personal						
mil lei	28	17	23	34	35	35
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bunuri si servicii						
mil lei	8	7	9	12	13	13
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dobanzi						
mil lei	27	52	48	51	47	43
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
Subventii						
mil lei	1.968	1.712	1.706	1.976	2.112	2.112
% din P.I.B.	0,29	0,24	0,22	0,24	0,24	0,22
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	853	1.709	1.761	1.578	1.639	1.643
% din P.I.B.	0,13	0,24	0,23	0,19	0,19	0,17
Alte transferuri						
mil lei	273	609	827	724	821	817
% din P.I.B.	0,04	0,09	0,11	0,09	0,09	0,09
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	2.731	4.236	281	500	400	500
% din P.I.B.	0,41	0,60	0,04	0,06	0,05	0,05
Asistenta sociala						
mil lei	593	470	438	200	214	214
% din P.I.B.	0,09	0,07	0,06	0,02	0,02	0,02
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei			2.993	8.300	7.427	7.427
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,39	1,02	0,85	0,79
Alte cheltuieli						
mil lei	86	25	26	18	19	19
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	28	315	170	200	214	214
% din P.I.B.	0,00	0,04	0,02	0,02	0,02	0,02
Active nefinanciare						
mil lei	2	2	8	6	6	6
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active financiare						
mil lei	402	833	105			
% din P.I.B.	0,06	0,12	0,01	0,00	0,00	0,00
Rambursari de credite						
mil lei	188	225	181	164	151	150
% din P.I.B.	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-32	-95				
% din P.I.B.	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 3 - Cheltuielile Ministerului Apărării Naționale din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	6.423	7.664	10.583	15.721	12.566	18.141
% din P.I.B.	0,96	1,08	1,40	1,93	1,43	1,92
Cheltuieli de personal						
mil lei	3.672	3.630	3.684	3.604	3.694	3.779
% din P.I.B.	0,55	0,51	0,49	0,44	0,42	0,40
Bunuri si servicii						
mil lei	876	1.267	1.056	1.000	1.562	1.723
% din P.I.B.	0,13	0,18	0,14	0,12	0,18	0,18
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	244	415	466	499	544	584
% din P.I.B.	0,04	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Alte transferuri						
mil lei	191	282	164	140	157	157
% din P.I.B.	0,03	0,04	0,02	0,02	0,02	0,02
Asistenta sociala						
mil lei	82	83	2.914	3.066	3.218	3.314
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,38	0,38	0,37	0,35
Alte cheltuieli						
mil lei	2	3	4	4	4	4
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	1.363	1.993	2.295	7.407	3.386	8.579
% din P.I.B.	0,20	0,28	0,30	0,91	0,39	0,91
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-8	-10				
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 4 - Cheltuielile Ministerului Afacerilor Interne din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	8.540	8.871	11.344	10.835	11.747	11.930
% din P.I.B.	1,28	1,25	1,50	1,33	1,34	1,26
Cheltuieli de personal						
mil lei	7.457	7.498	7.641	7.179	7.661	7.737
% din P.I.B.	1,12	1,05	1,01	0,88	0,87	0,82
Bunuri si servicii						
mil lei	604	643	723	510	644	651
% din P.I.B.	0,09	0,09	0,10	0,06	0,07	0,07
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	103	160	169	178	197	200
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Alte transferuri						
mil lei	3	5	4	4	9	9
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	152	249	16	10	10	10
% din P.I.B.	0,02	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	63	68	2.478	2.458	2.728	2.813
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,33	0,30	0,31	0,30
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		2	166	300	300	300
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,02	0,04	0,03	0,03
Alte cheltuieli						
mil lei	25	6	4	6	12	12
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	0			2		
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	219	304	143	189	185	197
% din P.I.B.	0,03	0,04	0,02	0,02	0,02	0,02
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-86	-63				
% din P.I.B.	-0,01	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 5 - Cheltuielile Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	4.820	7.380	8.069	6.654	8.168	8.078
% din P.I.B.	0,72	1,04	1,06	0,82	0,93	0,85
Cheltuieli de personal						
mil lei	228	86	142	113	116	118
% din P.I.B.	0,03	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01
Bunuri si servicii						
mil lei	52	10	12	15	15	15
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subventii						
mil lei	317	176	0	99	299	299
% din P.I.B.	0,05	0,02	0,00	0,01	0,03	0,03
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	2.533	2.810	4.591	2.808	3.057	3.057
% din P.I.B.	0,38	0,40	0,61	0,34	0,35	0,32
Alte transferuri						
mil lei	359	404	533	530	545	545
% din P.I.B.	0,05	0,06	0,07	0,07	0,06	0,06
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	999	3.141	2.069	592	592	
% din P.I.B.	0,15	0,44	0,27	0,07	0,07	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		493	509	2.269	3.300	3.800
% din P.I.B.	0,00	0,07	0,07	0,28	0,38	0,40
Alte cheltuieli						
mil lei	4	34	15	1	1	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	64	115	79	125	155	155
% din P.I.B.	0,01	0,02	0,01	0,02	0,02	0,02
Active nefinanciare						
mil lei	178	292	86	102	87	87
% din P.I.B.	0,03	0,04	0,01	0,01	0,01	0,01
Imprumuturi						
mil lei	114	33	33			
% din P.I.B.	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-27	-214				
% din P.I.B.	0,00	-0,03	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 6 - Cheltuielile Ministerului Sănătății din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	6.494	5.482	5.902	6.360	7.116	7.386
% din P.I.B.	0,97	0,77	0,78	0,78	0,81	0,78
Cheltuieli de personal						
mil lei	744	778	965	1.183	1.686	1.725
% din P.I.B.	0,11	0,11	0,13	0,15	0,19	0,18
Bunuri si servicii						
mil lei	1.393	1.493	1.645	1.573	1.910	1.961
% din P.I.B.	0,21	0,21	0,22	0,19	0,22	0,21
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	4.258 *)	3.066 *)	3.228 *)	3.500 *)	3.428 *)	3.601 *)
% din P.I.B.	0,64	0,43	0,43	0,43	0,39	0,38
Alte transferuri						
mil lei	5	10	5	10	10	10
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	16	89	9	12	12	12
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	1	1	1	1	1	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	75	31	45	76	47	47
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	8	18	4	4	22	28
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-6	-5				
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

*) Anii 2014-2017 includ subventiile acordate din bugetul de stat catre Fondul national unic de asigurari sociale de sanatate pentru echilibrare (2.727,5 milioane lei in anul 2014, 1.213,6 milioane lei in anul 2015, 1.136,6 milioane lei in anul 2016 si 617,5 milioane lei in anul 2017).

Anexa 7 - Cheltuielile Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	5.135	5.477	6.946	17.036	19.768	19.886
% din P.I.B.	0,77	0,77	0,92	2,09	2,25	2,10
Cheltuieli de personal						
mil lei	373	509	559	602	617	632
% din P.I.B.	0,06	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
Bunuri si servicii						
mil lei	126	118	114	112	120	123
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01
Subventii						
mil lei	1.488	1.836	2.128	2.294	2.239	2.239
% din P.I.B.	0,22	0,26	0,28	0,28	0,25	0,24
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	624	484	450	746	771	878
% din P.I.B.	0,09	0,07	0,06	0,09	0,09	0,09
Alte transferuri						
mil lei	676 *)	681 **)	16	38	70	60
% din P.I.B.	0,10	0,10	0,00	0,00	0,01	0,01
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	2.014	1.792	105	5	5	5
% din P.I.B.	0,30	0,25	0,01	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		0	3.417	13.128	15.828	15.828
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,45	1,61	1,80	1,67
Alte cheltuieli						
mil lei	71	68	62	60	59	59
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	15					
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	48	66	94	42	50	53
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Imprumuturi						
mil lei				10	10	10
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rambursari de credite						
mil lei	3	4				
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-304	-81				
% din P.I.B.	-0,05	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

*) In anul 2014 titlul "Alte transferuri" include si fondurile necesare pentru platile nationale directe complementare in sectorul vegetal

**) In anul 2015 titlul "Alte transferuri" include si ajutoare nationale tranzitorii in sectorul vegetal

NOTA: Incepand cu anul 2016 sumele pentru ajutoarele nationale tranzitorii in sectorul vegetal sunt cuprinse la titlul "Subventii"

Anexa 8 - Cheltuielile Ministerului Educatiei Nationale din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	5.295	5.639	4.577	5.212	5.401	5.552
% din P.I.B.	0,79	0,79	0,60	0,64	0,62	0,59
Cheltuieli de personal						
mil lei	364	365	395	461	472	483
% din P.I.B.	0,05	0,05	0,05	0,06	0,05	0,05
Bunuri si servicii						
mil lei	84	96	77	80	113	117
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	2.272	2.412	3.002	3.020	3.171	3.266
% din P.I.B.	0,34	0,34	0,40	0,37	0,36	0,35
Alte transferuri						
mil lei	1.047	1.096	2	2	2	2
% din P.I.B.	0,16	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	663	674	4	1	1	1
% din P.I.B.	0,10	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	257	217	200	220	231	238
% din P.I.B.	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		0	1	300	300	300
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,04	0,03	0,03
Alte cheltuieli						
mil lei	459	450	531	798	838	863
% din P.I.B.	0,07	0,06	0,07	0,10	0,10	0,09
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	48	36	95	100	105	108
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	145	336	271	230	168	173
% din P.I.B.	0,02	0,05	0,04	0,03	0,02	0,02
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-45	-42				
% din P.I.B.	-0,01	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 9 - Cheltuielile Ministerului Finanțelor Publice din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	3.273	3.678	3.361	3.257	4.289	4.559
% din P.I.B.	0,49	0,52	0,44	0,40	0,49	0,48
Cheltuieli de personal						
mil lei	1.927	1.995	2.143	2.002	2.360	2.414
% din P.I.B.	0,29	0,28	0,28	0,25	0,27	0,26
Bunuri si servicii						
mil lei	263	255	287	290	291	291
% din P.I.B.	0,04	0,04	0,04	0,04	0,03	0,03
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	1	1	1	1	1	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte transferuri						
mil lei	0	0	0	1	17	18
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	21	30	10	3	0	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei			1	34	32	45
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	988	1.269	794	819	1.404	1.614
% din P.I.B.	0,15	0,18	0,10	0,10	0,16	0,17
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	3	33	30	22	85	96
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	59	48	35	45	45	45
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00
Active financiare						
mil lei	18	68	61	39	54	35
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-8	-22				
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 10 - Cheltuielile Ministerului Justiției din bugetul de stat pe perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	3.489	3.301	3.019	3.158	3.619	3.707
% din P.I.B.	0,52	0,46	0,40	0,39	0,41	0,39
Cheltuieli de personal						
mil lei	2.201	1.923	1.602	1.788	1.832	1.874
% din P.I.B.	0,33	0,27	0,21	0,22	0,21	0,20
Bunuri si servicii						
mil lei	208	207	214	229	344	354
% din P.I.B.	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	957	1.040	1.058	1.072	1.243	1.272
% din P.I.B.	0,14	0,15	0,14	0,13	0,14	0,13
Alte transferuri						
mil lei	3	5	3	7	3	3
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	20	6	5	13	1	
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei			0	3	1	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei		32	58		140	145
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,01	0,00	0,02	0,02
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	72	64	40	15		
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	36	39	40	33	54	57
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-7	-15				
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00